

**T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**KIRKLARELİ PEHLİVANKÖY
İLÇESİ VE KÖYLERİ AĞIZ
İNCELEMESİ**

SEÇİL DUYGU

NİSAN – 2021

**T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**KIRKLARELİ PEHLİVANKÖY
İLÇESİ VE KÖYLERİ AĞIZ
İNCELEMESİ**

SEÇİL DUYGU

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Beytullah BEKAR**

NİSAN – 2021

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde bizzat elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada özgün olmayan tüm kaynaklara eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Seçil DUYGU

NİSAN 2021

ÖZ

KIRKLARELİ PEHLİVANKÖY

İLÇESİ VE KÖYLERİ AĞIZ

İNCELEMESİ

Duygu, Seçil

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı

Tez yöneticisi: Doç. Dr. Beytullah BEKAR

Nisan 2021

Yapılan bu çalışma, Kırklareli Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarını esas almaktadır. Tez; “Giriş”, “Ses Bilgisi”, “Şekil Bilgisi” “Metinler”, “Sonuç”, “Dizin” ve “Kaynakça” bölümlerinden oluşmaktadır. “Giriş” bölümünde Kırklareli ve Pehlivan köy’ün tarihi hakkında bilgi verilmekle beraber, bölgeye değişik tarihlerde ve değişik etnik gruplar tarafından gerçekleşen göçlerle oluşan nüfus yapısı hakkında da bilgiler verilmiştir. “Ses Bilgisi” bölümünde Pehlivan köy ağızının fonetik özellikleri, “Şekil Bilgisi” bölümünde ise morfolojik özellikleri incelenmiş ve örneklerle desteklenmiştir. “Metinler” kısmında derlenen metinler transkripsiyon alfabesiyle yazılmış olup kaynak kişilerin geldikleri bölgelere ve etnik kökenlerine göre sınıflandırılmıştır. “Sonuç” kısmında Pehlivan köy ağızının önemli görülen fonetik ve morfolojik özellikleri bir çatı altında toplanmıştır. “Dizin” bölümünde özel isimlerin, yer adlarının, yiyecek-içecek isimlerinin, sözcük köklerinin dizinleri verilmiş olup Pehlivan köy ağızlarından derlenen metinlerde geçen ve günlük dilde çok sık kullanılmayan kelimelerin anlamlarına yer verilmiştir. “Kaynakça” kısmında ise yapılan çalışma için yararlanılan eserlerin künyeleri verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pehlivan köy, Ağız, Derleme, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi

ABSTRACT

KIRKLARELİ PEHLİVANKÖY DISTRICT AND ITS VILLAGES' DIALECT EXAMINATION

Duygu, Seçil

Master Degree, Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Assoc. Doç. Dr. Beytullah BEKAR

April 2021

This study is based on the dialects of the Kırklareli's district of Pehlivan köy and its villages. The thesis consists of "Introduction", "Phonetics", "Morphology", "Text", "Conclusion", "Index" and "Bibliography" sections. In the "Introduction", information is given about the historical of Kırklareli and Pehlivan köy as well as information about the population structure formed by migrations to the region at different dates and by different ethnic groups. In the "Phonology" section, the phonetic features of the Pehlivan köy dialect and in the "Morphology" section the morphological features of the Pehlivan köy dialect were examined and supported with examples. The texts compiled in the "Texts" section are written in transcription alphabet and are classified according to the regions of origin and ethnic origin of the source persons. In the "Conclusion" part, the important phonetic and morphological features of the Pehlivan köy dialect are gathered under a single roof. In the "Index" section, indexes of proper names, place names, food and beverage names, words roots are given and the meanings of the words that are used in the texts compiled from Pehlivan köy dialects and which are not used very often in daily language are included. In the "Bibliography" part, the tags of the works used for the study are given.

Keywords: Pehlivan köy, Mouth (Dialect), Compilation, Phonology, Morphology

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1
Osmanlı Döneminde Doğu Trakya ve Kırklareli	1
Cumhuriyet Dönemi Doğu Trakya ve Kırklareli.....	2
Pehlivanköy İsmi ve İlçe Merkezi Hakkındaki Tarihi Bilgiler	3
Pehlivanköy İlçe Merkezi ve Köylerindeki Konuşma Grupları	5
a)Bulgaristan Göçmenleri	5
b)Dağlılar	6
c)Karışık Unsurlar.....	6
d)Pomaklar.....	7
e)Yunanistan Göçmenleri	8
f)Yugoslavya Göçmenleri.....	8
Bölge Ağızları Üzerine Çalışırken Karşılaşılan Sorunlar	10
Bölge Ağızlarının Geleceği Üzerine	10
Çalışmanın Amacı ve Önemi	11
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	12
1.BÖLÜM	14
SES BİLGİSİ.....	14
1.1. Ünlüler.....	14
1.1.1.Kısa Ünlüler.....	17

1.1.2.Uzun Ünlüler.....	18
1.1.2.1. Ses olayları Neticesinde Meydana Gelen Uzun Ünlüler.....	18
1.1.2.1.1.Ünsüz Düşmesi Sonucu Oluşan Uzun Ünlüler.....	18
1.1.2.1.2.Hece Kaynaşması Sonucu Oluşan Uzun Ünlüler	24
1.1.2.1.3.Ünlü Kaynaşması Sonucu Oluşan Uzun Ünlüler	28
1.1.3. Asli Uzun Ünlüler	30
1.1.4.Ünlü Uyumları	31
1.1.4.1.Kalınlık-İncelik Uyumu/Önlük Artlık Uyumu	31
1.1.4.2.Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu/Dudak Uyumu.....	38
1.1.5.Ünlü Değişimleri.....	41
1.1.5.1.Kalın Ünlülerin İncelmesi	41
1.1.5.2.İnce Ünlülerin Kalınlaşması.....	43
1.1.5.3.Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması	45
1.1.5.4.Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi	46
1.1.5.5.Geniş Ünlülerin Daralması.....	49
1.1.5.6.Dar Ünlülerin Genişlemesi.....	53
1.1.6.Ses Olayları.....	54
1.1.6.1.Ünlü İkizleşmesi/Diftong	54
1.1.6.2.Ünlü Türemesi.....	58
1.1.6.2.1. Kelime Başında Ünlü Türemesi	58
1.1.6.2.2.Kelime Ortasında Ünlü Türemesi.....	58
1.1.6.2.3.Kelime Sonunda Ünlü Türemesi	58
1.1.6.3.Ünlü Birleşmesi/Vokal Birleşmesi.....	59
1.1.6.4.Ünlü Düşmesi.....	60
1.1.6.4.1.Kelime Başında Ünlü Düşmesi	60
1.1.6.4.2.Kelime Ortasında Ünlü Düşmesi.....	60
1.1.6.4.3.Kelime Sonunda Ünlü Düşmesi	65
1.2.Ünsüzler.....	65
1.2.1.Ünsüz Değişimleri	74

1.2.1.1.Tonlulaşma (Sedalılaşma/Ötümlüleşme)	74
1.2.1.2.Tonsuzlaşma (Sedasızlaşma/Ötümsüzleşme)	81
1.2.1.3.Süreklileşme	84
1.2.1.3.1.Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişimler	87
1.2.1.4.Süreksizleşme	90
1.2.2.Ünsüzlerle İlgili Olaylar	90
1.2.2.1.Ünsüz Benzeşmesi	90
1.2.2.2.Ünsüz Türemesi/Konsonant Türemesi	93
1.2.2.2.1.Kelime Başında Ünsüz Türemesi (Protez)	93
1.2.2.2.2.Kelime Ortasında Ünsüz Türemesi	93
1.2.2.2.3.Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi	95
1.2.2.3. Ünsüzlerin Yer Değiştirmesi/Göçüşme/Metatez	96
1.2.2.4.Ünsüz Düşmesi/Konsonant Düşmesi	96
1.2.2.4.1.Kelime Başında Ünsüz Düşmesi	96
1.2.2.4.2.Kelime Ortasında Ünsüz Düşmesi	98
1.2.2.4.3.Kelime Sonunda Ünsüz Düşmesi	105
1.2.2.5.İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi	110
1.2.2.6.Ünsüz İkizleşmesi	111
1.3.Hece İle İlgili Ses Olayları	111
1.3.1.Hece Kaynaşması/Vokal Birleşmesi	111
1.3.2.Hece Büzülmesi	112
1.3.3.Hece Düşmesi/Haploloji	116
1.3.4.Hece Türemesi	120
2.BÖLÜM	121
ŞEKİL BİLGİSİ	121
2.1. İsimler	121
2.1.1. İsim İşletme Ekleri	121

2.1.1.1. Çokluk Ekleri	121
2.1.1.2. İyelik Ekleri.....	124
2.1.1.3. Aitlik Eki	127
2.1.1.4. Hâl (Durum) Ekleri	127
2.1.1.4.1. Yalın Hâl	127
2.1.1.4.2. İlgi Hâli (Genitif).....	128
2.1.1.4.3. Yükleme Hâli (Belirtme/Akkuzatif).....	130
2.1.1.4.4. Yönelme Hâli (Yaklaşma/Datif).....	131
2.1.1.4.5. Bulunma Hâli (Lokatif)	133
2.1.1.4.6. Çıkma Hâli (Ayrılma/ Ablatif)	134
2.1.1.4.7. Vasıta Hâl Eki (Instrumental).....	135
2.1.1.4.8. Eşitlik Hâl Eki (Ekvatif).....	137
2.1.1.4.9. Yön Gösterme Hâli (Direktif)	137
2.2. Zamirler	140
2.2.1. Kişi (Şahıs) Zamirleri	140
2.2.2. Dönüşlülük Zamiri.....	142
2.2.3. İşaret Zamirleri	143
2.2.4. Belirsizlik Zamiri.....	144
2.2.5. Soru Zamirleri.....	145
2.2.6. Aitlik Zamiri	145
2.3. Sıfatlar	146
2.3.1. Niteleme (Nitelik) Sıfatları	146
2.3.2. Belirtme Sıfatları.....	147
2.3.2.1. Sayı Sıfatları.....	147
2.3.2.1.1. Asıl Sayı Sıfatları	147
2.3.2.1.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	148
2.3.2.1.3. Üleştirme Sıfatları	148

2.3.2.1.4.Kesir Sayı Sıfatları	149
2.3.2.2.İşaret (Gösterme) Sıfatları.....	149
2.3.2.3.Soru Sıfatları	150
2.3.2.4.Belirsizlik Sıfatları	150
2.3.3.Sıfatlarda Küçültme	151
2.3.4.Sıfatlarda Pekiştirme.....	151
2.4.Zarflar	151
2.4.1.Yer Yön Zarfları	152
2.4.2.Zaman Zarfları	152
2.4.3.Azlık-Çokluk Zarfları	153
2.4.4.Durum (Tarz) Zarfları.....	154
2.5.Edatlar	156
2.5.1.Ünlem Edatları.....	156
2.5.1.1.Ünlemler.....	156
2.5.1.2.Seslenme Edatları.....	158
2.5.1.3.Gösterme Edatları	158
2.5.1.4.Cevap Edatları.....	159
2.5.1.5.Sorma Edatları.....	160
2.5.2.Bağlama Edatları.....	160
2.5.2.1.Cümle başı Edatları	160
2.5.2.2.Karşılaştırma Edatları.....	161
2.5.2.3.Denkleştirme Edatları.....	162
2.5.2.4.Sıralama Edatları	162
2.5.2.5.Sona Gelen Edatlar.....	163
2.5.3.Son Çekim Edatları.....	164
2.6.Fiiller	165

2.6.1.Fiil Çekimi	165
2.6.2.Fiilde Şahıs(Kişi)	166
2.6.3.Fiilde Kip	166
2.6.3.1.Bildirme(Haber) Kipleri.....	166
2.6.3.1.1.Şimdiki Zaman Kipi	167
2.6.3.1.2.Görülen Geçmiş Zaman.....	173
2.6.3.1.3.Duyulan (Anlatılan/Öğrenilen) Geçmiş Zaman	175
2.6.3.1.4.Geniş Zaman.....	177
2.6.3.1.5.Gelecek Zaman Çekimi	179
2.6.3.2.Tasarlama Kipleri.....	181
2.6.3.2.1.Dilek – Şart Kipi.....	181
2.6.3.2.2.Emir Kipi	181
2.6.3.3.İstek Kipi	183
2.6.3.3.4.Gereklilik Kipi.....	184
2.6.4.Birleşik Çekimler	184
2.6.4.1.Hikaye Birleşik Çekimi.....	184
2.6.4.2.Rivayet Birleşik Çekimi.....	186
2.6.4.3.Şart Birleşik Çekimi.....	188
2.6.5.Ek-fiil Kullanımı.....	189
2.6.5.1.Ek-fiilin Kipleri	189
2.7.Fiilimsiler	191
2.7.1.İsim-fiiller (Ad-fiiller/İnfinitif).....	191
2.7.2.Sıfat-fiiller (Partisip).....	192
2.7.3.Zarf-fiiller (Gerundium)	194
3. BÖLÜM	199
METİNLER	199

3.1. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı Metinleri	199
3.2. Dağlı Ağzı Metinleri	218
3.3. Karışık Unsurlar Barındıran Metinler	225
3.4. Pomak Ağzı Metinleri	234
3.5. Yunanistan Göçmenleri Ağzı Metinleri	243
3.6. Yugoslavya Göçmenleri Ağzı Metinleri	250
4. BÖLÜM	252
DİZİN	252
4.1.Gramatikal Dizin	252
4.2.Özel Adlar Dizini	327
4.3.Yiyecek-İçecek Adları Dizini.....	329
4.4.Yer Adları Dizini.....	332
SONUÇ	337
KAYNAKÇA	347

KISALTMALAR

AK	: Akarca
BGA	: Bulgaristan Göçmenleri Ağzı
DA	: Dağlı Ağzı
DO	: Doğanca
ET.	: Eski Türkçe
HD	: Hıdırca
İP	: İmampazarı
KK	: Kumköy
KT	: Kuştepe
KU	: Karışık Unsurlar
PA	: Pomak Ağzı
PE	: Pehlivanköy
TT.	: Türkiye Türkçesi
YGA	: Yunanistan Göçmenleri Ağzı
YGGA	: Yugoslavya Göçmenleri Ağzı
YO	: Yeşilova
YP	: Yeşilpınar

a.	: ad
Ar.	: Arapça
Arn.	: Arnavutça
Bulg.	: Bulgarca
bağ.	: bağlaç
bk.	: bakınız
çev.	: çeviren
edat	: edat
f.	: fiil
Far.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
hlk.	: halk ağzı
İng.	: İngilizce
İt.	: İtalyanca
Lat.	: Latince
Mak.	: Makedonca
mec.	: mecaz
öz. a.	: özel ad
sf.	: sıfat
ünl.	: ünlem
yans. söz.	: yansıma sözcük
yun.	: Yunanca
zf.	: zarf

GİRİŞ

Trakya, Avrupa kara parçasının, Balkan Yarımadasının güneydoğusunda, Karadeniz, Marmara ve Ege Denizi ile Struma Irmağı'nın aşağı bölümü arasında kalan topraklardır. Bu topraklar bugün Türkiye ile Yunanistan arasında Doğu ve Batı Trakya olarak ikiye bölünmüştür. Doğu Trakya Türkiye'nin Avrupa'daki topraklarıdır (Karaçam, 1995: 395).

İlk yaşam izlerine Tarih Öncesi dönemlerde rastladığımız Kırklareli'nin de içinde bulunduğu Doğu Trakya Bölgesi yüzyıllar boyunca çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır.

Trakya'nın yerli halkı olarak kabul edilen Traklar MÖ 7. ve 6. yüzyıllara kadar Trakya ve Balkanların sık ormanlarında ve bereketli topraklarında disiplinsiz bir yaşam sürmüş, kendilerine özgü kayda değer bir kültürleri olmamış, komşularının özellikle de kendisine göre çok daha ileri Anadolu insanının kültüründen etkilenmişlerdir (Karaçam, 1995: 398).

Kırklareli eski çağlarda İskitlerin, Perslerin, Trak kavimlerinin kurduğu Odris Devleti'nin, Yunanların, Makedonya Kralı Filip'in ve Galatların hâkimiyetinde kaldıktan sonra Roma topraklarına katılmış ve Roma'ya bağlı Trakya Eyaleti'nin sınırları içinde yer almıştır. Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılmasından sonra da Bizans'ın (Doğu Roma) payına düşmüştür (Tuncel, 2002: 479). Daha sonraları ise Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin egemenliğine girmiştir.

Osmanlı Döneminde Doğu Trakya ve Kırklareli

Bizans İmparatorluğu'nun taht mücadeleleri sırasında yardım istemesiyle, MS 1345 yılında Osmanlı ilk kez Rumeli'ye geçmiştir. Çimpe/Cinbi Kalesi'nin Osmanlıya geçici bir üs olarak verilmesiyle Rumeli'deki hâkimiyet başlamıştır. Böylece Trakya topraklarına geçmiş olan Osmanlı, sınırlarını genişletmiş hem İstanbul'un fethi için önemli avantaj sağlamış hem de Bizans İmparatorluğu'na yapacağı akınları artırmıştır. 2 Mart 1354 tarihinde Trakya'da meydana gelen depremde birçok kentin tahrip olmasıyla bölgede yaşayan halk, evlerini terk etmiştir. Doğal felaketten yararlanan Osmanlı bu şartları lehine çevirmiş, Biga

kentine Anadolu'dan getirdiği insanları yerleştirmiştir. Trakya'nın Osmanlı İmparatorluğu tarafından tamamen alınması I. Murat devrinde 1369 yılında tamamlanmıştır.

Bizans İmparatorluğu hâkimiyetinde “Saranta Ekklesia” ya da “Aya Saranta” olarak adlandırılan Kırklareli kenti, Osmanlı hâkimiyetine girdiği zaman Kırk Kilise olarak anılmaya başlanmıştır. 1362-1363 yılları arasında Bulgar hâkimiyetine giren Kırklareli 1369 tarihinde Murat Hüdavendigâr tarafından geri alınmıştır. Kırklareli, idari olarak Vize Sancağı'na bağlı bir merkezken daha sonra Rumeli Eyaleti'ne bağlanmıştır. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Kırklareli kentinden; Edirne eyaletine bağlı bir sancak olduğunu, kalesinin olmadığını, camii, bedesten ve hamamlarının bulunduğunu, bağ ve bahçeleriyle anıldığından bahsetmiştir. Kırklareli Kent merkezinde yer alan Yayla Mahallesi ve Demirtaş Mahallesi'nin Geç Osmanlı Dönemi'ne ait olduğu bilinmektedir. Birinci Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı İmparatorluğu'nun merkezi idare sistemi bozulmuş, Avrupa'da Reform ve Rönesans Hareketlerinin başlamasıyla imparatorluğuun gelişmeleri takip edememesi sonucunda çöküş sürecine girilmiştir. Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu Balkanlarda çok toprak kaybetmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Osmanlı ve İtilaf Devletleri arasında imzalanan Mondros Antlaşmasıyla Osmanlı toprakları işgal altına girmiştir. Bu antlaşma sonrasında 14 Kasım 1918 tarihinde Fransız alayı Doğu Trakya topraklarına geçerek Uzunköprü-Sirkeci demiryolunu ele geçirmiştir. Daha sonra Fransızlar bu demiryolunun kontrolünü Yunanlara devretmişlerdir. Mondros antlaşması ile Doğu Trakya'da bulunan Rum çeteleri, Osmanlı idaresini bölgede yok saymaya başlamışlardır. 1919 yılında başlayan Doğu Trakya'daki Yunan işgali 1922 yılında Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasıyla son bulmuştur (Aktaran: Yurtdaş, 2018: 100-101).

Cumhuriyet Dönemi Doğu Trakya ve Kırklareli

1922 yılında Lozan'da müttefik devletlerle barış görüşmelerine başlanmış, 23 Temmuz 1923 tarihinde Lozan Barış Antlaşması imzalanmıştır. Lozan Antlaşması ile ülkenin sınırları çizilmiş ve Doğu

Trakya bölgesi Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Edirne Vilayetine bağlı bir ilçe olan Kırk Kilise'nin adı, 1924 yılında çıkarılan kanunla Kırklareli olarak değiştirilmiştir ve Kırklareli, il statüsü kazanmıştır. 20. yüzyıla kadar Kırklareli'nde Türk, Rum ve Bulgar nüfus beraber yaşamıştır. Balkan Savaşı'nın ardından Bulgarlar, Kurtuluş Savaşı sonrasında ise Rumlar, Lozan Antlaşması gereği yapılan mübadele ile kenti terk etmişlerdir. Yerlerine yine mübadele gereği Bulgaristan ve Yunanistan'da yaşayan Türkler yerleştirilmiştir (Aktaran: Yurtdaş, 2018: 102-103). 1987 ve 1989 senelerine gelindiğinde Bulgaristan'ın Balkan Türkleri üzerinde uyguladığı asimile çalışmaları sonucu Balkan Türkleri “Zorunlu Göç”e tabi tutulmuş ve Bulgaristan hükümetinin zulmünden kaçan muhacirler Doğu Trakya başta olmak üzere genellikle Marmara bölgesine yerleştirilmiştir.

Pehlivanköy İsmi ve İlçe Merkezi Hakkındaki Tarihi Bilgiler

Kırklareli ilinin Kofçaz'dan sonra en küçük ilçelerindedir. Babaeski'nin güneybatısında, Ergene kıyısında, yöresi itibariyle çok eski bir yerleşim yeridir. Edirne ve Tekirdağ illeri ile sınırları bulunmaktadır (Karaçam, 1995: 523).

Pehlivanköy'ün ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu bilinmemektedir. Ancak ilk kuruluş yerinin Akardere olduğuna ilişkin bazı bilgiler bulunmaktadır. Buradaki harabeler, tarihi kalıntılar ilk yerleşim merkezinin burası olduğuna işaret etmektedir.

İlçe merkezi tarihte Pavlı (Pavli-Pavlu) köyü olarak anılmaktadır. Pehlivanköy Paule (Paulos) adını, Bizans İmparatoru III. Mikail'in, 850 yılında güneydoğuda yapılan bir savaşta Arapları destekleyen Pavlikain Aşiretini buraya yerleştirmesinden sonra almıştır.

Pehlivanköy'ün ilk sakinlerinin şimdilik Traklar olduğu bilgisi mevcuttur. Traklar bu bölgede MÖ 700 yıllarında görülmüşlerdir. Ancak yaşamları sonraki yüzyıllara kadar boylar, guplar halinde zaman zaman da küçük devletçikler şeklinde devam etmiştir. Trak boy ve grupları genellikle Ergene kıyılarında yaşamışlar, buralarda kültür izleri bırakmışlardır. Ancak Trak kökenli Odrisler Pehlivanköy'ü de sınırları içine dâhil etmişlerdir. MÖ

335-339 yıllarından sonra Makedonların egemenliği altına girmiştir. Bir aralık Pehlivanköy Trakya Satrapı Lizimokos'un yönetiminde kalmıştır. Daha sonraki yıllarda da o zaman Trakya'ya egemen olan ve merkezi Gelibolu'da bulunan Trakya Devleti'ne bağlanmıştır.

Makedonya Kralı İskender'in ölümünden sonra Trakya birliğini koruyamamış, komutanlar arasında iktidar mücadelelerine sahne olmuştur. Ayrıca gerek Anadolu'dan gerekse IV. yüzyıldan itibaren Balkanlardan gelen birtakım kavimlerin istilasına uğramıştır. Nitekim MÖ 200 yılında Trakya'da Asya Trakları olan Bitinyalıların izleri görülmüştür. Bu dönem yüzyılı aşkın sürmüştür.

Pehlivanköy MS 46 yılında Roma toprakları içinde yer aldı. Bu yıllarda Trakya, Roma Devleti'nin önemli eyaletlerinden biriydi. Fakat Balkanlardan gelen barbar kavimler Trakya'yı rahat bırakmadılar. Bunlar da Trakya'dan Bizans'a kadar giden istilacılardandı. Pehlivanköy Hun işgali altında da kaldı. Balkanlardan gelenler arasında Got'lar vardı daha sonraki yüzyıllarda Pehlivanköy Bölgesi'nde Bulgarlar görüldü. X. yüzyılda Trakya'nın bir bölümü Bulgarların Egemenliği altına girdi. Pehlivanköy Bölgesi de Bulgarların eline geçen yerleşim merkezlerinden biriydi. 1363 yılında Hacı İlbey ve Evrenos Paşa bu bölgeyi Bizanslılardan aldıklarında burada Bulgarlar yaşıyordu. Bunlar 10. yüzyılda bölgeye yerleşmiş Bulgarlardan Trakya'da kalanlar idiler. Slav kökenli olmaları nedeniyle 1912-1933 yılında meydana gelen Balkan Savaşı'ndan sonra gerçekleştirilen anlaşma ile Bulgaristan'a gittiler. Bulgaristan'dan gelen Türk toplulukları da buralara yerleştirildiler.

Pehlivanköy 1877-1878 yılında halkın "93 Harbi" dediği Osmanlı-Rus Savaşı sırasında bir yıla yakın işgal altında kaldı. 1878'de yapılan Ayastefanos (Yeşilköy) Anlaşması ile Kırklareli'ne bağlı olarak Bulgaristan Prensiği'ne bırakıldı. Fakat daha sonra 1878 de yapılan Berlin Kongresi'nde imzalanan anlaşma ile tekrar Osmanlı topraklarına dahil edildi. Tabii bu bir yıllık işgal döneminde Pehlivanköy, Trakya'nın diğer yerleşim merkezleri gibi, maddi ve manevi zarar gördü. Savaşın, işgalin acılarını yaşadı.

Pehlivanköy 1912-1913 Balkan Harbi bozgunu sırasında da işgal gördü. Bu işgal de bir yıl sürdü. Mustafa Kemal ve Enver Paşa komutasındaki birlikler tarafından Bulgarlardan geri alındı.

Balkan Savaşı'nın derin izleri ve yaraları sarılmadan Pehlivanköy bu kez 1920 Temmuz'unda da Yunanlılar tarafından işgal edildi. İki yıl Yunan işgali yaşadı. Bu işgal döneminde Trakya'daki silahlı Türk müfrezeleri Pehlivanköy bölgesinde büyük mücadele verdiler (Karaçam, 1995: 528-530).

Pehlivanköy İlçe Merkezi ve Köylerindeki Konuşma Grupları

Pehlivanköy ilçesinin sekiz köyü ve ilçe merkezinde yaptığımız çalışmalarda, görüştüğümüz kaynak kişiler kendilerini ifade ettikleri şekliyle değerlendirildi. Buna göre Pehlivanköy ilçesindeki etnik yapı şöyle sınıflandırılabilir:

a)Bulgaristan Göçmenleri

Derlediğimiz metinlerdeki kaynak kişiler, kendileri Pomak, Dağlı veya Gacal gibi etnik gruplara dâhil etmeyip, “Macır (Muhacir)” olarak ifade etmektedir. Macır kelimesinin özellikle “Bulgaristan Göçmeni” olarak kullanıldığını görülmüştür.

Bulgaristan Göçmenleri özellikle 1878 Osmanlı-Rus savaşından itibaren Doğu Trakya bölgesine gelmeye başlamıştır. Cumhuriyet döneminde ise 1931, 1935, 1950, 1951 yıllarında, yetmişli yıllarda ve en son olarak Bulgaristan'ın Türkleri asimile etmeye yönelik hareketlerinin sonucu olarak 1989-1990 yıllarında göç dalgaları ile karşılaşmıştır (Hünerli, 2006: 22).

Burada dikkat çekmemiz gereken bir diğer husus ise bölgeye Bulgaristan'dan göç edip, bölgede uzun yıllardır yaşayan göçmen nüfusun da kendilerini gacal diye tanımlaması ve tanıtmasıdır. Aynı nüfus, bölgeye kendilerinden sonra gelenleri “muhacir” olarak adlandırmaktadır.

Bulgaristan Göçmenleri özellikle Akarca, Yeşilpınar ve Kumköy köylerinde yaşamaktadır.

b)Dağlılar

Bu konuda önemli bilgiler veren Prof.Dr. M.Tayyib Gökbilgin'in *Rumeli'de Yürükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fatihan* adlı kitabında, yürükler hakkında bazı açıklamalarda bulunulmuştur. Yürüklerin ilk olarak Rumeli'ye geçirilmeleri, Avrupalı âlimlerce genellikle I. Beyazıd [1389-1402] devrinde kabul edildiğini ve Anadolu'dan yürüklerin Saruhan civarından Serez havalisine ve Vardar Ovası'na sürüldüğünü belirtmiştir. Ayrıca Gökbilgin kitabında, yürüklerin Rumeli'ye geçişlerini imparatorluk kuvvetlerinin yarım adaya ayak basmasıyla değerlendirmiş ve zaten yürüklerin Rumeli'ye göçüşlerini, devlet tarafından, yeni fethedilen yerlerin iskânı hususunda, takip edilen umumi prensibin çerçevesi içinde değerlendirmek gerekmektedir diye belirtmiştir. Yine eserinde I. Beyazıd'ın Dobruca'yı Bulgarlar ve Uhlardan aldıktan sonra, burayı Karadeniz kuzeyinden çağırdığı Tatar, Anadolu'dan celbettiği Türkler (Yürükler) ile iskân ettiğini belirtir. Üsküp, Serez, Filibe havalisine yürüklerin XIV. asrın sonlarına doğru yoğun olarak gelişlerini, diğer kaynaklardan da yararlanarak vurgular ve açıklamalar getirir (Hünerli, 2006: 20).

Dağlı nüfus özellikle Doğanca Köyü'nde varlık göstermektedir.

c)Karışık Unsurlar

Yeşilova Köyü'nden derlediğimiz metinlerden hareketle köyün çeşitli etnik sınıflardan oluştuğu görülmektedir.

Eski kitabelere dayanılarak 1293 yıllarında yerleşik olduğu anlaşılan köyde Türk ve Rum nüfus uzun yıllar bir arada yaşamış, 1917 ve daha sonraki yıllarda oluşan göçmen akını ile köye Yugoslavya, Romanya, Yunanistan ve Bulgaristan'dan kabileler gelmiştir. Derlediğimiz metinlerdeki kaynak kişiler de bu bilgileri teyit edecek nitelikte bilgiler vermiş; köy nüfusunun Gacallar, Bulgaristan Muhacirleri, Boşnaklar, Pomaklar, Yugoslavya Göçmenleri, Yunanistan muhacirlerinden oluştuğunu ve köyde karışık bir etnik yapının olduğunu belirtmişlerdir.

d)Pomaklar

Balkan ve Batı kaynaklarında “Pomak” kavramı ancak 1830’lu yıllarda görülmeye başlamıştır. Bu kelime bir sıfat olarak bölge Türklüğünün bir parçası olan Pomak Türkleri’ne, bölge Slav halkları tarafından verilmiştir. Kelimenin Balkan Slav lehçelerindeki manası ‘yardımcı’dır. Balkan dillerinde *Pomağa* veya *Pomağadiç* şekillerinde telaffuz edilen ve günümüzde ise “Pomak” şeklinde telaffuz edilen bu sıfattan türetilmiş kelimenin bölge Türklerine isim olarak verilmesi, XIV. yüzyıldan beri bölgeye akın akın gelen Anadolu yörüklerinin Balkanlara iskânında bu Kıpçak-Kuman menşeli grupların yardımcı olmalarından kaynaklanmaktadır (Özönder, 1988: 17)

İlmî ve tarihî açıdan şu bir gerçektir ki “Oğuz Türk” zümresine tabî olan Pomak Türkleri XI. asırda Rodoplar’a yerleşmiş olan Kuman Türkleri’nin torunlarıdır.

Pomak Türkleri 996 yılında hanları Volodar’ın başkanlığında Rusya’ya sürekli olarak hücum etmeye başlamışlardır. Bu hücumlardan müspet sonuç almak üzere iken hanları Volodar’ın Rus knezi Alexander Popaviç tarafından bir suikastle öldürülmesi üzerine Pomak Türkleri Peçenek Türkleri ile birlikte Balkanlara inmeye başlamışlardır. MS 1034 yılından itibaren Rodoplar, Batı Trakya, Pirin ve Vardar Makedonyası’nı hâkimiyetleri altına almışlardır. Pomak Türkleri’nin bir kısmının Peçenek Türkleri yardımıyla Rodoplara ilk defa yerleşmeleri böyle olmuştur (Özönder, 1988: 18)

Pomakların küçük bir kısmı eski Bulgaristan’ın sınırları içinde bulunan Kuzey Bulgaristan’da ve büyük çoğunluğu ise Güney Bulgaristan’da oturmaktadırlar (Nayır, 1999: 49-50).

1877/1878 Rus-Türk muharebesi dolayısı ile Bab-ı Âli [tarafından] Tuna boylarındaki şehirlerde yaşayan müslümanların bir kısmı tahliye edilerek, İstanbul, Edirne ve Selanik civarına nakledildi. Bu arada kuzeyde bulunan Pomaklardan bir kısmı da güneye, Rodoplar’a, Makedonya’ya ve diğer bir kısımda Anadolu’ya geçti. Panislavizm cereyanının tedhiş siyaseti ve harpler yüzünden 1878 senesinde 600.000 Müslüman, Bulgaristan ve

diğer yerlerden göç etmek mecburiyetinde kalmıştır ki bunlardan ancak 150.000 kişi Anadolu'ya geçebilmiştir (Eren, 1964: 575).

Pomak nüfus, özellikle Pehlivan köyü ilçesi merkezinde ve Kuştepe Köyü'nde yaşamaktadır.

e) Yunanistan Göçmenleri

Pehlivan köyü ilçesi ve köylerinde yoğun olmamakla beraber kendilerini Yunanistan göçmeni olarak ifade eden gruplar vardır. Bütün Trakya coğrafyasında olduğu gibi bu göçler, Pehlivan köyü ilçesi ve köylerine de olmuştur.

Selanik Göçmenleri özellikle İmampazarı Köyü'nde varlık göstermektedir.

f) Yugoslavya Göçmenleri

Yugoslavya'da [Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti 1992 yılında dağılmış olup bu federe yapıyı oluşturan ülkeler bugün Bosna-Hersek, Sırbistan, Hırvatistan, Kuzey Makedonya, Karadağ, Slovenya ve Kosova adıyla bağımsız birer devlet statüsündedir.] Türkler bugün özellikle Makedonya ve Kosova'da yaşamaktadırlar.

Yugoslavya-Makedonya topraklarının ilk sakinleri olarak İllirler (ya da İlliryalılar), Traklar ve Dağlar bilinir. Bölgedeki farklılaşma ve daha da karmaşıklaşarak asırlar sonra eski Yugoslavya'nın dağılmasına götürecek "çok-etnikli" ve "çok-kültürlü" yapının oluşum süreci böylece başlamıştır. Gelişen süreçte bölgede; (antik) Makedonlar, Gotlar, Bizanslılar, Romlar, Arnavutlar, Germenler, Venedikliler, Hunlar, Avarlar, Bulgarlar, Peçenekler, Uzlar, Kuman-Kıpçaklar, bünyesinden Hırvat, Sloven, Boşnak ve (çağdaş) Makedonlar'ı çıkaran Slavlar/Sırp'lar, Yunanlılar ve en son da Osmanlı döneminde iskân edilen çeşitli Türk toplulukları varlık göstermiştir. Bunlara, 1185'te kısmen Makedonya'yı işgal ve talan eden Normanlar'ı, yine bu yıl Bizans'a karşı başlayan Bulgar isyanına destek veren Ulahlar'ı, 1264'te Bulgarlar'la ittifak hâlinde Bizans'a saldıran Tatarlar'ı eklemek yerinde olacaktır.

Günümüzde bölgedeki başlıca etnik gruplar (Sırlar, Arnavutlar, Makedonlar, Türkler, Boşnaklar ve Romlar) arasında Türkler'in özel bir yeri ve önemi bulunmaktadır (Aktaran: Çavuşoğlu, 2007: 124).

Malcolm, Kosova'daki Türk yerleşimini 1389– 1455 yılları arası dönemden başlatmaktadır. Bu dönemde resmi görevliler, askerler, tacirler ve bunların aileleri Kosova'daki çeşitli kasabalara yerleşmişlerdir. Stojkovic ve Martic ise Türkler'in onbeşinci yüzyıldan itibaren Kosova'ya yerleştiklerini ifade eder (Aktaran: Bilgiç ve Bilgiç, 2012: 45).

Balkanlar'da “Osmanlı Türkleri”nden bahsederken, etnik kategorizasyonların kesinlik içermediği vurgulanmalıdır. Bu bağlamda, Erken Osmanlı döneminde Kosova'ya yerleşen sipahilerin ve askerlerin değişik Türkmen kökenlerinden geldikleri söylenebilir. Ayrıca, birçok Kosovalı aile de zamanla Müslümanlaşmıştır. Bunlar arasında Arnavut aileler olduğu gibi az sayıda da olsa Slavlar da mevcuttur (Bilgiç ve Bilgiç, 2012: 45).

Kosova'da Osmanlı yönetimi Osmanlı- Rus Savaşları sırasında zedelenmiş, Balkan Savaşları'ndan sonra tamamen son bulmuştur. Kosova ilk önce Sırbistan'a dâhil edilmiş, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra da Sırp, Hırvat ve Sloven Krallığı'nın bir parçası haline getirilmiştir. Krallık döneminde Kosova'daki Sırp hâkimiyeti devam etmiştir. İki savaş arası dönemde Kosova Türkleri ve Arnavutlar, Sırların baskılarından dolayı çok mağdur olmuş; bu yüzden de kitleler halinde Türkiye'ye göç etmişlerdir. Kosova'daki Müslüman-Ortodoks dengesini kendi lehlerine değiştirmek isteyen Sırp yetkililer de Kosova'dan Müslüman göçünü kolaylaştırmak için olabildiğince Arnavutu, Türk olarak saymışlardır (Bilgiç ve Bilgiç, 2012: 46).

“Yugoslavya-Makedonya” topraklarından diğer Balkan topraklarına kısmen de Anadolu topraklarına ilk göç hareketi 1877-78 Osmanlı-Rus savaşıyla (93 Harbi) başlamış, 1912-13 Balkan Savaşı'yla ağırlıklı olarak Anadolu toprakları yönünde devam etmiş, 1923-51 döneminde fert ve aile düzeyinde, 1952-67 döneminde kitlesel düzeyde, 1968-96 döneminde de yine fert ve aile düzeyinde tamamen Anadolu toprakları yönünde gerçekleşmiştir (Çavuşoğlu, 2007: 124).

1953 yılı Kosova Türkleri için Türkiye'ye gerçekleşen büyük göçten dolayı özel bir önem arz etmektedir. Bu göçe Kosovalı Arnavutlar da Tito [Josip Broz] yönetiminin baskısından kurtulmak için yoğun olarak iştirak etmişlerdir. Göçe dâhil edilebilmek için Arnavutlar kendilerini Türk olarak kaydettirmişlerdir (Bilgiç ve Bilgiç, 2012: 47-48).

Derlediğimiz metinlerden hareketle Yugoslavya Göçmenlerinin Hıdırca Köyü'nde varlık gösterdiği görülmektedir.

Bölge Ağzları Üzerine Çalışırken Karşılaşılan Sorunlar

Pehlivanköy merkez ilçe ve köylerinden derlediğimiz metinlerde aynı kelime için farklı boğumlanma noktaları görülmektedir. Bu nedenle aynı kelime için farklı transkripsiyon düzeni oluşmuştur. Bu durumun sebebi olarak bölgenin aldığı yoğun göç sonucunda yerli ağzı ve göçmen ağzlarının karışması olduğu söylenebilir. Yapılan çalışmalara ve derlediğimiz metinlere baktığımızda göç durumu ağzlarda bir sesbirimsel dalgalanmaya yol açmıştır. Kırklareli Ağzları üzerinde çalışmış olan Cevdet Şanlı'nın da belirttiği gibi Rumeli ağzlarını, Dağlı Ağzı, Gacal Ağzı vb. gibi kesin sınırlarla tespit etmek mümkün değildir. Öyle ki bir köy içerisinde dahi değişik seslere rastlanmaktadır.

Burada belirteceğimiz bir diğer önemli husus ise bölge ağzlarını temel alan bir transkripsiyon sisteminin tam oturmamasıdır. Bugüne dek Doğu Trakya Bölgesi ağız çalışmalarında genellikle Anadolu ağzlarının transkripsiyon sistemi baz alınmıştır. Rumeli coğrafyasında kullanılan ağzların Anadolu sahasındaki ağzlardan ayrı olarak farklı boğumlanma noktaları vardır ve bunun sonucunda ortaya farklı ses özellikleri çıkar. Bu nedenle Doğu Trakya ağzlarının ses ve şekil yapısındaki değişiklikler yapılan kapsamlı çalışmalarla ortaya konulmalı ve Doğu Trakya üzerine yapılan çalışmalar artırılmalıdır.

Bölge Ağzlarının Geleceği Üzerine

Pehlivanköy ilçe merkezi ve köyleri tarihi süreç içerisinde diğer Doğu Trakya yerleşim merkezlerindeki gibi yoğun bir göç dalgasıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu sebeple yerli ağız özellikleri Balkanlar'dan gelen grupların ve

diğer etnik unsurların ağız özellikleriyle harmanlanmıştır. Bu grupların ağız özellikleri birbirlerini etkilediği gibi bölgenin yerli unsuru olarak kabul edilen Gacallar'ın ağız özelliklerini de etkilediği düşünülebilir.

J. Eckmann ve M. Mansuroğlu *1959 yılı Trakya Dialektoloji Gezisi Raporu* adlı makalesinde, Edirne ve bilhassa Kırklareli ağızlarının sönmek üzere olduğunu ve herhalde pek uzak olmayan bir gelecekte göçmen ağızlarıyla karışarak yerini yeni bir ağıza bırakacağını ifade etmektedir. (Eckmann ve Mansuroğlu, 1959: 113). Daha o dönem Doğu Trakya ağızları için belirtilen bu görüş, bugün adına “Küreselleşen Dünya” dediğimiz bu dönemde kitle iletişim araçlarının etkisiyle birbirlerine daha da yaklaşmaktadır. Bize göre de Trakya bölgesi yakın bir gelecekte tek bir ağızda sabitlenecektir.

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bugün adına “Küreselleşen Dünya” dediğimiz bu dönemde kitle iletişim araçlarının da etkisiyle ağızlar birbirlerine daha da yaklaşmakta olup yakın bir gelecekte Trakya bölgesi ağızları, standart Türkçenin çatısı altında tek bir ağızda sabitlenecektir.

Pehlivanköy ilçesi ve köyleri üzerinde yapılan bu ağız çalışması ile yöreyi diğer bölgelerden ayıran farklı ses ve şekil özellikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yapılan ağız çalışmaları, sönmek üzere olan ağız farklılıklarının kayda alınması ve yapılacak olan diğer çalışmalara kaynaklık etmesi amacıyla önem arz etmektedir.

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

Uzun Ünlüler	Kısa Ünlüler	Ara Sesler
ā: “uzun a” sesi	ă: “kısa a” sesi	á: “a ile e” arası ünlü
ē: “uzun e” sesi	ĕ: “kısa e” sesi	ǎ: “a ile o” arası ünlü
ī: “uzun ı” sesi	ĭ: “kısa ı” sesi	ê: “e ile i” arası ünlü
î: “uzun i” sesi	ċ: “kısa i” sesi	ē: “ e ile ö” arası ünlü
ō: “uzun o” sesi	ŭ: “kısa u” sesi	í: “ı ile i” arası ünlü
ō̄: “uzun ö” sesi	ŭ̄: “kısa ü” sesi	î: “ı ile u” arası ünlü
ū: “uzun u” sesi		ó: “o ile u” arası ünlü
ū̄: “uzun ü” sesi		ô: “ö ile ü” arası ünlü
◌̣ : ulama işareti	◌̣ :diftong	ó: “o ile ö” arası ünlü

ç:	yarı sızıcılaşmış “c ile j” arasında ünsüz
Ç	“ç ile c” arası ünsüz
ɖ	Düşmekte olan “d” ünsüzü
F	“f ile v” arası ünsüz
Ġ	Arka damak g’si
ğ	Kalın ünlülerle kullanılan ön damak g’si
J	“ş ile j” arası ünsüz
ķ	Art damak k’si
Ķ	“k ile g” arası arka damak ünsüzü
ќ	Kalın ünlülerle kullanılan ön damak k’si
K	“k ile g” arası ünsüz
ı	Kalın ünlülerle kullanılan ön damak l’si
ɳ	Düşmekte olan “n” ünsüzü
P	“p ile b” arası ünsüz
ṙ	Titrekliliği uzatılan r
ṛ	Düşmekte olan “r” ünsüzü
Ş	“ç ile ş” arası ünsüz
S	“s ile z” arası ünsüz
ṭ	Düşmekte olan “t” ünsüzü
T	“t ile d” arası ünsüz
ʏ	Düşmekte olan “v” ünsüzü
w	Çift Dudak v’si

1.BÖLÜM

SES BİLGİSİ

1.1.Ünlüler

Pehlivanköy ilçesi ve köylerinde Türkiye Türkçesindeki 8 ünlünün yanı sıra çeşitli ses olayları sonucu oluşmuş uzun ünlüler /ā/ ,/ē/, /ī/, /ī̄/, /ō/, /ō̄/, /ū/, /ū̄/ ve yine genellikle Arapça ve Farsça kelimelerdeki ünlü uzunluklarının kısaltılmasıyla oluşan kısa ünlüler bulunur. Ayrıca Pehlivanköy ilçe ve köyleri ağızında yukarıda bahsi geçen ünlüler haricinde farklı ünlülere de rastlamaktayız.

/á/: /a/ ile /e/ arası ünlü

BGA

AK: nereyá [1/105]

KK: gáldīmi [10/65], gánşlīmde[10/177], gálmış[11/125]

DA

DO: bulacák [2/60]

KU

YO: táně_de [17/70]

PA

KT: ben dá [13/30], gáldim[13/35], gáce[13/160]

YGA

İP: gáldiler [7/55]

YGGA

HD: há há [6/60]

/ã/: Yuvarlaklaşmış /a/ sesi (/a/ ile /o/ arası ünlü)

Bu sese özellikle dudak ünsüzü b'nin yanında rastlamaktayız. /b/ sesinin yuvarlaştırıcı etkisi nedeniyle ortaya çıkar.

BGA

KK: ándan sōra [10/80]

DA

DO: bábamız [5/60]

YGA

İP: bâbamların [7/95], ândan sōra [8/90]

YGGA

HD: bâbamnarla [6/15]

/ê/ : /e/ ile /i/ arası bir ünlü

Anadolu ağızlarında sıkça gördüğümüz bu ünlü Pehlivan köy ağızlarında az sayıda örnekte görülmektedir.

BGA

AK: nêrden [1/70], êrkek [1/155]

KU

YO: tabê tabê [17/5]

/ê/: Yuvarlaklaşmış /e/ sesi (/e/ ile /ö/ arası ünlü)

Anadolu ağızlarında birçok örneğine rastladığımız bu sesin Pehlivan köy ağızlarındaki örnekleri sınırlıdır.

PA

PE: bêyle [14/30]

YGA

İP: kōfêre [8/45]

/î/: /ı/ ile /u/ arası ünlü

Dudak ünsüzlerinin yuvarlaklaştırıcı etkisinin tersine genellikle düzleşme eğiliminde olan bir ünlüdür. Pehlivan köy ağızlarında görülür.

BGA

AK: bîrası [1/105], bîraları [1/105]

KK: bî sabâ [10/160], bîranın [10/160], bîralı [11/120]

YP: pînardan [18/15], bîrânettî [18/30], bîrası [19/35], pîrdan [18/65]

DA

DO: bîrdayım [2/25], bîraya [4/75], bînnar [5/80]

KU

YO: bîrayı [16/25], bîralıyım [17/15]

PA

KT: bîraya [13/35]

YGA

İP: bîrasının [7/40], bîrda [7/70], amîr-îşi [8/135]

/î/: /ı/ ile /i/ arası ünlü

Orta damak veya yumuşak damağın i'ye yakın bir noktasında teşekkül eden, dolayısıyla /ı/ ile /i/ ünlüleri arasındaki ses basamağında bulunan kalınlaşmış bir /i/ veya incelmış bir /ı/ sesidir.

BGA

AK: verimli [2/10]

PA

KT: verîrseler [13/70], bîr [13/100], elbiselerini [13/95], bîrer [13/145]

PE: cevizlerini [14/10]

/ô/: /o/ ile /u/ arası ünlü

Bu ünlü değişimi ile ilgili örnekler özellikle Pomak ağızlarında rastlanır. Pomak ağızının ve Rumeli ağızlarının genel bir temayülü olan /o/ ünlüsünün /u/ olması hadisesi Pehlivan köy ağızında da görülür. Bu ünlü /o/ > /u/ ünlü değişiminin ara safhasında bulunan bir ünlüdür.

BGA

AK: örta [1/110]

KK: olannarı [10/65]

PA

KT: oluyor [12/15], yörgänla [12/55], ūraşyörsun [12/90], diyö [12/105], soruyör [12/110], kôca [12/150]

PE: pişiriyörlar [14/15], öldü [14/60], yapıyörduķ [14/75], yörluyörsun [14/110]

KU

YO: öndan [14/25], öna [15/65]

YGGA

HD: yögoslavyadan [6/5]

/ô/: /ö/ ile /ü/ arası ünlü

Bu ünlüyü /ö/ > /ü/ ünlü değişimindeki bir ara merhale olarak kabul edebiliriz.

BGA

KK: öleli [10/140]

PA

KT: dördü [12/30], köpürden [12/125]

/ó/: /o/ ile /ö/ arası ünlü

Rumeli ağızlarında görülen /o/ > /u/ ünlü değişmesi kadar genel bir oluşum değildir. Örneklerine özellikle “çocuk” kelimesinde rastladığımız ünlü değişimidir.

DA

DO: çócū [4/35]

KU

YO: çócūm [17/70]

YGA

İP: oluyó [8/60], alıyó [8/60], gidiyó [8/60]

1.1.1.Kısa Ünlüler

Pehlivanköy ilçe ve köyleri ağızında sıklıkla kullanılmamasına rağmen kısa ünlü örneklerine rastlanır. Bunlar /ă/, /ě/, /ĩ/, /ĩ̇/, /ũ/, /ũ̇/ dür. Düşmek üzere olan bu ünlüler, kelime içinde seslenimi en zayıf olan ünlüdür.

BGA

AK: yanına [1/90], kulūba [1/170], fenadır [1/180], denilir [2/85], allā [2/90], ādeti [2/95]

KK: ramazāni şeriF [9/25], qarısı [10/5], zāten [10/80], zararı [11/20]

YP: onū_da [19/25], sāde [19/50]

DA

DO: yanına [3/5], sarī_lira [4/100]

KU

YO: ādeti mādeti [15/15], şāban [15/80], allā [15/80], zamāni [15/100], meselā [15/105], tānē_de [17/75]

PA

KT: vallā [12/10], ādetleri [12/45], yāni [12/70], misāfiri [12/100], yārdımcı [12/100], cāmide [12/110], rāmetlinin [12/125], sāde [13/45], yūrūteşleřle [13/75], ferācelerini [13/80], tāne [13/90], dāmat [13/110]

PE: tātlı [14/5], sādi [14/5], yāni [14/120], birīsi [14/40], dūnyāda [14/90]

YGA

İP: onūda [7/45], zāten [8/15], aķrabā [8/65], önüne [8/65], ādet [8/90], tabī [8/110], kızanını [8/115], yārime [8/180], oynanılır [8/170], eylenilir [8/170]

YGGA

HD: yāni [6/10], işte [6/20], kapanınca [6/25], zāte [6/40]

1.1.2.Uzun Ünlüler

Anadolu ve Rumeli ağızlarının çoğunda görülen uzun ünlüler Pehlivan köy ilçe ağızında da görülmektedir. Bu uzun ünlüler çeşitli ses hadiseleri neticesinde oluşmuştur.

1.1.2.1. Ses olayları Neticesinde Meydana Gelen Uzun Ünlüler

1.1.2.1.1.Ünsüz Düşmesi Sonucu Oluşan Uzun Ünlüler

a) /r/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler

- Geniş zaman eki –ar/-er/-r nin düşmesiyle oluşan uzun ünlüler

YGA

İP: tarālar < tararlar [8/165]

- İsimlere getirilen çokluk eklerindeki veya fiillere getirilen 3. çoğul kişi ekindeki /r/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler

BGA

AK: dedelē < dedeler [1/70], onnā < onlar [1/85], ittirlēmiJ < ittirirlermiş [1/95], açmışlā < açmışlar [1/105], inşannā < insanlar [1/205], ūraşyolā < uğraşıyorlar [2/10]

KK: bunnā < bunlar [10/135]

KU

YO: batozlā < patozlar [15/10], onnā < onlar [15/65], derlēdi < derlerdi [15/30], giderlēdi < giderlerdi [15/60], gördülē < gördüler [15/105]

DO: gelmişlē < gelmişler [4/80]

YGGA

HD: gelūlē < geliyorlar [6/15]

- **Fiil kök ve gövdelerinde /r/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler**

BGA

AK: vēdīse < verdiyse [1/85]

- **Basit ve türemiş isimlerde /r/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler**

BGA

AK: sōna < sonra [1/55], tekēlekler < tekerlekler [1/55], vāmiş < varmış [1/90], yēde < yerde [1/110]

KK: sōna < sonra [10/90], k̄ādeşim < kardeşim [11/50]

YGGA

HD: sōna < sonra [6/15]

b) /h/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler

Rumeli ağızlarında sıklıkla görülen bir ses olayıdır. Pehlivan köy yöresinde de görülmektedir.

- **Başta /h/ düşmesi**

BGA

AK: āyde < haydi [1/20], āyvancılıqlan < hayvancılıkla [2/10]

KK: ādi < haydi [10/130]

YP: ārmanlıdan < harmanlıdan [18/25]

KU

YO: ārman < harman [15/5], ālka < halka [15/100]

PA

KT: oş < hoş [12/105], ālkalı < halkalı [13/105]

PE: ādi < haydi [14/105], ūseyin < Hüseyin [14/120], ēpimiz < hepimiz [14/133]

YGGA

HD: āyvan < hayvan [6/5], āsTalık < hastalık [6/30], āyrabol < Hayrabolu [6/35]

- **Ortada /h/ düşmesi**

BGA

AK: sabālin < sabahleyin [1/145]

KK: bāçevanlıĶ < bahçevanlık [9/10], bāçe < bahçe [9/10]

YP: bīrānettīn < burhanettin [18/30], tārīleri < tarihleri [18/60]

DA

DO: ḳāretmişler < kahretmişler [3/45], pēlivankōy < pehlivankōy [4/85]

KU

YO: ītiyarlar < ihtiyarlar [15/60], āmet_ābi < ahmet abi [17/30]

PA

KT: mūtārīn < muhtarın [12/130], māḳum < mahkum [13/60],

PE: rāmetli < rahmetli [14/133]

YGA

İP: ḳāvesine < kahvesine [7/25], rāmetli < rahmetli [8/35]

- **Sonda /h/ düşmesi**

BGA

AK: vallā < vallaha [1/195]

KK: sabā < sabah [10/160]

YP: vallā < vallaha [18/5]

DA

DO: sabā < sabah [3/94]

KU

YO: vallā < vallaha [16/10], siyā < siyah [16/35]

PA

KT: sabā < sabah [12/60]

YGGA

HD: vallā < vallaha [6/10]

- c) **/ğ/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler**

BGA

AK: ūraşıyolā < uğraşiyorlar [2/10], bālıydık < bağlıydık [1/205]

KK: bā < bađ [9/10], dōru < doğru [9/25], ūraşım < uğraşıyorum [11/5]

YP: būday < buđday [18/5], ūraşmıyom < uğraşmıyorum [18/5]

DA

DO: dūrar < dođrar [3/55], tereyā < tereyađ [3/60], būday < buđday [4/5],

ōlum < oğlum [4/35], ōretmen < oğretmen [4/45]

KU

YO: ilkōretim < ilköğretim [16/5], yāmur < yağmur [17/85], yādı < yağdı [17/85]

PA

KT: ōrenim < ođrenim [12/25], tūla < tuđla [12/65], āzından < ađzından [12/115], ōlumun < ođlumun [13/140]

PE: yā < yağ [14/25]

YGA

İP: tekirdāda < tekirdağda [2/15], dōma < doğma [7/70], āzıma < ağzıma [7/110], ōlan < oğlan [8/30]

d) /k/ ve /k̄/ ünsüzlerinin düşmesiyle oluşan uzun ünlüler

- **Gelecek zaman eki acak/ecek eklerinde /k/ ve /k̄/ ünsüzü düşerek ünlüyü uzatır.**

BGA

AK: gidicēdim < gidecektim [1/15]

DA

DO: kıatacīse < katacaksa [3/55]

PA

PE: sařacān < saracaksın [14/10], kıarıřtıracān < kıarıştıracaksın [14/30]

- **Kelime Kök ve gövdesinde /k/ ve /k̄/ ünsüzü düşerek uzun ünlü meydana getirir.**

BGA

KK: yō < yok [9/60]

YP: yō < yok [18/35]

KU

YO: yō < yok [15/125]

e) /n/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler**BGA**

AK: sōrası < sonrası [1/180]

KK: sōra < sonra [10/40]

YP: sōra < sonra [18/55]

DA

DO: sōra < sonra [3/15]

KU

YO: sōra < sonra [15/25]

PA

KT: sōra < sonra [12/150]

PE: sōra < sonra [14/40]

YGA

İP: sōra < sonra [8/85]

f) /y/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler**BGA**

AK: şēttīse < şey ettiyse [1/50], ōle < öyle [1/65], kūden < köyden [1/70], vēdīse < verdiyse [1/85], pelivankūlūler < Pehlivanköylüler [1/105]

KK: bōle < böyle [9/10], şēler < şeyler [9/10], kūlü < köylü [10/35]

YP: ōlelikle < öylelikle [18/20], şēler < şeyler [18/70], kōlü < köylü [18/75]

DA

DO: şēde < şeyde [3/20], kūde < köyde [3/45], fasūledir < fasūlyedir [4/5], yerleşētīseleler < yerleştiyseleler [5/75]

KU

YO: ōle < öyle [15/25], evindēdin < evindeydin [15/25], bōle < böyle [15/105], kōlerde < köylerde [17/95]

PA

KT: ōle < öyle [12/95], ūle < öyle [13/150]

PE: ōle < öyle [14/115]

YGA

İP: şēden < şeyden [7/25], bōle < böyle [8/155], çīli < çiyli [8/155]

g) /v/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler

BGA

KK: evēlden < evvelden [10/120], yōmiye < yevmiye [11/70]

KU

YO: ūma < ovma [15/130]

PA

KT: dōdüler < dövdüler [12/110]

YGGA

HD: ūrmuş < vurmuş [6/15]

h) /z/ ünsüzünün düşmesiyle oluşan uzun ünlüler

PA

PE: kıymāsın < koymazsın [14/15], alamāsın < alamazsın [14/95]

• **Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Düşmesiyle Oluşan Uzun Ünlü**

BGA

AK: yēyci < yeyici [2/40] , yēycek < yiyecek [2/40]

YGA

İP: āslında < aslında [8/195]

• **Yön ekinde görülür. Yön ekindeki ünlü düşerek önceki hecenin ünlüsünü uzatır.**

BGA

KK: ōrda < orada [10/85]

YP: ōrdan < oradan [18/25]

DA

DO: bōrda < burada [3/45] , ōrda < orada [4/35]

KU

YO: nērde < nerede [15/120]

PA

PE: ōrdan < oradan [14/133]

YGGA

HD: ōrda < orada [6/40]

1.1.2.1.2.Hece Kaynaşması Sonucu Oluşan Uzun Ünlüler

Bu yörede sözcük içinde /g/, /ğ/, /h/, /k/, /r/, /v/, /y/ ünsüzlerinin düşmesiyle hece kaynaşması meydana gelir. Bu da uzun ünlü meydana getirir.

a) /y/ li hecelerin kaynaşmasıyla oluşan uzun ünlüler

BGA

AK: dēcēm < diyeceğim [1/205], yetmē < yetmeye [1/40], eşmē < eşmeye [1/130], bakmā < bakmaya [1/130]

KK: dēcēmi < diyeceğimi [9/45], çukurkūnū < çukurköyünü [11/130], almā < almaya [10/45], oğumā < okumayı [10/80], arācan < arayacaksın [11/20], dēyim < diyeyim [9/45]

YP: deışmē < deışmeye [18/60], satmā < satmaya [18/70]

KU

YO: söylēlim < söyleyelim [15/95], gezmē < gezmeye [17/50]

PA

KT: hesaplācan < hesaplayacaksın [12/20], ĩleřtim < iyileştim [13/50], yörümē < yürümeye [13/40]

PE: olmācak < olmayacak [14/30], yıķāceiz < yıkayacağız [14/100], yapmā < yapmaya [14/90]

YGA

İP: çĩS < çeyiz [8/30]

b) /r/ li hecelerin kaynaşmasıyla oluşan uzun ünlüler

- Çokluk ekindeki /r/ ünsüzünün kaynaşmasıyla oluşan uzun ünlüler

BGA

AK: geldiklēni < geldiklerini [1/70], biribirlēni < birbirlerini [1/150]

KK: unnān < onların [11/10]

YP: gelennēn < gelenlerin [18/25]

DA

DO: ellēnle < ellerinle [3/35], vaķıtlāmız < vakitlerimiz [3/80], yıllānda < yıllarında [4/15], göçlēn < göçlerin [4/90], avķatlān < avukatların [5/35], kātlanā < kağıtlarına [5/55], şeylēmiz < şeylerimiz [5/60]

KU

YO: kızannā < kızanları [15/90]

YGA

İP: onān < onların [7/65], yastıklān < yastıkların [8/125]

c) /ğ/ li hecelerin kaynaşmasıyla oluşan uzun ünlüler**BGA**

AK: aşşā < aşağı [1/45], ayçiçēne < ayçiçeğiyle [2/10], çocū < çocuğu [2/45], yeşillē < yeşilliğe [2/75]

KK: yazlī < yazlığı [10/50], yiyēcēmizi < yiyeceğimizi [10/95], aşşādaydık < aşağıdaydık [10/100], ārydı < ağıryordu [11/35], geçicē < geçeceği [11/80], inēn < ineğin [11/110], emeklilīn < emekliliğin [11/115], dēcēmi < diyeceğimi [9/45]

YP: ayçiçē < ayçiçeği [18/5], ābi < ağabey [18/30], çāryoz < çağırıyoruz [19/10], aşşāya < aşağıya [19/65]

DA

DO: çürē < çöreği [3/5], yūruysun < yoğuruyorsun [3/10], bayā < bayağı [3/45], pōça < poğaça [3/75], çocūm < çocuğum [4/25], aşşā < aşağı [4/60], kātlanā < kağıtlarına [5/55]

KU

YO: yemēmiz < yemeğimiz [15/55], ördēn < ördeğin [15/80], yūsūm < yüzüğüm [16/39], dīşmişler < deęişmişler [17/25], bollū < bolluğu [17/45], bayā < bayağı [17/109]

PA

KT: ocā < ocağı [12/65], çifçilī < çiftçiliği [12/70], askerlīni < askerliğini [13/15], ağabeysini < ağabeyini [13/15], ayām < ayağım [13/35], dūnūnū < düşününü [13/150], dātıyorsun < dađıtıyorsun [13/150]

PE: ābinin < ağabeyin [14/60]

YGA

İP: aşşā < aşağı [7/120], soyācı < soyağacı [8/5], dūnūne < düşününe [8/40], sandīn < sandığın [8/65], yatān < yatağın [8/125]

YGGA

HD: ayçiçē < ayçiçeği [6/5], asTalī < hastalığı [6/35]

d) /h/ li hecelerın kaynaşmasıyla oluşan uzun ünlüler

BGA

AK: târî < tarihi [1/75], sâsı < sahası [2/20], mûmü < mühimi [2/40], mâcır < muhacir [2/60], dâ < daha [2/70]

KK: dâ < daha [9/40]

YP: mâcır < muhacir [18/25], pâlı < pahalı [18/80], dâ < daha [19/40]

DA

DO: tâ < daha [3/45], mâcurlara < muhacirlere [3/45]

PA

KT: allâ < allaha [12/70], dâ < daha [13/5]

PE: veyât ta < veyahut da [14/100], seâttin < selahattin [14/120]

YGA

İP: târî < tarihi [7/5], sabbâ < sabaha [7/125], dâ < daha [8/145], mâlenin < mahallenin [8/115], tâ < daha [8/125]

YGGA

HD: dâ < daha [6/50]

YO: dâ < daha [16/10], pâlılı < pahalılığı [17/60]

e) /v/ li hecelerın kaynaşmasıyla oluşan uzun ünlüler

DA

DO: oğlâyla < oklavayla [14/10]

KU

YO: dûlürdü < dövülürdü [15/15]

f) “-acağ /-ecek” sıfat-fiil ekindeki /k/, /ğ/ ünsüzlerinin düşmesiyle oluşan uzun ünlü

BGA

AK: olcâ < olacağı [1/175], dēcēm < diyeceğim [1/205]

KK: yapamaycāmıza < yapamayacağımız [11/115]

YGA

İP: bilcēmiz < bileceğimiz [8/20]

YGGA

HD: vercēm < vereceğim [6/45]

g) **-dik/-dik, -duk/-dük sıfat fiil kaynaşması neticesinde oluşan uzun ünlü**

BGA

AK: geld̄ini < geldiđini [1/80], oldū < olduđu [1/145], görüldū < görüldüđü [2/35], dend̄i < dend̄iđi [2/75]

KK: otudūm < oturduđum [10/170], gald̄imi < geldiđimi [10/65], yaPt̄imizi < yapt̄iđimizi [11/20]

YP: bulamad̄ımız < bulamad̄iđımız [18/5], duydūmuza < duydūđumuza [18/15], annatt̄ını < anlatt̄iđını [19/35], ođudūmuza < okuduđumuza [19/30]

DA

DO: annaTT̄i < anlatt̄ığı [4/90], ıald̄ırd̄i < kald̄ırd̄ığı [4/125], yaşad̄ımı < yaşad̄ığımı [4/131]

KU

YO: oldūna < olduđuna [17/90], geld̄im < geldiđim [17/100]

PA

PE: yaPt̄im < yapt̄ığım [14/90]

YGA

İP: geld̄imizde < geldiğimizde [8/185]

YGGA

HD: yetiştird̄imiz < yetiştird̄iğimiz [6/20]

h) **řimdiki zaman eki “-yor” eki dūřerken /y/ ünsüzünün etkisiyle önceki hece uzar.**

BGA

KK: süpürem̄im < süpüremiyorum [10/155], bilm̄im < bilmiyorum [10/35], d̄im < diyorum [10/40], geği < geçiyor [11/90]

DA

DO: gel̄üler < geliyorlar [4/60], gid̄üler < gidiyor [4/65], annad̄üler < anlatıyorlar [4/90], es̄ü < esiyor [4/125], söyl̄üm < söylüyorum [4/130]

KU

YO: yap̄im < yapıyorum [17/5], bilm̄im < bilmiyorum [17/15], bilm̄üm < bilmiyorum [17/80]

YGGA

HD: kaç̄iler < kaçıyorlar [6/15], gel̄ülē < geliyorlar [6/15], gel̄i < geliyor [6/20]

i) **Yapım eki “-cağız/-ceğiz” ekinde hece kaynaşması sonucu ünlü uzaması**

BGA

KK: kışc̄āz < kızcağız [11/30]

DA

DO: adamc̄āz < adamcağız [3/25], bubac̄im < babacığım [3/80], kışc̄āzım < kızcağızım [3/94]

PA

PE: kışc̄āz < kızcağız [14/60]

1.1.2.1.3.Ünlü Kaynaşması Sonucu Oluşan Uzun Ünlüler

Daha çok dilimize başka dillerden geçen sözcüklerde rastladığımız bir ses olayıdır. Yan yana gelen iki ünlüden biri düşerek diğer ünlüyü uzatır.

BGA

AK: bobēski < babaeski [2/105]

KK: babēsکیدen < babaeskiden [10/10], sāt < saat [11/65]

DA

DO: māvini < muavini [4/35], babānemizle < babaannemizle [5/55]

PA

KT: annānem < anneannem [13/15]

PE: annāneleri < anneanneleri [14/55], sāt < saat [14/85], babānemis < babaannemiz [14/133]

YGA

İP: bobānnesi < babaannesi [8/5], kōfēre < kuaföre [8/45], sūt̄lācımız < süt̄lü aşımız [8/140]

YGGA

HD: sāt < saat [6/40]

• **Sonu ünlü ile biten bir isme ya da fiile “i- cevheri fiili” nin gelmesiyle uzun ünlü oluşur.**

BGA

AK: ŧettise < ŧey etti ise [1/50], vĕdise < verdi ise [1/85]

DA

DO: yerleŧtiseler < yerleŧti iseler [5/75]

KU

YO: evindĕdin < evinde idin [15/25]

- **“ile” edatının kelimeye baēlanmasıyla oluŧan uzun ũnlũler**

BGA

AK: aylāla < ayla ile [1/20]

PA

KT: yĕrgānla < yorgan ile [12/55]

- **“i- cevheri fiili” kelimelere ulanırken bir ũnceki hecenin ũnlũsũnũ uzatır.**

BGA

AK: ufāētı < ufak idi [1/35], gidĕrdik < gider idik [1/10]

KK: yapārdım < yapar idim [10/175], istĕrdiler < ister idiler [10/80], taēārdılar < takar idiler [10/115], asārdılarani < asar idiler hani [10/120]

YP: dĕrdiler < der idiler [18/25]

DA

DO: dĕrdik < der idik [5/5], yenĕrdi < yenir idi [3/90], dĕrmiŧler < der imiŧler [4/115], dĕkĕrdi < dĕker idi [5/20], vārdı < var idi [4/50]

KU

YO: biērdik < biēer idik [15/5], oynārdıē < oynar idik [15/100], ŧoyārdık < koyar idik [15/140], dĕrdi < der idi [15/145]

PA

PE: ufāēsa < ufak ise [14/10], istĕnsen < ister isen [14/25]

YGA

İP: istĕrmiŧ < ister imiŧ [7/35], gidĕrmiŧ < gider imiŧ [7/35], ekĕrdik < eker idik [7/45], gelĕrdi < gelir idi [7/55], sevĕrdi < sever idi [8/120]

1.1.3. Asli Uzun Ünlüler

Türkçede birincil uzun ünlüler meselesi kesin bir şekilde çözümlenebilmiş değildir. Türk Dillerinde ve Ana Türkçede asli uzun ünlüler bulunduğu görüşü ilk kez Otto Böhtlingk'in 1851'de Petersburg'da yayımlanan *Über die Sprache der Jakuten* adlı yapıtında ileri sürülmüştü. Böhtlingk'ten otuz yıl sonra konuya değinen Radloff Ana Türkçede asli uzun ünlülerin bulunmadığını modern Türk dillerindeki uzun ünlülerin türlü ses gruplarının büzülmesiyle ortaya çıkan ikincil uzuluklar olduğunu ileri sürmüştü. Bu tarihten sonra Türkologlar Ana Türkçede asli uzun ünlüler bulunduğu inananlar ve inanmayanlar olarak iki gruba ayrılmıştı bu durum 1929 yılında ilk Türkmence sözlüğün (A. Aliyiv-K. Bööriyif *Orısça-Türkmence Sözlük*, Aşkabat 1929) çıkışına kadar sürmüştür denilebilir. İlk Türkmence sözlüğün yayımlanması ile Yakutçadan sonra ondan çok uzakta konuşulanbu Türk dilinde de aynı sözcüklerde uzun ünlüler bulunduğu anlaşılmıştı. Daha sonra yapılan araştırmalar asli uzun ünlülerin başka bazı Türk dil ve lehçelerinde de dağılık olarak ortaya koymuştu. Ana Türkçedeki uzun ünlüler konusu artık böylece bir inanç olmaktan çıkmış bilimsel bir gerçek olmuştu. (Aktaran: Tekin, 1995: 7-8).

Talat Tekin'in de belirttiği üzere Türk dil ve lehçelerinde yaşayan ünlü uzunlukları bugüne kadar tam olarak tesbit edilemediği gibi bu konuda lehçelerde bazı farklılıklar görülmektedir.

Bugün, Öz Türkçe kelimelerde ilk hecede bulunan asli uzunluklar Türkiye Türkçesinin kimi Anadolu ve Rumeli ağızlarında -az sayıda olsa da- varlığını devam ettirmektedir. Yaptığımız bu çalışma ile Pehlivanköy Ağızlarında birkaç kelimedede ilk hecede varlığını koruyan asli uzun ünlüleri tespit ettik. Bunlar:

BGA

AK: yārın'yarın' [1/65] = Türk. (Tekin, 1995: 63).

KK: āldı < āl- [10/90] (Tekin, 1995: 94).

DA

DO: āşlıktan < āç- "acıkmak" [3/35] (Tekin, 1995: 90).

DO: kārıştıra < kārış- "karışmak" [5/10] (Tekin, 1995: 114).

YGA

İP: āşkı < āsmak < ās- “asmak” [8/130] (Tekin, 1995: 100).

Yaptığımız derlemelerde ilk hecede uzun ünlü barındıran Öz Türkçe sözcükler tespit ettiğimiz gibi sebebi belli olmayan uzunluklar da tespit ettik. Bunlar:

BGA

AK: ablalārda [1/50]

KK: tārla [10/70]

DA

DO: ārpa [3/30], kāşa [3/90], orta [5/30]

PA

KT: kırqlāreli [13/5], pomāka [13/25], kārı [13/110]

PE: oqlāvayla [14/10]

YGA

İP: ısırğan [8/150], yaşār yaşār [7/55]

1.1.4.Ünlü Uyumları

1.1.4.1.Kalınlık-İncelik Uyumu/Önlük Artlık Uyumu

Bir kelimedeki vokallerin kalınlık-incecik bakımından birbirine uygun olmasıdır (Ergin, 2009: 70).

Bölge ağızında ölçünlü Türkçenin aksine bazı eklerin uyuma girdiği görülür.

- **Bölge ağızlarında “-iken” zarf-fiilinin kalınlık-incecik uyumuna girdiği örneklere rastlanır.**

“-iken” zar-fiil ekinin ölçünlü Türkçenin aksine bölge ağızlarında kalınlık-incecik uyumuna girdiği örneklere rastlanır. Kalın ünlülerden sonra “-iken” yerine “-ka” şeklinde karşımıza çıkar.

BGA

YP: kurulurka < kurulurken [19/35]

KU

YO: duruka < dururken [15/95]

- **Bölge ağızlarında vasıta hal ekinin genel itibariyle uyuma girdiği görülür.**

Vasıta hal eki kimi zaman /n/ ünsüzlüyle genişletilerek kullanılmış şekliyle karşımıza çıkar.

BGA

AK: arabaylan < araba ile [1/80], malınna < malı ile [1/85], ayvancılıqlan < hayvancılık ile [2/10], zamanna [2/5]

KK: telefonna < telefon ile [10/55]

YP: zamanna < zaman ile [18/10], arabalarına < arabaları ile [18/30]

DA

DO: yayıkla < yayık ile [3/94], bakkırla < bakır ile [5/5], kaşıkla < kaşık ile [5/10], oklāyla < oklava ile [5/10]

KU

YO: tatlıyla < tatlı ile [15/60], kepçeyle < kepçe ile [15/60], ördekle [15/75], arabalarinnan < arabaları ile [15/85]

PA

KT: yörgänla < yorgan ile [12/55], yürüteşleşle < yürüteçler ile [13/75], tokalārle < tokalarla [13/100], darbuķayle > darbukayla [13/125]

PE: oklāvayla < oklava ile [14/10]

YGA

İP: onunnan < onun ile [7/55]

YGGA

HD: zamanna < zaman ile [6/10]

- **Bölge ağızlarında aitlik eki olan “-ki” ekinin kalınlık-incelik uyumuna girdiği örnekler görülür.**

Ölçünlü Tükçede uyuma girmeyen aitlik ekinin Pehlivanköy ağızlarında uyuma girdiği örneklere rastlanır.

BGA

AK: öte yanķı < öte yanki [1/200]

YGA

İP: zamanķı < zamanki [8/125]

- “-(i)yor” şimdiki zaman ekin kalınlık-incelik ünlü uyumuna girer.

Ölçünlü Türkçenin aksine Pehlivan köy ağızlarında şimdiki zaman ekinin, “-yor” kalıbından uzaklaşan yeni formlarıyla (-y, -yI, -yA, -ǖ, -î̄) kalınlık incelik uyumuna girdiği görülür.

BGA

KK: gideyi < gidiyor [10/10], bilm̄im < bilmiyorum [10/35], d̄im < diyorum [10/40], gid̄iler < gidiyorlar [10/40], biyenmeyi mi < beğenmiyor mu [10/145], geliyi < geliyor [11/45]

YP: geliyi < geliyo [18/30], düşüyü < düşüyor [18/40], gönderiyi < gönderiyor [18/50]

DA

DO: beceriyidi < beceriyordu [3/80], gidiyim < gidiyorum [4/25], gel̄üler < geliyorlar [4/60], gid̄ü < gidiyor [4/70], isteyler < istiyorlar [5/65], bilmeyrim < bilmiyorum [5/75], deyrim < diyorum [5/88]

KU

YO: gelmiyi < gelmiyor [15/50], kesiyin < kesiyorsun [15/70], istiyi < istiyor [15/90], biliyi < biliyor [16/20], bilm̄im < bilmiyorum [17/15], biçiyler < biçiyorlar [17/80], ekiyi < ekiyor [17/90]

PA

KT: geliye < geliyor [13/155], karıştırya < karıştıryor [13/110]

YGGA

HD: gel̄üler < geliyorlar [6/15], gel̄i < geliyor [6/20], ek̄idik < ekiyorduk [6/25], gezī < geziyor [6/50]

- “i-“ cevheri fiili kalınlık-incelik uyumuna uyar.

Sözcükten ayrı yazılan “i-” cevheri fiiline Pehlivan köy ağızlarında sadece tek bir örnekte Pomak ağızı metinlerinde rastlanılmaktadır. Sözcükle kaynaşmayan “i-” cevheri fiilinin uyuma girdiği görülür.

PA

PE: dǖün̄idi < düğün̄ idi

- Uyuma giren diğer örnekler

a) İleri benzeştirmeyle uyuma girenler

BGA

AK: ¼ardařım < kardeşim [1/35]

KU

YO: be yee < be ya [11/125]

PA

KT: ¼ardařımın < kardeşimin [13/150]

b) Gerileyici benzeştirmeyle uyuma girenler

BGA

AK: idirellez < hıdırellez [2/70]

KU

YO: idirellez < hıdırellez [15/100]

PA

PE: ederlez < hıdırellez [14/75]

• Yabancı sözcüklerde Kalınlık-İncelik Uyumu

Arapça, Farsça veya başka yabancı dillerden ödünçlenen kelimelerin kalınlık-incelik bakımından ilerleyici ve gerileyici benzeştirme yoluyla uyuma girdiği görülür.

a) İlerleyici benzeştirmeyle uyuma girenler

BGA

AK: mācır < muhacir [2/60]

KK: mācuru < muhaciri [9/60]

YP: mācır < muhacir [18/25]

DA

DO: mācurlara < muhacirlere [3/45], va¼ıtlāmız < vakitlerimiz [3/80], zabıt < zabit [4/115]

PA

PE: kilü < kilo [14/40], va¼ıt < vakit [14/40]

b) Gerileyici benzeştirmeyle uyuma girenler

BGA

KK: nişannı < nişanlı [10/80]

DA

DO: nufus < nüfus [5/55]

KU

YO: nişannandım < nişanlandım [15/110]

PA

KT: tene < tane [12/30]

YGA

İP: tene < tane [7/85]

c)Çift yönlü benzeştirmeye uyuma girenler**BGA**

AK: bulğarıstan < bulgaristan [2/60]

DA

DO: diyeliz < diyaliz [4/25]

YGA

İP: bulğarıstan < bulgaristan [8/5]

Kalınlık-İncelik Uyumunun Bozulması

a) **Şimdiki zaman ekleri bazen kalınlık-incecik uyumunu bozar.**

BGA

AK: bekliyo < bekliyor [2/45], geliyolar < geliyorlar [2/50], deışmiyo < deışmiyor [2/80]

KK: gelmiyo < gelmiyor [9/50], ūraşım < uğraşıyorum [11/5], sülüyo < söylüyoruz [11/20]

YP: düşüyo < düşüyor [18/45], çārīler < çağırıyorlar [18/55]

DA

DO: yapī < yapıyor [4/25], annadūler < anlatıyorlar [4/90], yayıysın < yayıyorsun [5/15], kızartıysın < kızartıyorsun [5/20]

KU

YO: biliyo < biliyor [16/90], çakiyo < çakıyor [15/110], yapıyo < yapıyoruz [17/10]

PA

KT: diyılar < diyorlar [13/20], getiriyım < getiriyorum [13/40], seremiyım < seremiyorum [13/45], geliyı < geliyor [13/45], içiyım < içiyorum [13/75], besliyısın < besliyorsun [13/130]

PE: pişiriyörler<pişiriyorlar[14/15], gidiyor[17/20]

YGA

İP: diyu < diyor [8/5], geliyo < geliyor [8/60], veriyo < veriyor [8/65], seviniyosun < seviniyorsun [8/80]

YGGA

HD: kaç̄iler < kaçıyorlar [6/15], ekiyı < ekiyor [6/25]

b) “ile” edatının bazı bölge ağızlarında kalınlık-incelik uyumunu bozduğu örneklere rastlanır.

YGA

İP: atlen < atla [7/15]

PA

KT: tokaḷaḫle < tokalarla [13/100], darbuḫayle < darbukayla [13/125]

c) Yeşilova Köyü ağızında “-dıkça” zarf-fiil ekinin kalınlık- incelik uyumuna girmediği bir örnek görülür.

KU

YO: andıḲçe<andıkça[16/39]

d) Dağlı ve Pomak ağızlarında gelecek zaman çekiminin kalınlık-incelik uyumuna uymadığı görülür.

DA

DO: ḫatac̄ise < katacaksa [3/55], oḫutaciydi < okutacaktı [5/40]

PA

PE: yıḫāceiz < yıkayacağız [14/100]

e) Dağlı ağızlarında 3.çoğul şahıs ekinin /y/ harfinin inceltici etkisinden dolayı uyuma girmediği bir örneğe rastlanır.

DA

DO: ḫuruyler < kuruyorlar [4/70]

f) Dağlı ve Pomak ağızlarında şimdiki zaman ekinden sonra gelen 2.tekil kişi ekinin uyuma girmediği görülür.

DA

DO: yiysin < yiyorsun [5/25]

PA

KT: diKtiriyısın < diktiriyorsun [13/100], besliyısın < besliyorsun [13/130]

g) Pomak ağızlarında dahi anlamına gelen “de/da” bağlacının kendinden önceki sözcükle uyuma girmediği görülür.

KT: ben da < ben de [13/30], bi da < bir de [13/45], dikiş da < dikiş de [13/90]

PE: bi da < bir de [14/5], ekmek ta < ekmek de [14/75], dedeleri da < dedeleri de [14/133]

h) Pomak ağızlarında görülen geçmiş zaman ekinin uyuma girmediği bir örneğe rastlanır.

KT: dedim < dedim [13/50]

i) Pomak ağızlarında az sayıda örnekte çokluk ekinden sonra gelen belirtme hal ekinin ve tamlanan ekinin uyuma girmediği örneklere rastlanır.

KT: gelinlerı < gelinleri [13/90], elbiselerını < elbiselerini [13/95]

PE: cevizlerını < cevizlerini [14/10]

j) Kalınlık-incelik uyumuna girmeyen diğer örnekler

BGA

AK: nereyá < nereye [1/105], anğāriye < angarya [1/150], erāzi < arazi [2/5], ayni < aynı [2/10]

KK: fayde < fayda [10/25], gánşlīmde < gençliğimde [10/177], gáldi < geldi [11/40], annám < annem [11/120]

YP: buri < buraya [19/30]

DA

DO: bulacák < bulacak [3/60], bubacım̄ < babacığım [3/80], ori < oraya [4/70], bori < buraya [5/75]

KU

YO: ayni < aynı [17/45]

PA

KT: aynı < aynı [12/50], oreye < oraya [13/65], bureye < buraya [13/65],
kalçe < kalça [13/70], gáce < gece [13/160]

PE: yedí < yedi [14/75], rizā_ābi < rıza abi [14/120]

YGA

İP: gáldiler < geldiler [7/55], katırcıólundan < katırcıoğlundan [7/30], dayi <
dayı [7/100], aynı < aynı [8/15], patlıcan < patlıcan [8/105], maқыejimizi <
makyajımızı [8/110], oyneycan < oynayacaksın [8/120]

1.1.4.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu/Dudak Uyumu

Düzlük-yuvarlaklık bakımından benzeşme aralıklı olarak bir araya gelen
düz ve yuvarlak vokallerden birinin diğerini düzlük-yuvarlaklık bakımından
kendisine benzetmesidir (Ergin, 2009: 53).

a) İleri Doğru Benzeştirmeyeyle Dudak Uyumu

Bir ünlünün kendisinden sonra gelen ünlüyü düzlük-yuvarlaklık
bakımından kendisine benzetmesidir.

Dudak uyumu özellikle dudak ünsüzlerinin yanında görülmektedir
(Hünerli, 2006: 43).

BGA

YP: müttüş < müthiş [18/65]

DA

DO: şurularda < şuralarda [4/15]

YGA

İP: namlısını < namlusunu [7/110], amır_ışı < hamur işi [8/135]

b) Geriye Doğru Benzeştirmeyeyle Dudak Uyumu

Bir ünlünün kendisinden önceki ünlüyü düzlük-yuvarlaklık bakımından
kendisine benzetmesidir (Hünerli, 2006: 44).

BGA

AK: bırada < burada [1/135]

KK: ándan < ondan [10/80], bıranın < buranın [10/160]

YP: bırānnettın < burhanettın [18/30], bıranın < buranın [19/10]

DA

DO: bîrdayım < buradayım [4/25], mâvini < muavini [4/35], bînnar < bunlar [5/80]

KU

YO: bîrayı < burayı [17/20], tovuĶçuluĶ < tavukçuluk [17/5]

PA

KT: bîraya < buraya [13/35]

PE: bēyle < böyle [14/30], bîrda < burda [14/50]

YGA

İP: bîrasının < burasının [7/40], ândan < ondan [8/90]

- **Pehlivanköy ağızlarında şimdiki zaman eki “-yor” dudak uyumuna girer.**

BGA

AK: saĶlıyı < saklıyor [2/35], saldırıya < saldırıyor [2/40], yapıyı < yapıyor [2/45], gidiyi < gidiyor [2/115], dileyi < diliyor [2/125]

KK: gideyi < gidiyor [10/10], çıkıyı < çıkıyor [10/25], bilmîm < bilmiyorum [10/35], almayı < almıyor [10/145], geliyi < geliyor [11/45], çıkarıyı < çıkarıyoruz [11/115]

YP: içiymiş < içiyormuş [18/15], geliyi < geliyor [18/30], çarîler < çağırıyorlar [18/55]

DA

DO: yapırdıydı < yaptırıyordu [3/70], beceriyidi < beceriyordu [3/80], yapıyı < yapıyoruz [3/85], ıslattırıyısın < ıslattırıyorsun [3/85], pişiriyisin < pişiriyorsun [5/10], aşıysın < haşıyorsun [5/25], isteyler < istiyorlar [5/65]

KU

YO: gelmiyi < gelmiyor [15/50], istiyi < istiyor [15/95], yapıyı < yapıyoruz işte < yapıyoruz işte [16/10]

PA

KT: diylar < diyorlar [13/20], yapıyı < yapıyorum [13/40], geliyi < geliyor [13/45], içiyim < içiyorum [13/75], yapıyalardı < yapıyorlardı [13/115], çalıyalar < çalıyorlar [13/125], besliyısın < besliyorsun [13/130]

YGGA

HD: kaç̄iler < kaçıyorlar [6/15], gelī < geliyor [6/20], ekiȳ < ekiyor [6/25]

Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması

a) **Pehlivanköy ağızlarında şimdiki zaman eki dudak uyumunu bozmaktadır.**

BGA

AK: gidioru < gidiyor [1/40], diyor [1/55], geliyoru < geliyor [1/95], arıyolar < arıyorlar [1/170], yürüȳ < yürüyor [2/115]

KK: gelmiyo < gelmiyor [9/50], duruȳ < duruyor [10/165], baqamiyo < bakamıyor [11/90]

YP: annatiyu < anlatıyor [18/40], çarıyo < çağırıyoruz [19/10], diyu < diyor [19/65]

DA

DO: kavurıȳ < kavuruyor [3/55], yapıyum < yapıyorum [4/5], gidū < gidiyor [4/70], esū < esiyor [4/125]

KU

YO: oluȳ < oluyor [15/15], düiler < dövüyorlar [15/15], bilmū < bilmiyorum [17/20]

PA

KT: çalıyur < çalışıyor [12/45], konuşıyımış < konuşuyormuş [13/25], dikiyuṛdum < dikiyordum [13/90]

PE: pişiriyörlar < pişiriyorlar [14/15], kırıyuruz < kırıyoruz [14/25]

YGA

İP: diyu < diyor [8/5], geliyo < geliyor [8/60], veriyo < veriyor [8/65]

YGGA

HD: gelūler < geliyorlar [6/15]

b) **Dağlı ağızlarında görülen geçmiş zaman ekinin düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymadığı örneklere rastlanır.**

DA

DO: geşdü < geçti [4/115]

c) **Dudak uyumuna girmeyen diğer örnekler**

BGA

AK: bubam < babam [1/20], üçünciye < üçüncüye [1/190], bobēskiden < babaeskiden [2/105]

KK: niçün < niçin [9/15], mācuru < muhaciri [9/60], bubam < babam [10/40], bobam < babam [10/60], suvayamayım < sıvayamıyorum [10/105], yōmiye < yevmiye [11/70]

YP: pınardan < pınardan [18/15], gelürkene < gelirken [18/25]

DA

DO: mācurlara < muhacirlere [3/45], bubacīm < babacığım [3/80], bābamız < babamız [5/60]

KU

YO: bobamlar < babamlar [11/115], gündendi < gündöndü [17/10]

PA

KT: amuca < amca [12/100], dünki < dünkü [12/120]

PE: sıvu < sıvı [14/5]

YGA

İP: bobam < babam [7/65], suvamalıydı < sıvamalıydı [8/70], gündendi < gündöndü [8/130]

YGGA

HD: bābamnarla < babamlarla [6/15]

1.1.5.Ünlü Değişimleri

1.1.5.1.Kalın Ünlülerin İncelmesi

Artdamak ünlülerinin çeşitli nedenlerle öndamak ünlüsüne dönüşmesi dil incelemelerinde öndamaksıllaşma olarak adlandırılır (Demir ve Yılmaz, 2014: 81).

- /a/ > /á/

DA

DO: bulacák < bulacak [3/60]

YGA

İP: olmayán < olmayan [8/110]

- /a/ > /e/

BGA

AK: angāriye < angarya [1/150], ulūba < kulūbe [1/170], erāzi < arazi [2/5]

KK: fayde < fayda [10/25], be yee < be ya [11/125]

DA

DO: diyeliz < diyaliz [4/25]

KU

YO: andııe < andııa [16/39]

PA

KT: tene < tane [12/30], oreye < oraya [13/65], bureye < buraya [13/65],

ale < ala [13/70]

YGA

İP: atlen < atlan < atla [7/15], tene < tane [7/85], mayejimizi < makyajımızı [8/110]

ı>i

BGA

AK: ayni < aynı [2/10], idırellez < hıdırellez [2/70]

DA

DO: bubacım < babacıım [3/80], misir < mısır [4/110]

KU

YO: ayni < aynı [17/45], idirellez < hıdırellez [15/100]

PA

KT: ayni < aynı [13/135]

PE: rizā < rıza [14/120]

YGA

İP: dayi < dayı [7/105], ayni < aynı [8/15], patlıcan < patlıcan [8/105]

- /o/ > /ó/, /ö/

DA

DO: ócū < ocuu [4/35]

KU

YO: ócūm < ocuum [17/70]

YGA

İP: gidiyó < gidiyor [8/60]

- /u/ > /ü/

DA

DO: fasüle < fasulye [4/5]

PA

KT: fasülye < fasulye [13/140]

1.1.5.2.İnce Ünlülerin Kalınlaşması

Ön damak ünlülerinin art damak ünlüsüne dönüşmesine artdamaksıllaşma denir. Aynı durumu göstermek için kaynaklarda, gösterdiği durumlar arasında bir çağrışım olmadığı için bu çalışmada tercih edilmemiş olan kalınlaşma terimi de kullanılır (Demir ve Yılmaz, 2014: 82).

- e > á

BGA

AK: nereyá < nereye [1/105]

KK: gánşlímde < gençliğimde [10/177], gáldi < geldi [11/40], annám < annem [11/120]

PA

KT: ámanet < emanet [12/70], ben dá < ben de [13/30], gáldim < geldim [13/35], gáce < gece [13/160]

YGA

İP: gáldiler < geldiler [7/55]

- e > a

BGA

AK: şardaşım < kardeşim [1/35], barāber < beraber [1/95]

YP: şurururşa < kurulurken [19/35]

KU

YO: duruşa < dururken [15/95]

PA

KT: bi da < bi de < bir de [13/45] , şardaşımın < kardeşimin [13/150], dikiş da < dikiş de [13/90]

PE: bi daa < bir de [14/5], ekmek ta < ekmek de [14/75], dedeleri da < dedeleri de [14/133]

- **i > í**

BGA

AK: verimli < verimli [2/10], bulğarıstan < Bulgaristan [2/60]

PA

KT: bîr < bir [13/100], veĩrseler < verirseler [13/70], elbiseleĩrini < elbiselerini [13/95], bĩrer < birer [13/150]

PE: cevizleĩrini < cevizlerini [14/10], yedĩ < yedi [14/75]

- **i > ı**

BGA

AK: m̄acır < muhacir [2/60], öte yanķı < öte yanki [1/200]

KK: nişannı < nişanlı [10/80]

YP: m̄acır < muhacir [18/25]

DA

DO: vaķıtl̄amız < vakitlerimiz [3/80], zabıt < zabıt [4/115]

KU

YO: nişannandım < nişanlandım [15/110]

PA

KT: dedım < dedim [13/50], gelinleĩ < gelinleri [13/90]

PE: vaķıt < vakit [14/40]

YGA

İP: bulğarıstan < bulgaristan [8/5], zamanķı < zamanki [8/125]

- **i > u**

BGA

KK: m̄acuru < muhaciri [9/60]

DA

DO: m̄acurlara < muhacilere [3/45]

- **ü > u**

DA

DO: nufus < nüfus [5/55]

1.1.5.3.Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması

Düz bir ünlünün çeşitli nedenlerle dudak ünlüsüne dönüşmesine yuvarlaklaşma denir (Demir ve Yılmaz, 2014: 83).

- **a > â**

DA

DO: bâbamız < babamız [5/60]

YGA

İP: bâbamların < babamların [7/95]

YGGA

HD: bâbamnarla < babamlarla [6/15]

- **a > o**

BGA

AK: bobamla < babamla [1/10], bobēskiden < babaeskiden [2/105]

KK: bobam < babam [10/60]

KU

YO: bobamlar < babamlar [15/115], amonyoĭlu < amonyaklı [15/125],
tovuĭçuluĭ < tavukçuluk [17/5]

YGA

İP: bobam < babam [7/100], bobanne < babaanne [8/5]

- **a > u**

BGA

AK: bubam < babam [1/20]

KK: bubam < babam [10/40]

DA

DO: bubacim < babacıĭım [3/80], Şurularda < Şuralarda [4/15]

- **e > ö**

BGA

KK: yōmiye < yevmiye [11/70]

- **ı > i, u**

BGA

KK: suvayamayım < sıvayamıyorum [10/105]

YP: pınardan < pınardan [18/15]

PA

KT: amuca < amıca < amca [12/100]

PE: sıvu < sıvı [14/5], furunda < fırında [14/15]

YGA

İP: sıvamalıydı < sıvamalıydı [8/70]

- **i > u**

BGA

KK: mācuru < muhaciri [9/60]

DA

DO: mācurlara < muhacirlere [3/45]

- **i > ü**

BGA

KK: niçün < niçin [9/15], ünüversteı < üniversiteıı [11/10]

YP: gelürkene < gelirkene < gelirken [18/25], müttüş < müthiş [18/65]

DA

DO: geşdü < geçti [4/115]

KU

YO: ünüverste < üniversite [17/65]

PA

KT: bür < bir [13/130], alümüyon < alüminyum [13/135]

YGA

İP: ünüversteı < üniversiteıı [7/60], bü < bi < bir [8/95]

YGGA

HD: ünüversteden < üniversiteden [6/50]

1.1.5.4. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

Düzleşme, yuvarlak bir ünlünün düz bir ünlüye dönüşmesidir (Demir ve Yılmaz, 2014: 84).

- **o > â, a**

BGA

AK: saldırıya < saldırıyo < saldırıyor [2/40]

KK: ândan < ondan [10/80]

PA

KT: karıştırya < karıştıryo < karıştıryor [13/110], yapıyalardı < yapıyorlardı [13/115]

YGA

İP: ândan < ondan [8/90]

YGGA

HD: kapattırıyalar < kapattırıyorlar [6/35]

- o > ê, e

PA

KT: geliye < geliyo < geliyor [13/160]

- o > ı

BGA

AK: yapıyı < yapıyo < yapıyor [2/45], saklıyı < saklıyo < saklıyor [2/35]

KK: kalkamıyı < kalkamıyo < kalkamıyor [10/15], çıkıyı < çıkıyo < çıkıyor [10/25]

DA

DO: kavurıyı < kavuruyo < kavuruyor [3/55], yapıyız < yapıyoz < yapıyoruz [3/85]

KU

YO: oluyı < oluyo < oluyor [15/15], yapıyız < yapıyoz < yapıyoruz [15/70], biliyı < biliyo < biliyor [15/90]

PA

KT: diyılar < diyolar < diyorlar [13/20], getiriyım < getiriyom < getiriyorum [13/40]

YGGA

HD: ekiyı < ekiyo < ekiyor [6/25]

- o > i, î

BGA

KK: gideyi < gidiyo < gidiyor [10/10], gidiler < gidiyorlar [10/40], geliyi < geliyo < geliyor [11/45]

YP: geliyi < geliyo < geliyor [18/30], gönderiyi < gönderiyo < gönderiyor [18/50]

DA

DO: beceriyidi < beceriyodu < beceriyordu [3/80], gidiyim < gidiyom < gidiyorum [4/25], pişiriyisin < pişiriyosun < pişiriyorsun [5/10]

KU

YO: istiyi < istiyö < istiyor [15/90], çakiyi < çakiyo < çakıyor [15/110], biliyi < biliyo < biliyor [16/20], ekiyi < ekiyo < ekiyor [17/90]

YGGA

HD: ek̄idik < ekiyoduk < ekiyorduk [6/25], gezī < geziyo < geziyor [6/50]

- ö > ê, e

KU

YO: gündendi < gündöndü [17/10]

PA

PE: bêyle < böyle [14/30]

YGA

İP: k̄öfere < kuaföre [8/45], gündendi < gündöndü [8/130]

- u > î, ı

BGA

AK: bîrası < burası [1/105], bîrada < burada [1/135]

KK: bî < bu [10/160], bîranın < buranın [10/160], bîralı < buralı [11/120]

YP: bîrānettın < burhanettın [18/30], bîranın < buranın [19/10], bîrda < burda [19/35], pîrdan < burdan [19/60]

DA

DO: bîrdayım < buradayım [4/25], bînnar < bunlar [5/80]

KU

YO: bîrayı < burayı [16/20], bîralıyım < buralıyım [17/15]

PA

KT: bîraya < buraya [13/35], bîrda < burda [13/120]

PE: bî < bu [14/10], bîrda < burda [14/50]

YGA

İP: bîrasının < burasının [7/40], namlısını < namlusunu [7/110], amîr_îşi < hamur işi [8/135]

- **ü > i**

BGA

AK: üçünciye < üçüncüye [1/190]

KU

YO: gündendi < gündöndü [17/10]

PA

KT: dünki < dünkü [12/120]

YGA

İP: gündendi < gündöndü [8/30]

1.1.5.5. Geniş Ünlülerin Daralması

Geniş /a/, /e/, /o/, /ö/ ünlülerinin çeşitli nedenlerle dar ünlüye dönüşmesine ünlü daralması denir (Demir ve Yılmaz, 2014: 80).

- **a > ı**

BGA

AK: burayı < buraya [1/120], orayı < oraya [2/75]

KK: orayı < oraya [10/50], şurayı < şuraya [11/50]

YP: orayı < oraya [19/40]

KU

YO: yapıcan < yapacaksın [15/10], bîrayı < buraya [16/20]

PA

KT: burayı < buraya [12/60]

YGA

İP: burayı < buraya [7/75], atıcağlar < atacaklar [7/120]

- **a > u**

BGA

AK: bubam < babam [1/20]

DA

DO: bubacim < babacığım [3/80], şurular da < şuralarda [4/15]

- e > é

BGA

AK: nêrden<nerden[1/70], êrkek<erkek[1/155]

- e > i

BGA

AK: bilimiyorum < bilemiyorum [1/80], içecek < içecek [2/40], inge < yenge [2/130]

KK: biyenmeyi mi < beğenmiyor mu [10/145], vericek < verecek [11/120]

DA

DO: yimek < yemek [3/35], iziyeT < eziyet [3/50], domatiz < domates [3/60], neri < nere<nereye [4/125]

KU

YO: inge < yenge [15/90]

PA

KT: diil < değil [12/65], makidonyadan < makedonyadan [12/80]

PE: sâdi < sade < sadece [14/5], tize < teyze [14/65]

YGA

İP: inge < yenge [8/70], dildi < değildi [8/70]

- o > ı

BGA

AK: yapıyı < yapıyo<yapıyor [2/45], sağlıyı < saklıyo < saklıyor [2/35]

KK: alkamıyı < kalkamıyo < kalkamıyor [10/15], çıkıyı < ıkıyo < çıkıyor [10/25]

DA

DO: avurıyı < kavuruyo < kavuruyor [3/55], yapıyız < yapıyoz < yapıyoruz [3/85]

KU

YO: oluyı < oluyo < oluyor [15/15], yapıyız < yapıyoz < yapıyoruz [15/70]

PA

KT: getiriyı < getiriyo < getiriyor [13/115], yapıyım < yapıyom < yapıyorum [13/40]

YGGA

HD: ekiy1 < ekiyo < ekiyor [6/25]

- o > 

KU

YO: ndan < ondan [15/25], na < ona [15/65]

PA

KT: oluyr < oluyor [12/15], oca < koca [12/150], lsun < olsun [13/120]

PE: piŒiriyrlar < piŒiriyorlar [14/15], oluyr < oluyor [14/75],
dnemiyrsun < dnemiyorsun [14/105]

- o > u

BGA

AK: undan < ondan [1/60]

KK: bubam < babam [10/40], ne_oluyu < ne oluyo < ne oluyor [11/60],
so_uyuyu < sokuyo < sokuyor [11/65]

YP: dŒyuyu < dŒyo < dŒyor [18/45], diyu < diyo < diyor [19/65]

DA

DO: suan < so_an [3/5], yruysun < yo_uruyorsun [3/10], undan < ondan
[3/15], unnar < onlar [3/35], salyusun < salyorsun [3/90], yuurtlar <
yo_urtlar [3/94], duuml < do_umlu [5/80]

KU

YO: ma < ovma [15/125], unu < onu [17/20]

PA

KT: suracan < soracaksm [12/5], ilkokul < ilkokul [12/25], ocuklarm <
ocuklarm [12/25], turun < torun [12/35], urkestira < orkestra [12/45],
banyuya < banyoya [13/45], atyurm < atyorum[13/45]

PE: kilu < kilo[14/10], oluyor < oluyor [14/15], ırıyuruz < ırıyoruz
[14/25], yuurt < yo_urt [14/30], tuzu < tozu [14/30], unnar < onlar [14/30],
uyuca < koyuca [14/40], ocuk < ocuk [14/75], nu_rma < normal [14/80],
amur_olur < hamur olur [14/80], suvan < so_an [14/90]

YGA

P: diyu < diyo < diyor [8/5]

- o > 

BGA

YP: düşüü < düşüyo < düşüyor [18/40]

PA

PE: kilü < kilo [14/40]

- ö > օ

BGA

KK: öleli < öleli [10/140]

PA

KT: dördü < dördü [12/30], köprüden < köprüden [12/125]

- ö > ü

BGA

AK: büle < büle [1/5], süüde < söğüde [1/40], küce < köyce [1/180]

KK: sülëyim < söyleyeyim [9/15], düvmek < dövmek [10/20], küün < köyün [10/30], üleydi < öleydi [10/30], çukürküy < çukurköy [11/125]

DA

DO: çürë < çöreği [3/5], büle < böyle [3/10], küde < köyde [3/45], üte < öte [3/85], düve düve < döve döve [3/94]

KU

YO: süleyim < söyleyeyim [15/5], biçerdöverler < biçerdöverler [15/10], dülürdü < dövülürdü [15/15], pelivankündeydi < pehlivanköydeydi [17/30]

PA

KT: düvecem < döveceğim [12/90], üteKi < öteki [12/135], üyle < öyle [13/105]

PE: übür < öbür [14/90]

YGA

İP: pelivanküüne < pehlivanköye [7/75]

- u > ı

YGA

İP: namlısını < namlusunu [7/110]

1.1.5.6. Dar Ünlülerin Genişlemesi

Dar bir ünlünün geniş bir ünlüye dönüşmesi ünlü genişlemesi olarak adlandırılır (Demir ve Yılmaz, 2014: 81).

- **ı > e**

PA

PE: ederlez < hıdırellez [14/75]

- **i > ê, e**

BGA

AK: dēcēm < diyeceğim [1/205], yēycek < yiyecek [2/40]

KK: dēcēmi < diyeceğimi [9/45], yetişken < yetişkin [10/90], deye < diye [10/135], deyeyim < diyeyim [10/177], neye < niye [11/75]

YP: deye < diye [18/65]

DA

DO: gedince < gidince [4/75], deye < diye [5/15]

KU

YO: tabè < tabi [17/35], tabe < tabi [17/30]

PA

KT: keremitāne < kiremithane [12/60]

PE: beke < belki [14/125]

YGA

İP: deye < diye [8/40]

YGGA

HD: deye < diye [6/35]

- **u > o**

DA

DO: borda < burda [3/5], bori_ışte < buraya işte [5/75]

YGGA

HD: yoğoslavyadan < yugoslavyadan [6/5]

- **ü > ô, ö**

PA

KT: yörümē < yürümeye [13/40]

1.1.6.Ses Olayları

1.1.6.1.Ünlü İkizleşmesi/Diftong

İki vokalin bir hecede yan yana gelmesine ikiz ünlü denir. Diftongta yan yana gelen iki vokalin söylenmesinde uzuvların hareketi aynı yönde bulunur; böylece birbiriyle kaynaşmış olarak diftongun başında birinci vokalin, bitişinde ikinci vokalin sesi çıkarılır. Onun için diftong iki vokal sesi veren vokal durumundadır ve bünyesindeki iki vokal iki ayrı hece meydana getirmeden tek bir hece içinde bir arada bulunurlar. Ölçünlü Türkçede ikiz ünlü (diftong) görülmez. Türkçede bazı ses değişimleri ve düşmeleri ile yan yana gelen vokaller birbirleri ile kaynaşarak tel bir vokal meydana getirirler (Ergin, 2009: 65).

Pehlivan köy ağzlarında /ğ/, /h/, /v/ ve /y/ ünsüzünün düşmesiyle ikiz ünlü görülür.

BGA

AK: düünneri < düğünleri [1/15], süüde < söğüde [1/40], küü < köyü [1/221], deil < değil [2/10], younu < yoğunu [2/35], dier < diğer [2/50] , baarı < baharı, [2/75] cailiz < cahiliz [2/100], şeı < şeyi [2/120]

KK: deil < değil [9/20], souk < soğuk [9/30], nei < neyi [10/15], küün < köyün [10/30], gündelie < gündeliğe [10/30], çocua < çocuğa [10/55], düün < düğün [10/100], çardım < çağırdım [10/170], douştan < doğuştan [11/5], baardı < bağırdı [11/95], ii < iyi [11/115]

YP: deışdirdiler < değıştirdiler [18/10], şeı < şeyi [18/35], sııye < sıhhiye [18/35], çou < çoğu [18/60], deışmē < değışmeye [18/60], şaisların < şahısların [19/15], doanca < doğanca [19/45], deilim < değilim [19/50], deışıK < değışik [19/65], yaış < yağış [19/90]

DA

DO: suan < soğan [3/5], yuurtları < yoğurtları [3/94], deil < değil [2/10], aarıklıyıs < ağırlıklıyız [4/5], toumlarda < tohumlarda [4/35], müendiz < mühendis [4/40], ouz < oğuz [4/45], deışik < değışik [4/55], köü < köyü [4/85], doumluyum < doğumluyum [5/35], şeı < şeyi [5/88]

KU

YO: düün < düğün [15/15], düiler < dövüyiler < dövüyorlar [15/15], sabai < sabahı [15/30], raat < rahat [15/50], köümüzdeki < köyümüzdeki [15/70], çou < çoğu [15/75], doumluyum < doğumluyum [16/5], bayrai < bayrağı [16/39], parmaımda < parmağımda [16/39], gideceim < gideceğim [16/39] büük < büyük [16/15], çocua < çocuğa [17/55]

PA

KT: makemee < mahkemeye [12/15], duumlu < doğumlu [12/15], düün < düğün [12/45], deşik < değişik [12/50], diil < değil [12/65], büüme < büyüme [12/85], gideceiz < gideceğiz [13/80], çizlerini < çeyizlerini [13/90], deildi < değildi [13/105], şeini < şeyini [13/125]

PE: yourt < yoğurt [14/5], büükse < büyükse [14/10], yamı < yağını [14/15], veyaut < veyahut [14/25], yuurt < yoğurt [14/30], souk < soğuk [14/45], göüs < göğüs [14/75], yıkaceiz < yıkayacağız [14/100], düünneri < düğünleri [14/100], köün < köyün [14/120]

YGA

İP: büüdü < büyüdü [7/10], şe < şeye [7/75], köü < köyü [7/80], şeit < şehit [7/125], aarlık < ağırlık [8/25], veyaut < veyahut [8/70], güüm < güğüm [8/95], deşik < değişik [8/110], yemei < yemeği [8/135], giimi < giyimi [8/120]

YGGA

HD: şeinde < şeyinde [6/15], köünden < köyünden [6/20], büük < büyük [6/30], köe < köye [6/40]

a) Eşit İkiz Ünlüler

İlk ünlüyle ikinci ünlünün ses değeri aynı olan ünlülerdir (Hünerli, 2006: 61).

BGA

AK: düünneri < düğünleri [1/15], süüde < söğüde [1/40], küü < köyü [1/221], baarı < baharı [2/75]

KK: küün < köyün [10/30], düün < düğün [10/100], çardım < çağırdım [10/170], baardı < bağırdı [11/95], ii < iyi [11/115]

DA

DO: yuurtları < yoğurtları [3/94], aarlıKlıyıs < ağırlıklıyız [4/5]

KU

YO: düün < düğün [15/15], raat < rahat [15/50], bük < büyük [16/15]

PA

KT: makeme < mahkemeye [12/15], duumlu < doğumlu [12/15], düün < düğün [12/45], diil < değil [12/65], bümme < büyüme [12/85], çizlerini < çeyizlerini [13/90], saan < sahan [13/195]

PE: bükse < büyükse [14/10], yuurt < yoğurt [14/30], düünneri < düğünleri [14/100]

YGA

İP: büüdü < büyüdü [7/10], şe < şeye [7/75], aarlık < ağırlık [8/25], güüm < güğüm [8/95], giimi < giyimi [8/120]

YGGA

HD: bük < büyük [6/30]

b) Yükselen İkiz Ünlüler

İkinci ünlüsü ilkinde göre daha geniş olan ikiz ünlüye yükselen ikiz ünlü denir (Hünerli, 2006: 62).

BGA

AK: dier < diğer [2/50]

KK: gündelie < gündeliğe [10/30], çocua < çocuğa [10/55]

DA

DO: suan < soğan [3/5], müendiz < mühendis [4/40], die < diye [4/45], dio < diyo [4/120]

KU

YO: çocua < çocuğa [17/55]

YGGA

HD: köe < köye [6/40]

c) Alçalan İkiz Ünlüler

İkinci ünlüsü ilkinde göre daha dar olan ikiz ünlüye alçalan ikiz ünlü denir (Hünerli, 2006: 62).

BGA

AK: deil < değil [2/10], younu < yoğunu [2/35], cailiz < cahiliz [2/100], Şei < Şeyi [2/120]

KK: deil < değil [9/20], souk < soğuk [9/30], nei < neyi [10/15], douştan < doğuştan [11/5]

YP: deşdirdiler < deęiŐtirdiler [18/10], Şei < Şeyi [18/35], ęou < ęoęu [18/60], deŐmē < deęiŐmeye [18/60], Şaisların < Şahısların [19/15], doanca < doğanca [19/45], deilim < değilim [19/50], deşiK < değişik [19/65], yaş < yağış [19/90]

DA

DO: deil < değil [5/45], toumlarda < tohumlarda [4/35], ouz < oğuz [4/45], deşik < değişik [4/55], kōu < kōyü [4/85], doumluyum < doğumluyum [5/35], Şei < Şeyi [5/88]

KU

YO: dūiler < dōvūyorlar [15/15], sabai < sabahı [15/30], kōmūzdeki < kōyūmūzdeki [15/70], ęou < ęoęu [15/75], nei < neyi [16/5], doumluyum < doęumluyum [16/5], bayrai < bayraęı [16/39], parmaımda < parmaęımda [16/39], gideceim < gideceęim [16/39]

PA

KT: deşiK < değişik [12/50], gideceiz < gideceğiz [13/80], deildi < değildi [13/105], Şeini < Şeyini [13/125]

PE: yourt < yoğurt [14/5], yaını < yağını [14/15], veyaut < veyahut [14/25], souk < soğuk [14/45], gōüs < gōęüs [14/75], yıkaceiz < yıkayacağız [14/100], kōün < kōyün [14/120]

YGA

İP: kōu < kōyü [7/80], Şeit < Şehit [7/125], veyaut < veyahut [8/70], deşik < değişik [8/110], yemei < yemeği [8/135]

YGGA

HD: Şeinde < Şeyinde [6/15], kōünden < kōyünden [6/20]

1.1.6.2.Ünlü Türemesi

Ünlü Türemesi, sözcüğün asli şeklinde bulunmayan bir ünlünün sonradan çeşitli sebeplerle ortaya çıkmasıdır (Eker, 2003: 235).

1.1.6.2.1. Kelime Başında Ünlü Türemesi

Pehlivanköy ağızlarında sözcük başında ünlü türemesine tek bir örnekte rastlıyoruz.

PA

KT: işenkli < renkli [13/100]

1.1.6.2.2.Kelime Ortasında Ünlü Türemesi

Pehlivanköy ağızlarında genellikle başka dillerden ödünçlenen, iki konsonantın yan yana bulunduğu kelimelerde rastladığımız ses olayıdır.

BGA

AK: angāriye < angarya [1/150], biribirine < birbirine [1/190], tıraḲyanın < trakyanın [2/40]

KK: filim < film [11/50]

YP: tirenimiz < trenimiz [19/15]

KU

YO: elektirik < elektrik [15/105], ḲavuruḲ < kavruk [15/135]

PA

KT: alamanyada < almanyada [12/30], urkestıra < orkestra [12/45], amıcan < amcan [12/105]

PE: ğıram < gram [14/10]

YGA

İP: amıca < amca [7/105]

1.1.6.2.3.Kelime Sonunda Ünlü Türemesi

- “-iken” zarf fiil ekinde Pehlivanköy ağızlarında bazen ünlü türemesi görülür. Bu ses olayı Batı Anadolu Ağızlarında da görülmektedir.

BGA

YP: gelürkene < gelirken [18/25]

YGA

İP: alırkene < alırken [8/65]

- **Özellikle Bulgaristan Göçmenleri Ağzında şimdiki zamanın 3.Tekil kişi çekiminde (-yor) ünlü türemesi görülür.**

BGA

AK: gidiyoru < gidiyor [1/40], geliyoru < geliyor [1/95]

- **Ünlü türemesiyle ilgili diğer örnekler**

BGA

KK: accıkına < azıcıkın < azıcık [10/160]

PA

KT: üsküpü < üsküp [13/5], pomāka < pomak [13/25], arıtıkı < artık [13/40]

YGA

İP: gündüzü < gündüz [8/165]

1.1.6.3.Ünlü Birleşmesi/Vokal Birleşmesi

Gramer birliklerinde bazen yan yana gelen vokaller birleşerek tek bir vokal meydana getirirler. Bu kaynaşma neticesinde ortaya çıkan vokal bazen önceki bazen de sonraki gibi olur. İşte bu hadiseye vokal birleşmesi denir (Ergin, 2009: 51).

BGA

AK: aylāla < ayla ile [1/20], vēdise < verdi ise [1/85], bobēskiden < babaeskiden [2/105], cumartesi < cuma ertesi [2/90]

KK: babēskiden < babaeskiden [10/10], sāt < saat [11/65]

DA

DO: māvini < muavini [4/35], babānemizle < babaannemizle [5/55], yerleşīseler < yerleşti iseler [5/75]

KU

YO: evindēdin < evinde idin [15/25]

PA

KT: annānem < anneannem [13/15]

PE: annāneleri < anneanneleri [14/55], babānneler < babaanneler [14/55]

YGA

İP: bobānnesi < babaannesesi [8/5], kōfēre < kuaföre [8/45], sūtlācımız < sūtlü
aşımız [8/140]

sāt < saat [14/85]

1.1.6.4.Ünlü Düşmesi

Ünlü düşmesi, sözcüğü oluşturan asli ünlülerden birinin kaybolması hadisesidir (Eker, 2003: 234).

1.1.6.4.1.Kelime Başında Ünlü Düşmesi

Pehlivanköy ağızlarında kelime başında ünlü düşmesi örneklerine rastlamamaktayız.

1.1.6.4.2.Kelime Ortasında Ünlü Düşmesi

• Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi

İkiden fazla heceli gramer birliklerinde sonunda konsonant olmayan orta hece vokalinin çok defa düştüğü görülür (Ergin, 2009: 51).

BGA

AK: bayırında < bayırında [1/100], yēyci < yeyici [2/40], yēycek < yiyecek [2/40]

KK: kaynatam < kayın atam [10/90], yiycēmizi < yiyeceğimizi [10/95], o_zman < zaman [10/125], ünüversteyi < üniversiteyi [11/10], ismi < isimi [11/130]

YP: ismi < isimi [19/70], yenden < yeniden [18/55], o_zman < zaman [19/55]

DA

DO: kaynatam < kayın atam [3/5], avqatlān < avukatların [5/35]

KU

YO: kaynanam < kayın anam [15/30], aqlımıza < akılıma [15/50],
üniverste < üniversite [17/65]

PA

KT: ismimi < isimimi [12/5]

PE: kaynata < kayın ata [14/75], kaynanam < kayın anam [14/133]

YGA

İP: üniversteyi < üniversiteyi [7/60], resmini < resimini [7/100], kaynana <
kayın ana [8/80], aslında < asılinda [8/175]

YGGA

HD: üniversteden < üniversiteden [6/50]

- **Ünlü Birleşmesi Sonucunda Meydana Gelen Ünlü Düşmesi**

BGA

AK: aylāla < ayla ile [1/20], vēdīse < verdi ise [1/85], bobēskiden <
babaeskiden [2/105]

KK: babēskiden < babaeskiden [10/10], sāt < saat [11/65]

DA

DO: māvini < muavini [4/35], babānemizle < babaannemizle [5/55],
yerleş̄t̄iseler < yerleş̄ti iseler [5/75]

KU

YO: evindēdin < evinde idin [15/25]

PA

KT: annānem < anneannem [13/15]

PE: annāneleri < anneanneleri [14/55], babānneler < babaanneler [14/55],
sāt < saat [14/85]

YGA

İP: bobānnesi < babaannesi [8/5], kōfēre < kuaföre [8/45], sūtlācımız < sūtlü
aşımız [8/140]

- **Yön Ekindeki Ünlünün Düşmesiyle Oluşan Ünlü Düşmesi**

BGA

AK: nêrden < nereden [1/70], dışardan < dışarıdan [1/75], ordan < oradan [1/80], ôrda < orada [1/90], burda < burada [2/5]

KK: burda < burada [10/5], ordan < oradan [10/70], nerde < nerede [11/20]

YP: ordan < oradan [18/10], dışarıdaki < dışarıdaki [18/70], bırda < burada [19/35], ordaki < oradaki [19/45], nerden < nereden [19/85]

DA

DO: borda < burada [3/5], orda < orada [3/80], buradaki < buradaki [4/85], ordaki < oradaki [5/65]

KU

YO: nerden < nereden [15/10], orda < orada [15/45], nerde < nerede [15/85], burdan < buradan [17/55]

PA

KT: burda < burada [12/25], uşdan < oradan [12/55], buradaki < buradaki [12/90], nerden < nereden [12/120], içerde < iğeride [13/60]

PE: orda < orada [14/15], bırda < burada [14/50], ôrdan < oradan [14/133]

YGA

İP: nerden < nereden [7/20], burda < burada [7/25], orda < orada [7/35], dışardan < dışarıdan [8/15]

YGGA

HD: dışardan < dışarıdan [6/5], burda < burada [6/15], ordan < oradan [6/15]

- “-iken” zarf-fiil eki, fiilin üstüne gelirken /i/ ünlüsü düşer.

BGA

YP: gelürkene < gelir iken [18/25], құrulurқа < kurulur iken [19/35], giderke < gider iken [19/15], yerleşirke < yerleşir iken [19/55]

DA

DO: giderke < gider iken [3/45]

KU

YO: duruқа < durur iken [15/95]

- “-acak/-ecek” gelecek zaman eki, fiil çekimi sırasında ilk ünlüyü düşürür.

BGA

AK: gid̄cek < gidicek < gidecek [1/40], olcağ < olacak [1/110]

KK: gidcen < gideceksin [11/25], gelcekti < gelecekti [11/45], edinceKtim < edinecektim [11/95], deyecek < diyecek [11/110]

DA

DO: gitmeycem < gitmeyeceğim [5/55]

KU

YO: annatçağ < anlatacak [16/10], sorcağ < soracak [17/20], gid̄cez < gideceğiz [17/35]

PA

KT: gid̄cem < gideceğim [13/30], kalcam < kalacağım [13/55], gid̄cektik < gidecektik [13/80]

PE: alcan < alacaksın [14/95], olmaycağ < olmayacak [14/5], kuruycağ < kuruyacak [14/5]

YGA

İP: tanıycam < tanıyacağım [7/110], diKtircen < diktireceksin [8/25]

- Birleşik zaman çekiminde ek-filin ilk ünlüsü düşer.

BGA

AK: gid̄rdik < gider idik [1/10]

KK: isterseniz < ister iseniz [9/15], alırmış < alır imiş [10/70], tağardılar < takar idiler [10/115]

YP: pinemiyomuş < binemiyor imiş [19/20]

DA

DO: ist̄rdi < ister idi [3/20], bil̄irdi < bilir idi [3/20], seslemezdik < seslemez idik [3/25]

KU

YO: biğ̄rdik < biçer idik [15/5], kazardığ < kazar idik [15/5], gelirdi < gelir idi [15/20], başlardı < başlar idi [15/25]

PA

KT: verirsen < verir isen [12/15]

PE: olursa < olur ise [14/45], yaparlardı < yaparlar idi [14/110], gelmezdi < gelmez idi [14/125]

YGA

İP: yetişirmiJ < yetişir imiş [7/5], istemiş < ister imiş [7/35], verirdi < verir idi [8/20], sevirdi < sever idi [8/120], üretiyodun < üretiyor idin [8/130]

- “ile” edatının kelimeye eklenmesi ile /i/ ünlüsü düşer.

BGA

AK: bobamla < babam ile [1/10], çounKla < çoğunluk ile [2/10]

KK: telefonna < telefon ile [10/55], dedemle < dedem ile [10/65], ayvancılıKla < hayvancılık ile [11/5]

YP: arabalarına < arabaları ile [18/30], arabanızla < arabanız ile [19/10]

DA

DO: ellēnle < elleri ile [3/35], yayıkla < yayık ile [3/94], gözümle < gözüm ile [4/130], kaşıKla < kaşık ile [5/10]

KU

YO: mantırla < mantılar ile [15/70], arabalarınnan < arabaları ile [15/85], ördekle [15/75]

PA

KT: yorğanla < yorgan ile [12/55], yürüteşlele < yürüteçler ile [13/75], tokalarle < tokalar ile [13/100], darbuKayle < darbuka ile [13/125]

PE: etle < et ile [14/75]

YGA

İP: atlen < at ile [7/15], çiftçiliklen < çiftçilik ile [7/40]

YGGA

HD: bābamnarla < babamlar ile [6/15]

- Ünlü düşmesiyle ilgili diğer örnekler

BGA

AK: ayretten < ayrıyeten [2/100]

1.1.6.4.3.Kelime Sonunda Ünlü Düşmesi

BGA

AK: ney_annaTsam < neyi [1/65]

KK: ders_Allah < derse allah [9/20]

YGA

İP: iy_ama < iyi ama [7/90]

YGGA

HD: āyrabol < hayrabolu [6/35]

1.2.Ünsüzler

Pehlivanköy ilçe ve köyleri ağızlarında ölçünlü Türkçede bulunan “b, c, ç, d, g, ğ, h, j, k, l, m,n, p, r, s, ş, t,v, y, z” ünsüzlerinin yanı sıra şu ünsüzlere rastlamaktayız:

/ç/: /c/ ile /j/ arası ünsüz: Diş eti-öndamak arasındaki dar bölgede boğumlanan /c/ ile /j/ arası ünsüzdür. Patlayıcılıktan sızıcılığa doğru bir yayılma olur (Hünerli, 2006: 69).

BGA

KK: sorçan [11/25]

YP: geçici [18/5], meçbur [18/5], ikinci [18/45], birinci [18/45], üç [18/45]

KU

YO: yapıçan [15/10], çoçam [15/80]

YGA

İP: kıtırçıölu [7/25], kaynarçaya [7/75], aklarçaya [7/90]

/Ç/: /ç/ ile /c/ arası ünsüz: Patlayıcı-tonlu dişeti ünsüzü /c/ ile yine patlayıcı-tonsuz dişeti ünsüzü /ç/ arasında boğumlanan, bir bakıma /c/ ile başlayıp /ç/ ile tamamlanan bir ünsüzdür (Hünerli, 2006: 69).

BGA

AK: pirinÇ [2/15]

KK: üç [9/60]

YP: üç [19/30]

PA

KT: üç [12/135], Çanlandım [13/35]

YGA

İP: iÇ [7/15]

YGGA

HD: iÇ [6/35]

/d/: Düşmekte olan /d/ ünsüzü:

BGA

AK: giçcek [1/40]

KU

YO: giçcez [17/35]

PA

KT: giçcem [13/30], giçcektik [13/80]

/f/: /f/ ile /v/ arası ünsüz: Sızıcı-sedasız /f/ sesi ile patlayıcı-sedalı /v/ ünsüzü arası boğumlanan konsonanttır.

BGA

AK: fotorafçı [2/105]

KK: ramazanı şerif [9/25]

YP: sefer [18/35], tarafı [19/80]

KU

YO: yufka [16/10], masraf [17/70]

PA

KT: lafı [13/20]

YGA

İP: Filan [7/5], tarafı [7/115]

/ğ/: Arka Damak g'si: Dilin arka tarafının yumuşak damağa teması veya yaklaşması ile teşekkül eden konsonantlardır (Ergin, 2009: 47).

BGA

AK: gâzilerin [1/50], gâcal [1/115], angâriye [1/150], bozgunlukta [1/175], uygun [2/20], durğun [2/30], bulgaristan [2/60]

KK: peygamberi [9/55], bulgar [9/65], burgaza [11/15], başlangışta [11/45], gızım [11/25], göca [11/95], sigortadan [11/70]

YP: bulgaristandan [19/30]

DA

DO: bulğur [3/5], ayğazlar [3/10], bulğaristandan [3/45], ğaçal [4/85]

PA

KT: yörgänla [12/55], ğacallar [12/100], kavğa [12/155]

PE: ğıram [14/10], bulğaristandan [14/130]

YGA

İP: yorğan [8/25], bulğaristan [8/5], ğardolaP [8/50]

YGGA

HD: yögoslavyadan [6/5]

YO: bulğaristandan [17/15]

/ğ/: Ön damak g'si: Kalın ünlülerle ince söylenen ön damak g'sidir.

BGA

AK: ğavurdan [1/70]

DA

DO: ğavur [4/95], rüzğar [4/125]

PA

KT: ğavurlar [12/115]

YGA

İP: ğavur [8/180]

/J/: /ş/ ile /j/ arası ünsüz: Sızıcı-sedasız /ş/ sesi ile sızıcı-sedalı /j/ ünsüzü arası boğumlanan konsonanttır.

BGA

AK: ittiremiJ [1/95], çekmiJ [2/105]

KK: yaJ [10/175], giTmiJtim [11/110]

YP: beJ [18/80], yaşamıJ [19/50]

DA

DO: ateJ [3/10], çekmiJ [3/80]

KU

YO: burunsuzmuJ [17/20]

PA

KT: iJde [12/45], kurmuJ [12/85], yetmiJ [12/150], getiirmiJ [13/5]

YGA

İP: yetişirmiJ [7/5], kurulurmuJ [7/5]

/k/: Arka damak k'si: Dilin arka tarafının yumuşak damağa teması veya yaklaşması ile teşekkül eden konsonantlardır (Ergin, 2009: 47).

BGA

AK: kadan [1/5], kızanımı [1/15], çocuklar [1/25], bakkal [2/25]

KK: kızım [9/15], koyun [9/5], kuzu [9/5], kas̄ide [9/5], kasaplara [11/25]
karısı [10/5]

YP: başka [18/35], balқан [18/45], tak̄si [19/10], kasabasımı [19/30]

DA

DO: kapukuleye [4/60], balқandan [4/75], kuştepe [4/80], bakqırla [5/5],
kara [5/5], kırqlareli [4/35]

KU

YO: kız [15/25], çocuk [15/25], kızannarı [15/30], koca [15/35], karı
[15/35]

PA

KT: yasak [12/5], fabrikada [12/25], çucuklarım [12/25], balқancı [13/20]
kaşık [12/159]

PE: kulak [14/5], kaymakam [14/60], karabiber [14/90], kuruşa [14/100]

YGA

İP: kuştepe [7/5], k̄avesinde [7/25], fabrikayı [7/45], kırqlareline [7/75],
doğuz-üz [7/70], komşu [7/115], karaқolları [7/120], kına [8/55]

YGGA

HD: kuyular [6/25], kışla [6/40], aylak [6/45]

/k/: Ön damak k'si: Kalın ünlülerle kullanılmasına rağmen ince söylenen
/k/ sesidir (Hünerli, 2006: 70).

BGA

AK: düKkan [2/25]

KK: rekāt [9/30], düKkanında [11/5]

YP: düKkan [18/80]

DA

DO: kāt [3/15]

PA

KT: mākum [13/60]

/K/: /k/ ile /g/ arası ünsüz: Patlayıcı-sedasız ön damak ünsüzü /k/ ile patlayıcı-sedalı ön damak ünsüzü /g/ sesi arasında boğumlanan konsonanttır.

BGA

AK: türK [1/135], çifçiliK [2/5], birliKte [2/10], dileK [2/125]

KK: terK [9/15], reKTefeye [11/45], çeKtir [11/50], edinceKtim [11/95]
diKmiş [11/85]

YP: geldiKleri [18/10], demeK [19/35], dediKleri [19/35], çeltiK [19/75]

DA

DO: çüreK [3/15], üleliKle [3/40], çifçilik [4/5], tefeK [4/5], teKrar [4/65],
dinlememişik [5/70]

KU

YO: ilK [15/15], keşkeK [15/15], küçüK [15/130], çeltiKlerini [17/80]
estiKçe [16/39], giTTiK [17/55]

PA

KT: erkeK [12/30], deşiK [12/50], tüfeK [12/130], pezevenK [12/135],
üteKi [12/135], evlendiK [13/30], ekmeK [13/75], telciliK [13/85], diKtim
[13/90]

PE: yemeK [14/75], çekmişik [14/115]

YGA

İP: çeKmişler [7/80], vermişik [7/125], şeyliK [8/50], geleneKlerimiz
[8/140] diKtirdi [8/105]

/K/: /k/ ile /ğ/ arası ünsüz: Patlayıcı-sedasız arka damak ünsüzü /k/ ile patlayıcı-sedalı arka damak ünsüzü /ğ/ sesi arasında boğumlanan konsonanttır.

BGA

AK: baKsana [1/30], çocuKlar [1/35], ormanlıKmış [1/105], yıKtık [1/190],
çoK [1/205], kaynaKları [2/5], tıraKyanın [2/40]

KK: ayvancılıK [9/5], baKtıK [9/5], bāçevanlıK [9/10], oraK [10/125], artıK
[10/175], ayaK [11/90], Karı [11/95]

YP: ayvancılıK [18/5], Kāveyi [18/5], doKsam [18/25], ormanlıKmij [19/35] ufaK [18/80], faKaT [19/5], alçaK [19/20]

DA

DO: yoK [3/10], çoK [3/20], çoKcası [3/55], aşlıK [3/80], çocuK [4/40], çuKurcuKtan [4/60]

KU

YO: Kadar [15/45], pomaK [15/145], tovukçuluK [17/5]

PA

KT: pomaK [12/45], baK [12/100], açıklıK [13/60], pulculuK [13/90]

PE: yapmışıK [14/45], baK [14/90]

YGA

İP: ayvancılıK [7/45], koyunculuK [7/45], çocuK [7/110], basamaK [8/75], astalıKlar [8/155]

YGGA

HD: tıraKyanın [6/30], āsTalıK [6/30], yasaKlandı [6/30], başkanlıK [6/50]

/İ/: **Ön damak İ'si:** Kalın ünlülerle kullanılmasına rağmen ince söylenen /İ/ sesidir (Hünerli, 2006: 71).

BGA

AK: meselā [2/20], selānikten [2/55]

KK: zulūmete [9/20], lāzım [11/15]

YP: meselā [19/80]

DA

DO: fasulye [3/5], ālā [4/25], vilāyet [4/60], kayınvaldelēm [5/20]

PA

KT: salýalar [12/115], filān [12/145], İaFı [13/20], sandalye [13/80]

PE: meselā [14/75], nūrmał [14/80], selāttin [14/120]

YGA

İP: selāniKten [7/65], sülālesi [8/15], sandalye [8/55], sülācımız [8/140], illāki [8/140]

YO: meselā [15/15], lāzım [17/80], helāı [17/105]

/ŋ/: **düşmekte olan /n/ ünsüzü:**

BGA

AK: içiinde [1/55], iŋsannā [1/205]

KK: iŋsanım [10/5]

YP: iŋsan [18/5]

KU

YO: iŋsanın [15/95]

PA

KT: iŋsan [13/130]

YGA

İP: üstünde [7/90]

/P/ /b/ ile /p/ arası ünsüz: Patlayıcı-sedalı /b/ ünsüzü ile patlayıcı-sedasız /p/ ünsüzü arasında boğumlanan konsonanttır.

BGA

AK: eP [2/115], yaPmıŋ [1/55], nāPalım [1/120]

KK: cevaP [9/20], eP [10/60], kısaP [11/5]

YP: götürüP [18/50], kitaPlarda [19/30], geliP [19/35], yeŋilPınar [19/70]

DA

DO: eP [3/30], yaPmıŋlar [3/50], acaiP [4/130], tePsi [5/15], ūāPtıK [5/65]

KU

YO: ePsi [17/25], Purda [15/55], toplanıP [15/100], tilkiPınarmıŋ [17/30]

PA

KT: hesaPla [12/20], yaPTım [12/40], iPsalayı [12/55], kalkıP [13/75], eP [12/105]

PE: tePsiye [14/5], yaPTım [14/90], ePsi [14/130]

YGA

İP: eP [8/10], yaPTı [8/25], ğardolaP [8/50], tePsi [8/95], geçiriP [8/130]

YGGA

HD: yaPıcaK [6/50], yaPTı [6/50]

/r̄/: Titrekliği **uzatılan /r/:** Sızıcı ve daha titrek olan ünsüzü, onu tam telaffuz edemeyen çocukların dilindeki r'ye benzetilir (Aktaran: Hünerli, 2006: 71).

Bölgemiz ağızlarında özellikle Pomak ağızında görmekteyiz.

BGA

AK: küldür [1/50], türK [1/135], dıran dıran [1/180],toprak [2/10]

KU

YO: karışık [15/145], edirne [17/65]

PA

KT: bir [13/100], erkeK [12/40], çalıyur [12/45], oynuyur [12/45], kırğ [13/5], onnar [12/45], vardı [12/75], ırsıS [12/100], köprüden [12/125], kırklâreli [13/5], askerlik [13/10], gelinlerin [13/90], dikiyurdum [13/95], pazartesi [13/95], başlıyur [13/95], yaım [13/95], irenkli [13/100]

PE: bardak [14/5], ğıram [14/10], yuvaılacık [14/30], gidiyör [14/40], işler [14/65], ayaııyoıuz [14/85], teızi [14/120]

YGA

İP: bulğarıstan [8/5]

/r/: düşmekte olan /r/ ünsüzü

BGA

AK: idirellez [2/70]

YP: gelürkene [18/25], gelürkene [18/25]

YGA

İP: gösteriler [7/100], götürürler [7/120]

/S/: /s/ ile /z/ arası ünsüz: Sedasız /s/ ünsüzü ile sedalı /z/ ünsüzü arası söylenen konsonanttır.

Pehlivan köy ağızlarında gördüğümüz bu ünsüz, Anadolu ağızlarında da görülür.

BGA

AK: biS [1/10], yaS [1/10], kıSım [1/55], dedelerimiS [1/90], ruŞçuıktan [2/60], erkeS [2/65]

KK: kıSanım [9/35], eSki [9/60], keStiK [10/15], biraS [10/35], seS [10/150]

YP: esaS [18/25], otuS [18/25]

DA

DO: kıŞçazım [3/94], otuS [4/50], biS [5/15]

KU

YO: çeKtiklēmiS [15/50], biS [15/50], siSi [15/80], babeskilisiniS [17/40], atıyıS [15/105], süŧsüS [15/140], gidiysiniS [17/45]

PA

KT: kıS [12/30], sekiS [12/35], alıyoS [12/80], pomağıS [12/95], ışsıS [12/100]

PE: yapıyuşuS [14/40], düküyuşuS [14/40], bişaS [14/45], babānemiS [14/133] sekiS [14/75]

YGA

İP: biS [7/70], çĩS [8/30], güSeldi [8/60], erkeS [8/195]

YGGA

HD: kıSım [6/40]

/ŧ:/ /ç/ ile /ŧ/ arası ünsüz: Süreklileşmesini tamamlamamış /ç/ sesi, /ç/ ile /ŧ/ arası ünsüz (Hünerli, 2006: 71).

Pehlivanköy ve yöresinde tespit ettiğimiz bu ses bölge ağızlarının tamamına yakınında görülmektedir.

BGA

AK: geŧtik [1/215], genŧler [2/95]

KK: oruŧ [9/25], kerpiŧ [10/15], başlangıŧta [11/45], vazgeŧtim [11/80]

YP: genŧ [18/10], geŧti [18/60]

DA

DO: üŧ[3/40]

KU

YO: genŧler [15/50]

PA

KT: üŧ [12/125], geŧtin mi [12/159], aŧtıK [13/150]

YGA

İP: aŧtıK [8/50], geŧti [8/180], kaŧ [8/185], iŧ [8/185], genŧler de [8/195]

/ŧ:/ düşmekte olan /t/ ünsüzü:

KU

YO: süŧsüS [15/140]

/T/: /t/ ile /d/ arası ünsüz: Tonlulaşma eğilimli /t/ ünsüzüdür (Hünerli, 2006: 71).

BGA

AK: annaTsam [1/65], giTmiş [1/150], aTlamalı [2/55], nihaT_cayı [2/65], dörT [2/80], giT giT [2/115]

KK: eTmedin [9/25], markeTTen [11/25], süT [11/25], reKTefeye [11/45]

YP: memeT [18/25], yeTmiş [18/80], faaT [19/5], giTTi [19/65]

DA

DO: annaTTıryıdı [3/45], iziyeT [3/50], ıslaTTıryısın [3/85], süT [3/90], muTluyum [5/35]

KU

YO: Telianlılar [15/15], giTmek [15/25], raaT [15/50], giTmedim [17/40], eşiT [17/50], TörT [15/25]

PA

KT: yaPTım [12/140], giTTi [12/135], damaT [13/110]

PE: giTTim [14/90], dörT [14/120]

YGA

İP: giTTi [7/40], saTTılar [7/45], biTTi [7/40], yaPTı [8/25], aldıTTım [8/50]

YGGA

HD: sTalı [6/30], yaPTı [6/50]

/y/: dşmekte olan /v/ ünsüzü:

DA

DO: suyan [3/50]

/w/: ift dudak v'si:

PA

KT: yaw [12/130]

1.2.1.Ünsüz Değişimleri

1.2.1.1.Tonlulaşma (Sedalılaşma/Ötümlüleşme)

Sedasız ünsüzlerin (, f, h, k, p, s, ř, t) sedalı ünsüzlerden (b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z) biri haline dönüşmesi hadisesidir.

- k > K, ğ

Anadolu ağızlarının çoğunda gördüğümüz bu değişim Pehlivan köy ağızlarında da görülmektedir.

BGA

AK: çocuKlar < çocuklar [1/35], ormanlıKmış < ormalıkmiş [1/105], yoK < yok [1/135], çoK < çok [1/205]

KK: ayvancılıK < ayvancılık [9/5], baKtıK < baktık [9/5], orağ < orak [10/20], artıK < artık [10/175], baKmayı < bakmayı [11/15], , Karı < karı [11/95], ğızım < kızım [11/25], ğoca < koca [11/95]

YP: ayvancılıK < hayvancılık [18/5], Kāveyi < kahveyi [18/5], çoK < çok [19/15], alçaK < alçak [19/20], ormanlıKmiş < ormanlıkmiş [19/35]

DA

DO: çoKcası < çokçası [3/55], aşıK < açlık [3/80], ufaK tefeK < ufak tefek [4/5]

KU

YO: pomaK < pomak [15/145], andıKçe < andıkça [16/39], tovukçuluK < tavukçuluk [17/5]

PA

KT: pomaK < pomak [13/20], pulculuK < pulculuk [13/90], yoğ < yok [12/70], pomağ < pomak [12/100], ispiyonculuğ < ispiyonculuk [12/135], olarağ < olarak [12/145], kırğ < kırk [13/5], kaldığ < kaldık [13/30]

PE: yapmışıK < yapmışık [14/45], baK < bak [14/90], yapmışığ < yapmışız [14/50], bağ < bak [14/60], kabağ < kabak [14/90]

YGA

İP: yoğ < yok [7/50], baK < bak [7/20], ayvancılıK < hayvancılık [7/45], koyunculuK < koyunculuk [7/45], basamaK < basamak [8/75], astalıKlar < hastalıklar [8/155]

YGGA

HD: yoK < yok [6/5], tıraKyanın < trakyanın [6/30], āsTalıK < hastalık [6/30], yasaKlandı < yasaklandı [6/30], başkanıK < başkanlık [6/50]

- k > K, g

BGA

AK: büyüK < büyük [1/40], türK < türk [1/135], çiftçiliK < çiftçilik [2/5], dileK < dilek [2/125]

KK: terK < terk [9/15], maKineye < makineye [11/30], reKTefeye < rektefeye [11/45], çeKtir < çektir [11/50], diKmiş < dikmiş [11/85], edinceKtim < edinecektim [11/95], ineg < inek [9/5]

YP: demeK < demek [19/35], dediKleri < dedikleri [19/35], deişik < değişik [19/65], çeltiK < çeltik [19/75], deng < denk [18/65]

DA

DO: çüreK < çörek [3/15], seslemezdik < seslemezdik [3/25], çiftçiliK < çiftçilik [4/5], güzelciK < güzelcecik [3/15], dinlememişik < dinlememişiz [5/70]

KU

YO: ilK < ilk [15/15], keşkeK < keşkek [15/20], hizmetçiliK < hizmetçilik [15/45], küçüK < küçük [15/130], estiKçe < estikçe [16/39], giTTiK < gittik [17/55]

PA

KT: erkeK < erkek [12/30], deişik < değişik [12/50], tüfeK < tüfek [12/130], pezevenK < pezevenk [12/135], üteKi < öteki [12/135], evlendiK < evlendik [13/30], telciliK < telcilik [13/85], diKtim < diktim [13/90], peK < pek [13/145], erkeg < erkek [12/40], demeg < demek [12/100], gelmişig < gelmişiz [12/145], küçüg < küçük [13/5], günlüg < günlük [13/5]

PE: yemeK < yemek [14/75], çekmişik < çekmişik [14/115]

YGA

İP: çeKmişler < çekmişler [7/80], vermişik < vermişiz [7/125], hilK < ilk [8/45], şeyliK < şeylik [8/50]

- ç > Ç, c

Bu değişimi genellikle ilk hecede görmekle birlikte değişime “hiç, üç” gibi tek heceli sözcüklerde rastlamaktayız.

BGA

AK: pirinÇ < pirinç [2/15], icbi < hiçbir [2/80], üç < üç [2/90]

KK: üç < üç [9/60], ic < hiç [10/65], hic < hiç [11/65]

YP: : üÇ < üç [18/30]

DA

DO: genc < genç [3/35], çoKcası < çokçası [3/55], hicbi < hiçbir [3/60]

KU

YO: hic < hiç [17/40], ic < hiç [17/80]

PA

KT: üÇ < üç [13/85], üc < üç [12/135]

PE: üc < üç [14/10]

YGA

İP: iÇ < hiç [7/15], hic < hiç [8/115], icbi < hiçbir [8/180]

YGGA

HD: iÇ < hiç [6/35]

- **t > T, d**

Pehlivanköy ağızlarında değişik örneklerine rastladığımız bu değişimi kelime başında, kelime ortasında ve kelime sonunda görebiliriz.

BGA

AK: annaTsam < anlatsam [1/65], kaTlamalı < katlamalı [2/55], nihaT-dayı < nihat dayı [2/65], dörT < dört [2/80], milleT < millet [2/85], muTlu < mutlu [2/110], giT giT < git git [2/115], annadırdılar < anlatırdılar [1/135]

KK: giTmedin < gitmedin [9/25], giTTik < gittik [10/100], markeTTen < marketten [11/25], süT < süt [11/25], pakeTe < pakete [11/30], tuTTuruyosun < tutturuyorsun [11/30], reKTefeye < rektefeye [11/45], paTronuna < patronuna [11/75], anadayım < anlatayım [10/15], südü < sütü [11/25]

YP: memeT < mehmet [18/25], faKaT < fakat [19/5], giTTi < gitti [19/65], deışdirdiler < deıştirdiler [18/10]

DA

DO: iziyeT < eziyet [3/50], süT < süt [3/90], annaTTi < anlattığı [4/90], giTTim < gittim [4/120], dörT < dört [5/35], yaPdırdıydı < yaptırıyordu [3/70], annadır < anlatır [4/95], geşdü < geçti [4/115], südü < sütü [3/94]

KU

YO: TörT < dört [15/25], giTmek < gitmek [15/25], raaT < rahat [15/50], çeşiT < çeşit [17/50], giTTik < gittik [17/55], dörd < dört [15/20], akıdırdık < akıttırdık [15/130], gid < git [16/20]

PA

KT: yaPTım < yaptım [12/40], sünneT < sünnet [12/50], giTTi < gitti [12/135], dāmaT < damat [13/110]

PE: giTTim < gittim [14/90], dörT < dört [14/120]

YGA

İP: giTTi < gitti [7/40], yaPTı < yaptı [8/25], aldıTTım < aldirttim [8/50], giTsinmij < gitsinmiş [8/155], dudumuz < dutumuz [8/165]

YGGA

HD: āsTalıK < hastalık [6/30], yaPTı < yaptı [6/50], yurd < yurt [6/35], annadırsın < anlatırsın [6/45]

- **p > P, b**

Pehlivanköy ağızlarında değişik örneklerine rastladığımız bu değişimi kelime başında, kelime ortasında ve kelime sonunda görebiliriz.

BGA

AK: nāPalım < ne yapalım [1/175], toPlanmışlā < toplanmışlar [1/155], ePsini < hepsini [2/25], yaPtık < yaptık [2/30]

KK: cevaP < cevap [9/20], eP < hep [10/60], kasaP < kasap [11/5], eb < hep [10/60]

YP: ePsi < hepsi [18/30], götürüP < götürüp [18/50], kitaPlarda < kitaplarda [19/30], geliP < gelip [19/35], yeşilPınar < yeşilpınar [19/70]

DA

DO: yaPmışlar < yapmışlar [3/50], heP < hep [4/95], acaiP < acayip [4/130], tePsi < tepsi [5/15], alıP < alıp [5/25], şāPtıK < şey yaptık [5/65], yab_bana < yap bana [3/75], bide < pide [5/15]

KU

YO: ePsi < hepsi [17/25], eP < hep [15/15], toplanıP < toplanıp [15/100], tilkiPınar < tilkipınar [17/30], batozlā < patozlar [15/10]

PA

KT: hesaPla < hesapla [12/20], yaPTım < yaptım [12/40], iPsiyalayı < ipsalayı [12/55], eP < hep [12/105], tePsi < tepsi [12/110], ƙalkıP < kalkıp [13/75]

PE: tePsiye < tepsiye [14/5], yaPTım < yaptığım [14/90], ePsi < hepsi [14/130]

YGA

İP: yaPTı < yaptı [8/25], ğardolaP < gardırop [8/50], tePsi < tepsi [8/95], geçiriP < geçirip [8/130], heP < hep [8/185], ğardolab < gardırop [8/50]

YGGA

HD: yaPıcaƙ < yapacak [6/50], yaPTı < yaptı [6/50]

- **ş > J, j**

Rumeli ağızlarında sıklıkla gördüğümüz bu değişimi Pehlivan köy ağızlarında da görmekteyiz.

BGA

AK: ittirlemiJ < ittirirlermiş [1/95], çekmiJ < çekmiş [2/105]

KK: yaJ < yaş [10/175], giTmiJtim < gitmiştim [11/105], ƙıj < kış [10/50], aƙmij < akmış [10/105], yaj < yaş [10/135], ƙalıj < çalış [11/15], ƙayseryimij < kayseriymiş [11/130]

YP: beJ < beş [18/80], yaşanıJ < yaşamış [19/50], bej < beş [18/65], dimijler < demişler [19/45], ormanmij < ormanmış [19/55]

DA

DO: ateJ < ateş [3/10], çekmiJ < çekmiş [3/80], ƙalmij < kalmış [3/20], durmuj < durmuş [3/45], edirneymij < edirneymiş [4/60], altmij < altmış [5/35], bej < beş [5/35], olmuj < olmuş [5/80], ƙaybetmij < kaybetmiş [5/85]

KU

YO: burunsuzmuJ < burunsuzmuş [17/20], varmij < varmış [17/25]

PA

KT: iJde < işte [12/45], kırmuJ < kurmuş [12/85], yetmiJ < yetmiş [12/150], getīrmiJ < getirmiş [13/5], bitirmiJ < bitirmiş [13/15], kurulmuj < kurulmuş [12/80]

PE: yapmuj < yapmış [14/55], oj < hoş [14/105], gelmij < gelmiş [14/130]

YGA

İP: yetişirmiJ < yetişirmiş [7/5], kıurulurmuJ < kurulurmuş [7/5], boj < boş [7/60], olmuJ < olmuş [8/75], giTsinmij < gitsinmiş [8/155]

YGGA

HD: bulajmasın < bulaşmasın [6/35], kıj < kış [6/45]

- f > F, v

Örneklerini bazı kelimelerde gördüğümüz çok yaygın olmayan ses hadisesidir.

BGA

AK: fotorafç1 < fotoğrafçı [2/105]

KK: şerif < şerif [9/25]

YP: seFer < sefer [18/35], taraF1 < tarafı [19/80]

KU

YO: yuFka < yufka [16/10], masraF < masraf [17/70]

PA

KT: laF1 < lafı [13/20]

YGA

İP: Filan < filan [7/5], taraFta < tarafta [7/115]

- s > S, z

Anadolu ağızları ve Rumeli ağızlarında sıklıkla karşılaştığımız bu değişimi Pehlivan köy ağızlarında da görmekteyiz.

BGA

AK: ruşuktan < ruşuktan [2/60], erkeS < herkes [2/65], erkez < herkes [2/125]

KK: eSki < eski [9/60], keStiK < kestik [10/15], seS < ses [10/150], apdez < abdest [9/30], esaz < esas [11/130]

YP: esaS < esas [18/25], esazen < esasen [18/60]

DA

DO: kuskuz < kuskus [3/5], müendiz < mühendis [4/40], domatiz < domates [3/60], esaz < esas [5/88]

PA

KT: erkez < herkes [13/120], herkez < herkes [13/162]

PE: esaz < esas [14/120]

YGGA

HD: esaz < esas [6/10]

- **h > y**

Bu değişimi Arapça ve Farsça'dan alıntı kelimelerde, özellikle de "sahi" kelimesinde görüyoruz.

BGA

YP: sāyi < sahi [18/75]

PA

KK: sāyi < sahi [10/10]

1.2.1.2. Tonsuzlaşma (Sedasızlaşma/Ötümsüzleşme)

Sedalı ünsüzlerin(b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z) sedasız ünsüzlerden(ç, f, h, k, p, s, ş, t) birine dönüşmesi hadisesidir.

- **ğ > k**

Örneklerine sık rastlanılmayan genellikle son hecede görülen ünsüz değişimidir.

PA

KT: oturaķıs < oturağız [13/70], pomaķız < pomağız [12/95]

- **ğ > k**

Örneklerine sık rastlanılmayan genellikle son hecede görülen ünsüz değişimidir.

BGA

AK: senelikim < seneliğim [1/30]

- **b > p**

Örneğine çok rastlanmamakla birlikte genellikle ilk hecede görülen bir ünsüz değişmesidir.

BGA

KK: apdez < abdest [9/30]

YP: pinemiyomuş < binemiyormuş [19/20], pırdan < burdan [19/60]

KU

YO: Purda < burda [15/55]

- **z > S, s**

Anadolu ağızları ve Rumeli ağızlarında sıklıkla karşılaştığımız bu değişimi Pehlivan köy ağızlarında da görmekteyiz. Daha çok sözcüklerin sonunda görülen bir ünsüz değişimidir.

BGA

AK: biS < biz [1/10], yaS < yaz [1/10], kıSım < kızım [1/55], dedelerimiS < dedelerimiz [1/90]

KK: biraS < biraz [10/35], namas < namaz [9/30], biras < biraz [10/10], kışçāz < kızcağız [11/30], kıs < kız [11/70]

YP: otuS < otuz [18/25]

DA

DO: kıSçāzım < kızcağızım [3/94], otuS < otuz [4/50], biS < biz [5/15], birasçık < birazcık [5/10], kısanım < kızanım [5/35], kışkardeşlēmī < kızkardeşlerimi[5/40]

KU

YO: çeKtiklēmīS < çektiklerimiz [15/50], biS < biz [15/50], atıyıS < atıyoruz [15/105], sütsüS < sütsüz [15/140], babeskilisiniS < babaeskilisiniz [17/40], gidiysiniS < gidiyorsunuz [17/45], kısanım < kızanım [15/50], yüsüm < yüzüğüm [16/39], bulamassınıS < bulamazsınız [17/35]

PA

KT: kıS < kız [12/30], sekiS < sekiz [12/35], pomakıS < pomakız [12/95],
ışıS < hırsız [12/100], buyrunus < buyurunuz [12/100], oturaķıs < oturağız
[13/70]

PE: biraS < biraz [14/45], sekiS < sekiz [14/75], babānemiS < babaannemiz
[14/133], tus < tuz [14/80], hepimis < hepimiz [14/133]

YGA

İP: biS < biz [7/70], çĩS < çeyiz [8/30], güSeldi < güzeldi [8/60], erkeS <
herkes [8/195], ikimis < ikimiz [7/55], sāten < zaten [8/15], kısım < kızım
[8/20]

YGGA

HD: kıSım < kızım [6/40], bis < biz [6/40]

- **Şimdiki zamanın 1.çoğul kişi eki ile çekiminde ve Geniş zamanın olumsuzunun 2. çoğul kişi ekiyle çekiminde görülür.**

KU

YO: bulamassınıS < bulamazsınız [17/35]

PA

KT: alıyoS < alıyoruz [12/80], yapıyòS < yapıyoruz [12/155], kıuyuyuşuS <
koyuyoruz [13/105], giydiriyos < giydiriyoruz [13/100], kıuyuyuşuS <
koyuyoruz [13/105]

PE: yapıyuşuS < yapıyoruz [14/40], düküyuşuS < döküyoruz [14/40],
yıkıyuruS < yıkıyoruz [14/85], utuşamıyoşus < oturamıyoruz [14/70],
yapıyòrus < yapıyoruz [14/100]

- c > ç

BGA

KK: kışçāz < kızcağız [11/30]

DA

DO: ğaçal < gacal [4/85], birasçık < birazcık [5/10], kıŞçāzım < kızcağızım
[3/94]

KU

YO: annatçam < anlatacağım [16/5], annatçak < anlatacak [16/30]

PA

KT: Çanlandım < canlandım [13/35]

PE: kışçāz < kızcağız [14/60]

- **d>T, t**

Genellikle ilk hecede görülen, az sayıda örnekte karşımıza çıkan ünsüz değişimidir.

DA

DO: tā < daha [3/45]

KU

YO: Teliñanlılar < delikanlılar [13/40]

YGA

İP: tā < daha [5/15]

- **v> f, F**

Pehlivan köy ağızlarında örnekleri azdır. Sadece Pomak ağızında görülür.

PA

KT: pílaf < pilav [13/40]

- **j> ş**

Pehlivan köy ağızlarında örneklerine sadece Yugoslavya Göçmenleri Ağızında rastladığımız ünsüz değişimidir.

YGGA

HD: silaşlık < silajlık [6/25]

1.2.1.3.Süreklileşme

Süreksiz patlayıcı veya sızıcı ünsüzlerin “b, c, d, g, p, ç, t, k” sürekli patlayıcı, akıcı veya sızıcı ünsüzlerden birine “f, ğ, h, j, l, m, n, r, s, ş, v, y, z” dönüşme hadisesidir.

- **g, ğ> v**

/ğ/ ünsüzünün iki ünlü arasında kalmasıyla görülür. Bölge ağızlarında özellikle “soğan” sözcüğü bu değişime örnek gösterilebilir.

DA

DO: suvan < soğan [3/5]

PA

PE: suvan < soğan [14/90]

- ğ > y

BGA

KK: biyenmeyi < beğenmiyor [10/145]

YP: buydayını < buğdayını [19/80]

DA

DO: terayāyı < tereyağı [3/60], yāyı < yağı [3/65], duyduyunu < duyduğunu [4/130], yaşadıyımı < yaşadığımı [4/131], okuttuyum < okuttuğum [5/40]

KU

YO: eylence < eğlence [15/25], ciyerlerim < ciğerlerim [16/39]

PA

KT: beyenmiş < beğenmiş [13/10]

YGA

İP: buyday < buğday [7/40], beyendik < beğendik [7/75], eyer < eğer [8/155]

YGGA

HD: buyday < buğday [6/5]

- ç > Ş, ş

Pehlivan köy ağzında sıklıkla karşılan ses hadisesidir.

BGA

AK: geŞtik < geçtik [1/215], genŞler < gençler [2/95]

KK: başlangıŞta < başlangıçta [11/45], vazgeŞtim < vazgeçtim [11/80], biŞtirdiler < biçtirdiler [10/135], gánşl̄imde < gençliğimde [10/177], kireşleme < kireçleme [11/50], vazgeŞtiim < vazgeçtim [11/115]

YP: genŞ < genç [18/10], geŞti < geçti [19/60]

DA

DO: üŞ < üç [3/40], geŞti < geçti [3/40], aŞlıK < açlık [3/80], geŞdü < geçti [4/115]

KU

YO: genşler < gençler [15/50]

PA

KT: üŞ < üç [12/125], geŞtin < geçtin [12/159], aŞtıK < açtık [13/150], yürüteşlerle < yürüteçlerle [13/75]

YGA

İP: aŞtıK < açtık [8/50], geŞti < geçti [8/180], kaŞ < kaç [8/185], iŞ < hiç [8/185], genŞler < gençler [8/195]

- **ç > j**

Pehlivanköy ağzlarında karşılaşılan ünsüz değişimidir.

BGA

KK: ij < hiç [11/80]

KU

YO: genj < genç [15/120]

PA

PE: pirinj < pirinç [14/85]

- **c > ç, j**

Bu değişim özellikle kelime ortasındaki hecede ve son hecede görülür. Fiil soylu kelimenin gelecek zamanda çekimlenmesiyle ortaya çıkan örnekleri de bulunur.

BGA

KK: sorçan < soracaksın [11/25]

YP: geçici < geçici [18/5], meçbur < mecbur [18/5], ikinci < ikinci [18/45], birinci < birinci [18/45], üç < üç [18/65]

KU

YO: yapıçan < yapacaksın [15/10], çoçam < kocam [15/80]

YGA

İP: katırçioğlu < katırcıoğlu [7/25], kaynarçaya < kaynarcaya [7/75], aklarçaya < akarcaya [7/90], biliçem < bileceğim [7/105], tanıyçam < tanıyacağım [7/110], kaynarjadan < kaynarcadan [7/75]

- **k > n**

BGA

AK: baqaran < bakarak [2/55]

1.2.1.3.1.Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişimler

- **m > n**

Bölge ağızlarında sadece “şindi” kelimesinde görülmektedir.

BGA

AK: şindi < şimdi [2/80]

KK: şindi < şimdi [9/40]

YP: şindilik < şimdilik [18/5], şindi < şimdi [18/15]

DA

DO: şindi < şimdi [3/10], çidenliye < çiğdemliye [4/85]

KU

YO: şindi < şimdi [15/5]

PA

KT: şindiki < şimdiki [13/105], şindi < şimdi [13/30]

PE: şindiki < şimdiki [14/115], şindi < şimdi [14/5]

YGA

İP: şindi < şimdi [7/5]

- **n > m**

/n/ ile biten bir hece veya sözcüğün ardından /b/ ile başlayan bir hece veya sözcük geldiğinde ortaya çıkan ses değişimidir. Dilimize yerleşen bazı Farsça sözcüklerde de görülür.

BGA

AK: om bir < on bir [1/135]

KK: om beş < on beş [10/45], istambulda < istanbulda [10/50]

YP: doqşam beş < doksan beş [18/25], istambuldan < istanbuldan [18/45]

DA

DO: om beş < on beş [4/60]

KU

YO: om bir < on bir [17/70], istambul < İstanbul [17/70], perşembe < perşembe [15/15]

PA

KT: om beş < on beş [12/75], istambula < istanbula [13/30], çarşamba < çarşanba [13/125], perşembe < perşenbe [13/160]

YGA

İP: istambulda < istanbulda [7/55], Perşembe < perşenbe [8/105]

- r > l

Pehlivanköy ağızlarında özellikle şimdiki zaman kipinin 3. çoğul kişi çekiminde örneklerine rastlanır. Özellikle Yunanistan Göçmenleri ağzında görülür.

DA

DO: alizbobaya < arizbabaya [4/65]

YGA

İP: alıyollar < alıyorlar [8/65], çıkıyollar < çıkıyorlar [8/65]

- r > n

Bölge ağızlarında sadece “kadan” sözcüğünde görülen değişimdir.

BGA

AK: kadan < kadar [1/5]

KK: kadan < kadar [10/170]

PA

PE: istēnsen < istersen [14/25]

- n > l

Bölge ağızlarında sadece “dönüm” kelimesinde görülen bir ünsüz değişmesidir.

BGA

YP: dölüm < dönüm [19/85]

KU

YO: dölüm < dönüm [11/90]

- y > n

Daha çok ünlüyle biten sözcüklere “ile” edatının eklenmesiyle ortaya çıkan ünsüz değişimidir.

BGA

AK: arabasınna < arabasıyla [1/85], malınna < malıyla [1/85], ayçiçeğenne < ayçiçeğiyle [2/10]

YP: arabalarınna < arabalarıyla [18/30]

DA

DO: elinne < eliyle [5/10]

KU

YO: arabalarınnan < arabalarıyla [15/85]

- l > n

Daha çok ilerleyici benzeşme sebebiyle görülen ünsüz değişimidir.

BGA

AK: kızannar < kızanlar [1/35], annaTsam < anlatsam [1/65], malınna < malıyla [1/85]

KK: telefonna < telefonla [10/55], olannarı < olanları [10/65], alsınnar < alsınlar [10/70], nişannı < nişanlı [10/80], ayvannarı < hayvanları [11/85]

YP: zamanna < zamanla [18/10], annatılan < anlatılan [18/20], onnar < onlar [18/40], günneri < günleri [18/60]

DA

DO: geçenneri < geçenleri [3/45], bunnar < bunlar [4/5], öğretmenner < öğretmenler [4/50], yannız < yalnız [5/40]

KU

YO: nişannadım < nişanladım [15/110], annatır < anlatır [16/10], göçmenner < göçmenler [17/25], ekenner < ekenler [17/80], olannar < olanlar [17/80], günner < günler [17/109]

PA

KT: annattı < anlatı [12/85], bunnar < bunlar [12/135], unnar < onlar [13/25], düünneri < düğünleri [13/115], gelenner < gelenler [13/150]

PE: onnarı < onları [14/15], torunnar < torunlar [14/55], düünneri < düğünleri [14/100]

YGA

İP: gelinner < gelinler [7/35], yunannar < yunanlar [7/80], annemner < annemler [7/85], onnarı < onları [7/120]

YGGA

HD: zamanna < zamanla [6/10], dedemner < dedemler [6/10], koyunnarın < koyunların [6/40], annadırsın < anlatırsın [6/45]

1.2.1.4.Süreksizleşme

Sürekli ünsüzlerin “f, ğ, h, j, l, m, n, r, s, ş, v, y, z” süreksiz ünsüzlerden “b, c, d, g, p, ç, t, k” birine dönüşmesidir.

- ğ > g

BGA

AK: büyüğü < büyüğü [1/15]

1.2.2.Ünsüzlerle İlgili Olaylar

1.2.2.1.Ünsüz Benzeşmesi

Bir sözcükteki seslerin, oluşum noktası bakımından birbirlerini etkileyip benzeşmesidir (Eker, 2003: 242).

A) İlerleyici Benzeşme

1- Yarı Benzeşme

Birinci ünsüzün ikinciye etki ederek ona kendi özelliğinden birini veya ikisini vermesidir (Eker, 2003: 242).

- ml > mn

Bu benzeşmeyi genellikle çokluk eklerinde görmekte birlikte, kelime kökünde ve vasıta hal ekinde de görüyoruz.

DA

DO: dedemne < dedemle [4/105], doğumnu ydu < doğumluydu [5/55], ākimnēn < hakimlerin [5/35]

YGA

İP: bobamnar < babamlar [7/70], annemner < annemler [7/85], kaynatamnar < kaynatamlar [8/15]

YGGA

HD: dedemner < dedemler [6/10], bābamnarla < babamlarla [6/15]

2- Tam Benzeşme

a) İlerleyici Benzeşme

Bir ünsüz, kendini kendinden önceki ünsüze benzetiyorsa buna ilerleyici benzeşme denir (Hünerli, 2006: 85).

- **nl > nn**

Bu benzeşmeyi genellikle “n” ünsüzü ile biten szöcöklere getirilen çokluk eklerinde görmekle birlikte, yine aynı şekilde “n” ünsüzü ile biten kelimelere getirilen vasıta hal ekinde de görüyoruz.

Bölge ağızlarında örneğine en sık rastadığımız benzeşmedir.

BGA

AK: düünneri < düğünleri [1/15], odunnarı < odunları [1/60], ĩsanna < insanla [1/95], annadırdılar < anlatırdılar [1/135], zamanna < zamanla [2/5],
KK: anadayım < anlatayım [10/15], telefonna < telefonla [10/55], olannarı < olanları [10/65], alsınnar < alsınlar [10/70], ayvannarı < hayvanları [11/85]
YP: zamanna < zamanla [18/10], annatmıyolar < anlatmıyorlar [18/35],
günneri < günleri [18/60], getirsinner < getirsinler [18/65], gidenner < gidenler [18/70], satannar < satanlar [18/75]

DA

DO: unnarı < onları [3/35], geçenneri < geçenleri [3/45], bunnar < bunlar [4/5], gelinne < gelinle [4/40], õretmenner < õğretmenler [4/50], elinne < eliyle [5/10]

KU

YO: kızannarı < kızanları [15/30], onnarı < onları [15/110], nışannandım < nişanlandım [15/110], annatçam < anlatacağım [16/5], göçmenner < göçmenler [17/25], olannar < olanlar [17/80], ekinner < ekinler [17/85],
günner < günler [17/109]

PA

KT: onnar̄ < onlar [12/45], annattı < anlattı [12/85], bunnar < bunlar [12/135], düünneri < düğünleri [13/115], gelenner < gelenler [13/150]
PE: onnarı < onları [14/15], torunnar < torunlar [14/55], düünneri < düğünleri [14/100]

YGA

İP: gelinner < gelinler [7/35], annatırlar < anlatırlar [7/80], yunannar < yunanlar [7/80], yünneri < yünleri [8/25], düünner < düğünler [8/60]

YGGA

HD: bunnar < bunlar [6/5], zamanna < zamanla [6/10], gelenner < gelenler [6/35], onardan < onlardan [6/35], koyunnarın < koyunların [6/40], annadırsın<anlatırsın[6/45]

- **th> tt**

BGA

YP: müttüş < müthiş [18/65]

- **çy> çç**

BGA

YP: üç_çüz < üç yüz [19/85]

b) Gerileyici Benzeşme

Bir ünsüz, kendinden önceki ünsüzü kendine benzetiyorsa buna gerileyici benzeşme denir (Hünerli, 2006: 86).

- **ht> tt**

KU

YO: muttarıyım < muhtarıyım [17/5]

- **ln> nn**

DA

DO: yannız < yalnız [5/40]

- **rl> ll**

YGA

İP: alıyollar < alıyorlar [8/65], çıkıyollar < çıkıyorlar [8/65]

- **zc> cc**

BGA

KK: accıkına < azıcık [10/160]

- **zs> ss**

KU

YO: bulamassınıS < bulamazsınız [17/35]

PA

KT: yazamasın < yazamazsın [12/5]

1.2.2.2.Ünsüz Türemesi/Konsonant Türemesi

Ünsüz Türemesi, sözcüğün asli şeklinde bulunmayan bir ünsüzün sonradan çeşitli nedenlerle ortaya çıkmasıyla oluşan ses olayıdır (Eker, 2003: 239).

1.2.2.2.1.Kelime Başında Ünsüz Türemesi (Protez)

- **/h/ ünsüz türemesi**

YGA

İP: hilK < ilk [8/100], haynen < aynen [8/90]

1.2.2.2.2.Kelime Ortasında Ünsüz Türemesi

- **/b/ ünsüz türemesi**

YGA

İP: sabbā < sabaha [7/125]

- **/k/, /k/ ünsüz türemesi**

BGA

AK: yaqqın < yakın [2/65]

DA

DO: baqqır < bakır[5/5]

- **/l/ ünsüz türemesi**

DA

DO: ufalklattırıysın < ufaklattırıyorsun [3/85]

- /n/ ünsüz türemesi

DA

DO: bizimkinler < bizimkiler [3/45]

- /p/ ünsüz türemesi

DA

DO: yappar < yapar [3/5]

- /s/ ünsüz türemesi

YGA

İP: lisesini < lisesini [7/60]

- /ş/ ünsüz türemesi

BGA

AK: aşıā < aşıāđı [1/45]

KK: aşıādaydıđ < aşıāđıdaydıđ [10/100]

YP: aşıāya < aşıāđıya [19/65]

DA

DO: aşıā < aşıāđı [4/50]

YGA

İP: baş_aşıā < baş_aşıāđı [7/120]

- /t/ ünsüz türemesi

BGA

AK: ayretten < ayriyeten [2/100]

YP: zatten < zaten [19/90]

YGA

İP: zatten < zaten [8/65]

- /v/ ünsüz türemesi

BGA

AK: avrabadan < arabadan [1/45]

KK: evuzubillā i_mineş şeytānı racim < eūzu billāhi mineş-şeytanirracim [9/15]

- /y/ ünsüz türemesi

BGA

YP: āyilesine < ailesine [18/50]

KU

YO: āyilemde < ailemde [15/15]

1.2.2.2.3. Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi

- /k/ ünsüz türemesi

BGA

KK: yānik < yani [9/45]

PA

PE: şimdik < şimdi [14/20]

- /m/ ünsüz türemesi

YGA

İP: bilem < bile [8/145]

- “n” ünsüz türemesi

Pehlivan köy ağızlarında vasıta hal ekinin /n/ ünsüzü ile genişlemesiyle ünsüz türemesi olmuştur.

BGA

AK: arabaylan < arabayla [1/80], āyvancılıqlan < hayvancılıkla [2/10]

KU

YO: arabalarınnan < arabalarıyla [15/85]

YGA

İP: atlen < atla [7/15], çiftçiliklen < çiftçilikle [7/40], onunnan < onunla [7/55]

- /v/, /w/ ünsüz türemesi

BGA

AK: yav < ya [2/40]

KK: yav < ya [9/40]

YP: yav < ya [19/30]

PA

KT: yaw < ya [12/130]

- /y/ ünsüz türemesi

BGA

AK: ney~annatsam < ne anlatsam [1/65]

DA

DO: ney < ne [3/60]

YGA

İP: ney < ne [8/130]

1.2.2.3. Ünsüzlerin Yer Değiştirilmesi/Göçüşme/Metatez

Bir gramer birliğinde yan yana gelen iki sesin bazen yer değiştirdiği görülür (Ergin, 2009: 52).

Pehlivanköy ağızlarında sadece bir kelimedede göçüşme tespit ettik.

YGA

İP: salangaç < salıncak [8/160]

1.2.2.4. Ünsüz Düşmesi/Konsonant Düşmesi

Seslerin birbiriyle münasebeti sırasında gramer birliğinin bünyesindeki bir konsonantın bazen düştüğü görülür. Bu hadiseye konsonant düşmesi hadisesi denir (Ergin, 2009: 51).

1.2.2.4.1. Kelime Başında Ünsüz Düşmesi

- /h/ ünsüzünün düşmesi

Rumeli ağzında /h/ ünsüzünün kullanılmayışı Rumeli ağızlarının karakteristik özelliklerinden biridir. /h/ ünsüzünün düşmesi bazen uzun ünlü meydana getirir.

BGA

AK: āyde < haydi [1/20], āyvancılıqlan < hayvancılıkla [2/10], ani < hani [2/10], eP < hep [2/115], er < her [1/10], angi < hangi [1/70], erkez < herkes

[1/130], āne < hane [1/135], icbir < hiçbir [2/35], epsi < hepsi [2/65], idirellez < hıdırellez [2/70], elvası < helvası [2/70], avası < havası [2/75]

KK: ādi < haydi [10/130], eP < hep [10/60], ani < hani [10/65], arman < harman [10/20], aberim < haberim [10/75], arcadık < harcadık [10/125], ayvanları < hayvanları [11/15], astayım < hastayım [10/175], er < her [11/20], ij < hiç [11/80]

YP: ārmanlıdan < harmanlıdan [18/25], ayvancılıK < hayvancılık [18/5], arbinde < harbinde [19/30], erālde < herhalde [19/35]

DA

DO: amrı < hamuru [3/10], eP < hep [3/30], ālā < hala [4/25], astasıyım < hastasıyım [4/25], ePsi < hepsi [4/45], ākimdi < hakimdi [4/50], attā < hatta [4/50], iç < hiç [4/125], aşlaysın < haşlıyorsun [5/25]

KU

YO: ārman < harman [15/5], ālka < halka [15/100], epsi < hepsi [15/10], iç < hiç [15/50], ayat < hayat [15/50], amuru < hamuru [15/70], angimiz < hangimiz [15/95], idirellez < hıdırellez [15/100], anım < hanım [17/50], ava < hava [17/90]

PA

KT: oş < hoş [12/105], āydi < haydi [13/60], ālkalı < halkalı [13/105], beş_ane < beş hane [12/80], atice < hatice [12/90], asta < hasta [12/90], ırsıs < hırsız [12/100], eP < hep [12/105], em < hem [13/15], ayde < haydi [13/70], azır < hazır [13/80], erkez < herkes [13/120]

PE: ādi < haydi [14/105], ūseyin_ābi < hüseyin [14/120], amur < hamur [14/5], azırılayan < hazırlayacaksın [14/10], ederlez < hıdırellez [14/75], aşladın mı < haşladın mı [14/80], yok_ani < yok hani [14/90], oj < hoş [14/105], ep < hep [14/110], avadan < havadan [14/120], afta < hafta [14/125], azır < hazır [14/125]

YGA

İP: iç < hiç [7/15], avsadan < havsadan [7/20], arita < harita [7/20], emen < hemen [7/85], āne < hane [7/110], er < her [8/70], asır < hasır [8/70], avlu < havlu [8/95], aladan < haladan [8/95], amır_işi < hamur işi [8/135], ıdırellezde < hıdırellezde [8/140], ayātımız < hayatımız [8/180]

YGGA

HD: āyvan < hayvan [6/5], āsTalıķ < hastalık [6/30], āyrabol < hayrabolu [6/35], erāīde < herhalde [6/15], ayvanı < hayvanı [6/25], iÇ iÇ < hiç hiç [6/35]

- /y/ ünsüzünün düşmesi

Pehlivan köy ağzlarında özellikle sayı ifade eden “yüz” “yenge” ve “şey” sözcüğüyle birlikte kullanılan “yapmak” yardımcı fiilinde görülür.

BGA

AK: inge < yenge [2/130], sekizüz < sekiz yüz [2/105]

YP: ikiüz < iki yüz [18/80], sekizüz < sekiz yüz [19/30], dokuzüz < dokuz yüz [19/70]

DA

DO: dokuzüz < dokuz yüz [4/75], sekizüz < sekiz yüz [4/80], şeabarmışlar < şey yaparmışlar [3/30]

KU

YO: inge < yenge [15/90]

PA

KT: ikiüz < iki yüz [12/85]

PE: yediüz < yedi yüz [14/10]

YGA

İP: dokuzüz < dokuz yüz [7/70], altüz < altı yüz [7/110], inge < yenge [8/70]

- /v/ ünsüzünün düşmesi

Sadece “vurmak” kelimesinde görülür.

YGGA

HD: ūrmuş < vurmuş [6/15]

1.2.2.4.2. Kelime Ortasında Ünsüz Düşmesi

- Şimdiki zaman ekindeki /-r/ ünsüzü, bölge ağzlarında ortak olarak düşme eğilimindedir.

BGA

AK: bırakıyorlar < bırakıyorlar [1/200], gidiyorlar < gidiyorlar [1/200],
oluyodu < oluyordu [2/80], diyorlar < diyorlar [2/110]

YP: duruyodu < duruyordu [19/15], pinemiyomuş < binemiyormuş [19/20]

DA

DO: oluyorlar < oluyorlar [4/55], yanıyıcı < yanıyıcı [4/130], koyuyorsun <
koyuyorsun [5/5]

KU

YO: yazıyorsun < yazıyorsun [15/75], yapıyodu < yapıyordu [15/60],
koyuyolardı < koyuyorlardı [15/65]

PA

KT: yapıyorsun < yapıyorsun [13/125], gidiyodu < gidiyordu [13/145]

PE: yapıyorlar < yapıyorlar [14/110]

YGA

İP: kalkıyor < kalkıyor [8/85], çıkarıyorsun < çıkarıyorsun [8/70], üretiyodun
< üretiyordun [8/130]

• /r/ ünsüzünün düşmesiyle ilgili diğer örnekler

/r/ ünsüzü isim soylu bir sözcük olan “sonra” kelimesinde ve fiillere
getirilen geniş zaman ekinde düşmeye uğradığı görülür.

BGA

AK: sona < sonra [1/120]

KK: verirdik < verirdik [10/80], sōna < sonra [10/90], otudüm < oturduğum
[10/170], kâdeşim < kardeşim [11/50], bitittirdim < bitirtirdim [11/10]

DA

DO: bastırısın < bastırısın [3/15]

KU

YO: yıkattırılardı < yıkattırılardı [15/30], kırıldı < kırıldı [15/130],
kavurudu < kavururduk [15/135], duruğa < dururken [15/95]

YGA

İP: öldürüler < öldürürler [7/35], yakalalar < yakalarlar [7/100], aldıTTım <
aldırttım [8/50]

YGGA

HD: sōna < sonra [6/15]

- /ğ/ ünsüzünün düşmesi

Rumeli ağızlarının genel bir özelliğidir. /ğ/ ünsüz düşmesi genellikle kendinden önceki hecenin ünlüsünü uzatır.

BGA

AK: süüde < söğüde [1/40], fotorafçı < fotoğrafçı [2/110], ūraşıyoruz < uğraşıyoruz [1/25], bālydık < bağlydık [1/205], būday < buğday [2/10]

KK: dōru < doğru [9/25], ūraşım < uğraşıyorum [11/5]

YP: būday < buğday [18/5], yāmurlar < yağmurlar [19/90]

DA

DO: yuurtları < yoğurtları [3/94], dūrar < doğrar [3/55], būday < buğday [4/5], ōlum < oğlum [4/35], yālı < yağlı [4/35], ōretmen < öğretmen [4/40], çīdenliye < çiğdemliye [4/85]

KU

YO: bayraı < bayrağı [16/39], būdaydan < buğdaydan [15/20], yāmur < yağmur [17/85], yādı < yağdı [17/85]

PA

KT: ōrenim < öğrenim [12/25], tūla < tuğla [12/65], āzından < ağızından [12/115], dōma < doğma [13/25], ōlumun < oğlumun [13/150]

PE: yout < yoğurt [14/5], yainı da < yağını da [14/15]

YGA

İP: doançanın < doğancanın [7/70], yemei < yemeği [8/135], āzıma < ağızıma [7/110], ōlan < oğlan [8/30]

- /h/ ünsüzünün düşmesi

Rumeli ağızlarında sıklıkla görülen bir ses olayıdır.

BGA

AK: meşur < meşhur [2/40], baarı < baharı [2/75], cailiz < cahiliz [2/100], sabālin < sabahleyin [1/145]

KK: velāsıl < velhasıl [11/85], bāçevanlıĶ < bahçevanlık [9/10]

YP: memeT < mehmet [18/25], siye < sıhıye [18/35], şaisların < şahısların [19/15], erâlde < herhalde [19/35], Kāveyi < kahveyi [18/5], birānettin < burhanettin [18/30], tārīleri < tarihleri [18/60]

DA

DO: toumlarda < tohumlarda [4/35], müendiz < mühendis [4/40], rāmetli < rahmetli [3/20], zāmet < zahmet [3/30], sabāleyin < sabahleyin [3/85], ĩtiyarladık < ihtiyarladık [4/10], silālarımı < silahlarımı [4/105]

KU

YO: sabai < sabahı [15/30], raaT < rahat [15/50], pelivanküneydi < pehlivanköyüneydi [17/30], bāçe < bahçe [15/45], āmet_ābi < ahmet abi [17/30], mūtarımız < muhtarımız [17/35], bāsedeyim < bahsedeyim [17/40]

PA

KT: makemeē < mahkemeye [12/15], kave < kahve [12/95], memet < mehmet [12/130], saan < sahan [13/135], mūtarın < muhtarın [12/130], mā́kum < mahkum [13/60]

PE: veyaut ta < veyahut da [14/25], taranayı < tarhanayı [14/105], selāttin < selahattin [14/120], rāmetli < rahmetli [14/133]

YGA

İP: ūeit < ūehit [7/125], veyaut ta < veyahut da [8/70], meşur < meşhur [8/135], kāve < kahve [7/50], rāmetli < rahmetli [8/35], pēlivanköye < pehlivanköye [8/105]

YGGA

HD: erâlde < herhalde [6/15]

- /t/ ünsüzünün düşmesi

Pehlivanköy ağızlarında “çift” kökünden türeyen sözcüklerde görülen bir ses olayıdır.

BGA

AK: çifçilik < çiftçilik [2/5]

KK: çifçilik < çiftçilik [9/10]

YP: çifçilik < çiftçilik [19/70]

DA

DO: çifçiliK < çiftçilik [4/5]

KU

YO: çiftçiyim < çiftçiyim [17/5]

PA

KT: çiftçilig < çiftçilik [12/65]

YGA

İP: çiftçiliklen < çiftçilikle [7/40]

YGGA

HD: çiftçinin < çiftçinin [6/45]

- /y/ ünsüzünün düşmesi

Pehlivan köy ağzlarında örneklerine sıklıkla rastlanır. Bazı durumlarda /y/ ünsüzünün düşmesi uzun ünlü oluşturur.

BGA

AK: büle < böyle [1/5], kũce < köyce [1/180], aylāla < aylayla [1/20], ŧettĩse < ŧey ettiyse [1/50], õle < öyle [1/65], v̄edĩse < verdiyse [1/85]

KK: sũleyim mi < söyleyeyim mi [9/15], bõle < böyle [9/45], neĭ < neyi [10/15], kũn < köyün [10/30], ūleydi < öyleydi [10/30], diim < diyorum [10/105], sũlüyoz < söylüyoruz [11/20], ŧēler < ŧeyler [9/10]

YP: ŧei < ŧeyi [18/35], õlelikle < öylelikle [18/60], kõlü < köylü [18/75], bõle < böyle [19/75]

DA

DO: büle < böyle [3/10], ūleliKle < öylelikle [3/40], kũ < köyü [4/85], di < diyo [4/120], acaiP < acayip [4/130], ŧēler < ŧeyler [3/5], kũde < köyde [3/45], fasũledir < fasũlyedir [4/5], yerleŧtĩseler < yerleŧtiyseler [5/75]

KU

YO: sũleyim < söyleyeyim [15/5], õle < öyle [15/30], kũmũzdeki < köyümüzdeki [15/70], neĭ < neyi [16/5], bũk < büyük [16/15], evindēdin < evindeydin [15/25], bõle < böyle [15/95]

PA

KT: makemeē < mahkemeye [12/15], bũme < büyüme [12/145], çiiizlerini < çeyizlerini [13/90]

PE: b^uükse < büyükse [14/10], tize < teyze [14/65], kö^un < köyün [14/120], öle < öyle [14/115]

YGA

İP: şe^e < şeye [7/75], kö^u < köyü [7/80], bü^uk < büyük [8/35], giⁱmi < giyimi [8/20], şe^eden < şeyden [7/25], bö^le < böyle [8/155], çⁱli < çiyli [8/155]

YGGA

HD: şe^einde < şeyinde [6/15], kö^unden < köyünden [6/20], bü^udüm < büyüdüm [6/40], kö^e < köye [6/40]

- **/n/ ünsüzünün düşmesi**

Sadece “sonra” ve “insan” kelimelerinde görülmüştür.

BGA

AK: s^orasⁱ < sonrası [1/180], ĩsanna < insanla [1/95]

KK: s^ora < sonra [10/40]

YP: s^ora < sonra [18/55]

DA

DO: s^oradan < sonradan [4/85]

KU

YO: s^ora < sonra [15/25]

PA

KT: s^ora < sonra [12/15], zanettim < zannettim [12/140], s^unetinde < s^unnetinde [13/145]

PE: s^ora < sonra [14/40]

YGA

İP: s^ora < sonra [8/90]

- **/s/ ünsüzünün düşmesi**

Duyulan geçmiş zaman ekinden sonra gelen 2. tekil ve çoğul şahıs eklerinde ve ek-fiil çekiminde görülür.

PE: olmuşun < olmuşsun [14/65]

- **/l/ ünsüzünün düşmesi**

Örnekleri azdır. Bölge ağızlarında genellikle “belki” sözcüğünde görülür.

BGA

AK: beki < belki [1/75]

KK: beki < belki [10/150]

PA

KT: atmış < altmış [12/65], beki < belki [12/85]

PE: beke < belki [14/35]

YGGA

HD: gēme < gelme [6/5]

- /v/ ünsüzünün düşmesi

Örneklerine daha ziyade ünsüz tekleşmesine uğramış “evvel” sözcüğünde rastlanır.

BGA

KK: yōmiye < yevmiye [11/70], evelden < evvelden [10/120]

DA

DO: evel < evvel [3/5], oklāyla < oklavayla [5/10]

KU

YO: ūma < ovma [15/125], düiler < dövüyorlar [15/15]

PA

KT: dōdüler < dövödüler [12/110], evel < evvel [12/65]

PE: evelden < evvelden [14/35]

YGGA

HD: evel < evvel [6/25]

- /d/ ünsüzünün düşmesi

Bölge ağızlarının genelinde sadece “şimdi” sözcüğünde gördüğümüz ses hadisesidir.

BGA

AK: şini < şimdi [2/65]

YP: şini < şimdi [19/25]

KU

YO: şini < şimdi [17/25]

PA

KT: şini < şimdi [12/150]

YGA

İP: şini < şimdi [8/150]

- **/k/ ünsüzünün düşmesi**

Pehlivanköy ağızlarında örnekleri azdır.

- a) **/k/, /k/ ünsüz düşmesi aynı zamanda gelecek zaman çekiminde de görülmektedir.**

BGA

AK: gidicēdim < gidecektim [1/15]

DA

DO: oğutacıydı < okutacaktı [5/40], kıatacīse < katacaksa [3/55]

- **/z/ ünsüzünün düşmesi**

Genellikle geniş zamanın olumsuz çekiminde düştüğü görülür.

BGA

KK: acık < azıcık [10/170], yapmasan < yapmazsan [11/100]

PA

KT: bilmesin < bilmezsin [12/60]

PE: kıoymāsın < koymazsın [14/15], alamāsın < alamazsın [14/95]

YGA

İP: bilmesiniz < bilmezsiniz [7/65]

1.2.2.4.3. Kelime Sonunda Ünsüz Düşmesi

- **/t/ ünsüzünün düşmesi**

Az sayıda sözcükte rastladığımız ses olayıdır.

BGA

KK: serbes < serbest [9/20], apdez < abdes [9/30]

- **/h/ ünsüzünün düşmesi**

/h/ ünsüzünün düşmesi genellikle beraberinde ünlü uzamasını meydana getirir.

BGA

AK: vallā < vallahi [1/80]

KK: sabā < sabah [11/45]

YP: vallā < vallahi [18/5]

DA

DO: sabā < sabah [3/94]

KU

YO: allā < allah [15/80], vallā < vallahi [15/15], siyā < siyah [16/35], allā < allah [17/80]

PA

KT: sabā < sabah [12/60]

YGGA

HD: vallā < vallahi [6/10]

- **/l/ ünsüzünün düşmesi**

Bölge ağzılarında genellikle “nasıl” sözcüğünde görülür.

BGA

AK: nası < nasıl [1/50]

KK: nası < nasıl [10/70]

DA

DO: nası < nasıl [3/70]

KU

YO: nası < nasıl [15/90]

PA

KT: nası < nasıl [12/20]

- **/n/ ünsüz düşmesi**

a) “-iken” zarf ekindeki /n/ ünsüzü kimi zaman düşmektedir.

BGA

YP: giderke < giderken [19/15], kurulurka < kurulurken [19/35]

DA

DO: giderke < giderken [3/45]

KU

YO: duruqa < dururken [15/95]

b) /n/ ünsüzünün düşmesiyle ilgili diğer örnekler

BGA

YP: içi < için [18/5]

DA

DO: içi < için [3/35]

PA

KT: zāte_asta < zaten hasta [12/90]

YGA

İP: gündüzü < gündüzün [8/165]

YGGA

HD: zāte < zaten [6/40]

• /r/ ünsüz düşmesi

a) Şimdiki zaman ekindeki /-r/ ünsüzünün düşmesi

Pehlivanköy ağızlarında şimdiki zaman “-yor” ekiden farklı eklerle de karşılaşılır. Buna rağmen oldukça sık görülür.

- Şimdiki zaman ekindeki /-r/ ünsüzü ilçe ağızlarında sürekli düşme eğilimindedir. Aynı özellik Batı Anadolu ağızları içinde geçerlidir. Kamile İmer “-yor” biçim birimindeki /r/ nin düzenli olarak Batı Anadolu ağızlarının ölçünlü Türkçeden ayrılan en önemli yanlarından birini oluşturduğunu belirtir. Bu özellik Pehlivanköy ağızları için de geçerlidir (İmer, 1998: 88).**

BGA

AK: olmuyo < olmuyor [2/30], bekliyo < bekliyor [2/45], deışmiyo < deışmiyor [2/80]

KK: bakamıyo < bakamıyor [11/90]

YP: düşüyo < düşüyor [18/55], diyo < diyor [18/70], yapıyo < yapıyor [18/75], çalışıyo < çalışıyor [19/25]

DA

DO: diyo < diyor [4/105], oluyu < oluyor [4/15], çalışıyo < çalışıyor [4/30]

KU

YO: yapıyodu < yapıyordu [15/60], bilmiyom ki < bilmiyorum ki [16/5], yazıyosun < yazıyorsun [15/75], döküyon < döküyorsun [15/75]

PA

KT: biliyo < biliyor [12/120], diyö < diyor [12/105], geliyo < geliyor [13/140]

YGA

İP: geliyo < geliyor [(8/60)], alıyó < alıyor [(8/60)], gidıyó < gidiyor [(8/60)], oturuyo < oturuyor [(8/65)]

YGGA

HD: olmuyo < olmuyor [6/30]

b) Kelime sonunda /r/ ünsüz düşmesiyle ilgili gördüğümüz diğer örnekler içinde “-lar/-ler” çokluk ekleri ve 3. çoğul kişi ekleri de vardır.

BGA

AK: dedelē < dedeler [1/70], onnā < onlar [1/85], ittirlēmiJ < ittirirlermiş [1/95], açmışlā < açmışlar [1/105], demişlē < demişler [1/140], inşannā < insanlar [1/205], ūraşıyolā < uğraşıyorlar [2/10]

KK: bunnā < bunlar [10/135]

DA

DO: gelmişlē < gelmişler [4/80]

KU

YO: batozlā < patozlar [15/10], derlēdi < derlerdi [15/30], giderlēdi < giderlerdi [15/60], onnā < onlar [15/65], gördülē mi < gördüler mi [15/105]

YGGA

HD: gelülē < geliyorlar [6/15]

c) /r/ ünsüzünün düşmesiyle ilgili diğer örnekler

BGA

AK: vā < var [1/110], bi < bir [2/65], bili < bilir [1/70], vuru < vurur [1/180], icbi < hiçbir [2/80]

KK: duru < durur [10/80], bi < bir [10/85]

YP: bi < bir [18/35]

DA

DO: bi < bir [3/5], kızarı < kızarır [3/70], yaptıı < yaptırır [3/5], hicbi < hiçbir [3/60], kavuru < kavurur [3/65]

KU

YO: bi < bir [15/25]

PA

KT: bi < bir [12/60], kada < kadar [12/145]

PE: bi < bir [14/5]

YGA

İP: bi < bir [8/65], duru < durur [7/60]

YGGA

HD: bi < bir [6/40]

- /y/ ünsüzünün düşmesi

Pehlivan köy ağızlarında örnekleri azdır. Sadece “şey” sözcüğünde rastladığımız bir ses hadisesidir.

BGA

KK: şe < şey [9/50]

YP: şe < şey [19/75]

DA

DO: şe < şey [3/40]

PA

KT: şe < şey [13/140]

YGGA

HD: şe < şey [6/25]

- /ğ/ ünsüzünün düşmesi

Sonda /ğ/ ünsüzü düşmesi bölge ağızlarının genel bir ses olayıdır.

BGA

KK: bā < bağ [9/10], sā < sağ [9/40]

YP: sā < sağ [17/105]

DA

DO: tereyā < tereyağ [3/95], yā < yağ [3/94]

PA

PE: yā < yağ [14/25]

- /k/, /k/ ünsüzünün düşmesi

Pehlivan köy ağızlarında örnekleri görülür.

BGA

KK: yō < yok [9/60]

YP: yō < yok [18/35]

KU

YO: yō < yok [15/125]

YGA

İP: anca < ancak [8/30]

YGGA

HD: yo < yok [6/25]

1.2.2.5. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi

Yabancı kökenli sözcüklerde çift ünsüzlerden biri kimi zaman düşer (Hünerli, 2006: 101).

Pehlivan köy ağızlarında da örneklerine rastlıyoruz.

BGA

KK: evelden < evvelden [10/120]

DA

DO: evel < evvel [3/90]

PA

KT: evel < evvel [12/65], zanettim < zannettim [12/140], sünnetinde < sünnetinde [13/145]

PE: evelden < evvelden [14/15], ederlez < hıdırellez [14/75]

YGA

İP: mālenin < mahallenin [8/115]

YGGA

HD: evel < evvel [6/25]

1.2.2.6.Ünsüz İkizleşmesi

Kelimenin kökündeki herhangi bir sesin, yan yana iki kez tekrarlanmasıdır (Eker, 2003: 244).

BGA

AK: aṣṣā < aṣağı [1/45], yaqqın < yakın [2/65], ayretten < ayrıyeten [2/100]

KK: amman < aman [10/40], aṣṣādaydık < aṣağıdaydık [10/100]

YP: aṣṣā < aṣağı [19/65], zatten < zaten [19/90]

DA

DO: yappar < yapar [3/5], aṣṣā < aṣağı [4/50], baqqırıla < bakırıla [5/5]

PA

KT: memmurum < memurum [12/70]

YGA

İP: lissesini < lisesini [7/60], baş-aṣṣā < baş aṣağı [7/120], sabbā < sabaha [7/125], zatten < zaten [8/65]

1.3.Hece İle İlgili Ses Olayları

1.3.1.Hece Kaynaşması/Vokal Birleşmesi

Gramer birliklerinde bazen yan yana gelen vokaller birleşerek tek bir vokal meydana getirirler. Bu kaynaşma neticesinde ortaya çıkan vokal bazen önceki bazen sonraki gibi olur. İşte bu hadiseye vokal birleşmesi denir (Ergin, 2009: 51).

BGA

AK: aylāla < ayla ile [1/20], ŧettīse < ŧey etti ise [1/50], vēdīse < verdi ise [1/85], cumartesi < cuma ertesi [2/90], bobēskiden < babaeskiden [2/105]

KK: babēskiden < babaeskiden [10/10], tōyle < te öyle [10/85], sāt < saat [11/65]

DA

DO: māvini < muavini [4/35], babānemizle < babaannemizle [5/55], yerleŧtiseler < yerleŧti iseler [5/75]

KU

YO: evindēdin < evinde idin [15/25], babeskilisiniS < babaeskilisiniz [17/40]

PA

KT: annānem < anneannem [13/15]

PE: annāneleri < anneanneleri [14/55], babānneler < babaanneler [14/55], sāt < saat [14/85]

YGA

İP: bobānnesi < babaannesi [8/5], kōfēre < kuaföre [8/45], annanneden < anneanneden [8/95], bobeskiye < babaeskiye [8/105]

YGGA

HD: sāt < saat[6/40]

1.3.2.Hece Büzülmesi

Çoğunlukla ünlü-ünsüz-ünlü yapısındaki bir ses öbeğinin kısa veya uzun bir ünlüye dönüşmesidir (Demir ve Yılmaz, 2014: 97).

• ŧimdiki Zaman Çekiminde Hece Büzülmesi

BGA

KK: gidīler < gidiyorlar [10/40], bilmīm < bilmiyorum [10/60]

YP: çārīler < çağırıyorlar [18/55]

DA

DO: yapīsun < yapıyorsun [3/15]

KU

YO: yapīm<yapıyorum[17/5], ekiS<ekiyoruz[17/10]

YGGA

HD: kaç̄iler < kaç̄ıyorlar [6/15], gel̄i < geliyor [6/20], ek̄idik < ekiyorduk [6/25]

- **Gelecek Zaman Çekiminde Hece Büzülmesi**

BGA

KK: arācan < arayacaksın [11/20]

DA

DO: k̄atac̄ise < katacaksa [3/55]

PA

KT: hesaplācan < hesaplayacaksın [12/20]

PE: olmācaḡ < olmayacak [14/30]

YGGA

HD: vercēm < vereceḡim [6/45]

- **İsim-fiil Eklerinde Hece Büzülmesi**

BGA

AK: yetmē < yetmeye [1/40], eḡmē < eḡmeye [1/130], baḡmā < bakmaya [1/130], ḡılmā < kılmaya [1/170]

KK: almā < almaya [11/25], oḡumā < okumayı [10/80]

YP: deḡmē < deḡiḡmeye [18/60]

DA

DO: bıḡarsın annatmā < bıḡarsın anlatmaya [4/95]

KU

YO: gezmē < gezmeye [17/50]

PA

KT: yörümē < yürümeye [13/40], evlendirmē < evlendirmeye [12/40]

PE: yapmā < yapmaya [14/90]

- **Sıfat-fiil Eklerinde Hece Büzülmesi**

BGA

AK: dedīme < dediḡime [1/45], geldīni < geldiḡini [1/80], oldū < olduḡu [1/145], olcā < olacaḡı [1/175]

KK: galdīmi < geldiğimi [10/65], yapıcā < yapacağı [11/5]

YP: bulamadīmız < bulamadıđımız [18/5], duydūmuza < duydūđumuza [19/30]

DA

DO: annaTTī < anlattığı [4/90], geldīni < geldiğini [4/105], yařadīmı < yaşadığımı [4/130]

PA

PE: girdī < girdiği [14/65], yaPTīm < yaptığım [14/90]

YGA

İP: bilcēmiz < bileceğimiz [8/20]

YGGA

HD: yetiřtirdīmiz < yetiştirdiğimiz [6/20], vercēm < vereceğim [6/45]

- **Belirtme Durum Ekinde Hece Büzülmesi**

BGA

AK: çocū < çocuđu [2/45]

DA

DO: kaçamā < kaçamağı [5/5]

- **Yönelme Durum Ekinde Hece Büzülmesi**

BGA

AK: yeřillē < yeşilliğe [2/75]

PA

KT: pomā < pomağa [13/20], allā < allaha [12/70]

YGA

İP: sabbā < sabaha [7/125]

- **Çoğul Eklerinde Hece Büzülmesi**

BGA

AK: geldiklēni < geldiklerini [1/70]

KK: unnān < onların [11/10]

YP: gelennēn < gelenlerin [18/25]

DA

DO: ellēnle < elleriyle [3/35], vaqıtlāmız < vakitlerimiz [3/80], yıllānda < yıllarında [4/15]

KU

YO: çektiKlēmiz < çektiklerimiz [15/50]

YGA

İP: yastıqlān < yastıkların [8/125]

- **Sözcük Birleşmelerinde Hece Büzülmesi**

BGA

AK: nāptı < ne yaptı [1/60]

KK: nābıyı < ne yapıyor [10/145]

DA

DO: şāPtıK < şey yaptık [5/65]

KU

YO: nābıcan < ne yapacaksın [15/50]

PA

KT: şediyı < şey ediyor [13/50]

YGGA

HD: şetmiş < şey etmiş [6/15]

- **Hece Büzülmesiyle İlgili Diğer Örnekler**

BGA

AK: aşşā < aşağı [1/45], bāriyorum < bağıriyorum [1/55], sabālin < sabahleyin [1/145], sāsı < sahası [2/20], dil < değil [2/20], mūmü < mühimi [2/40], yēyceğ < yiyecek [2/40], mācır < muhacir [2/60], dā < daha [2/70], ayretten < ayrıyeten [2/100]

KK: mācuru < muhaciri [9/60], dil < değil [9/65], rāt < rahat [10/20], yiycēmizi < yiyeceğimizi [10/95], mezbāda < mezbahada [11/5], kışçāz < kızcağız [11/30], inēn < ineğin [11/105]

YP: vallā < vallahi [18/5], ayçiçē < ayçiçeği [18/5], ilkbārda < ilkbaharda [18/15], di mi < değil mi [18/20], mācır < muhacir [18/25], ābi < ağabey [18/30]

DA

DO: kāt < kağıt [3/15], adamcāz < adamcağız [3/25], tā < daha [3/45], k̄aretmişler < kahretmişler [3/45], mācurlara < muhacirlere [3/45], bayā < bayağı [3/45], pōça < poğaça [3/75], bubacīm < babacığım [3/80], dil < değil [3/85], kıŞçāzım < kızcağızım [3/94], çocūm < çocuğum [4/25], neri < nereye [4/125], oĭlāyla < oklavayla [5/10]

KU

YO: dūlūrdū < dövülürdū [15/15], dā < daha [15/20], yemēmiz < yemeğimiz [15/55], ördēn < ördeğın [15/75], dīşmişler < değışmişler [17/25], āmet_ābi < ahmet ağabey [17/30], būk < büyük [17/50]

PA

KT: dā < daha [13/5], ābisini < ağabeyini [13/15], īleştım < iyileştım [13/50], sabāli < sabahleyin [13/60], dil < değil [12/10]

PE: sūsun < soğusun [14/40], kıŞçāz < kızcağız [14/60]

YGA

İP: tāri < tarihi [7/5], dil < değil [7/70], baş_aşşā < baş aşığı [7/120], soyācı < soyağacı [8/5], boba_ārli < baba ağırlığı [8/20], būk < büyük [8/25], çīS < çeyiz [8/30], dūnūne < düğününe [8/40], dā < daha [8/45], mālenin < mahallenin [8/115], sabaylin < sabahleyin [8/155]

YGGA

HD: ayçiçē < ayçiçeğı [6/5], dā_yi < daha [6/45]

1.3.3.Hece Düşmesi/Haploloji

Türkçede heceyi ilgilendiren ses olaylarından biri de sözcükte aynı veya benzer hecelerin yan yana gelmesi durumunda benzer hecelerden birinin düşmesidir (Demir ve Yılmaz, 2014: 99).

• Şimdiki Zaman Çekiminde Hece Düşmesi

BGA

AK: yapıyom < yapıyorum [2/20]

KK: sülüyoZ < söylüyoruz [11/20]

YP: kapıyoZ < kapıyoruz [18/5]

KU

YO: bilmiyom ki < bilmiyorum ki [16/5]

PA

KT: alıyoS < alıyoruz [12/80]

YGA

İP: oturuyom < oturuyorum [8/85]

- **Gelecek Zaman Çekiminde Hece Düşmesi**

BGA

AK: keStiremeycem < kestiremeyeceğim [2/65]

KK: gidcen < gideceksin [11/25]

DA

DO: gitmeycem < gitmeyeceğim [5/55]

KU

YO: annatamacam < anlatamayacağım [16/15], sorcağ < soracak [17/20]

PA

KT: verecem < vereceğim [13/20], düvecem < döverceğim [12/90]

PE: açacan < açacaksın [14/5], koycan < koyacaksın [14/30], alcan < alacaksın [14/95]

YGA

İP: tanıycam < tanıyacağım [7/110], diKtircen < diktireceksin [8/25]

- **İstek Çekiminde Çekiminde Hece Düşmesi**

BGA

AK: okuyım < okuyayım [1/5]

KK: sülēyim < söyleyeyim [9/15]

YP: söyleyem < söyleyeyim [19/55]

KU

YO: süleyim < söyleyeyim [15/5]

PA

KT: söyleyim < söyleyeyim [12/20]

YGA

İP: diyim < diyeyim [8/50]

- **Geniş zaman çekimlerinde sonu /-r/ ile biten fiillerde hece düşmesi görülür.**

DA

DO: verim < veririm [4/100]

- **Yön Sözcüklerinde Hece Düşmesi**

BGA

AK: dışarda < dışarıda [2/5], burda < burada [2/5]

KK: orda < orada [10/50], burda < burada [11/15], nerde < nerede [11/20]

YP: ordan < oradan [18/15], dışarıdaki < dışarıdaki [18/70], pırdan < buradan [19/60]

DA

DO: borda < burada [3/5], orda < orada [3/80]

KU

YO: nerden < nereden [15/10], Purda < burada [15/55], ordan < oradan [16/35]

PA

KT: burda < burada [12/25], ordan < oradan [12/85], nere < nereye [12/135]

YGA

İP: nerden < nereden [7/20], orda < orada [7/35], dışardan < dışarıdan [8/15]

YGGA

HD: dışardan < dışarıdan [6/5]

- **Başta Hece Düşmesi**

YGGA

HD: dā_yi < iyi [6/45]

- **Vurgusuz Orta Hece Vokalinin Düşmesi**

İkiden fazla heceli gramer birliklerinde sonunda konsonant(ünsüz) olmayan orta hece vokalinin çok defa düştüğü görülür (Ergin, 2009: 51).

BGA

AK: bayırında < bayırında [1/100], kulūba < kulübe [1/170], mūmü < mühimi [2/40]

KK: kaynanam < kayın anam [10/85], kaynatam < kayınatam [10/90]

YP: yenden < yeniden [18/55]

DA

DO: kaynatam < kayınatam [3/80], amrı < hamuru [3/10], kayınvaldelēm < kayın validelerim [5/20]

KU

YO: kaynanam < kayın anam [15/30]

PA

PE: kaynata < kayın ata [14/75]

YGA

İP: kaynana < kayın ana [7/80]

• **Sonda Hece Düşmesi**

BGA

YP: şim_bizim < şimdi bizim [19/15]

DA

DO: tarlasın < tarlasının [3/30]

KU

YO: sâde < sadece [17/10], şim_biz de < şimdi biz de [17/35]

PA

KT: sâde < sadece [13/45], bayramın < bayramının [13/50], nere < nereye [12/135]

YGA

İP: iy_ama < iyi [7/35], şin_çoK < şimdi çok [7/10], ondan_sön < ondan sonra [7/40], kâ < kadar [7/50]

YGGA

HD: āyrabol < Hayrabolu [6/35]

• **Hece Düşmesi İle İlgili Diğer Örnekler**

BGA

YP: zamanda < zamanında [19/70]

DA

DO: tarlarım < tarlalarım [4/30]

YGA

İP: pelivankünde < pehlivanköyünde [7/90]

YGGA

HD: alabaydı < kalabalıktı [6/30]

1.3.4.Hece Türemesi

Kelimenin yapısında bulunan hecelerin dışında, fazladan hecenin kelimeye gelmesiyle oluşur (Hünerli, 2006: 106).

BGA

AK: gidiyoru < gidiyor [1/40], birbirilēni < birbirlerini [1/150], geliyoru < geliyor [1/185], birbirine < birbirine [1/190]

YP: gelürkene < gelirken [18/25]

DA

DO: ocası < ou [3/55], oluncana < olunca [5/5], adaran < kadar [5/15]

PA

KT: üsküpü < üsküp [13/5], artıı < artık [13/55], irenkli < renkli [13/100], alamanya < almanya [12/30]

PE: güzelcene < güzelce [14/75]

YGA

İP: alırkene < alırken [8/65]

• Yabancı Sözcüklerde Hece Türemesi

BGA

AK: anariye < angarya [1/150], tırayanın < trakyanın [2/40]

KK: filim < film [11/50]

YP: tiren < tren [19/15]

PA

KT: urkestıra < orkestra [12/45]

PE: ıram < gram [14/10]

YGGA

HD: tırayanın < trakyanın [6/30]

2.BÖLÜM

ŞEKİL BİLGİSİ

2.1. İsimler

İsimler canlı cansız bütün varlıkları ve mefhumları tek tek veya cins cins karşılayan; varlıkların ve mefhumların adları olan kelimelerdir: ağaç, su, taş, çocuk, oda, yolcu, yıldız, deniz, köprü, bulut, Orhan, İstanbul, Anadolu, Karadeniz, Atatürk, Yavuz, Gönül, Işık, Korkut, Çağlayan, Yüksel gibi (Ergin, 2009: 218).

2.1.1. İsim İşletme Ekleri

1. Çokluk ekleri

2. İyelik ekleri

3. Aitlik eki

4. Durum (Hâl) ekleri

2.1.1.1. Çokluk Ekleri

Çokluk eki isimlerin çokluk şekillerini yapan işletme ekidir. Çokluk eki ismin karşıladığı nesnenin sayısının birden çok olduğunu ifade eden ektir (Ergin, 2009: 220).

Pehlivan köy Ağzılarında ölçünlü Türkçedeki “+lAr” çokluk ekinin yanı sıra farklı formlardaki çokluk ekleri gözümüze çarpar.

- **+lar**

BGA

AK: çocuklar [1/25], masalar [2/95]

KK: çocuklarımızı [9/10]

YP: yāmurlar [19/90], buğdaylar [19/90], yaşlılar [19/20]

DA

DO: aygazlar [3/10], araplar [4/100], mācurlar [5/15]

KU

YO: Teliķanlılar [15/15], davullar [15/20], sular [17/85], aşçılar [15/60]

PA

KT: ğacallar [12/100], saĺyalar [12/115], ğavurlar [12/115]

YGA

İP: kızzlar [8/5], kaynatarlar [8/25]

YGGA

HD: kıyular [6/25]

- +ler

BGA

AK: Şeyler [2/30], genşler [2/95]

KK: işler [10/175], Şeler [9/10]

YP: gözlemeciler [18/75], köyler [18/70]

DA

DO: yemekler [3/5]

KU

YO: biçerdüverler [15/10], genşler [15/50]

PA

PE: etler [14/75]

YGA

İP: Şeyler [8/15], âdetler [8/45], evler [7/60], medreseler [7/5]

YGGA

HD: beşlerde [6/10]

- +laŕ

PA

PE: pullaŕ [14/100], duvaqlaŕ [14/100], bayramlaŕ [14/125]

- +leŕ

PE: iŐleŕ [14/65]

KT: tePsileŕ [13/155]

- +lâ

BGA

AK: pomaklā [1/175]

KU

YO: batozlā [15/10]

- +lē

BGA

AK: dedelē [1/70]

- +nā

BGA

AK: onnā [1/85], iņsannā [1/205]

KK: bunnā [10/135]

KU

YO: kızannā [15/35], onnā [15/65]

- +nar

BGA

AK: onnar [1/35], kızannar [1/35]

KK: onnar [10/25], bunnar [9/45]

YP: onnar [18/40], zamannar [19/65]

DA

DO: onnar [4/80], bunnar [4/5]

KU

YO: olannar [17/80]

PA

KT: onnar [12/45], bunnar [12/135]

PE: torunnar [14/55], unnar [14/130]

YGA

İP: bobannar [7/70], yunannar [7/80], kaynatamnar [8/15]

YGGA

HD: bunnar [6/5]

- **+ner**

BGA

AK: düünneri [1/15]

YP: günneri [18/60]

DA

DO: õretmenner [4/50]

KU

YO: göçmenner [17/25], ekinner [17/85], günnerr [17/109]

PA

KT: gelenner [13/150]

PE: düünneri [14/100]

YGA

İP: annemner [7/85], gelinner [7/35], düünnerr [8/60]

YGGA

HD: dedemner [6/10], gelenner [6/35]

2.1.1.2. İyelik Ekleri

Adlardaki işletme eklerinden biri de iyelik ekleridir. Bu ekler adın karşıladığı nesnenin kime veya neye ait olduğunu bildiren, sahiplik gösteren ve adlar ile adlar arasında bağlantı kuran eklerdir (Korkmaz, 2009: 259).

- **1. Tekil kişi iyelik eki +m/ +(I)m, +(U)m**

BGA

AK: bubam [1/20], ırardaşıım [1/35], dedem [1/75]

KK: kıızım [9/5], ırasīdem [9/50], iısanım [10/5], bubam [10/40], anam [10/40], dümenim [10/45], canım [10/45], ıraynanam [10/85], beyim [10/140], ırolum [11/35]

YP: dedem [19/30]

DA

DO: ıraynatam [3/5], işim [3/35], bubacıım [3/80], ırocūm [4/25], ölüm [4/35], dedem [4/90], yaşım [5/35]

KU

YO: kaynanam [15/30], koçam [15/80], düünüm [15/110], annem [16/35],
ciyerlerim [16/39]

PA

KT: ismim [12/10], öğrenim durumum [12/25], evim [12/25], çucuklarım
[12/25], çucüm [12/30], annānem [13/15], ayām [13/35]

PE: kaynanam [14/133]

YGA

İP: allı pullum [7/40], annem [7/65], bobam [7/65], ablam [8/35], kaynatam
[8/75], beyim [8/180]

YGGA

HD: babam [6/20], kıSım [6/40]

- 1. Çoğul kişi iyelik eki +mİz, +mUz/ +(I)mİz, +(U)mUz

BGA

AK: dedelerimiS [1/90], inşanlarımız [1/180], alayımız [2/85], düünlerimiz
[2/75]

KK: dedelerimiz [9/60], çırāmız 10/5], babamız [10/30]

YP: nüfusumuz [19/5], vesāitimiz [19/5], arāzilerimiz [19/80], geçimimiz
[19/75]

DA

DO: vaqıtlāmız [3/80], köyümüz [4/60], amcamız [5/80], annemiz [5/60],
bilgimiz [5/65]

KU

YO: yemēmiz [15/65], çocümüz [17/60]

PA

KT: dedelerimiz [12/85], dünümüS [13/50]

PE: babānemiS [14/133]

YGA

İP: dünümüz [8/55], alayımız [8/55], evlerimiz [8/70], kapamamız [8/135],
sütlācımız [8/140], dudumuz [8/165], ayātımız [8/180], cāmimiz [8/190]

YGGA

HD: yetiştirdimiz [6/20]

- **2. Tekil kişi iyelik eki –n/ -(I)n, -(U)n**

BGA

KK: paTronuna [11/75], āmirin [11/80], mēmurun [11/80]

PA

KT: amucan [12/105], annen [12/140], ayakların [13/70]

YGA

İP: pamūnu [8/25], dūnūne [8/40], tenceren [8/95], Őeyin [8/95]

- **2. oğul kişi iyelik eki +nIz, +nUz/ +(I)nIz, +(U)nUz**

BGA

YP: arabanızla [19/10]

- **3. Tekil kişi iyelik eki +I, +U/ +sI, +sU**

BGA

AK: avası [2/75], bi Şeyi [2/125], pazarı [2/40]

KK: şarı [10/5], kıızı [10/10], yazlı [10/50], zararı [11/20], ayağları [11/90]

YP: mūŐterisi [18/80]

DA

DO: yāsını [3/60], amcası [5/88], řócū [4/35]

KU

YO: tepsisine[15/60], ununu[15/135]

PA

KT: kıŐkārdaŐı [13/85], yağası [13/105]

PE: cevizlerini [14/10], Şerbetini [14/40]

YGA

İP: anıtı [7/15], anası [7/40], kıızı [7/60], resmini [7/100]

- **3. oğul kişi iyelik eki +ları/ +leri**

BGA

AK: dedeleri [1/80], annelerinin [1/135]

YP: yerleri [18/80]

PA

PE: annāneleri [14/55], anneleri [14/133], babaları [14/133], dedeleri [14/133]

YGA

İP: çocukları [7/55],  arakolları [7/120]

2.1.1.3.Aitlik Eki

İyelik veya aitlik bildiren eklerden biri de “+ki” ekidir. Bu ek ad kök ve gövdelerine doğrudan doğruya geldiği gibi, adların ilgi ve bulunma eki almış biçimlerinden sonra da gelir. Ek, içinde “bulunma ve aitlik” bildiren bir işleve sahiptir (Korkmaz, 2009: 263).

BGA

AK: bizimkiler [1/115],  te yanķı [1/200]

KK: bizimkisi [11/35]

YP: bizimkiler [18/25], benimki [18/40], dışarıdaki [18/70], ordaki [19/45], geçen seneki [19/90]

DA

DO: bizimkinler [3/45], burdaki [4/85], ordaki [5/65]

KU

YO: k m zdeki [15/70]

PA

KT: buradaki [12/90], dünki [12/120],  teKi [12/135]

PE: şindiki [14/115], bizimki [14/120]

YGA

İP: zamanķı [8/125]

2.1.1.4.H l (Durum) Ekleri

2.1.1.4.1.Yalın H l

Yalın durum, adın cümlede anlam ilişkisi yönünden başka bir kelimeye bağlı olmayan yalın durumudur (Korkmaz, 2009: 267).

BGA

AK: su [1/10]

KK: demet [10/20]

YP: tilki [18/15]

DA

DO: insan [3/35]

KU

YO: gece [15/20]

PA

KT: yüz [12/85]

PE: süt [14/5]

YGA

İP: köy [7/5]

YGGA

HD: buyday [6/5]

2.1.1.4.2. İlgi Hâli (Genitif)

Bu hal, ismin başka bir isimle münasebeti olduğunu ifade eden halidir (Ergin, 2009: 228).

BGA

AK

+In/ +Un: bobamın [1/15], gâzilerin [1/50], târîn [1/75], küün [1/120]

+nIn/ +nUn/: annelerinin [1/135], uzunköprünün [1/221], buranın [2/35], trağyanın [2/40], bobēskinin [2/110]

KK

+In/ +Un: küün [10/30]

+nIn/ +nUn/: biranın [10/160], burasının [11/130]

YP

+In/ +Un: panayırın [18/60], şaısların [19/15], özaln [19/70]

+In/ +Un: bunun [18/15], bırasının [19/70]

DA

DO

+In/ +Un: beyimin [5/65]

+nIn/ +nUn/: kiminin [3/50], bolunun [4/50], kırklarelinin [5/70]

KU

YO

+**In/ +Un:** zengin [15/45], onun [15/125], suyun [15/130], onların [15/145], yārimin [16/35], askerlerin [16/39], pazarın [17/45]

+**nIn/ +nUn:** türkiyenin [17/45], bunun [17/60]

PA

KT

+**In/ +Un:** mūtārın [12/130], babamın [13/20], ırardaşıımın [13/45], gelinleşin [13/90]

PE

+**In/ +Un:** köün [14/120]

+**nIn/ +nUn:** nizāminin [14/60]

YGA

İP

+**In/ +Un:** imampazarın [7/10], atatürkün [7/95], bābamların [7/95], annemin [8/5], sandīn [8/65]

+**nIn/ +nUn:** doançanın [7/25], tabancanın [7/110], mālenin [8/115], buranın [8/180]

YGGA

HD

+**In/ +Un:** koyunnarın [6/40]

+**nIn/ +nUn:** tıraĶyanın [6/30]

İlgi hali ekiyle ilgili diğer örnekler (+n)

BGA

KK: unnān [11/10], inēn [11/105]

DA

DO: göçlēn [4/90]

KU

YO: ördēn [15/75]

YGA

İP: onān [7/65], ıraynatamnān [8/15]

2.1.1.4.3.Yükleme Hâli (Belirtme/Akkuzatif)

Yükleme durumu, geçişli fiil taşıyan bir cümlede, fiilin etkisi altında kalan adın içinde bulunduğu durumdur (Korkmaz, 2009: 277).

BGA

AK

+ı, +i/ +u, +ü: panayırı [2/35], mûmü [2/40]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: biribirlēni [1/150], orasını [1/55], adını [1/205]

KK

+ı, +i/ +u, +ü: cehennemi [9/15], mānileri [9/40], peygamberi [9/55], gelini [10/170], südü [11/25]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: çukurkünü [11/130]

+(y)ı, +(y)i/ +(y)u, +(y)ü: ünüversteyi [11/10]

YP

+ı, +i/ +u, +ü: şeı [18/35]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: onu [18/50]

+(y)ı, +(y)i/ +(y)u, +(y)ü: Kāveyi [18/5], tilkiyi [18/15]

DA

DO

+ı, +i/ +u, +ü: suanı [3/55], südü [3/94], sapı [4/125]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: tasını [5/30]

+(y)ı, +(y)i/ +(y)u, +(y)ü: suyu [5/5]

KU

YO

+ı, +i/ +u, +ü: bulaşıkları [15/30], dāmādı [15/110]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: suyunu [15/75]

+(y)ı, +(y)i/ +(y)u, +(y)ü: aynayı [15/105], yumurtayı [15/130]

PA

KT

+ı, +i/ +u, +ü: ismimi [12/5], anamı [13/10]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: ismini [12/10], ābisini [13/15], saçını [13/95]

+(y)ı, +(y)i/ +(y)u, +(y)ü: elliği [12/159], kımayı [13/110]

PE

+ı, +i/ +u, +ü: pirinci [14/80]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: yamı [14/15], şerbetini [14/40]

+(y)ı, +(y)i/ +(y)u, +(y)ü: taranayı [14/105]

YGA

İP

+ı, +i/ +u, +ü: macaristanı [7/15], gelini [7/35], alayı [7/35], köü [7/80], şe [7/90], makyeji [8/120], giimi [8/120]

+(n)ı, +(n)i/ +(n)u, +(n)ü: lisesini [7/60], dilini [7/65], namlısını [7/110],

+(y)ı, +(y)i/ +(y)u, +(y)ü: aıarcayı [7/90]

YGGA

HD

+nı, +ni/+nu, +nü: orasını [6/10]

2.1.1.4.4.Yönelme Hâli (Yaklaşma/Datif)

İsmi fiile yönelme ve yaklaşma göreviyle bağlayan durum ekidir. Eylemin hareketinin yöneldiği ve kendisine yaklaşılan nesne, cümlede yönelme durumunda bulunur (Buran, 1996: 134).

BGA

AK

+a/+e: çifte [1/10], sürmē [1/20], yeşillē [2/75], süde [1/40],

+(y)a/(y)e: cāmiye [2/65]

+(ηa)/(η)e: kırklareline [1/215]

+yı/+yi: orayı [2/75], burayı [1/120]

KK

+a/+e: zulūmete [9/20], aklıma [9/50], gündeliē [10/85], bana [10/40], pazara [10/140], askere [11/15], burğaza [11/15], almā [10/65]

+(y)a/(y)e: mezbāya [11/25], buraya [10/100], reKTefeye [11/45], makinaya [11/65]

+(ηa)/(η)e: ona [9/45], buna [10/30]

+yı/+yi: orayı [10/50], şurayı [11/50]

YP

+a/+e: bize [18/20], satmā [18/70]

+(y)a/(y)e: dünyāya [18/25]

+(ḡa)/(ḡ)e: ona [18/50]

+yı/+yi: burayı [19/40], orayı [19/40]

DA

DO

+a/+e: fırına [3/75], diyalize [4/25], çiftlē [4/70]

+(y)a/(y)e: suya [3/90], buraya [4/45], kapuḡuleye [4/60], alizbobaya [4/65], ḡidenliye [4/85]

+(ḡa)/(ḡ)e: kimine_kimine [3/50], altına [5/20], üstüne [3/15]

KU

YO

+a/+e: sana [15/5], düüne [15/60], eve [15/60], aḡlıma [15/65], ḡocuklara [15/105], bayanlara [17/20], panayıra [17/40], allaa [17/80]

+(y)a/(y)e: tarlaya [15/25], tePsiye [15/74]

+(ḡa)/(ḡ)e: öna [15/65], içine [15/80]

PA

KT

+a/+e: makemeē [12/15], allā [12/70], istambula [13/30], tuvaletē [13/65]

+(y)a/(y)e: ḡaveye [12/75], oreye [13/65], bureye [13/5], banyuya [13/45]

+(ḡa)/(ḡ)e: evine [13/115]

+(y)ı/(y)i: burayı [12/60]

PE

+a/+e: suyun içine [14/80]

+(y)a/(y)e: tePsiye [14/5]

+(ḡa)/(ḡ)e: üstüne [14/90]

YGA

İP

+a/+e: šeye [7/25], imampazara [7/30], ḡofēre [8/45], pazara [8/105]

+(y)a/(y)e: ḡuštepeye [8/5], ḡaynarḡaya [7/75], ergeneye [7/120], bobeskiye [8/105], peršembeye [8/105]

+(ŋa)/+(ŋ)e: imampazarına [7/20], kırklareline [7/75], köprüsüne [7/120]
+(y)ı/+(y)i: burayı [7/75]

YGGA

HD

+a/+e: memlekete [6/15], köe [6/40]

2.1.1.4.5.Bulunma Hâli (Lokatif)

Bu hal ismin kendisine yaklaşma ifade eden fiillere bağlanmak için girdiği haldir (Ergin, 2009: 228).

BGA

AK

+da/+de: kale bayrında [1/100], aıarcada [1/205], bölgede [2/30], bizde [2/20], köyde [2/50]

+ta/+te: tıraıta [2/95], bozgunlukta [1/195]

KK

+da/+de: dünyāda [9/55], yunanda [9/65], kızımında [10/45], istambulda [10/50], gānılimde [10/177], mezbāda [11/5]

+ta/+te: başlangııta [11/45]

YP

+da/+de: ikinci dünyā savaşında [18/45], istambulda [18/50], kitaplarda [19/30], pınarda [19/65], ovalarımızda [19/85]

DA

DO

+da/+de: küde [3/45], şurulara [4/15], kırklarelide [4/45], alizbobada [4/70], medinede [4/90], ütede [5/20], boluda [4/50]

+ta/+te: savaşta [3/20], altta [4/15], ateşte [5/5]

KU

YO

+da/+de: düünnerde [15/15], silivride [15/45], Purda [15/55], odada [15/55], tarlada [15/105], tilkipınarda [17/35], edirnedede [17/65], istambulda [17/70]

+ta/+te: yetmişde [15/40]

PA

KT

+**da/+de:** burda [12/25], almanyada [12/30], cãmide [12/110], karşıda [13/10], bayırda [13/10], içerde [13/60]

PE

+**da/+de:** furunda [14/15], evde [14/15], davullarda [14/35], dünyada [14/90], salonda [14/110]

+**ta/+te:** ateşte [14/35]

YGA

İP

+**da/+de:** tekirdada [7/15], köy kâvesinde [7/25], pelivankünde [7/90], soyacında [8/10], idirellezde [8/140], bahçede [8/145]

+**ta/+te:** tarafta [7/115]

YGGA

HD

+**da/+de:** bende [6/5], yedi yaşında [6/20], panayırda [6/30], kırdada [6/40], kahvede [6/45]

2.1.1.4.6.Çıkma Hâli (Ayrılma/ Ablatif)

Bu hal ismin kendinden uzaklaşma gösteren fiillerle münasebetini gösteren halidir (Ergin, 2009: 228).

BGA

AK

+**dan/+den:** gâvurdan [1/70], ergeneden [1/110], köylerden [2/50], dereden [1/215]

+**tan/+ten:** selânikten [2/55], ruşçuqtan [2/60]

KK

+**dan/+den:** ordan [10/70], doğtordan [11/95]

+**tan/+ten:** memleketten [10/35]

YP

+**dan/+den:** pınardan [18/15], harmanlıdan [18/20], köyden [18/65], babeskidan [19/10], bulğaristandan [19/30], pırdan [19/60]

DA

DO

+**dan**/**den**: balkandan [4/75]

+**tan**/**ten**: çukurcuKtan [4/60]

KU

YO

+**dan**/**den**: karşıdan [15/110], türkiyenin er yerinden [17/45], panayırdan [17/55]

PA

KT

+**dan**/**den**: ipsaladan [12/55], uşdan [12/55], āzından [12/115], kapıdan [13/70]

+**tan**/**ten**: çekyattan [13/65], çanaKtan [13/130], tabaKtan [13/130]

PE

+**dan**/**den**: bulğaristandan [14/130]

YGA

İP

+**dan**/**den**: avşadan [7/20], alpulledan [7/30], katırcıölundan [7/30], kaynarjadan [7/75]

+**tan**/**ten**: selāniKten [7/65]

YGGA

HD

+**dan**/**den**: dışardan [6/5], yogoşlavyadan [6/5], Şeyden [6/10], yurd dışından [6/35]

2.1.1.4.7.Vasıta Hāl Eki (Instrumental)

Bu hal ismin fiile bir vasıta olduğunu ifade etmek için girdiği haldir (Ergin, 2009: 228).

+**la**, +**le** /+**lā**:

BGA

AK: çounluKla [2/10]

KK: tārılārıla [10/125], Şeyle [11/25]

YP: arabanızla [19/10]

DA

DO: gözümle [4/130], bakırla [5/5], kaşıqla [5/10]

KU

YO: ördekle [15/75]

PA

KT: yürüşle [13/75], toğala [13/100]

+na/+ne:

BGA

KK: telefonna [10/55]

DA

DO: elinne [5/10]

+lan/+len:

BGA

AK: äyvänciliklan [2/10]

YGA

İP: atlen [7/15], çifçiliklen [7/40]

+nan/+nen:

KU

YO: arabalarınnan [15/85]

+nna/+nne:

BGA

YP: arabalarınna [18/30]

+(y)la/ +(y)le:

BGA

YP: neyle [19/5]

DA

DO: oğlāyla [5/10]

KU

YO: kepçeyle [15/60]

PA

PE: oqlāvayla [14/10]

+(y)lan:

BGA

AK: arabaylan [1/80]

2.1.1.4.8.Eşitlik Hâl Eki (Ekvatif)

Eklendiği adla fiil veya cümlenin başka bir ögesi arasında karşılaştırmaya dayanan birbirinden farklı niteliklerde eşitlik ilişkisi kurma durumudur (Korkmaz, 2009: 324).

- **+ca, +ce/ +ça, +çe**

BGA

AK: kūce [1/180]

DA

DO: güzelce [3/15], üte berice [3/85]

PA

PE: kıyuca [14/40]

Bu ekin yanı nda +ce eşitlik ekinin genişletilmiş biçimi +cene, +cenek biçimi de kullanılmaktadır. Bu şekilde kullanımı Pomak ağzında görüyoruz.

PA

PE: güzalcene [14/30]

2.1.1.4.9.Yön Gösterme Hâli (Direktif)

Bu hal ismin yön gösteren cihet ifade eden halidir (Ergin, 2009: 228).

+ra/+re

BGA

AK: nereye [1/15], nereden [1/60], oraya [1/95], bırası [1/105], orası [1/50], burayı [1/120], bırada [1/135], burada [1/205], bıraları [2/65]

KK: orayı [10/50], oraya [10/90], buraya [10/100], bıranın [10/160], burası [11/50], şurayı [11/50]

YP: buraya [18/50], bîrasının [19/70], burayı [19/40], orayı [19/40], orası [19/45], bîrası [19/35], bîraları [19/55], nereye [19/65]

DA

DO: şurularda [4/15], oraya [4/20], buraya [4/45], orası [4/130], bîraya [4/75], şuraya [4/105], oralarda [5/65]

KU

YO: oraya [16/15], bîrayı [16/20], orası [17/50]

PA

KT: burayı [12/60], burası [12/140], buraya [13/5], oreye [13/65], bureye [13/65]

YGA

İP: burada [7/5], orayı [7/75], bîrası [8/10], burası [8/180]

YGGA

HD: buraya [6/20], orasını [6/10]

+arı /+eri

BGA

AK: ileri [1/130]

YP: dışarı [18/75], yukarı [19/50]

DA

DO: yukarı [4/60]

YGA

İP: dışarı [8/195]

+ar/+er:

BGA

AK: dışarda [2/5]

PA

KT: içerde [13/60]

YGA

İP: dışardan [8/15]

YGGA

HD: dışardan [6/5]

+r/+r̄:

BGA

AK: ordan [1/80], örda [1/90], bīrda [1/195], burda [2/5], orda [1/90]

KK: burda [10/5], orda [10/50], ordan [10/70], nerde [11/20]

YP: ordan [18/15], ördan [18/25], burda [18/50], bīrda [19/35], bīrda [19/45], pīrdan [19/60], nerden [19/85]

DA

DO: borda [3/5], orda [3/80], burda [4/20], urda [4/20], örda [4/35], ordan [4/75]

KU

YO: nerden [15/10], Purda [15/55], burda [15/70], nērde [15/120], ordan [16/35], orda [15/45]

PA

KT: burda [12/25], ūrdan [12/55], ordan [12/85], nerden [12/120]

PE: orda [14/15]

YGA

İP: nerden [7/20], nerde [7/25], burda [7/25], bīrda [7/70], orda [7/35]

YGGA

HD: ordan [6/15], burda [6/15], orda [6/40], örda [6/40]

2.1.2. İsimlerde Küçültme

İsimler, bazı ekler alarak anlamlarında bir “küçültme”bir “azaltma” meydana getirirler.

BGA

KK: kıışçāz < kızcağız [11/30]

DA

DO: adamcāz < adamcağız [3/25], bubacīm < babacığım [3/80], kıışçāzım < kızcağızım [3/94], yavrucum < yavrucuğum [5/75]

PA

PE: kıışçāz < kızcağız [14/60]

2.1.3. Soru Eki

Bu ek de adları soru yoluyla belirleyip fiillere bağlayan bir işletme ekidir (Korkmaz, 2009: 329).

+mı, +mi /+mu, +mü

BGA

AK: om bir āne mi [1/135], görmüyo musun [1/210]

KK: sülēyim mi [9/15], bilmiy misin [10/10], tanımıy mısın [10/10],
becerebilcem mi [10/15], duydun mu [11/20], kireşleme mi var [11/50]

YP: di mi [18/20], doKsan üç mü ne oluyu [19/30]

DA

DO: domatiz mi bulacák [3/60], kırk kişi mi [4/50], pişti mi [5/15]

KU

YO: ben mi [15/40], mantı mı vereyim [15/70], tirenisa mı [15/125]

PA

KT: biliyo musun [12/55], kafada mı kalır [12/150]

PE: pişti mi [14/40]

YGA

İP: gittiniz mi [7/5], duydun mu [7/15], gören var mı [7/50], bilir misin
[7/90], aşkı mı var [8/130]

2.2.Zamirler

Zamirler Adların yerini tutan, kişileri veya nesnelere temsil veya işaret ederek karşılayan bir gramer kategorisidir: *Ben burayı çok beğendim. Sen kimin kızıydın? Şunu bana verir misiniz? Kitapların hepsini buraya getirin* gibi (Korkmaz, 2009: 399).

Zamirler altı kategoride incelenebilir. Bunlar:

1) Kişi zamirleri

2) İşaret zamirleri

3) Belirsizlik zamirleri

4) Dönüşlülük zamiri

5) Soru zamiri

6) Aitlik Zamiri

2.2.1. Kişi (Şahıs) Zamirleri

Şahıs zamirleri, varlıkları kişi olarak temsil eden ve onların yerine geçen zamirlerdir (Korkmaz, 2009: 405).

1. Tekil ve Çoğul Kişi Zamiri

TEKİL

“ben”

BGA

AK: ben [1/5]

KK: ben [9/10]

YP: ben [18/5]

DA

DO: ben [3/35]

KU

YO: ben [15/40]

PA

KT: ben [12/10]

YGA

İP: ben [7/105]

YGGA

HD: ben [6/40]

ÇOĞUL

“biz, biS, bis”

BGA

AK: biz [1/100]

KK: biz [10/90]

DA

DO: biS [5/15]

KU

YO: biS [15/50]

PA

KT: bis [12/95]

PE: biz [14/75], bis [14/15]

YGA

İP: biS [7/70], biz [8/15]

YGGA

HD: bis [6/5]

2. Tekil ve Çoğul Kişi Zamiri

TEKİL

“sen”

BGA

AK: sen [1/10]

KK: sen [9/20]

PA

KT: sen [12/60]

PE: sen [14/60]

ÇOĞUL

“siz, siS, sis”

BGA

YP: siz [19/5]

DA

DO: sis [5/15]

KU

YO: siS [17/40]

PA

KT: siz [13/55]

YGA

İP: sen [7/65]

3. Tekil ve Çoğul Kişi Zamiri

TEKİL

“o, u”

BGA

KK: o [9/55]

YP: o [18/50]

DA

DO: u [3/25]

KU

YO: o [16/10]

PA

KT: o [12/30]

YGA

İP: o [8/5]

YGGA

HD: o [6/50]

ÇOĞUL

“onnar, onnaṛ, unnar, onnā”

BGA

AK: onnar [1/35], onnā [1/85]

KK: onnar [10/25]

YP: onnar [18/40]

DA

DO: unnar [4/95]

KU

YO: onnā [15/65]

PA

KT: onnaṛ [12/45], unnar [13/25]

PE: unnar [14/30]

YGGA

HD: onnardan [6/35]

2.2.2. Dönüşlülük Zamiri

Dönüşlülük zamirleri, şahıs zamirlerinden daha güçlü bir anlam taşıyan, onları anlamca katmerli kılan, pekiştirilmiş bir tür şahıs zamirleridir (Korkmaz, 2009: 414).

AK: kendileri[1/105], kendime[1/5], kendine[1/200]

DO: kendi[3/50], kendimize[4/5]

İP: kendime[7/50]

KK: kendi[10/65], kendine[10/155]

KT: kendim[13/55], kendime[12/75]

YP: kendine[19/40], kendim[19/50]

2.2.3. İşaret Zamirleri

Bunlar işaret etmek, göstermek suretiyle nesnelere karşılayan kelimelerdir (Ergin, 2009: 273).

TEKİL

“bu”

BGA

AK: bu [1/90]

KU

YO: bu[15/90]

YGA

İP: bu [7/95]

YGGA

HD: bu [6/25]

TEKİL

“o, u”

BGA

AK: o [2/50]

KK: o [11/60]

DA

DO: u [3/90]

PA

KT: o [13/155]

YGA

İP: o [8/90]

ÇOĞUL

“bunlar, bunnar, binnar, bunnā”

BGA

AK: bunnar [1/165]

KK: bunnar[9/45]bunnā[10/135]

DA

DO: bunnar [4/5], binnar [5/80]

PA

KT: bunnar [12/135]

YGGA

HD: bunnar [6/5]

ÇOĞUL

“onnar”

BGA

AK: onnar [1/35]

KK: onnar [10/25]

PA

PE: onnar [14/35]

Diğer İşaret Zamirleri

BGA

AK: ordan < oradan [1/80], örda < orada [1/90], burda < burada [2/5]

KK: örda < orada [10/85], şurayı < şuraya [11/50]

YP: ordan < oradan [18/25], ördan < oradan [18/25], burda < burada [18/50], bırda < burada [19/35], bırda < burada [19/45], pırdan < buradan [19/60]

DA

DO: borda < burada [3/5], örda < orada [4/35], şurularda < şuralarda [4/15], ori < oraya [4/70], bori_ışte < buraya işte [5/75]

KU

YO: orda < orada [15/45], Purda < burada [15/55], burda [15/70], ordan < oradan [16/35]

PA

KT: burda < burada [12/25], ordan < oradan [12/85], oreye < oraya [13/65], bureye < buraya [13/65]

PE: ördan < oradan [14/133]

YGA

İP: burda < burada [7/25], orda < orada [7/35]

YGGA

HD: örda < orada [6/40]

2.2.4. Belirsizlik Zamiri

Bunlar nesnelere belirsiz bir şekilde temsil eden zamirlerdir (Ergin, 2009: 279).

BGA

AK: erkes [1/200], ePsi [2/65]

KK: ePsi [10/65]

YP: ePsi [18/30], çou [18/60], birisi [19/65], başka [18/35]

DA

DO: kimisi [4/55], kiminin [3/50], kimine_kimine [3/50], çoğcası [3/55], ePsi [4/45], başka [4/55]

KU

YO: epsi [15/10], ou [15/75], hepimiz [16/10], başka [17/70]

PA

KT: erkez [13/20], başka [12/35]

PE: birisi [14/40], ePsi [14/130], hepimis [14/133], epimiz [14/133]

YGA

İP: kimse [7/50]

2.2.5. Soru Zamirleri

Bunlar nesnelere soru şeklinde temsil eden, onların soru şeklindeki karşılıkları olan, onları soru halinde ifade eden, onları sormak için kullanılan zamirlerdir (Ergin, 2009: 276).

BGA

AK: nereye [1/15], nerden [1/70], ney [1/65], ne [2/120]

KK: nei [10/15], neyin [11/40], neren [11/45]

YP: nereye [19/65]

DA

DO: ney [3/60]

KU

YO: ne [17/70], nei [16/5], angimiz [15/95]

PA

KT: ne [12/5], kim [12/85], nere [12/135]

PE: ne [14/110], kimin [14/125]

YGA

İP: nerden [7/20], nerde [7/25], kimin [7/65]

2.2.6. Aitlik Zamiri

şahıs ve işaret zamirleriyle kurulan ad tamlamalarında tamlanan öğesinin kaldırılarak yerine +ki aitlik ekinin getirilmesiyle oluşturulan zamirler *aitlik zamirleridir* (Korkmaz, 2009: 430).

BGA

AK: bizimkiler [1/115]

KK: bizimkisi [11/35]

YP: benimki [18/40], bizimkiler [18/25]

DA

DO: bizimkinler [3/45]

PA

PE: bizimki [14/120]

2.3.Sıfatlar

Türkiye Türkçesinde çok geniş bir yeri olan sıfatlar, adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten sözlerdir: *açık kapı, boş oda, geniş yer, uzun yol, yaşlı adam, beş kişi, üçer ay, her insan, beşinci sınıf, bu sözler, hangi başarı, yanan ateş, sararmış yaprak* gibi (Korkmaz, 2009: 452).

1) Niteleme Sıfatları

2) Belirtme Sıfatları

a) Sayı Sıfatları

b) İşaret Sıfatları

c) Soru Sıfatları

d) Belirsizlik Sıfatları

2.3.1.Niteleme (Nitelik) Sıfatları

Nitelik sıfatları canlı veya cansız varlıkları, renk, şekil, biçim, tat, koku, mesafe, huy, alışkanlık, yetenek, beceri gibi türlü dış ve iç özelliklerini bildiren sıfatlardır (Korkmaz, 2009: 361).

BGA

AK: öle bi (kulüba) [1/170], eski (yıllara) [2/55], yakkın (kõlerden) [2/65], yaşlı (kadın) [2/130]

KK: dõru (yollarıma) [9/25], avâi (işlerde) [9/30], ulu (peygamberi) [8/55], öle (şeyle) [11/25]

YP: genŞ (nüfus) [18/10], eski (ismi) [18/10], öle bi (şey) [18/35], ufaK (düKkan) [18/80], güzel (arâzi) [19/80]

DA

DO: eski (yemekler) [3/5], büle (şēler) [3/10], genc_ınsan [3/35], üle (şeyle) [3/80], kaynayan (suya) [3/90], okumayan (insan) [4/45], deışik (yerlere) [4/55], büyük (kaşıkla) [5/10]

KU

YO: kara (tirenisa) [15/135], kavuruk (un) [15/135], siyā (dalları) [16/35], eski (adamlar) [17/25], ufaK bi (Pazar) [17/45]

PA

KT: azır (tuvalet) [11/95], işenkli (elbise) [13/100]

PE: büyük (teşziler) [14/120]

YGA

İP: boş (işlere) [7/45], büyük (nişan) [8/35]

YGGA

HD: silaşıık (mısır) [6/25]

2.3.2.Belirtme Sıfatları

Belirtme sıfatları, niteleme sıfatlarından farklı olarak varlıkları *niteleme* değil *belirtme* işlevi yüklenmiş olan sıfatlardır. Bu işlev ya adları işaret etme, gösterme; ya sayısını, miktarını bildirme ya sorma yahut da belirsizlik gösterme biçiminde karşılanır (Korkmaz, 2009: 385).

2.3.2.1.Sayı Sıfatları

Sayı sıfatları, adları sayı gösterme yoluyla belirten sıfatlardır (Korkmaz, 2009: 387).

2.3.2.1.1.Asıl Sayı Sıfatları

Asıl sayı sıfatları, eklendikleri adla birer sıfat tamlaması oluşturan ve adın sayısını belirten sıfatlardır (Korkmaz, 2009: 388).

BGA

AK: iki(sene)[1/5], doKuz(āne)[1/135]

KK: iki (yol) [9/20], beş (lira) [11/25]

YP: otuS (sene) [18/25], iki (sefer) [18/35], üç bej (gün) [18/65], bi (tona) [19/85], üç_çüz (kilo) [19/85]

DA

DO: yedi (sene) [3/30], iki üŞ (kere) [3/40], yirmi (dekar) [4/20], bi (ölum) [4/35], otuS (kişi) [4/50], om beş (kilometre) [4/60]

KU

YO: dörd (gün) [15/20], bi (gece) [15/25], üç (elti) [15/50], elli (sene) [16/20], iki (kıŞkardeşi) [16/39], bin (dölüm) [17/90], on iki (lira) [17/100]

PA

KT: otuz bīr (sene) [12/25], dört (kıS) [12/30], atmış (sene) [12/65], iki (tePsi) [12/110], yedi (ay) [13/30]

PE: beş (yumurta) [14/5], yedi_üz elli (gīram) [14/10], bi (vanilya) [4/30], beş (çocuk) [14/75]

YGA

İP: bir (ayda) [7/25], iki (gece) [8/55]

YGGA

HD: bi (saat) [6/40]

2.3.2.1.2.Sıra Sayı Sıfatları

Sıra sayı sıfatları, varlık ve nesnelerdeki derecelenme sayısını gösteren sıfatlardır (Korkmaz, 2009: 391).

BGA

AK: üçüncü beşinci (dede) [1/75]

KU

YO: ilK (günü) [15/15], beşinci (sınıf) [16/5]

PA

KT: ikinci (günü) [13/50]

2.3.2.1.3.Üleştirme Sıfatları

İsimlerin kaç parçaya ayrıldığını bildiren sıfatlardır (Banguoğlu, 1974: 354).

KU

YO: birer (oda) [15/50]

PA

KT: b rer (tePsi) [13/150]

PE:  cer (gece) [14/110], b rer (afta) [14/125]

2.3.2.1.4.Kesir Sayı Sıfatları

Kesirli sayı sıfatları, belirttikleri adların sayısını kesirli olarak gösteren sıfatlardır (Korkmaz, 2009, 392).

BGA

KK: yarı m (süt) [11/65], bi buçuk (milyon) [11/25]

PA

KT: ya ım (all m) [13/95]

PE: yarı m (ba da ) [14/5], yarı m (kilo) [14/10], bütün (etler) [14/75]

2.3.2.2.İşaret (Gösterme) Sıfatları

İşaret sıfatları varlıkları gösterme yoluyla belirten sıfatlardır (Kormaz, 2009: 385).

BGA

AK: o (işi) [1/30], o ( sanna) [1/95], bu (köprünün) [1/90], bu (poma l ) [1/175]

KK: bu (evleri) [10/105], o (işi) [11/10], Şu ( olum) [11/35], bu(adamda)[11/50]

YP: o (işi) [18/75], dışarıdaki (köyler) [18/70], bu (köy) [19/35], Şu ovalarımız [19/75], bu (sene) [19/85]

DA

DO: bu (k de) [3/45], o ( reK) [3/70], bu (uvalar) [4/20], u (köy) [4/90], Şu (kır larelinin) [5/70], ordaki (köyde) [5/70]

KU

YO: o (duvar) [15/110], bu (işi) [16/15], bu (sene) [17/80]

PA

KT: burdaki (atice) [12/90],  teKi (kız) [12/135], bu (pom ) [13/20], bu (parm mı) [13/35], o (aya ların) [13/70]

PE: bu (d ny da) [14/90],  b r (d ny ya) [14/90]

YGA

İP: o (çete) [7/95], bu (köylü) [7/95], bu (soyâcı) [8/5], o (kâve) [8/185]

YGGA

HD: bu (sene) [6/30]

2.3.2.3.Soru Sıfatları

Soru sıfatları, varlık ve nesnelere soru yoluyla belirten sıfatlardır (Korkmaz, 2009: 393).

BGA

AK: kaçınıcı (dede) [1/70], angi (kūden) [1/70], kaç (sene) [1/220], kaç (kişi) [2/130]

DA

DO: kaç (âne) [5/75]

YGA

İP: kaç (tâne) [8/185]

2.3.2.4.Belirsizlik Sıfatları

Belirsizlik sıfatları, varlık ve nesnelere sayı ve miktarını açık ve kesin olarak değil kabataslak, belirsiz olarak belirten sıfatlardır (Korkmaz, 2009: 395).

BGA

AK: icbir (yerde) [2/35], dier (kōlerden) [2/50], er (evde) [2/75], bi (fotoraFçı) [2/105]

KK: bıkaç (kas̄ide) [9/10], başka (şey) [11/5], er (gün) [11/65], er (sabā) [11/45]

YP: bi (doktoru) [18/45], çok (müşterisi) [18/80], er (sene) [19/85]

DA

DO: bi (şēler) [3/5], hicbi (şey) [3/60], her (yer) [3/94]

KU

YO: er (çeşit) [17/50], bi (kişi) [17/90], başka (kōlerde) [17/95]

PA

KT: bi (kārī) [13/110], bütün (köylü) [13/160]

PE: biras (tus) [14/80], eṛ (şey) [14/125]

YGA

İP: bıkaç (hâne) [8/15], er (şeyi) [8/25], er (yerimiz) [8/70], bütün (köylü) [8/165], bi (anıtı) [7/15], başka (biri) [7/35]

YGGA

HD: bi (yunan) [6/15], başka bi (şey) [6/25]

2.3.3.Sıfatlarda Küçültme

Nitelik sıfatları, bazı ekler alarak kendilerinden sonra gelen adların anlamlarında bir “küçültme”bir “azaltma” meydana getirirler. Sıfatlara yeni bir işlev yükleyen bu eklerle, küçültme ekleri denir (Korkmaz, 2009: 377).

Bu ekler: +CA, +CanA, +cAk, +cIk, +cUk, +sI, +sU, +msI, +msU, +mtırak ve +rAk'tır.

Yapılan çalışmada derlenen metinlerde sıfatlarda küçültme örneğine rastlanmamıştır.

2.3.4.Sıfatlarda Pekiştirme

Nitelik sıfatlarındaki pekiştirme yani anlam güçlendirme işlevi, pekiştirme sıfatları ile karşılanır. Belirli kurallara bağlı olarak sıfatın başına eklenen hecelerle oluşturulur. Sıfatlardaki pekiştirme işlevi sıfatların veya sıfat olarak kullanılan adların tekrarlanması ile de karşılanabilir (Korkmaz, 2009: 383-384).

Yapılan çalışmada derlenen metinlerde sıfatlarda pekiştirme örneğine rastlanmamıştır.

2.4.Zarflar

Zarflar; fiilerden, sıfatlardan, sıfat-fiilerden ve zarf niteliğindeki sözlerden önce gelerek onları zaman, yer, yön, nitelik, durum, azlık-çokluk, bildirme, pekiştirme ve sorma gibi çeşitli yönlerden etkileyip değiştirerek anlamlarını daha belirgin duruma getiren sözlere (Korkmaz, 2009: 570).

1. Yer- Yön zarfları

2. Zaman Zarfları

3. Azlık-Çokluk Zarfları

4. Durum Zarfları

5. Soru Zarfları

2.4.1.Yer Yön Zarfları

Bu gruba giren zarflar, fiildeki oluş ve kılışın yerini ve yönünü belirleyen zarflardır (Korkmaz, 2009: 498).

BGA

YP: (evlendi) dışarı [18/75], yukarı (çıkın) [19/50]

DA

DO: aşşā (düşmüştürler) [4/50]

YGA

İP: beri (çıkırlar) [7/20], dışarı (çıkınca) [8/195]

2.4.2.Zaman Zarfları

Zaman zarfları, bir oluş ve kılışın zaman içindeki yerini bildiren, daha açık bir anlatımla fiillerin, sıfat-fiillerin ve zarf-fiillerin anlamlarını zaman açısından belirleyen sınırlandıran veya kesinleştiren sözlerdir (Korkmaz, 2009: 495).

BGA

AK: bugün (izin) [1/20], yārin (izin) [1/20], sabālin (bi kılkmışlar) [1/145], idiellez günü dendi gün (erkez orayı çıkar) [2/75], yārin akşam (da çocuk evinde) [2/85], yaz günü (dilek diliyi) [2/125]

KK: şindi (unuttum) [9/50], on dokuz yaşında (evlendim) [10/25], dün (biştirdiler) [10/135], bī sabā (kalktım) [10/160], şimdi oraya giTTimizde başlangıŞta (doKtor gelecekti) [11/45], geçen sene (gene edinceKtim) [11/95]

YP: şu an (ūraşmıyom) [18/5], geldikleri zaman (tabi yeşilpınar olaraK deışdirdiler) [18/10], yeni kuruldukları zaman (pınardan su alıyomuşlar) ilkbārda [18/15], doKsam beş yaşında falan (öldü) [18/25], eskiden (tirenimiz duruyodu) [19/15], (gelmişler buri) doKsan üç arbinde [19/30], kışın (sizi burda su basar) [19/50], (kesiyolar ya) yerleşirke [19/55], geçen sene (yedi sekizüz kilo aldılar) [19/90], (aldılar) eP [19/90]

DA

DO: evelden (fasulye bulgur neyse işte kuskuz yaparsın) [3/5], şimdi (büle şeler yoK) [3/10], (annattırıydı) bāzı [3/35], (yunan da bōrdan) giderke [3/50], (iziyeT yaPmıřlar) geęerkesine [3/45], sabāleyin (yāni dūrama yapıyız onu) [3/85], sabā olduyan (yayıKla dūve dūve dūve dūve yā ęıkarırız) [3/94], ilkin (buraya gelūler) [4/65], geldiKten sōra (geri gidūler) [4/65], geri gedince (gene gelūler) [4/75], bin sekizūz seksen ūęte (gelū) [4/80]

KU

YO: řimdi (sūleyim) [15/5], ilkin (keřkeK dūlūrdū) [15/15], perřembe gūnū cuma gūnū (davullar gelirdi) [15/20], cuma sabāı (bulařıkları yıKattırılādı), [15/30], on altı yařında (geldim) yetmiřte [15/40], (ālKa olurduK kızlar) eskiden [15/100], bugūn (gene bulamassnıS) [17/35], sōra geldim zaman (alırım) [17/100]

PA

KT: (yaPTıK) geęen gūn [12/45], pazar gūnū (giđcektik) [13/80], geęen sene (yedi ay Kaldım) [13/30], sabāli (Kalktım) [13/60], ęarřamba aKřamı (Kuyuyursun) [13/125]

PE: (geldi) geęen sene [14/60], emen (řerbeti dūkūyuřuz) [14/45]

YGA

İP: řimdi (iĈbi řey Kalmadı) [7/5], bin doKuzūz on doKuzda (ordan ęıkarlar) [7/70], gece (Kaęarlar) [7/80], eP(derdiler) [8/10], ęeyizi alırkene (sandin ūstūne oturuyo) [8/65], emen (ęıKıyollar) [8/65], (geęeriz) sabaylin [8/155], gūndūzū (de būtūn kōylū kızlar Kadin kız toplanır) [8/165]

YGGA

HD: yedi yaşında (babam gelī buraya) [6/20], evel (ęeltik ekidik) [6/25], kiş yaz (orda KalydıK) [6/40]

2.4.3.Azlık-Çokluk Zarfları

Azlık-çokluk zarfları bir sıfatın, bir zarfın veya fiildeki oluř ve kılıřın miktarını, ūlęsūnū, derecesini belirleyen zarflardır (Korkmaz, 2009: 517).

BGA

AK: fazla (bilmiyorum) [1/5], çok (çalışır) [1/130], az (oldu geçeli) [1/220], dā (meşurdu) [2/70]

KK: ic (bil̄m̄im) [10/65], çoK (var) [9/40], (kıvırdım) accıkına [10/160], (süpürttüm) acık [10/170], iç (ūraşmadım) [11/25]

YP: çok (eski) [18/30], iç (annatmıyolar) [18/35], biraz biraz (sapa) [19/5]

DA

DO: çoK (zāmet çekmij) [3/30], bayā (beceriyidi) [3/80]

KU

YO: iç (aıklımıza gelmiyi) [15/120], çoK (güzel) [17/90], bayā (oldu) [17/109]

PA

KT: çok (iyiydim) [13/35], peK (gitmiylār) [13/145]

PE: biraS (kuruycak) [14/5], (aşladın mı) fazla [14/80]

YGA

İP: çoK (büüdü) [7/10], hiç (kalmazdı) [8/100], tā (bozmadık) [8/125]

YGGA

HD: çoK (kalabaydı) [6/30]

2.4.4.Durum (Tarz) Zarfları

Tarz zarfları, bir oluş ve kılışın niteliğini nasıl yapıldığını ve ne durumda olduğunu bildiren zarflardır (Korkmaz, 2009: 499).

BGA

AK: su gibi (okuyım) [1/10], (su gidemiş) şıldır şıldır [1/125], (annadırlar) öle [1/135], dolay dolay (bi cāmi yapalım) [1/140], büle (olmaz) [1/160], dışan dışan (vuru seni) [1/180], zor (oluyo) [2/55], ekseri (oturur) [2/95], (yapar) ufaK [2/130]

KK: tatlı tatlı (iftar etmedin) [9/25], üle (yaptı) [10/95]

YP: müttüş (oluyo) [18/65], öyle (gidiyoruz) [19/10], kepir (kalır) [19/80]

DA

DO: üle (istērdi) [3/10], güzelce (süpürttürü) [3/15], kopardı ta ufalayıp ta (kavuruyumuşlar) [3/35], büle (dūrar suanı) [3/55], bi güzel (kavurıyı yāda)

[3/55], üte berice (ıslatTıryısın) [3/85], düve düve düve düve (yā çıkarırız) [3/94], adamaKıllı (pişiriyısın) [5/10], güzelciK (yayıysın) [5/15]

KU

YO: öle (derlēdi) [15/30], (kesiyin) küçük küçük [15/70], bōle (toplaniP) [15/100], (yerdik) çorba gibi [15/135], güzel (annatçaK) [16/10], dā iyi (gidiysiniS) [17/45]

PA

KT: yayan (geldim) [12/55], oş (karşılarız) [12/100], (düşüm) sırtüstü [13/70], öyle (deildi) [13/105]

PE: güzelcene (karıştıracān) [14/30], kuyuca (olsun) [14/40], (yapacan) böyle [14/30], yuvaflacık yuvaflacık [14/30], kapatmadan öyle (duruyor) [14/45], sert (olmācaK) [14/30], nurmal (olacaK) [14/80]

YGA

İP: boj (duru) [7/60], at üstünde (gidērmış) [7/35], başaşşā (sallārmışlar) [7/120], öyle (derler) [8/35], bōle (geçeriz) [8/155]

YGGA

HD: dāyi (annadırsın) [6/45]

2.4.5.Soru Zarfları

Soru zarfları, fiildeki oluş ve kılışı çeşitli yönlerden soru yoluyla belirleyen zarflardır: *hani, nasıl, ne, ne denli, ne biçim, neden, nerede, nereden, ne kadar, nice, niçin* gibi (Korkmaz, 2009: 523).

BGA

AK: nası vēdise [1/85]

KK: niçün terk edersin [9/15], niçin duymadın [9/30], neden boş durdun [9/55], nası imzā vereyim [10/70], nerde vericem [11/20], nası geçer [11/60]

KU

YO: nerden yapıçan [15/10], nası mare vardı [15/90]

PA

KT: nası hesaplācan [12/20], ne ūraşıyorsun [12/90], neden işte [12/159]

PE: nasıl yapıyorus [14/100], ne için üç gece düün yapılyõrdü [14/110]

YGA

İP: neden alpullu [7/30], nereye bilicem [7/105], nerde tanıycam [7/110]

2.4.6. Zarflarda Küçültme

Zarflar, bazı ekler alarak kendilerinden sonra gelen fiillerin anlamlarında bir “küçültme”bir “azaltma” meydana getirirler.

BGA

KK: accıķına < azıcık [10/160], acık < azıcık [10/170]

DA

DO: birasçık < birazcık [5/10], güzelciK < güzelceciK [5/15]

PA

PE: yuvaşlacık yuvaşlacık <yuvarlacık yuvarlacık [14/30]

2.5.Edatlar

Tek başlarına anlamı olmayan, cümle içinde yanyana geldiği kelimeyle anlam ilgisi kuran sözcüklere edat denir. Arapça bir kelime olan edat “alet” ve “vasıta” demektir. Bu kısımda Pehlivan köy ağızlarında geçen edatları değerlendirdik (Hacıeminoğlu, 1992: 5).

1- Ünlem Edatları

2- Bağlama Edatları

3- Son Çekim Edatları

2.5.1.Ünlem Edatları

Sevinç, öfke, hayret gibi duyguları; seslenme, cevap verme gibi durumları anlatan sözcüklere ünlem edatları denir. Ünlem edatları şunlardır: (Gülensoy, 1995: 200).

a) Ünlemler

b) Seslenme Edatları

c) Gösterme Edatları

d) Cevap Edatları

e) Sorma Edatları

2.5.1.1.Ünlemler

Çeşitli duygu ve isteklerimizi çoşkulu bir şekilde ifade etmeye yarayan kelimelerdir (Gülensoy, 1995: 200).

BGA

AK: **ayy** (kızanımı) [1/15], **āyde** (çift sürmē) [1/20], **aman** [1/50], **aa** (kaldım çalılar içinde) [1/50], **aman** (su gidemiş şıldır şıldır) [1/125], **adi** (gene toPlaşalım) [1/150], **aa** (bu bñle olmaz demişlē) [1/165], **ee** (bunnar gene) [1/165], (bekleyelim bunnarı) **be** [1/175], **ay** (hāyır) [2/60], **yaav** (şindi panayır) [2/35], **yaa** (şini olur) [2/65]

KK: **yav** (şindi) [9/40], (var) **ya** [10/5], **aa** (sen sāyı) [10/10], **oh oh oh** (kızanım) [10/15], (üleydi) **yaa** [10/30], **amman** (ne gid̄iler ne gel̄iler) [10/40], **aman** (kij günü istambulda durdum) [10/50], (boşalttılar) **ādi** [10/130], **aa** [10/10], (yaJ Ta gitmiş artıK) **be yaa** [10/175], (sülüyoz) **ya** [11/20], **haa** [11/25,] **be yee** [11/125]

YP: **vallā** (tarım ayvancılıK kalmadı) [18/5], **ya** (zamanna geldiKleri zaman) [18/10], **adi** (demişler) [18/15], **e** (öleli) [18/25], (düşmüş) **ya** (İngilizlere) [18/35], **a** (balқан savaşları mıdır) [18/45], **aa** (var var) [18/70], **yav** (oranın şindi kasabasını bilmiyorum) [19/30], (kesiyolar) **ya** [19/55]

DA

DO: (ayvanlar çok) **ya** [3/65], **yaa** (annatırdılar) [5/60], **hadi** (olsun yirmi altı yıllānda) [5/85]

KU

YO: (keşkeK pişirilerdi) **ya** [15/20], **aa** (yıka yıka dedilē) [15/30], **vallā** (ePsi gelmiyi ki aqlımıza) [15/50], (raaT) **be** [15/50], **ay allā** [15/80], **abe** (karşidan çakiyi) [15/110], **ee** (o duvar kadar öteden) [15/110], **vallā** (bak) [15/115], **ohoo** [16/5], **adi bee** [16/10], (bilmüm) **be yee** [17/20], **hādi** (tamam tamam) [17/105], **haydi** (iyi günner) [17/109]

PA

KT: **aa** (ismimi vermem) [12/5], **ee** (ne mutlu) [12/40], **ha** (burdaki atice) [12/90], **yaw** (kız dil de) [12/130], (zanettim kız) **bee** [12/140], **āydi** [13/60], **hayde** (kült) [13/70], **ayde** (kalçe kem̄imi kırdım) [13/70], (pomaK) **ya** [13/20], **ee** (pazar salı günü düün oluyor) [13/105]

PE: **aa** (tize sen az deilmişsin) [14/60]

YGA

İP: (imampazar bitti) **yaa** [7/30], **aa** (dil) [7/70], **a baĥam a baĥalım** [7/70],
ay (şee) [7/85], **üü** (annem bi tarafta) [7/115], **ay** (dur) [8/175]

YGGA

HD: **ee** (otuz beşlerde) [6/10]

2.5.1.2.Seslenme Edatları

Hitap durumlarında kullanılan edatlardır (Gülensoy, 1995: 200).

BGA

AK: be kızanım [1/35], be kıSım [1/55]

KK: be kıSanım [8/35]

DA

DO: be yavrucum [5/75]

KU

YO: hadi mare atice inge [15/90], mare [15/90], be kızım [15/120], mari
[15/120], adi bee [16/10], be kardeşim [17/60], buyur kardeşim [17/95]

PA

KT: be kıSım [12/65], şşş [12/105], mare [12/145]

PE: be kızım [14/105]

YGA

İP: şii [8/145], be kızım [8/195]

2.5.1.3.Gösterme Edatları

Bir kişi, durum ve nesne gösterilmek istenildiğinde kullanılan edatlardır
(Gülensoy, 1995: 200).

BGA

AK: (o gün) **işte** [2/100]

KK: **te** (onnar çıkıyı benden) [10/25], **işte** (bu pazartesi) [10/45]

YP: **işte** (çarıyoz taksi) [19/10]

DA

DO: **işte** (bu küde) [3/45], (üle) **işte** [3/50], (uvalka) **işte** [3/85], **te** (o köyün)
[4/20], **te** (urda) [4/20], **te** (burada) [5/70]

KU

YO: (e mantı yapıyız) **işte** [15/70], **te te te** (bu māni biliy) [15/90], **te** (baḳsana) [16/10]

PA

KT: **iJde** < **işte** (pomaḳ dūnū) [12/45], **te** (oreye) [13/65], **aha** (salon gibi) [13/120]

PE: e **işte** (ḳarabiber) [14/90]

YGA

İP: (e ḳāve) **işte** [7/50], **te** (gören var mı) [7/50], iç-**işte** [8/45]

YGGA

HD: **ışte** < **işte** (yetiştirdimiz) [6/20]

2.5.1.4.Cevap Edatları

Kabul ve reddetmeyi ifade eden edatlardır (Gülensoy, 1995: 200).

BGA

AK: tabi tabi [1/75], yok yok yoḳ [1/135], yaav tabi [2/55], tabi canım [2/55], aynen [2/45], e tabi [2/130]

KK: tabi [8/10], yō be [9/60], (bulgar mı) haa [9/65], aynenaynen [9/65], aa dil [10/30], yoo [10/60], hıı hıı [10/140]

YP: tabi yoḳ [18/10], yoḳ [18/5], tabi tabi [19/25], evet [19/25]

DA

DO: dil [3/85], tabi tabi [5/45]

KU

YO: tabi [15/10], yō [115/125], dil be [15/125], evet [16/5], tabè tabè [17/5], tabi yaa [17/50], tabi bee [17/60], tamam tamam [17/105]

PA

KT: tabii [12/10], aynen [12/95]

PE: yok be [14/20], tabii [14/50]

YGA

İP: yoḳ be [7/50], var tabi [7/65], e tabi canım [8/20], tabi tabi [8/65], aynen [8/90], a ha [8/95], hee he [8/140], evet [8/160]

YGGA

HD: tabi [6/5], há há [6/50]

2.5.1.5.Sorma Edatları

Sorma anlamı ifade eden edatlardır (Gülensoy, 1995: 200).

BGA

KK: **haa haa** (sülēyim mi yāni) [9/15]

2.5.2.Bağlama Edatları

Kelime, kelime gruplarını veya cümleleri birbirine bağlama görevi yapan edatlardır (Gülensoy, 1995: 201).

a)Cümle Başı Edatları

b) Karşılaştırma Edatları

c) Denkleştirme Edatları

d) Sıralama Edatları

e) Sona Gelen Edatları

2.5.2.1.Cümle başı Edatları

Anlam olarak cümleleri birbirine bağlayan edatlardır (Gülensoy, 1995: 201).

BGA

AK: **ama** iki sene kıadan giTTim [1/5], **ani** fazla bilmiyorum [1/5], **yāni** ğavur izin vemiş onnara [1/85], **meselā** yüz dekar [2/20], **ayretten** dāmāda aşkı olur [2/100]

KK: **ama** unuttum [9/40], **ama** ne fayde [10/110], **sōra** bubam da ölmüş [10/40], **ani** atayım de [10/65], **beki** orda dā güzel buldu [10/150], **velāsıl** ayvanları ondan saT... [11/85], **ama** goca Kıarı baardı [11/95]

YP: **gene** esir düşüyo [18/55], **faakat** şimdi bu oğulların [18/65], **ama** panayır iki senedir çok müttüş oluyo [18/65], **em de** çok müşterisi var [18/80], **yāni** yaşlılar pinemiyomuş [19/20], **zāten** yeşilpınar bin doquz-üz özalin zamanda oldu [19/70], **ani** geçimimiz

DA

DO: **ille** suan aşu yappar [3/5], annatırdı **ama** seslemezdik [3/25], **attā** yüz on tâne [4/50], **sōra** burayı gelüler [4/60], **zāten** bu kuştepe falan yok [4/80], **meselā** burdaki çidenliye giTTiyseniz [4/85]

KU

YO: **meselā** keşkeK dūlürdü [15/15], **ama** kızannā istiyi işte [15/90], **gene** bulamassınıS [17/35], **ama** çok güzel bu sene çeltikler [17/90] köyün bundan [19/90], **meselā** bu bayır tarafı kepir kalır [19/80]

PA

KT: **zāte** asta kadını [12/90], **ama** ğacallar ırsıS [12/100], **yāni** pomak balıncı [13/25], **da** ben o taraflıyım [13/25], **ama** burda artı kı [13/25], **çünkü** evde yapıyalardı [13/115], **gene** düşün var [13/130]

PE: **ama** ufākşa [14/10], **ancağ** orda pişiriyörlar onnarı [14/15], **yāni** un tatlısı [14/25], **gene** o da kulağ memesi gibi [14/30], **sōra** pişti mi [14/40], **meselā** göüs kanat [14/75], **e mi** ne için [14/110], ama şimdi giTTim übür dünyāya [14/90]

YGA

İP: **ama** şimdi içbi şey kalmadı [7/5], **gene** dönücekler [7/30], **ama** bilmesiniz onnān dilini [7/65], **sāten** kaynatamnān sūlālesi emen_emen bu köy [8/15], **illāki** olur [8/140], **eyer** şeyse dereden geçeriz [8/155], **aslında** düşünneri biz yapardık [8/175]

YGGA

HD: **ama** nine esaz buralı [6/10], **sōna** o yunan şeinde [6/15], **zāte** ben askere gidene kadar [6/40]

2.5.2.2.Karşılaştırma Edatları

Karşılaştırılan iki veya daha fazla ögeyi birbirine bağlayan edatlardır (Gülensoy, 1995: 201).

BGA

AK: **ne** bugün biter **ne** yārin biter [1/65], **ne** cāmi var **ne** bi şey [1/145], **ama** onnara **ama** bize [1/174], **ya** on sene **ya** yirmi sene [1/221]

KK: **ne** tarladan aberim var **ne** şeyden aberim var [10/75], **ya** asaP dükkanında **ya** mezbāda bulcan [11/5], **ya** orda arācan soran **ya da** mezbāya gidcen [11/25], **ne** āmirin burda **ne** mēmurun burda [11/80]

YP: **em** ona āylesine [18/50]

DA

DO: **kimin** uzusunu almışlar **kiminin** hayvanını almışlar [3/50], **hem** dedemiz **hem** babānemiz [5/60]

PA

KT: **kimde** tūfeK var **kimde** bilmem ne var [12/130], **ya** balkancı diyılar ona **ya** pomaK [13/20], niřan **da** lsun dūn **de** lsun aha salon gibi [13/120]

PE: **ne** furun var **ne** bir şey var [14/20], **ya** sūt **ya** yuurt koycan [14/30], **birisi** biraS sūsun [14/40], **birisi** biraS sıca k [14/45], **ne** sıcaK **ne** souk [14/80], **e mi** abaK bōfekleri **e mi** su bōfekleri [14/90]

YGA

İP: **ya** gelirim **ya** gelemem [8/40], **em** sallanır **em** māniler [8/170]

2.5.2.3. Denkleştirme Edatları

Biribirinin yerini tutabilecek iki eğe arasında bağ kuran ve birbiriyle karşılatıran edatlardır (Gülensoy, 1995: 201).

PA

PE: üç yumurta kırıyoruz **veyaut ta** dōrt [14/25]

YGA

İP: bi kilim **veyaut ta** asır [8/70]

2.5.2.4. Sıralama Edatları

Ard arda gelen kelimeleri, kelime gruplarını ve cūmleleri birbirine baĐlayan edatlar olup, (virgūl) yerine kullanılır (Gülensoy, 1995: 201).

BGA

AK: ayiēnne buğday [2/10]

DA

DO: dērdik biz unnara **ve** yapardı yāni [3/75], gelinne ocuK [4/40]

PA

KT: üvey annesine **em** ābisini getirmiş [13/15]

2.5.2.5.Sona Gelen Edatlar

Ard arda gelen kelimelerin, kelime gruplarının, cümlelerin sonuna gelerek kendilerinden önceki ve sonraki kelimelere, kelime gruplarına ve cümlelere bağlayan edatlara denir (Gülensoy, 1995: 201).

BGA

AK: öle bis pişkin **yāni** [1/30], orası **da** oyulmuş [1/50], üçüncü beşinci dede **beki** [1/75], çiğçiliK **te** yapıyom [2/20]

KK: unuttum **yāni** [9/40], kepiş **de** keStik [10/15], okumā bilmim **zāten** [10/80]

YP: genç yok **ki** [18/10], bunun ismi **de** tilkipınar olsun [18/15], çok eski **yāni** [18/30], bizden **de** var [18/70]

DA

DO: bi **dee** kül çürē [3/5], çok zāmet çekmij **yāni** [3/30], sūT kıyardık **gene de** tabi [3/90], gelinne çocuK **gene** öğretmen [4/40], beni **de** okutacıydı [5/40], annatsalar **da** dinlememişik [5/70]

KU

YO: orda **da** bāçe baKtıK [15/45], ördekle çou **meselā** [15/75], bilmüm **ki** [17/85], bizim burda çeltik ekiyler **yāni** [17/95]

PA

KT: dördü **de** burda [12/30], ne yaPmadım **ki** [12/55], yurғанı **da** getirdim [12/60], çiğçilī bıraKtıım **yāni** [12/70], yoktur **beki** [12/85], istambulda mākum **yāni** [13/60], yaPtım **beki** om beş sene [13/85], dikiş **da** diKtim [13/90], yenilmiyo **kile** [13/155]

PE: bārdaK **ta** sūt [14/5], yok **beke** ateş [14/35], azır eř şey **beke** [14/125]

YGA

İP: başka biri **de** istērmiş [7/35], bilmem **ki** [7/105], eP gelme **zāten** [8/15], kıaynatamnar **da** kılkışlı [8/15], boba_ārlī vardı **meselā** [8/20], o zaman böyle dildi **ki** [8/70], rāmetli beyim **de** düünneri severdi [8/180], kilise kıuyusu bilem derdik_ **attā** [8/185]

YGGA

HD: ordan kaçiler **gene** memlekete [6/15]

2.5.3.Son Çekim Edatları

İsim işletme ekleri gibi kullanılan edatlara denir (Gülensoy, 1995: 201).

BGA

AK: (iki sene) **kıadan** [1/5], kendime **göre** [1/5], (su) **gibi** (okuyım) [1/5], (gidērdik) bobamla [1/10], ayvanla [1/25], benden **başka** (yoğ büyük) [1/40], arabaylan [1/80], arabasınna [1/85], malınna [1/85], onnāla **baraber** [1/95], dedelerimi**le** [1/95], zamanna (çalıştılar) [2/5], çounlu**la birlikte** [2/10], (kırklareli erāzisi) **gibi**[2/10], (pirinç) **bile** (az) [2/15], (görüldü) **için**[2/35], (eskisi) **gibi** [2/75], (bildim) **kıadar** [2/115], **ondan sōna** [1/55], **undan sōra** [1/60]

KK: **sādece** (edelim bağalım) [10/15], telefonna [10/55], (eb) **berāber** [10/60], dedemle **berāber** [10/65], (benim) **gibi** (yetişken) [10/90], (yeşil) **deye** [10/135], (oraya) **kıadan** [10/170], ayvancılı**la** [11/5], yapamaycāmıza **göre** [11/115], **ondan sonra** [10/50]

YP: (şu an) **içi** [18/5], (bulamadımız) **için** [18/5], duydūmuza **göre** [18/15], (yaşında) **falan** (öldü) [18/25], (öküz) arabaların**la** [18/30], **diye** [19/20], (annatıyorum) **sāde** [19/50], verime **göre** [19/90], **ondan sōra** [18/55]

DA

DO: ellēnle [3/35], (yimek) **içi** [3/35], (kendimize) **kıadar** [4/5], (basar) **die** [4/110], gözümle [4/130], kaşı**la** [5/10], oğlāyla [5/10], (bide tavası) **deye** [5/15], (okuttuyum) **için** [5/40], **sādece** (boluda bi yatılı oğul vardı) [5/45], **ondan sōra** [4/120], **undan sōra** [3/15], (seslemezdik) **bile** [3/25], (kullanmazdı**la**) **bile** [3/65]

KU

YO: tatlı**yla** [15/60], kepeyle [15/60], örde**le** [15/75], (inek) arabaların**nan** [15/85], (duvar) **kıadar** (öteden) [15/110], (çorba) **gibi** [15/135], **sāde** (buralıyım) [17/10], **ondan sōra** [15/25], (eve) **bile** (soğmadılā) [15/110]

PA

KT: yörgänla [12/55], kendime göre [12/74], (bu) kadar (basit) [12/80], onun için [12/135], karşıyla [12/155], sâde (seremiyim) [13/45], ramazandan beri [13/70], yürüteşlerle [13/74], (tuvalet) kadar [13/75], (sandalye) gibi [13/80], tokalâle [13/100], darbukeyle [13/125], (çanağlar bu) kadar [13/135]

PE: (tâtlı) için [14/5], sâdi (sarısını) [14/5], oklavayla [14/10], (kulak memesi) gibi [14/30], etiyle [14/75], (bir sât) kadar [14/85]

YGA

İP: atlen [7/15], (avsadan) beri [7/20], (kendime) kâ [7/50], (ikimis burda) onunnan [7/55], anca (çiS) [8/30], (görsün) deye [8/40], (dünüm) için [8/75], bi sıcaklık olsun deye [8/90], (bahçede) bilem [8/145], ondan sona [8/65], ondan sora [8/85], (bahçede) bilem (var) [8/145], (kilise kıyusu) bilem [8/185]

YGGA

HD: zamanna [6/10], bábamnarla (gelülē) [6/15], nedeniyle [6/30], (bulajmasın) deye [6/35]

2.6.Fiiller

Fiiller iş, hareket ve oluşböldiren sözcüklerdir (Hacıeminoğlu, 1991: 1).

2.6.1.Fiil Çekimi

Çekimli bir fiilde de fiil kök veya gövdesi dışında kip, zaman, şahıs sayı kavramı ve ögeleri bulunur. Bu ögeleri taşıyan çekimli fiil, bitmiş fiil diye adlandırılan ve dilde yargıya dayanan bir anlam değeri kazanır (Korkmaz, 2009: 567).

2.6.2.Fiilde Şahıs(Kişi)

1-Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Tekil

1.Şahıs -(X)m

2.Şahıs -(X)n/-sın/-sin/-sun/-sün

3.Şahıs - Ø

Çoğul

1.Şahıs -(X)z/-(X)S/-(X)s/(X)k/-(X)k/-(X)K/-(X)K, -(X)g, -(X)ğ

2.Şahıs -(X)n(X)z/-sınız/-siniz/-sunuz/-sünüz

3.Şahıs -lar/-ler/-lā/-lē

2-İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

Tekil

1.Şahıs -m

2.Şahıs -n

3.Şahıs -Ø

Çoğul

1.Şahıs -k/-k/-K/-K/-g/-ğ

2.Şahıs -nız/-niz/-nuz/-nüz

3.Şahıs -lar/-ler/-lā/-lē

2.6.3.Fiilde Kip

Kip, kök veya gövde durumundaki fiilin bildirdiği hareketin, oluş ve kılışın, konuşan, dinleyen veya kendisinden söz edilen açısından ne biçimde ne tarzda yansıtıldığını gösteren bir gramer kalıbı, bir anlatım biçimidir. Türkiye Türkçesinde başlıca iki anlatım kalıbı yani iki ana kip vardır. Bunlar : 1. *Bildirme kipleri* 2. *Tasarlama kipleri*'dir (Korkmaz, 2009: 569).

2.6.3.1.Bildirme(Haber) Kipleri

Adından da anlaşılacağı üzere bu kipler yapılmış, yapılmakta ve yapılacak olan işleri haber verme, yargı halinde bildirme niteliği taşıyan kiplerdir (Korkmaz, 2009: 583).

2.6.3.1.1.Şimdiki Zaman Kipi

Şimdiki zaman kipi fiilin gösterdiği oluş ve kılışın içinde bulunulan zamanda başladığını ve sürmekte olduğunu gösteren kiptir (Korkmaz, 2009: 610).

Pehlivan köy ağızlarında ölçünlü Türkçeden oldukça değişik şimdiki zaman ekleri görülmektedir. Aynı metin içinde dahi değişik şimdiki zaman çekimlerine rastlıyoruz.

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca Köyü Şimdiki Zaman Çekimi

- **-yor**

bāriyorum < bağıriyorum [1/55], diyor < diyor [1/55], aқыyor < akıyor [1/215]

- **-yo**

yapıyom < yapıyorum [2/20], beklıyo < beklıyor [2/45], ūraşıyolā < uğraşıyorlar [2,10]

- **-yuru**

3.tekil kişi çekiminde rastlıyoruz.

gidiyuru < gidiyor [1/40], geliyuru < geliyor [1/95]

- **-ya**

3.tekil kişi çekiminde tek bir örnekte rastladığımız şimdiki zaman ekidir.

saldırıya < saldırıyor [2/40]

- **-yı**

3.tekil kişi çekiminde rastladığımız şimdiki zaman ekidir.

saḲlıyı < saklıyor [2/35], dileyı < diliyor [2/125], yürüyı < yürüyor [2/115],

duraksıyı < duraksıyor [2/120]

Kumköy Köyü Şimdiki Zaman Çekimi

- **-yo**

tuTTuruyosun < tutturuyorsun [11/30], duruyo < duruyor [11/30], bakamıyo < bakamıyor [11/90], sülüyo < söylüyoruz [11/20]

- **-yu**

oKuyum < okuyorum [9/50], soKuyu < sokuyor [11/65], ne_oluyu < ne oluyor [11/60]

- **-yı /-yi /-y**

gidiyim < gidiyorum [11/75], deyim < diyorum [10/130], geliyi < geliyor [11/45], gideyi < gidiyor [10/10], çıkıyı < çıkıyor [10/25], almayı < almıyor [10/145], gidiyiz < gidiyoruz [11/45], alıysın < alıyorsun [11/30], alıylar < alıyorlar [11/70]

- **î**

ûraşîm < uğraşıyorum [11/5], dîm < diyorum [10/40], geçî < geçiyor [11/90], gidîler < gidiyorlar [10/40], gelîler < geliyorlar [10/40]

Yeşilpınar Köyü Şimdiki Zaman Çekimi

- **-yor**

bilmiyorum [18/40], söylüyorum [19/35], gidiyoruz [19/35]

- **-yo**

diyo < diyor [19/65], geliyo < geliyor [19/10], durmuyo < durmuyor [19/20], çalışıyo < çalışıyor [19/25], açıyo < açıyor [19/40], çarıyo < çağırıyoruz [19/10], annatmıyolar < anlatmıyorlar [18/35], yerleşiyolar < yerleşiyorlar [19/35], yerleşiyosunuz < yerleşiyorsunuz [19/45]

- **-yu/-yü**

bilmiyum < bilmiyorum [18/35], annatıyu < anlatıyor [18/40], düşüyü < düşüyor [18/40], oluyu < oluyor [19/30]

- **-yı/-yi**

geliyi < geliyor [18/30], gönderiyi < gönderiyor [18/50],

- ĩ

çār̄iler < çağırıyorlar [18/55]

Dağlı Ağzı

Doğanca Köyü Şimdiki Zaman Çekimi

- -yo / -yô / -yu

yapıyum < yapıyorum [4/5], salıyusun < salıyorsun [5/90], çalışıyo < çalışıyor [4/35], oluyolar < oluyorlar [4/55], yakıyuz < yakıyoruz [3/10], çalışıyu < çalışıyor [4/30]

- -yı / -yi /-y

gidiyim < gidiyorum [4/25], ıslattırıyısın < ıslattırıyorsun [3/85], pişiriyisin < pişiriyorsun [5/10], kavurıyı < kavuruyor [3/55], deyrım < diyorum [5/88], gömüysun < gömüyorsun [3/15], kuruyler < kuruyorlar [4/70]

- ĩ

yap̄ısun < yapıyorsun [3/15], yapı̄ < yapıyor [3/25]

- ü

dū < diyor [4/100], esū < esiyor [4/125], gelūler < geliyorlar [4/60], annadūler < anlatıyorlar [4/90]

Karışık Unsurlar

Yeşilova Köyü Şimdiki Zaman Çekimi

- -yo

bilmiyom < bilmiyorum [16/5], yazıyosun < yazıyorsun [15/75], döküyon < döküyorsun [15/75]

- -yu

tutuyun < tutuyorsun [15/70]

- -yı /-yi -y

bilmeyim ki < bilmiyorum ki [15/85], beceremiyim < beceremiyorum [15/125], kesiyin < kesiyorsun [15/70], toplanıyı < toplanıyor [15/15],

gelmiyi < gelmiyor [15/50], istiyi < istiyor [15/90], yapıyız < yapıyoruz [15/70], koyuysun < koyuyorsun [15/80], gidiysiniS < gidiyorsunuz [17/45], biçiyler < biçiyorlar [17/80]

- **î**

yapîm < yapıyorum [17/5], bilmim < bilmiyorum [17/15], ekiS < ekiyoruz, gidîz [17/5]

- **ü**

bilmüm < bilmiyorum [17/20]

Pomak Ağzı

Kuştepe Köyü Şimdiki Zaman Çekimi

- **yor**

diyor < diyor [12/100]

- **-yo**

yapıyosun < yapıyorsun [13/125], geliyo < geliyor [13/140], alıyoS < alıyoruz [12/80], giydiriyoS < giydiriyoruz [13/100], yenilmiyo kile < yenilmiyor ki [13/155]

Pomak ağzında “-yör” ve “-yö” şimdiki zaman eki görülmektedir. Pomak ağzının genel bir özelliği olan “o” seslerinin darlaşarak “u”ya doğru gelişmesi olayını, şimdiki zaman çekim ekinde de görürüz. Yine Pomak ağzının karakteristik bir özelliği olan titreşimi uzun r’leri “r̄” şimdiki zaman çekiminde görüyoruz.

- **-yör /-yör̄ / -yur /-yur̄**

yiyoŕum < yiyorum [13/75], suruyör < soruyor [12/110], unutyurum < unutyorum [12/155], atıyur̄um < atıyorum [13/45], gidiyur̄sun < gidiyorsun [13/85], çalıyur̄ < çalışıyor [12/45], yiyur̄ < yiyor [13/162], kıuyuyur̄uS < koyuyoruz [13/105]

- **-yö /-yu /-yü**

diyö < diyor [12/105], biliyösun < biliyorsun [12/120], kıoyuyum < koyuyorum [13/40]

Bölge ağızlarında “yor”şimdiki zaman ekinden bozulan ve gelişen –y’li şekiller bulunur.

- **-yı**

getiriyım < getiriyorum [13/40], seremiyım < seremiyorum [13/45], alamıyım < alamıyorum [13/75], besliyısın < besliyorsun [13/130], geliyı < geliyor [13/162], getiriyılar < getiriyorlar [13/75]

- **-ya/-ye**

karıştıryıya < karıştıryıyor [13/110], geliye < geliyor [13/160], çalıyalar < çalıyorlar [13/125]

Pehlivan köy İlçesi Şimdiki Zaman Çekimi

- **-yor**

gidiyor [14/25], bilmiyoruz [14/130], diyor [14/50]

- **-yo**

yapıyolar < yapıyorlar [14/110]

- **-yu**

yakıyuduğ < yakıyorduk [14/35]

- **-yör**

pişirmiyörüm < pişirmiyorum [14/20], dönemiyörsün < dönemiyorsun [14/105], pişiriyörlar < pişiriyorlar [14/15]

Pomak ağzında “-yör” ve “-yö” şimdiki zaman eki görülmektedir. Pomak ağzının genel bir özelliği olan “o” seslerinin darlaşarak “u”ya doğru gelişmesi olayını, şimdiki zaman çekiminde “yu” “yur” “yur̄” şekillerinde görürüz. Yine Pomak ağzının karakteristik bir özelliği olan titreşimi uzun r’leri “r̄” şimdiki zaman çekiminde görüyoruz.

- **yōr̄**

yaşıyōruz < yaşıyoruz [14/115]

- **-yur**

ķuyuyursun < koyuyorsun [14/35], ķırıyuruz < kırıyoruz [14/25]

- -yuş

yapıyuşuS < yapıyoruz [14/40]

Yunanistan Gōçmenleri Ağzı

İmampazarı Kōyü Şimdiki Zaman Çekimi

- -yo

oturuyom < oturuyorum [8/85], seviniyosun < seviniyorsun [8/80], geliyo < geliyor [8/60]

- -yu

Tek örneğine “diyu[8/5]” sözcüğünde rastlıyoruz.

diyu < diyor [8/5]

- yó

alıyó < alıyor [8/60], gidiyó < gidiyor [8/60], ķalkıyó < kalkıyor [8/85]

- -yol

alıyollar < alıyorlar [8/65], ķıkıyollar < ķıkıyorlar [8/65]

Yugoslavya Gōçmenleri Ağzı

Hıdırca Kōyü Şimdiki Zaman Çekimi

- -yo

olmuyo < olmuyor [6/30]

- -yı/-ya

ekiyı < ekiyor [6/25], ķapattırıyalar < kapattırıyorlar [6/35]

- ĩ

geziĩ < geziyor [6/50], ķaçĩler < kaçıyorlar [6/15]

- ũ

gelũlũ < geliyorlar [6/15]

2.6.3.1.2.Görülen Geçmiş Zaman

Fildeki oluş ve kılışın söylendiği andan yani içinde bulunulan zamandan daha önceki bir zamanda bitmiş tamamlanmış olduğunu gösteren bir zaman kesimini içine alır (Korkmaz, 2009: 584).

Pehlivan köyü ilçe ve köyleri ağızlarında görülen geçmiş zaman eki ölçünlü Türkçeden farklılık göstermez. Tüm bölge ağızlarında aynıdır.

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı

Akarca Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: giTTim [1/5], kaldım [1/55]

3.tekil kişi: attı [1/60]

1.çoğul kişi: düşmedik [1/60], geŞtik < geçtik [1/215]

3.çoğul kişi: çalıştılar [2/5]

Kumköy Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: yolladım [11/15], vazgeŞtim < vazgeçtim [11/80]

2.tekil kişi: duydun mu [11/20], bıraktın < bıraktın [9/20], tutmadın [9/25], usanmadın [9/30]

3.tekil kişi: gáldi < geldi [11/40], yazdı [11/40], çizdi [11/40]

1.çoğul kişi: biŞtiK < biçtik [10/20], almadık < almadık [10/95]

3. çoğul kişi: verdiler [11/55], geldiler [10/65], yaydılar [10/140]

Yeşilpınar Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: geldim [19/60]

3.tekil kişi: evlendi [18/75], öldü [19/55], geŞti < geçti [19/60]

2.çoğul kişi: geldiniz [19/5], gördünüz [19/40]

3.çoğul kişi: deşdirdiler < değiştirdiler [18/10], yükseltmediler [19/25]

Dağlı Ağızı

Doğanca Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: ektim [4/10], unuttum [4/95], gitmedim [5/40]

3.tekil kişi: geşti < geçti [3/40], yaPtı < yaptı [4/95], geşdü < geçti [4/115], göremedi [4/115]

1.çoğul kişi: çöktük [4/10], İtiyarladık < ihtiyarladık [4/10]

3.çoğul kişi: oldular [4/100]

Karışık Unsurlar

Yeşilova Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: geldim [15/40], yaşadım [15/40], dödüm < doğdum [17/15], süledim < söyledim [17/20], bāsedeyim < bahsedeyim [17/40]

3.tekil kişi: getirdi [15/80], giTTi < gitti [17/50], yādı < yağdı [17/85]

1.çoğul kişi: giTTiK < gittik [17/55], yaPmadık < yapmadık [17/55], aldık < aldık [17/55]

3.çoğul kişi: dedilē < dediler [15/30], soğmadılā < sokmadılar [15/110]

Pomak Ağzı

Kuştepe Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: çalıştım [12/25], başladım [12/40], ĩleıştim < iyileştim [13/50], dedım < dedim [13/50], geldim [12/55]

2.tekil kişi: yazdın mı [12/20], oş geldin < hoş geldin [12/105]

3.tekil kişi: annattı < anlattı [12/85], giTTi < gitti [12/135]

1.çoğul kişi: verdik [12/40], yaPTıK < yaptık [12/45], aştıK < açtık [13/150]

3.çoğul kişi: dödüler < dövdüler [12/110], kestiler [13/35], aldılar [13/80]

Pehlivan köyü İlçesi Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: geldim [14/50], dedim [14/60], giTTim < gittim [14/90]

2.tekil kişi: oj geldin [14/105]

3.tekil kişi: geldi [14/60]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: dedim [7/65], girdim [7/115], sevindim [8/75]

2.tekil kişi: duydun mu [7/15]

3.tekil kişi: büüdü < büyüdü [7/10], giTTi < gitti [7/40], kazandı < kazandı [7/60]

1.çoğul kişi: aştıK < açtık [8/50], bozmadık < bozmadık [8/125]

2.çoğul kişi: gittiniz mi [7/5]

3.çoğul kişi: saTTılar < sattılar [7/45], gáldiler < geldiler [7/55]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca Köyü Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: büüdüm < büyüdüm [6/40]

3.tekil kişi: yaPTı < yaptı [6/50]

2.6.3.1.3.Duyulan (Anlatılan/Öğrenilen) Geçmiş Zaman

Fiilin karşıladığı oluş ve kılışın içinde bulunulan zamandan daha önce gerçekleştiğini; ancak konuşanın bunu görmediğini, bilmediğini, başkasından duyup öğrendiğini veya farkında olmadan işlediğini ve sonradan fark ettiğini ya da gördüğünü bildiren bir şekil ve zaman kalıbıdır (Korkmaz, 2009: 600).

Tüm bölge ağızlarında aynı olmakla beraber ölçünlü Türkçeden farklılık göstermez.

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

3.tekil kişi: yaPmiş < yapmış [1/55], izin vemiş < izin vermiş [1/85], kalmış < kalmış [1/100], çekmiJ < çekmiş [2/105]

3.çoğul kişi: ittirlēmiş < ittirirlermiş [1/95], inmişlē < inmişler [1/100], açmışlē < açmışlar [1/105], taşınmışlar [1/120], bakmışlē < bakmışlar [1/125], kesmişler [1/140]

Kumköy Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: gelmişim [10/35], çıkmışım < çıkmışım [10/60]

3.tekil kişi: gálmış < gelmiş [11/125], ölmüş [10/40], aqmij < akmış [10/105]

1.çoğul kişi: gelmişik < gelmişiz [10/60]

3.çoğul kişi: biraKmışlar < bırakmışlar [10/135]

Yeşilpınar Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

3.tekil kişi: gelmiş [18/20], düşmüş [18/35], kırtarmış < kurtarmış [18/50], demij < demiş [19/50]

3.çoğul kişi: görmüşler [18/15], gelmişler [18/30], dimijler < demişler [19/45]

Dağlı Ağzı

Doğanca Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

3.tekil kişi: yaralanmış [3/20], durmuj < durmuş [3/45], savaşmış [4/90], vermemiş [4/105], kaçmış < kaçmış [4/120], görmüş [3/80],

1.çoğul kişi: dinlememişK < dinlememişiz [5/70]

3.çoğul kişi: almışlar [3/50], iziyeT yaPmışlar < eziyet yapmışlar [3/50], gelmişlê < gelmişler [4/80], durmuşlar [5/70], yerleşmişler [5/75]

Karışik Unsurlar

Yeşilova Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

3.tekil kişi: almış [16/35], ölmüş [17/35]

3.çoğul kişi: gelmişler [17/15], demişler [17/25], çevirmişler [17/25], giTmişler < gitmişler [17/30]

Pomak Ağzı

Kuştepe Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: gelmişim [13/5]

3.tekil kişi: gelmiş [13/15], kırmuj < kurmuş [12/85], sevmiş [13/15], yaPmış < yapmış [12/145], beyenmiş < beğenmiş [13/10], istetmiş [13/15],

1.çoğul kişi: gelmişig < gelmişiz [12/145]

3.çoğul kişi: yedirmişler [12/110], getirmiJler < getirmişler [12/115], almamışlar [12/135], gelmişler [13/10], bıraKmışlar < bırakmışlar [13/80]

Pehlivanköy İlçesi Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: unutmuşum [14/95]

2.tekil kişi: olmuşun < olmuşsun [14/65]

3.tekil kişi: yapmuj < yapmış [14/55], geçmiş [14/130]

1.çoğul kişi: giTmişik < gitmişiz [14/100], çekmişik < çekmişiz [14/115], yapmışig < yapmışiz [14/50]

3.çoğul kişi: gelmişler [14/133]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

3.tekil kişi: gelmiş [8/5]

1.çoğul kişi: vermişK < vermişiz [7/125]

3.çoğul kişi: demişler [7/40], kaçırmişlar < kaçırmişlar [7/95]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca Köyü Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi

3.tekil kişi: gelmiş [6/10], ūrmuş < vurmuş [6/15], çıkmış [6/35]

3.çoğul kişi: gelmişler [6/10]

2.6.3.1.4.Geniş Zaman

Geniş zaman adından da anlaşılacağı gibi her zamanı içinde alan, fiilin her zaman ortaya çıktığını ve çıkacağını ifade eden zamandır (Ergin, 2009: 291).

Tüm bölge ağızlarında aynıdır. ölçünlü Türkçeden farklılık göstermez. Bunun yanında geniş zaman eki “-r” düşmesi ile ünlü uzaması meydana gelir.

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca Köyü Geniş Zaman Çekimi

3.tekil kişi: bırakır < bırakır [1/10], izin alır [1/20], vuru < vurur [1/180], gelir [2/65], bayramlaşır [2/70], yer [2/85], içer [2/90]

3.çoğul kişi: çıkarlar < çıkarlar [2/75], yaparlar [2/70]

Kumköy Köyü Geniş Zaman Çekimi

1.tekil kişi: yapmam [11/5]

3.tekil kişi: geçer [11/60], duru < durur [10/80]

1.çoğul kişi: gideriz [10/30], keseriz [10/130], düveriz < döveriz [10/130]

Yeşilpınar Köyü Geniş Zaman Çekimi

2.tekil kişi: yaParsın < yaparsın [19/75]

3.tekil kişi: annatır < anlatır [18/35], basar [19/50], kalır < kalır [19/80], veri < verir [19/80]

3.çoğul kişi: alırlar [19/85]

Dağlı Ağzı

Doğanca Köyü Geniş Zaman ekimi

1.tekil kişi: verim < veririm [4/100]

2.tekil kişi: yaparsın [3/5], bıķarsın < bıķarsın [4/95]

3.tekil kişi: drar < doğrar [3/55], ķavuru < kavurur [3/60], sayılmaz [4/5], sarar [3/70], yapar [4/20], annadır < anlatır [4/95]

1.oğul kişi: ıķarırız < ıķarırız [3/65], mayalarız [3/94]

2.oğul kişi: dersiniz [5/15]

Karışık Unsurlar

Yeşilova Köyü Geniş Zaman ekimi

1.tekil kişi: bilmem [15/15], alırım [17/100]

3.tekil kişi: gelmez [15/65], açar [15/90], annadır < anlatır [16/10] ķaar < ķaar [15/95], aķar < akar [15/105]

Pomak Ağzı

Kuştepe Köyü Geniş Zaman ekimi

1.tekil kişi: vermem [12/5], ķarıřmam < ķarıřmam [12/15]

2.tekil kişi: bilmesin < bilmezsın [12/60]

1.oğul kişi: ķarřılarız < ķarřılarız [12/100]

Pehlivanķy İlçesi Geniş Zaman ekimi

2.tekil kişi: ķoymāsın < koymazsın [14/15]

1.oğul kişi: pişirirdik [14/15]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı Köyü Geniş Zaman ekimi

1.tekil kişi: bākarım < bākarım [7/45], bilmem ki [7/105], gösteririm [8/145] gelirim [8/40], gelemem [8/40]

2.tekil kişi: yaparsın [8/160]

3.tekil kişi: ıķar < ıķar [7/25], gelir [7/30], yařār < yaşar [7/55]

1.oğul kişi: yaķarız < yakarız [8/150], atlarız [8/150], alırız [8/150]

2.oğul kişi: bilmesiniz < bilmezsınız [7/65]

3.çoğul kişi: annatırlar < anlatırlar [7/80], alırlar [7/120], bulurlar [7/100]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca Köyü Geniş Zaman Çekimi

2.tekil kişi: annadırsın < anlatırsın [6/45]

2.6.3.1.5.Gelecek Zaman Çekimi

-AcAk ekiyle karşılanan gelecek zaman kipi, henüz gerçekleşmemiş bulunan; ancak fiilin gösterdiği oluş ve kılışın gelecekteki bir zaman kesiminde mutlakagerçekleşeceğini belirten bir kiptir (Korkmaz, 2009: 623).

Pehlivan köyü ilçesi ve köyleri ağızlarında ölçünlü Türkçeden farklılık göstermez. Tüm bölge ağızlarında aynıdır. Fakat bazen gelecek zaman eki olan -ecek/-acak'ın ilk ünlüsü düşer ve -cak/-cek, -çek/-çak kullanımları ortaya çıkar.

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca Köyü Gelecek Zaman Çekimi

1.tekil kişi: kestiremeycem < kestiremeyeceğim [2/65]

3.tekil kişi: giğcek < gidecek [1/40], duraşsaycak < duraksayacak [2/115]

1.çoğul kişi: giğcez [1/100]

Kumköy Köyü Gelecek Zaman Çekimi

1.tekil kişi: vericem < vereceğim [11/20]

2.tekil kişi: sorçan < soracaksın [11/25], gidcen < gideceksin [11/25]

3.tekil kişi: deycek < diyecek [11/110], olcaK < olacak [10/45]

Dağlı Ağzı

Doğanca Köyü Gelecek Zaman Çekimi

1.tekil kişi: gitmeycem < gitmeyeceğim [5/55]

2.tekil kişi: kıuyacan < koyacaksın [5/5]

3.tekil kişi: bulacák < bulacak [3/60]

Karışık Unsurlar

Yeşilova Köyü Gelecek Zaman Çekimi

1.tekil kişi: annatçam < anlatacağım [16/5], anlatamacam < anlatamayacağım [16/15]

2.tekil kişi: yapıçan < yapacaksın [15/10], nâbıcan < ne yapacaksın [15/50]

3.tekil kişi: annatçak < anlatacak [16/10], sorcağ < soracak [17/20]

1.çoğul kişi: giğcez < gideceğiz [17/35]

Pomak Ağzı

Kuštepe Köyü Gelecek Zaman Çekimi

1.tekil kişi: düvecem < döveceğim [12/90], verecem < vereceğim [13/20], giçcem < gideceğim [13/30], ıalcam < kalacağım [13/55]

2.tekil kişi: suracan < soracaksın [12/5], hesaplācan < hesaplayacaksın [12/20]

3.tekil kişi: ne yapacağ < ne yapacak [12/45], yēcek < yiyecek [13/155]

1.çoğul kişi: gideceiz < gideceğiz [13/80]

Pehlivanköy İlçesi Gelecek Zaman Çekimi

1.tekil kişi: yapacam < yapacağım [14/105]

2.tekil kişi: yapacan < yapacaksın [14/30], ıslatıcan < ıslatacaksın [14/80], alcan < alacaksın [14/95], açacan < açacaksın [14/5]

3.tekil kişi: olmaycağ < olmayacak [14/5], kıruycağ < kuruyacak [14/5]

1.çoğul kişi: yıkāceiz < yıkayacağız [14/100]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı Köyü Gelecek Zaman Çekimi

1.tekil kişi: bilicem < bileceğim [7/105], tanıçam < tanıyacağım [7/110]

2.tekil kişi: diKtircen < diktireceksin [8/25], oyneycan < oynayacaksın [8/120]

3.çoğul kişi: dönücekler < dönecekler [7/30], atıcağlar < atacaklar [7/120]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca Köyü Gelecek Zaman Çekimi

3.tekil kişi: yaPıcağ < yapacak [6/50]

2.6.3.2.Tasarlama Kipleri

Bu kipler daha gerçekleşmemiş olan ancak gerçekleşmesi istek, emir, şart ve gereklilik şekillerinde tasarlanan kiplerdir (Korkmaz, 2009: 647).

2.6.3.2.1.Dilek – Şart Kipi

Bir oluş ve kılışı şarta veya dilek, istek ve niyete bağlayan bir tasarlama kipidir (Korkmaz, 2009: 676).

Bölge ağızlarındaki kullanımı ölçünlü Türkçeden farklılık göstermez. Tüm bölge ağızlarında birlik görülür.

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı

Akarca Köyü Şart Kipi Çekimi

1.tekil kişi: annaTsam < anlatsam [1/65]

2.tekil kişi: baqsana < baqsana [1/30]

3.tekil kişi: olsa [1/155]

Kumköy Köyü Şart Kipi Çekimi

2.tekil kişi: baqsana [10/110]

Yeşil Pınar Köyü Şart Kipi Çekimi

2.tekil kişi: baqsan < baksan [19/85]

Karışık Unsurlar

Yeşilova Köyü Şart Kipi Çekimi

2.tekil kişi: baqsana < baksana [16/10]

Pomak Ağızı

Kuştepe Köyü Şart Kipi Çekimi

1.tekil kişi: olsam [12/90]

2.6.3.2.2.Emir Kipi

Emir kipi, yapılması istenen işi kesinliğe bağlayarak emir biçimde ifade eden bir gramer kalıbıdır (Korkmaz, 2009: 665).

Tüm bölge ağızlarında çekimi aynıdır. ölçünlü Türkçeden farklılık göstermez.

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı

Akarca Köyü Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: yaS < yaz [1/10], baḡma < bakma [1/45], ḡorḡma < korkma [1/55]

3.çoḡul kişi: ḡalsınnā < kaslınlar [1/195]

Kumköy Köyü Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: ḡalıj < ḡalış [11/15], geḡ [11/50], ḡaldır < kaldır [11/55], ḡondur < kondur [11/55], al [11/100], alma [11/100], deme [11/125], gel [10/55], al [10/55]

3.çoḡul kişi: giTsinler [10/70], alsınnar < alsınlar [10/70]

Yeşilpınar Köyü Emir Kipi Çekimi

3.tekil kişi: olsun [18/15]

2.çoḡul kişi: ḡıkın < ḡıkın [19/50]

3.çoḡul kişi: getirsinner<getirsinler[18/65]

Daḡlı Ağızı

Doḡanca Köyü Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: yab_bana < yap bana [3/75], baḡ < bak [4/45]

Karıḡık Unsurlar

Yeşilova Köyü Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: yıḡa < yıka [15/30], ver [15/120], annat < anlat [16/10], yürü [16/15], geḡ [16/15], giT < git [16/30], baḡ < bak [17/50], sor [17/70]

Pomak Ağızı

Kuştepe Köyü Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: sor [12/5], al [12/10], baḡ < bak [12/15], hesapla < hesapla [12/20], baḡma < bakma [12/105], ver [12/150]

3.tekil kişi: versin [12/10]

Pehlivan köy İlçesi Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: o < koy [14/50], bağ < bak [14/60]

3.tekil kişi: dursun [14/55], bağsın < baksın [14/55], sũsun < soğusun [14/40]

Yunanistan Gõçmenleri Ağzı

İmampazarı Kõyũ Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: bağ < bak [7/20], sũle < sũyle [7/115], sor [8/20], dur [8/175]

3.tekil kişi: olsun [7/40]

Yugoslavya Gõçmenleri Ağzı

Hıdırca Kõyũ Emir Kipi Çekimi

2.tekil kişi: gel [6/45], bağ < bak [6/50]

2.6.3.3.İstek Kipi

Bu kip fiile, istek, niyet arzu kavramları veren bir tasarlama kipidir (Korkmaz, 2009: 648).

Tũm bõlge ağızlarında aynı olmakla beraber õlçũnlũ Tũrkçeden farklılık gõstermez.

Bulgaristan Gõçmenleri Ağzı

Akarca Kõyũ İstek Kipi Çekimi

1.tekil kişi: alayım [1/5], oğuyım < okuyayım [1/5]

1.oğul kişi: onalım < konalım [1/125], yapalım [1/130], bekleyelim [1/165], bırağalım < birağalım [1/190]

Kumkõy Kõyũ İstek Kipi Çekimi

1.tekil kişi: telefon edeyim [11/105], bağayım < bakayım [11/105], sũlũyım < sũyleyeyim [9/15], cevap vereyim < cevap vereyim [9/20], dũyım < diyeyim [9/45], anadayım < anlatayım [10/15], atayım [10/65]

1.oğul kişi: bağalım<bakalım [11/50], ne_abalım < ne yapalım [9/50], edelim [10/15]

Yeşilpınar Kõyũ İstek Kipi Çekimi

1.tekil kişi: sũyleyem<sũyleyeyim[19/55]

Karışık Unsurlar

Yeşilova Köyü İstek Kipi Çekimi

1.tekil kişi: söyleyim<söyleyeyim[15/5], vereyim[15/65]

1.çoğul kişi: söylēlim<söyleyelim[15/95]

Pomak Ağzı

Kuştepe Köyü İstek Kipi Çekimi

1.tekil kişi: bakayım<bakayım[12/5], söyleyim<söyleyeyim[12/20], su vereyim[12/159], gideyim[13/65], çıkayım<çıkayım[13/70]

Pehlivanköy Köyü İstek Kipi Çekimi

1.çoğul kişi: yıkayalım<yıkayalım[14/70]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı Köyü İstek Kipi Çekimi

1.tekil kişi: diyim < diyeyim [8/55]

1.çoğul kişi: bakalım < bakalım [7/70], yapalım [8/40]

2.6.3.3.4.Gereklilik Kipi

Bir oluşun bir kılışın veya tasarlanan bir eylemin yapılması gereğini bildiren bir kiptir (Korkmaz, 2009: 693).

Yapılan derlemede çalışmasında gereklilik kipiyle çekimlenmiş fiile rastlanılmamıştır.

2.6.4.Birleşik Çekimler

Birleşik çekim iki çekimli fiilin bir araya gelmesinden birlikte kullanılmasından ibarettir (Ergin, 2009: 320).

Pehlivanköy ağızlarında bileşik çekimler büyük oranda aynıdır fakat ölçünlü Türkçeden farklı birkaç birleşik zaman çekimine rastlamaktayız.

2.6.4.1.Hikaye Birleşik Çekimi

Birleşik çekimin hikaye şekli asıl fiil kipinin gösterdiği hareketin görülen geçmiş zamanda cereyan etmiş olduğunu bildirir (Ergin, 2009: 321).

a) Şimdiki Zamanın Hikayesi

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: oluyodu < oluyor+idi [2/80]

Kumköy: ārıydı < ağılıyor+idi [11/35], duruyudum < duruyor+idim [11/65]

Yeşilpınar: duruyodu < duruyor+idi [19/15]

Dağlı Ağzı

Doğanca: yapıdıydı < yaptırıyor+idi [3/70], beceriyidi < beceriyor+idi [3/80]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: yapıyodu < yapıyor+idi [15/60], kırıydık < kırıyor+idik [15/85]

Pomak Ağzı

Kuştepe: dikiyurdum < dikiyor+idim [13/90], alıyurduk < alıyorduk [13/135], yapıyalardı < yapıyorlar+idi [13/115], yapıyurduk < yapıyor+idik [13/120]

Pehlivanköy: yapılyōrdu < yapılyor+idi [14/110]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: alıyodu < alıyor+idi [8/30], üretiyodun < üretiyor+idin [8/130]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırcı: kalıydık < kalıyor+idik [6/40], ekidik < ekiyor+idik [6/25]

b) Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikayesi

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Kumköy: gitmiJtim < gitmiş+idim [11/105]

c) Gelecek Zamanın Hikayesi

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: gidicēdim < gidecek+idim [1/15]

Kumköy: saTmaycaktım < satmayacak+idim [11/90], gelcekti < gelecek+idi [11/45]

Dağlı Ağzı

Doğanca: okutacydi < okutacak+idi [5/40]

Pomak Ağzı

Kuştepe: gidcektik < gidecek+idik [13/80]

d) Geniş Zamanın Hikayesi

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: gidērdik < gider+idik [1/10], annadırdılar < anlatır+idiler [1/35]

Kumköy: yapārdım < yapar+idim [10/175], gidērdik < gider+idik [10/85],
istērdiler < ister+idiler [10/80], takārdılar < takar+idiler [10/115]

Yeşilpınar: dērdiler < der+idiler [18/25]

Dağlı Ağzı

Doğanca: istērdi < ister+idi [3/10], dērdiK < der+idik [3/5], seslemezdik <
seslemez+idik [3/25]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: biçērdik < biçer+idik [15/5], dövērdik < döver+idik [15/5],
dūlürdü < dövülür+idi [15/15], pişirilerdi < pişirirler+idi [15/20], derlēdi <
derler+idi [15/30], kavurmazdık < kavurmaz+idik [15/135], dērdi < der+di
[15/145]

Pomak Ağzı

Pehlivan köyü: gelmezdi < gelmez+idi [14/125], pişirirdik < pişirir+idik
[14/15], yapārlardı < yaparlar+idi [14/110]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: oynārdım < oynar+idim [8/120], ekērdik < eker+idik [7/45],
gelīrdi < gelir+idi [7/55], sevērdi < sever+idi [8/120], dērdiler < der+idiler
[8/30]

e) Şartın Hikayesi

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Kumköy: görseydin < görse+idin [10/177]

f) İstek Kipinin hikayesi

Karışık Unsurlar

Yeşilova: olaydım < ola+idim [16/35]

2.6.4.2. Rivayet Birleşik Çekimi

Bu şekil asıl fiil kiplerine i- fiilinin öğrenilen geçmiş zamanının getirilmesi ile yapılan birleşik çekimdir (Ergin, 2009: 323).

a) Şimdiki Zamanın Rivayeti

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Yeşilpınar: içiymiş < içiyor+imiş [18/15], pinemiyomuş < binemiyor+imiş [19/20], alıyomuşlar < alıyor+imişler [18/15]

Pomak Ağzı

Kuştepe: konuşuyımış < konuşuyor+imiş [13/25]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: yetiştiriyomuşlar < yetiştiriyor+imişler [8/190]

b) Geniş Zamanın Rivayeti

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: istemezmişler < istemez+imişler [1/105], geçemezmişler < geçemez+imişler [1/110], gidemiş < gider+imiş [1/125], beklēmişlē < bekler+imişler [1/180]

Kumköy: almış < alır+imiş [10/70]

Dağlı Ağzı

Doğanca: dēmişler < der+imişler [4/115]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: yetişirmiş < yetişir+imiş [7/5], kurulurmuş < kurulur+imiş [7/5], istēmiş < ister+imiş [7/35], gidēmiş < gider+imiş [7/35], basarmış < basar+imiş [7/80]

c) Gelecek Zamanın Rivayeti

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Kumköy: ne_abıcağmış < ne yapacak+imiş [11/15]

d) Emir Kipinin Rivayeti

Hitap kipi olan emir rivayet edilemez. Yalnız üçüncü şahıs emirler benimsenmeden tekrarlanır ve başkasına anlatılırken parantez içi sözü şeklinde sokularak sonlarına rivayet eki eklenebilir (Ergin, 2009: 324).

Karışık Unsurlar

Yeşilova: olsunmuş < olsun+imiş [15/35]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: giTsinmiş < gitsin+imiş [8/155]

2.6.4.3.Şart Birleşik Çekimi

Birleşik çekimin şart kipi asıl fiil kiplerinin karşıladığı hareketi şart şeklinde ifade eder (Ergin, 2009: 325)

a) Geniş Zamanın Şartı

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Kumköy: yaparsan < yapar+isen [11/100], yapmasan < yapmaz+isen [11/100], bakarsan < bakar+isen [11/110], ders_allah < der+ise allah [9/20], isterseniz < ister+iseniz [9/15]

Yeşilpınar: ekersen < eker+isen [19/75]

Dağlı Ağzı

Doğanca: isterse < ister+ise [4/125]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: giderse < gider+ise [15/60], koyarsaK < koyar+isek [15/130], yaparsak < yapar+isek [15/135], sorousan < sorar+isen [17/70], unutursaK < unuttur+isek [17/105]

Pomak Ağzı

Kuştepe: verirsen < verir+isen [12/15], istersen < ister+isen [12/145], ver̄irseler < verir+iseler [13/70]

Pehlivanköy: istēnsen < ister+isen [14/25], olursa < olur+ise [14/45]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: gelirse < gelir+ise [8/175]

b) Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: şēttise < şey etti+ise [1/50], vēdise < verdi+ise [1/85]

Dağlı Ağzı

Doğanca: giTTiyseniz < gitti+iseniz [4/85], yerleş̄tiseler < yerleş̄ti+iseler [5/75]

c) Gelecek Zamanın Şartı

Dağlı Ağzı

Doğanca: k̄atacise < katacak+ise [3/55]

2.6.5.Ek-fiil Kullanımı

“i-” ek fiilinin dildeki görevi ad soylu kelimeleri fiil durumuna getirmek ve basit zamanlı kiplerden birleşik zamanlı kipler oluşturmaktır (Korkmaz, 2009: 702).

2.6.5.1.Ek-fiilin Kipleri

“i-” ek fiilinin öteki fiilerden yani asıl fiilerden farklı olarak yalnızca bildirme niteliğinde dört kipi vardır. Bunlar geniş zaman (şimdiki zaman), görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman ve şart kipleridir (Korkmaz, 2009: 703).

Ek-Fiil’in, Geniş Zaman (Şimdiki zaman), Görülen Geçmiş Zaman, Duyulan Geçmiş Zaman ve Şart Çekimleri

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: ufāḲtı < ufak idi [1/35], meşurdu < meşhur idi [2/70], eskidendi < eskiden idi [2/15], vāmiş < var imiş [1/90], ormanlıḲmış < ormanlık imiş [1/105], eskidenmiş < eskiden imiş [1/115], uyanıḲmış < uyanık imiş [2/110], nedense < neden ise [2/35], varsa < var ise [1/175]

Kumköy: var [9/35], yok < yok [9/50], vardı < var idi [10/60], çoḲtu < çok idi [10/30], yoktu < yok idi [10/30]

Yeşilpınar: emekliyim [18/10], varmış < var imiş [18/45], ormanlıḲmıj < ormanlık imiş [19/35], dedemdi < dedem idi [18/25], eylüldü < eylül idi [18/60], güzeldi < güzel idi [19/15], yoksa < yok ise [18/60]

Dağlı Ağzı

Doğanca: bîrdayım < buradayım [4/25], diyeliz astasıyım < diyaliz hastasıyım [4/25], biberlerdi < biberler idi [3/55], vardı < var idi [4/20], falandı < falan idi [4/50], varmış < var imiş [4/70], varsa < var ise [3/60], yoksa < yok ise [3/60]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: doğumluyum < doğumluyum [16/5], muttariyım < muhtariyım [17/5], vardı < var idi [17/35], evindēdin < evinde idin [15/25], gündü < gün

idi [15/25], varmış < var imiş [16/35], burunsuzmuJ < burunsuz imiş [17/20], tilkiPınarmış < tilkipınar imiş [17/30]

Pomak Ağzı

Kuştepe: dil < değil [12/10], vardı < var idi [12/60], deildi < değil idi [13/105], yoktu < yok idi [13/130]

Pehlivanlık: kadar < kadar [14/10], vardı < var idi [14/20], yoktu < yok idi [14/70], düşün-idi < düşün idi [14/110], deilmişsin < değil imişsin [14/60], büyükse < büyük ise [14/10], ufaksa < ufak ise [14/10], varsa < var ise [14/95]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: vardı < var idi [8/20], yoktu < yok idi [8/50], güSeldi < güzel idi [8/60], dildi < değil idi [8/70], varmış < var imiş [8/180], cerenmiş < ceren imiş [8/10], varsa < var ise [8/20], şeyse < şey ise [8/145]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca: uzaıktı < uzak idi [6/40], vardı < var idi [6/40]

- **Ek fiil, ünlüyle biten kelimelere gelince kendinden önce bir “y” yardımcı ünsüzü türer.**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: bāhydıı < bağılı idik [1/205]

Kumköy: üleydi < öyle idi [10/30]

Dağı Ağzı

Doğanca: edirneymij < edirne imiş [4/60], öyleydi < öyle idi [5/30]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: öleydi < öyle idi [15/35]

Pomak Ağzı

Kuştepe: taraflıydı < taraflı idi [13/5], tānesiymiş < tanesi imiş [13/10]

Pehlivanlık: tāneydi < tane idi [14/120]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: öleydi < öyle idi [8/25]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca: ıalabaydı < kalabalık idi [6/30]

2.7.Fiilimsiler

2.7.1.İsim-fiiller (Ad-fiiller/İnfinifit)

Ad-fiiller fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılış, durumları; şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil adlarıdır. Daha açık bir anlatımla bunlar, fiildeki oluş, kılış ve durumların adlarını bildirirler (Korkmaz, 2009: 983).

- **-ma/-me**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: sürmē < sürmeye [1/20], eşmē < eşmeye [1/130], bakmā < bakmaya [1/130], kılmā < kılmaya [1/170], kaTlamalı (fiyatlar) < katlamalı [2/55]

Kumköy: baKmayı < bakmayı [11/15], almā < almaya [11/25], gelme [11/125], oğumā < okumayı [10/80]

Yeşilpınar: duyma [18/40], deşmē < deşmeye [18/60], açılma [18/65], satmā < satmaya [18/70], biçmeye [19/85]

Dağlı Ağzı

Doğanca: dūrama < doğrama [3/85], satmā < satmaya [4/5], oğuma < okuma [4/45], dōma < doğma [5/88]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: göçme [17/10], dōma < doğma [17/15], büüme < büyüme [17/15], gezmē < gezmeye [17/50]

Pomak Ağzı

Kuştepe: evlendirmē < evlendirmeye [12/40], gelme [13/25], yemē < yemeye [13/160] büüme < büyüme [12/85]

Pehlivanköy: yapmā < yapmaya [14/90]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: kurulma < kurulma [7/10], dōma < doğma [7/70]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca: gēme < gelme [6/5]

- **-iş/-uş**

KU

Yeşilova: kuruluşlarda < kuruluşlarda [17/25]

- **-mak/-mek**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: çalışmak < çalışmaktan [1/35], yapmak < yapmak [2/130]

Kumköy: düvmek < dövmek [10/20], biçmek [10/125]

Yeşilpınar: demek < demek [19/35], yerleşmek [19/40]

Dağlı Ağzı

Doğanca: yimek < yemek [3/35]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: gitmek < gitmek [15/25], şey etmek < şey etmek [17/80]

Pomak Ağzı

Kuştepe: demeg < demek [12/100], duymak < duymak [12/145]

Pehlivan köyü: oturmak < oturmaktan [14/110]

2.7.2.Sıfat-fiiller (Partisip)

Çekimsiz fiillerin ikinci türünü oluşturan sıfat-fiiller, adın da anlaşılacağı üzere, sıfat gibi kullanılan fiil şekilleridir (Korkmaz, 2009: 909).

Pehlivan köyü ağızlarında ölçünlü Türkçede kullanılan sıfat-fiillerin yanısıra çeşitli ses hadiseleriyle oluşmuş sıfat-fiil eklerine de rastlamaktayız.

- **-miş**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Yeşilpınar: yaşamıJ(deilim) < yaşamış [19/50]

- **-an/-en**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: toplanan < toplanan [2/95], olandan [2/100]

Kumköy: olanları < olanları [10/65], tağan < takan [10/115]

Yeşilpınar: anlatılan < anlatılan [18/20], ekilen [19/75], geçen [19/90]

Dağlı Ağzı

Doğanca: geçenleri < geçenleri [3/45], gelen [3/45], kaynayan < kaynayan [3/90], sevmeyen [3/94]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: ekene [15/35], gelen [17/45], oğuyan < okuyan [17/60], ekenner < ekenler [17/80], olannar < olanlar [17/80]

Pomak Ağzı

Kuştepe: geçende [12/40], bilen [12/120], gelenner < gelenler [13/150]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: gören [7/50], olmayán < olmayan [8/110]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırcı: olan [6/25], dönen [6/35], gelenner < gelenler [6/35], gidene [6/40]

- -ecek/-acağ

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: olcā < olacağı [1/175], dcēm (o) < diyeceğim [1/205], andırcağ (avası olur) < andıracağ [2/75]

Kumköy: yapıcā < yapacağı [11/5], geçicē < geçeceği [11/65], vericek < verecek [11/120], dcēmi < diyeceğimi [9/45]

Yeşilpınar: alıştırcağ < çalıştıracak (iņsan) [18/5]

Dağlı Ağzı

Doğanca: alacağ < kalacağ [5/40]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: gideceim (lanın) < gideceğim (oğlanın) [16/39]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazar: bilcēmiz < bileceğimiz [8/20]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırcı: vercēm < vereceğim [6/45]

- -dik/-dık -dk/-duğ , -tik/-tık, -tk/-tuğ

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: dedīme < dediğime [1/45], geldiklēni < geldiklerini [1/70], görüldü < görüldüğü [2/35], dendī < dendiği [2/75]

Kumköy: yaPTīmızı < yaptığımızı [11/20], galdīmi < geldiğimi [10/65], otudūm < oturduğum [10/170]

Yeşilpınar: bulamadīmız < bulamadığımız [18/5], duydūmuza < duyduğumuza [18/15], kuruldukları < kuruldukları [18/15], dediKleri < dedikleri [19/35], annattīni < anlattığını [19/35]

Dağlı Ağzı

Doğanca: geldiKten < geldikten [4/65], annaTTī < anlattığı [4/90], geldīni < geldiğini [4/105]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: oldūna < olduğuna[17/90], geldīm < geldiğim [17/100]

Pomak Ağzı

Pehlivanköy: girdī < girdiği [14/60], yaPTīm < yaptığım [14/90]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırcı: yetiştirdīmiz < yetiştirdiğimiz [6/20]

- **-duyu<dığı<dık/ -dıyı<dığı<dık/-tuyu<tığı<dık**

Dağlı Ağzı

Doğanca: duyduyumu < duyduğumu [4/130], yaşadıyımi < yaşadığımı [4/131], okuttuyum < okuttuğum [5/40]

- **-maz/-mez**

Dağlı Ağzı

Doğanca: öldürmez [4/100]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: sevmez [16/35]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: olmazlardan olmazı [8/140]

2.7.3.Zarf-fiiller (Gerundium)

Çekimsiz fiillerin üçüncü grubunu oluşturan zarf-fiiller zarf işleyişine girmiş bulunan, zarf olarak kullanılan fiil şekilleridir (Korkmaz, 2009: 983).

Pehlivanköy ağızlarında ölçünlü Türkçede kullanılan zarf-fiillerin yanısıra tıpkı sıfat-fiillerde olduğu gibi çeşitli ses hadiseleriyle oluşmuş zarf-fiiller de görülmektedir.

- **-(y)A/-a /-e / -y**

Bulgaristan Göçmenleri

Akarca: geçe geçe [1/55], dolay dolay < dolaya dolaya [1/140]

Kumköy: deye < diye [10/135]

Yeşilpınar: diye [19/45]

Dağlı Ağızı

Doğanca: diye [5/40], deye < diye [5/15], karıştırı karıştırı < karıştırı karıştırı [3/85], düve düve < döve döve [3/94], sala sala [5/10]

Yunanistan Göçmenleri Ağızı

İmampazar: deye < diye [7/10]

- **-p/-P/-b**

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı

Akarca: yıkıp yıkıp [1/175]

Kumköy: kaldırıp < kaldırıp [11/70], deyip [9/30], getirip [10/125]

Yeşilpınar: açıp [18/5], götürüp < götürüp [18/50]

Dağlı Ağızı

Doğanca: kuyup < koyup [5/30], koparıp < koparıp [3/35], oturup [3/40], kavuruP < kavurup [5/25], deyip [5/55]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: toplanıP < toplanıp [15/100]

Pomak Ağızı

Kuştepe: kalkıP < kalkıp [13/75]

Yunanistan Göçmenleri Ağızı

İmampazarı: geçiriP < geçirip [8/130]

- **-ke/-ka**

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı

Yeşilpınar: giderke < giderken [19/15], kurulurka < kurulurken [19/35]

Dağlı Ağzı

Doğanca: giderke < giderken [3/45]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: duruğa < dururken [15/95]

- **-kene**

Bulgaristan Gmenleri Ağzı

Yeşilpınar: gelürkene < gelirkene [18/25], gelişkene < gelirkene [18/30]

Yunanistan Gmenleri Ağzı

İmampazarı: alırkene [8/65]

- **-kesine**

Dağlı Ağzı

Doğanca: geçerkesine < geğerken [3/50]

- **-alı/-eli**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: geğereli [1/220]

Kumky: geleli [10/45], leli < leli [10/140]

Yeşilpınar: leli [18/25]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: geleli [16/20]

- **-arağ/-erek**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Yeşilpınar: olarak [18/5]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: olarak < olarak [15/55]

Pomak Ağzı

Kuştepe: olarağ < olarak [12/145], emeklerek < emekleyerek [13/65]

- **-aran**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Akarca: bağaran < bakarak [2/55]

- **-inca/-ince**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Kumköy: yaşlanınca [10/175]

Yeşilpınar: bastırınca [19/90]

Dağlı Ağzı

Doğanca: gedince < gidince [4/75]

Pomak Ağzı

Pehlivanköy: olunca [14/75]

Yugoslavya Göçmenleri Ağzı

Hıdırca: kapanınca < kapanınca [6/25]

- **-uncana:**

Dağlı Ağzı

Doğanca: oluncana [5/5]

- **--dikçe:**

Karışık Unsurlar

Yeşilova: estiKçe < estikçe [16/39], andıKçe < andıkça [16/39]

- **-madan/-meden**

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı

Kumköy: bilmeden [10/75]

Dağlı Ağzı

Doğanca: gitmeden [3/45], yanmadan [4/130]

Pomak Ağzı

Pehlivanköy: kapatmadan < kapatmadan [14/45]

- **-dien/-duyan**

Dağlı Ağzı

Doğanca: olduyan [3/94], geldien [5/80]

- **-r...-mez**

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: ister_istemez [8/135]

- **-ınca/-ince/-unca/-ünce ve -dığında/-diğinde/-duğunda/-düğünde anlamlarına gelen mi edati**

Dağlı Ağzı

Doğanca: geldik mi [3/30], saldın mı [5/10]

Karışık Unsurlar

Yeşilova: evlendin mi [15/25]

Pomak Ağzı

Kuştepe: geştin mi [12/159]

Pehlivanköy: oldu mu [14/75], yedik mi [14/90]

Yunanistan Göçmenleri Ağzı

İmampazarı: oynadın mı [8/120]

3. BÖLÜM

METİNLER

3.1. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı Metinleri

-1-

Adı- Soyadı: Hayriye SELVİ

Doğum Tarihi: 1933

Öğrenim Durumu: Okuma- yazma biliyor

Derleme Yeri: Akarca

(okula gittiniz mi?)

giTTim ben ama iki sene kıadan giTTim

(okuma yazma biliyorsunuz ama değil mi?)

e kendime göre biliyorum ani fazla bilmiyorum yāni ani alayım da büle su gibi oğuyım yok (5) biS çifte gidērdik bobamla eP çifte bırakır bugün biSi yārin bırakır er neyse yaS sen (10)

(benim yazacaklarım bu kadardı anlatacağız şimdi oradan buradan mesela eski düğünlerden)

o kıadan aay kızanımı

düünneri

nereye gidicēdim bobamın çocuklarından en büyüğü benim başka yok (15) bubam āyde çift sürmē bugün izin yārin izin bugün izin yārin izin izin alır tabi aylāla (20) çocuklar ufağ o zaman ayvanla biS ūraşyoruz böle motor yok bi şey yok kaç senenin senesi tāri (25) baKsana kaç senelikim ben öle biS pişkin yāni yardım yok ama kendime göre esaptır mesaptır kendime göre o işi yapıyorum (30)

(çalışmaktan okuyamadınız yani)

çalışmaKtan tabi kızannar ufağtı be kızanım çocuklar iki kıardaşım var zāten onnar ufağtılar nereye (35) bi benden başka yok büyük babam da kiminle giğcek benimle gidiyoru yürü ayvan yetmē yürü süü de (40) yürü odun keselim düşürdü beni bobam avrabadan aşşā çalı arabasından çalı

arabası ded̄ime bakma odun arabasından (45) bi de şeyde ani o ḡazilerin yerinde ablalārda orası da oyulmuş ben de ipten tutunuyorum ama nası o ip şētt̄ise küldür tekēlek altına (50) ondan sōna aman kaldım çalılar içinde b̄arıyorum bubam da diyor k̄orkma be k̄ısım aa kaldım çalılar içinde bi de batağ içine geçe geçe tekēlekler laçka yaPmış orasını (55) e undan sōra işte bubam odunnarı attı bilmem n̄aptı beni çıkardı demet arabasından mı düşmedik nereden be kızanım (60) ney anaTsam sana ne anaTsam ne bugün biter ne yārın biter öle (65)

(göçmenlik var mı, nereden gelmişsiniz?)

dedelē be aa kim bili kaçınıcı dede gelmiş onnar şeyden ḡavurdan gelmişler ama n̄erden geldikl̄eni bilmiyorum yāni angi k̄üden angi şeyden (70) dışardan gelme ama benim dedem üçüncü beşinci dede beki tabi tabi benim dedem kim bilir kaçınıcı tār̄in dedesi ama bilmiyorum nereden ne geldikl̄eni (75) bilmiyorum orasını bilmiyorum vallā sabber ben nereden geld̄ini bilmiyorum

(dedeleriniz nineleriniz göç sırasında yaşadıklarını anlatırlar mıydı?)

gelmişlē dedelerimizin dedeleri arabaylan çıkmışlar ordan (80) çıkmışlar ḡavurdan yani ḡavur izin v̄emiş onnara nası v̄ed̄ise ani kaçak dil yāni arabasınna malınna çıkmış onnā (85) benim dedelē biSim dedelerimiS undan sōna gelmişlē bu köprünün yanına ama orda köprü v̄emiş orda köprü v̄emiş (90) oraya konuyolar beş hāne de çingene geliyoru onnāla barāber o īsanna dedelerimiSle çingeneleri ittirl̄emiJ geriye (95) onnar dermişler sizin izinizden giğcez biz de gelmişler onnā kalmış kale bayrında dedelerim inmişlē köprünün yanına (100) ama birası ormanlı Kmış onnā kendileri açmışlā biralarını pelivankülüler istemezmişler onnarı

(kimleri, dedelerinizi mi?)

tabi dedeleri istemezmişlē nereyā (105) aķarca ama şimdi ergene vā ya orta yēde ergeneden geçemezmişler beriye ama bizim olcak orası öle dermişlē (110) pelivanküy çok eskidenmiş orası pomaqlık onnā onnar sırf pomaq bizimkiler ḡacal yēli (115) ondan sona aa nāPalım biS şimdi nāPalım düşünmüşler taşınmışlar gelmişler burayı küün orta yerine (120) bakmışlā amaan su gid̄emiş şıldır şıldır dere nereye k̄onalım biS burayı k̄onalım (125)

şimdi başlamış onnar eşmē kendilerine erkez ev yeri baķmā çingeneleri
çārılanmış çingeneler çok çalışır nābalım biz demişler en ileri bi şey yapalım
(130) vallā dokuz āne tūrK gelmiş om bir āne mi annemler annadırdılar ōle
annelerinin dedelerine dedeleri annadırmışlar

(bu köyde Yunanlar var mıymış peki?)

aa yok yok yoķ bırada (135) ondan sōna cāmi yapalım bırayı demişlē
napmışlar kesmişler kesmişler çubukları dolay dolay bi cāmi yaPmışlar
üstüne de sap atmışlar (140) o cāminin oldū yerde aa sabālin bi kalkmışlar
ne cāmi var ne bi şey pelivankū pomaķları gelmiş yıķmış onu (145) giTmiş
biS nābalım şimdi adi gene toPlaşalım anğāriye çıkarılmış biribirlēni
e kaç tāne āne (150) on kişi om bir āne olsa om bir ānede om bir tāne erkek
vā gene toPlanmışlē gene kazıķları kaķmışlē (155) gene sapı atmışlar üstüne
aa bi de sabāleyin kalkmışlar gene aynı gene yıķmışlar atmışlar (160)
aa bu bŭle olmaz demişlē biz bunnarı bekleyelim annemler annadırdılar
ee bunnar gene çubukları toPlamışlē kazıķları kaķmışlē (165) koymuşlē
gene oraya gene cāminin yerine gene cāmi yaPmışlē
cāmi dedim sap ōle bi kulŭba yaPmışlē kilmā yer kilmā yer arıyolar (170)
ondan sona demişler nāPalım bu gece bekleyelim bunnarı be ama onnara
ama bize ne olcā varsa olsun iki kere oldu yıķıp yıķıp yasıyolā bu pomaķlē
(175) pomaķlē fenādır onnā dışan dışan vuru seni ondan sōrası var yo ķ
onnāda ondan sōna beklēmişlē kŭce gene iņsanlarımız sinmişlē bi r tarafa
(180) beklēmişlē aa bi baķmışlar iki tāne atlı geliyoru beygirli gelmişlē
baķmışlē baķmışlē (185) amaan aman demişler yāni ikisi biribirine bu
fakirlerin bi kere yıķtıķ şindi gene yıķtıķ bu sefere ūçŭnciye adi bıraķalım
(190) qalsınnā bışda demişlē yāni

(komşu kadın: Atatürk geliyor Atatürk demişler ondan sonra vazgeçmişler)

vallā bilmiyorum ama o bozğunlukta ben annadıyorum ani dedelerimizin
geldiklerini ondan sōna adi bıraķalım (195) demişlē ne olcā varsa olsun
bıraķıyolar gidiyolar sonra bırası başlamış erkes kendine tāla açmā sen ben
öte yanķı eP (200) dēcēm ōle kızım burada aķarcada qalmışlē sōra çoķ
zaman bu bizim aķarcanın adını koymamışlē uzunköprüye biz bālıydıķ

gelmiş uzunköprüden inşannā (205) ne koyalım birasın ın adını ne koyalım
biri gene demiş ki görmüyo musun demiş (210) akıyor dereden bunun adını
açarca koyalım demiş yāni ondan açarca ondan kalmış açarca şimdi biS
kırklareline şimdi geŞtik biS (215) kaç sene oldu geçeli az oldu geçeli tabi az
olsun olsun beş_on sene ya on sene ya yirmi sene vādır geçeli biS eP
uzunköprüye bālydıķ (220) uzunköprünün son küü (221)

Adı- Soyadı: Ülkü SUDER

Doğum Tarihi: 1958

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu /Ortaokul Terk

Derleme Yeri: Akarca

(köyün geçim kaynakları neler, siz ne ile uğraşıyorsunuz?)

köyün geçim kaynakları yüzde doKsanı emekli dışarda zamanna çalıştılar yüzde doKsanı emekli çiğçilik burda kısa erāzi çok kısa (5) kısa yāni çounluKla birliKte āyvancılıKlan ūraşıyolā bu

(toprakları verimli mi?)

toprak verimli deil aynı kırklareli erāzisi gibi yāni

(ne yetiştiriliyor?)

ayçiçenne būday o kadar (10) pirinç bile az yāni

(pancar?)

yoK pancar yoK eskidendi kalkTı (15)

(çeltik?)

bizde işte çeltik sāsı da kısa var ama az meselā yüz deKer yāni var yāni o alana uygun dil arāzi yāni

(peki siz ne ile uğraşıyorsunuz?)

ben çiğçilik te yapıyom (20) āyvancılıK yapıyom baKkal dūKkanım da var ePsini yapıyom emekli

(peki bu sene panayırda hayvan satışa çıkardınız mı?)

çıkardık çıkardık (25) yaptık ama satışlar olmuyo yāni eski şeyler yoK durgun piyasa durgun

(diğer köylerde şarbon hastalığından dolayı izin verilmediği söylendi)

şindi onnar uzunköprü istikāmette olan bölgede (30) orda şarbon görüldü için o alandan sınıra yakın oldu için verilmedi yāni bizim bu kırklareli bölgesine kalan bölgeden giriş yaptı yāni yapıldı

(peki panayırdan bahsedelim biraz)

yaav şindi panayır burda nedense yāni sanki millet varını younu panayıra
saḠlıyı yāni burda nedense buranın panayırı icbir yerde olmuyo yāni (35) o
kadar alabalı tıraḠyanın meşur yāni

(nasıl geçiyor panayır, neler oluyor panayırdada?)

yav en mūmū en fazla yēyci yēycek içecek en fazla insannar bunnara
saldırıya pazarı var (40) alışveriş yapıyı yıllık alışverişini panayırdan tēmin
ediyo bu bölge yāni bekliyo yāni panayırı bōle nası çocū beklersin panayırı
bekliyo aynen bu şekilde

(kōyden kadınlar ürünlerini çıkarıyorlar mı panayıra?)

yoḠ bizde (45) bizim kōyde yoḠ o etraf kōlerde var bizim kōyde yoḠ dier
kōylerden geliyolar bizim kōyde yoḠ (50)

**(siz de yıllık alışverişinizi panayırdan mı temin ediyorsunuz, fiyatlar
nasıl?)**

yav şindi eski yıllara bakanan bu sene atlamalı fiyatlar yāni atlamalı zor
oluyo

(ailede göçmenlik var mı?)

yaav tabi yüzde ellisi kōün tabi canım

(nereden gelmişler peki?)

şeyden selānikten bulḡar (55) ay hāyır dur ruşçuḡtan mācır bulḡaristan
mācırı tabi meselā ruşçuḡtan var (60) bōle yakḡın kōlerden epsi
emen_emen aynı bi alandan yāni

(kaç yıllarında gelmişler peki?)

vallā onu net keStiremeycem şimdi yāni nihaT_dayı kaç yılında meselā
göçmen mācırı bizim biraları doḡsan üç

(biraz da adetlerden bahsedelim)

yaa şini olur meselā bayram birda erkeS cāmiye gelir (65) bayramlaşır
idişellez günü eskiden dā meşurdu meselā peynir elvası meşurdur yaparlar

(öyle mi?)

tabi meşur (70) erkeS emen_emen er evde yapar peynir elvası meşurdur
e çıkarlar meselā köprü yanı bizim idiellez günü dendi gün erkez orayı çıkar
yeşillē bi baarı andırcaḡ avası olur yāni

(dügünleriniz nasıl oluyor peki?)

aynen eskisi gibi bizim düünlerimiz (75) icbi şey deışmiyo meselâ şimdi eskiden oluyodu dörT gün dörT gece şindi bi gece yāni bi gece kız evinde bi gece çocuK evinde yāni meselâ aKşam şindi oldu kız evinde (80) kına gecesi denilir şimdi bugün alayımız var yārın aKşam da çocuK evinde bu aKşam ama eskiden meselâ şindi bu kâve düün kâvesi sayılırdı milleT burda yer (85) ićer taşı allâ taşı üç gün üç gece tabi cumartesi günü en son gün tıraş olur dāmat tıraşı şini bunnar kalktı (90)

(damat traşının bir adeti oluyor mu peki?)

dāmat traşının ādeti şini şöyle o günü toPlanan para dāmāda kalıyo yāni trašta meselâ orda genŞler ekseri oturur masalar kurulur

(herkes para veriyor muydu?)

erkez deil belirli bi kesim (95) yāni olandan tabi ayretten dāmāda aşkı olur o gün işte o para da dāmāda kalır ama bize de kalmadı meselâ cāiliz (100) gelmiş bi fotorafçı çekmiJ çekmiJ bobēskiden toPlanmış yediüz lira fotorafçı sekizüz lira dāmāt parasından da bi şey anlayamadık yāni (105) fotorafçı uyanıKmış

(köyünüzün efsanesi var mı?)

yoK yoK o şekilde bi şey yoK meselâ ani muTlu gibi şey gibi o şekilde bi efsāne yoK yāni

(peki bildiğiniz bir efsane var mı?)

yav şindi burda bobēskinin muTlu köyü var orada meselâ var bolca nine diyolar (110) bolca nine orada var bizim bîrada böyle bi şey yoK yāni

(bolca nine efsanesini anlatır mısınız?)

yav şimdi bildim kadar şimdi zamanna meselâ şini çanaKkale savaşında āsker yürüyü gidiyı şimdi tabi eP giT giT bi yerde duraKsaycaK (115) duraKsıyı e yeycek bi şey geliyo oranın ön şeJ kim bolca nine işten annayan askere ne yapıcaK un çörbası (120) yaPtı da yāni şey işten annayan doyuruyo askeri işte kalıyo orası bolca nine bolca nine yāni orada işte var erkez gider yaz günü dileK dileyı bi şeyi var yāni (125)

(yani bir ordu askeri doyuruyor?)

aynen aaynen yāni orada askere yārdımcı olmuş işte e tabi yaşlı kadın nine
..? inge meselā şini burda kaç kişi çōrba yapabilir o şekilde yapar ufağ ama
bi orduya yaPmak kolay bi şey... (130) işte bolca nine ordan kalıyo
bi de çounluklan işte ekseri eP fakir yerlerde yāni askeriye bu gibi şēlerde
(132)

Adı- Soyadı: Sebahattin GÜRBÜZ

Doğum Tarihi: 1933

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: Kumköy

(köyde ne işle uğraşıyorsunuz?)

ayvancılıK yaPtıK yaa öle kızım koyun baKtıK kuzu baKtıK ineg baKtıK
(5) dana baKtıK böle şeler yaPtıK çifçilik çok bāçevanlık yaPtım ben tabi
bā bāçe çocuklarımızı okuttuK (10) isterseniz birkaç kasīde de süle...

(çok sevinirim, çok iyi olur)

haa haa sülēyim mi yāni

(tabi, çok sevinirim)

evzubillā i_mineş şeytānı racim bismillāi rahmān_i rahīm
niçün terK edersin farzı sünneti
duymadın mı cehennemi cenneti (15)
sen deil misin ol muhammet ümmeti
ders_allah ben ne cevaP vereyim

iki yol gösterdim akıl verdim
irādede ben sana serbes kıldım
rahmetimi bıraktın zulūmete girdin (20)
ders_allah ben ne cevaP vereyim

ramazānı şeriF girdi oruŞ tutmadın
akşam tatlı tatlı iftar eTmedin
niçin dōru yollarıma giTmedin
ders_allah ben ne cevaP vereyim (25)

ezānı muhammed okundu niçin duymadın
iki rekāt olsun namas kılmadın

avāi işlerde sen usanmadın
ders_allah ben ne cevaP vereyim

souk sıcaK deyip apdez almadın (30)
kibir_uçuP geldi namas kılmadın
günā yıllarına çāre bulmadın
ders_allah ben ne cevaP vereyim
unuttum be kıSanım var ama (35) unuttum yāni dā var çoK var ama unuttum
yeter yāni sā ol karde...

(peki bildiğiniz mani var mı?)

yav şindi ramazan mānileri var (40) ama olmaz yaa böle şindi bunnar ne
dēyim ona mānileri unuttum var yānik ama şindi dēcēmi unuttum yāni (45)

(olsun sağlık olsun bu kadarı da yeter)

bu kadar yeterli ne_abalım dā var benim beş on tāne kasīdem ama şē ama
yok şindi unuttum aklıma gelmiyo evde ep okuyum yāni ara sıra (50)

ulu peygamberi ben sana gördüm
cenneti ālāyı ben sana gördüm
o fāni dünyāda neden boş durdun
ders_allah ben ne cevaP vereyim

(peki sizde göçmenlik var mı?)

bizde var_ama (55) bizim dedelerimiz göçmen bulğaristan_mı rāsim
bulğaristan mācuru çoK_eSki otuz üç otuz üçte mi yō be (60) çoK eSki bee
aynen_aynen doksan üç

(kalfa köyü nereye bağlı onu tartışıyorlar)

yunanda_o be dil mi bulğar mı haa (65)

Adı- Soyadı: Safiye SEVİM

Doğum Tarihi: 1932

Öğrenim Durumu: Öğrenim Görmemiş/Okuma- Yazma bilmiyor

Derleme Yeri: Kumköy

(siz yalnız mı kalıyorsunuz burda)

var inşanım var burda benim şey var çırāmız var ya onun karısı burda ama
(5) biras ani öyle kıızı var okula gideyi bilmiy misin tanımy mısın onu aa
sen sāyı babēskiden (10)

(sadece sohbet edeceğiz)

hadi sādece edelim bakalım becerebilcem mi

(yaparsınız tabi, siz anlatacaksınız ben dinleyeceğim)

nei annadayım

(gençliğinizde çalıştınız mı?)

oh oh oh kızanım te kalkamıyı bacaqlar ondan kerpiş te keStiK (15) demet
te taşıdık orağ biŞtiK çapa kazdık arman düvmek şindi rāt ama (20) ne
fayde yok yaa te onnar çıkıyı benden şimdi

(kaç yaşında evlendiniz?)

yirmi yaşında mıydı on yedi yaşında şē on doKuz yaşında evlendim (25)

(o zamana göre çok erken bir yaş değil)

aa dil dil ama küün işi o zaman çoKtu ancak e yoktu babamız da yoktu
gündelie gideriz ona buna gideriz üleydi yaa (30) ondan da biraS tabi

(bu köydensiniz değil mi?)

bu külü gelme memleketten gelme gelmişim ben iki yaşında bilmim (35)

sōra bubam da ölmüş anam baktı bize

(nereden gelmişsiniz?)

bulgariadan şindi dīm amman ne gidiler ne geliler bana (40) ben şeydeydim
kızımda yazlıktaydım işte bu pazartesi om beş olcaK geleli canım sıkıldı
burda benim dümenim ama (45) canım sıkıldı aman kıj günü istambulda
durdum ondan sonra geldik yazlı var orda ona orayı geldik yazlıkta durduk

(50) canım sıklılıyı sonra çocua telefonna dedim gel al beni geldi aldı şindi buradayım (55)

pazartesi günü om beş olcaK geleli

(**Bulgaristan'ın hangi kasabasından gelmişsiniz?**)

bilmim be kızım iki yaşında çıkmışım

(**siz de gelenlerin arasındaymışsınız doğru mu anladım?**)

yoo eP bobam anam eb berāber gelmişik ablam vardı (60) dedemle berāber dedem bobam ePsi berāber ben ic bilmim galdimi beni geldiler ani imzā almā büle kendi olannarı ani atayım de (65) şey ordan giTsinler tārla mārla alsınar ālem alırmış e ben bilmim de nası imzā vereyim ona (70) ne tarladan aberim var ne şeyden aberim var şindi alınırmış ben de bilmim yāni onu diyemem di mi ama şindi bilmeden (75) oğumā bilmim zāten

(**eski düğünler nasıl oluyordu?**)

gelirdiler istērdiler āndan sōra veridik duru nişanni durduK (80) bi yaz mı durdum ne zāten ōrda çalışırdıK bis ani tō_öyle

(**onlara gündeliğe mi gidiyordunuz?**)

onnara gidērdik gündeliē dil şindi o kaynanam ölmüş (85) onun da kızı vardı büle benim gibi yetişken onna berāber gidērdik oraya biz de gidērdik sōna o kaynatam bize ne olsa āldı getirdi (90) biz de ona yaPtıK iç para almadıK o da ic bizden şēmedi yiycēmizi kesmedi üle yaptı yāni bize de üle işte (95) düün de yaptı K sōra giTTik oraya bi dā kaldıK orda aşşādaydıK sonra buraya çıkardı kaynatam (100) bu evleri yaptı bize ayrıldı

(**eviniz çok güzel**)

aKmj te üle diim suvayamayım da diim (105) bakšana bacalān aKmiş

(**bahçeniz de çok güzel**)

yaa hep yetiştirdik onnarı ama ne fayde ne fayde ne fayde yok (110)

(**eskiden takı takarlar mıydı?**)

taKārdılar taKān altın taKār basma taKār para taKār üle taKārdılar (115)

(**basma mı?**)

a büle onu getirip asārdılar_ani asan asılırdı evēlden üleydi

(**beşi bir yerde?**)

evelden beşi bi yerde taķılırdı (120) beşi bi yerdeydi bizim ama arcadık
şettik giTTi tabi

(geçiminizi ne ile sağhyorsunuz?)

tārlalārla tārlayla eP oraK biçmek o zaman elleydi (125) şindi deyim te
gündöndü geldi boşaltılar ādi evel gene keseriz düveriz üleydi tabi üle
(130) e te dün biştirdiler e biçmiş bunnā yeşil deye biraKmışlar biştirdiler
geriden biraz yaj dedi (135) yaydılar giTTiler pazara hı hı

(eşiniz yaşıyor mu)

beş sene oldu öleli beyim üle (140) beyim öldü ama almayı beni diim
biyenmeyi mi nābıy (145) diim beki orda dā güzel buldu

(maşallah çok iyi görünüyorsunuz)

aa eb bana yazlıkta dīler aman dīler sende bi seS var (150) iç asta deme
kendine e deyim ne abayım be üle ya evimi süpüremim kızım (155) ani ne
şēdeyim hiç bī sabā kalktım işte kıvırdım accıķına āndan sōra aķmij bacadan
bīranın kaplamaması vardı (160) te orda duruyı yüzümü yıkadım kendi
duruyı yıkayamadım yāni sonra kaldırdım divan altını (165) süpürdüm
otudüm yerden sonra oraya kadan süp...çaardım o gelini işte süpürttüm acıķ
burasını da süpüremiyim (170) ne işler yapārdım ne işler ama yok
yaşlanınca astayım ama yaJ Ta gitmiş artıK be yaa tabi yaş ta gitmiş (175)

(çok güzel görünüyorsunuz)

sen beni görseydin gānşlīmde ay ne deyeyim (177)

Adı- Soyadı: Yaşar YILMAZ

Doğum Tarihi: 1945

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: Kumköy

(köyde ne ile uğraşıyorsunuz?)

kızım ne iş yapıcā var mı ben douştan ayvancılı Kıla ūraşım ben başka şey yapmam ben beni ararsan ya kasaP düKkânında ya mezbāda bulcan (5) unnān ikisine bir dururum ben

(hala yapıyor musunuz?)

şindi ben bıraktım o işi

(oğlunuza mı devrettiniz?)

çocūm var onu ünüversteyi bitittirdim ona evlendirdim (10) askere yolladım burğaza yolladım çalıj burda dedim bana dedim lāzım dilsin artık

(hayvan yok muydu baksın?)

ayvanları ne abıcakmış o hayvan baKmayı (15) bana zararı olur onun er akşam ben nerde vericem ona yaPtīmızı sülüyoZ ya duydun mu kızım beni işte ya orda arācan (20) sorçan kasaPlara ya da mezbāya gidcen

(peki çiftçilikle uğraştınız mı?)

ben öle şeyle iç ūraşmadım gızım bizim südü bi buçuK liraya alıylar giT markeTTen süT almā bi kutu süT ver beş lira dayı haa haa (25) ne güzel iş paket paket pakeTe geçmiş o rāsım südü alıysın kışçāZ duruyo orda tuTTuruyosun onu maKineye (30) dayı beş lira hee bizimkisi bi buçuK lira geçen sene kızım baK benim şu kolum ārıydı buraya bi doKtor geldi lüleburgazdan (35) benim ayvanlarım vardı gāldi dayı neyin var dedim kolum ārıyı yazdı çizdi (40) er sabā geliyi kardeşim burdan bizi alıyı lüleburgaza gidiyiz reKTefeye şimdi oraya giTTīmizde başlanğıŞta doKtor gelcekti bizim şeyimize yanımıza neren ārıyı (45) burası geç kādeşim şurayı bi filim çeKtir baKalım bu adamda kırık mı var kireşleme mi var (50) çıkık mı var öle bi şey yok senin gibi bi kışçāZ diKtiler benim başıma verdiler elime bi şey kaldır kondur kaldır (55) ne oluyu dedim geçer o dedi nası

geçer (60) dedim bi de makinaya soḲuyu beni yarım sāt te duruyum
makinada hic geçicē yoḲ rāsım er gün para (65) bi de o kıs ḳaldırıp
ḳonduruyu ya onu yōmiye de bizden alıylar sigortadan alıylar benim o
parayı benden sōra kızım dedim sen dedim (70) paTronuna selām sūle
dedim ben dedim gidiyim neye (75) ben dedim vazgeṢtim ij dedim geçicē
yoḲ bunun ne āmirin burda ne mēmurun burda (80) diḲmiṢ seni benim
başıma iç olmaz dedim velāsıl ayvannarı ondan saT... o saTTırdı bana
ayvanlarımı (85) yoḲsa ben saTmaycaḳtım onnarı yengen asta baḳamıyo
ayaḲları āriyo ayaḲ geçī ḳafa ārıyı (90) doḲtordan doḲtora ben doḲtora o
doḲtora velāsıl yaa ben geçen sene sene gene edinceḲtim ayvan ama ḡoca
Ḳarı baardı (95) yaparsan al dedi yapmasan hiç alma (100) dedi ben pazara
giTmiJtim inēn başında duruyudum dedim telefon edeyim (105) baḳayım ne
deycek baḳarsan yaparsan al (110) dedi ij o zaman dedim o da rāzı dil bizim
de yapamaycāmıza göre o zaman vazgeṢtiim

(olsun emekliliḡi tadını çıkarın)

çıkarıyız emeklilīn tadını (115)

(nereden göçmüşsünüz?)

benim annām romanyalı babam bīralı ben ḳırmayım yāne romanyalı
türklerinden ṣimdilik vericek şeyim bu ḳadar kızım (120)

(kaç yıllarında gelmişler)

çoḲ eskiden gālmiş onnar be yee

(ikisi de bu köylü deḡil mi?)

annem yeṣilovalı babam bīralı edirnedən gelme de çu ḳurküy deme (125)
çuḳurkūnū bulamaz o edirne de

(köyün ismi nereden geliyor?)

esaz ismi bunun ḳayseriyimij burasının ismi sonra ḳumköy olmuş nası olmuş
(130)

Adı- Soyadı: Mehmet Zeki GÜCEN

Doğum Tarihi: 1961

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: Yeşilpınar

(köyün geçim kaynakları nelerdir?)

vallā tarım ayvancılıK kalmadı şu an içi būday ayçiçē çeltik pirinç

(siz tarımla uğraşiyor musunuz?)

ben şu an ūraşmıyom emekliyim

(muhtarlık yapıyorsunuz, kahve işletiyorsunuz)

Ķāveyi açıp kapıyoz şindilik geçici geçici olara k meçbur yo k çalıştıracak
inşan bulamadımız için(5)

(herkes tabi emekli)

tabi yoK genç yok ki genŞ nüfus iç yok

(bu köyü Tilkipınar olarak biliyorlar, onun hikayesi nedir?)

eski ismi tilkipınar ya zamanna geldiKleri zaman tabi yeşilpınar olaraK
deışdirdiler (10)

(neden Tilkipınar demişler?)

yaa şindi bizim duydūmuza göre yeni kuruldukları zaman pınardan su
alıyomuşlar ilkbārda tilki de ordan su içiymiş görmüşler tilkiyi adi demişler
bunun ismi de tilkipınar olsun (15) ölelikle gelmiş yāni annatılan bize
annatılan öle

(muhacirlik var mı, nereden gelmişler büyükleriniz?)

armanlı armanlıdan di mi tabi harmanlıdan (20) esaS bizimkiler armanlıdan
ordan gelennēn içinde yolda gelürkene dünyāya gelen benim dedemdi mācır
memeT dērdiler tabi ōrdan gelişkene doKsam beş yaşında falan öldü e öleli
de otuS sene olmuştur (25) di mi birānettin ābi emen emen tabi ordan
gelürkene dünyāya geliyi ço k eski yāni berāber gelmişler ePsi berāber

(göç sırasında yaşadıklarını anlatıyorlar mıydı?)

vallā ordan öküz arabalarına gelmişler (30) öle başka yō öle bi şey iç
annatmıyolar bilmiyum o şeİ annatır o iki sefer esir düşmüş ya ingilizlere

(onu anlatır mısınız?)

iki seFer ingilizlere esir düşmüş siye çavuşu (35) yaa bilmiyorum ben de ani duyma benimki de esaz onnar annatıyu yaa işte bi seFer düşüyü ingilizlere esir orda

(hangi savaşta?)

vallā bilmiyum ki (40) ikinci dünyā savaşında mı birinci dünyā savaşında mı a balkan savaşları mıdır balkan savaşlarında düşüyü istambuldan bi doKtoru varmış (45) o kurtarmış onu gönderiyi buraya em ona āyilesine bi şeyler gönderiyi istambulda götürüP teslim ediyö onnarı geliyi burda (50) ondan sōra yenden çārīler gene esir düşüyö ama bu seFer doKtoru gene orda karşıL... doKtor almış onu kurtarmış (55) yāni ölelikle yoksa çou ölmüş eP

(panayırınız nasıl oluyor?)

panayır vallā işte yaa panayırın şeyleri deışmē başladı eP tārīleri esazen on doKuz eylöldü bizim panayırın günneri (60) faKat şimdi bu oKulların açılma şeİ şeyine deng getirsiner deye üç bej gün çekebiliyolar ama panayır iki senedir çok müttüş oluyo

(neler satılıyor panayırda?)

er şey er şey

(sizden ürün götürenler oluyor mu ?)

bizden yok bizim köyden giden yok (65) ama dışardaki köyler götürüyü bi şēler satmā gidenner diyo bizim köyden giden yok aa var var bizde de var (70) gözlemeciler var sāyi bizim köyden de gözlemeciler var

(bir ailenin lakabı mı oluyor gözlemeciler yoksa gözleme mi satıyorlar?)

yok yok yok yoK gözleme yapıp satannar var kız bizim kōlü de evlendi dışarı faKat o işi yapıyo (75) em de çok müşterisi var en çoK girişte yerleri en çok panayırda iş yapan bi de

(panayırda yer kiralamak pahalı mı ? Tekirdağ'da çok pahalı oluyor Kiraz Festivali zamanı.)

bizde de pālī en ufaK düKkan iki_üz yeTmiş beJ lira (80)

Adi-Soyadı: Nihat YILMAZ

Doğum Tarihi: 1948

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: Yeşilpınar

faKaT nüfusumuz yok genç nüfus yok bir de işte vesâitimiz biraz biraz sapa
siz neyle geldiniz bilmiyorum (5)

(arabayla geldik)

arabanızla geldiniz vesâitimiz yok öle biranın işte çarıyoz taksi babeskiden
geliyo öyle gidiyoruz (10)

(köy arabası yok yani?)

yok şaisların arabaları var da almıyolar almıyolar giderke yâni bu şim_bizim
eskiden tirenimiz duruyodu burda çok güzeldi tiren (15) şimdi onu
kaldırdılar durmuyo neymiş peron alçaK diye kaldırmıyo yâni yaşlılar
pinemiyomuş (20) onü_da yükseltmediler tiren de şini o yüzden durmuyo
orda

(geçiyor mu tren hala?)

tabi tabi edirne istambul çalışıyo edirne istambul çalışıyo tiren

(muhacirlik var mı?)

evet (25)

(nereden gelmişsiniz veya gelmişler?)

benim dedem bulgaristandan gelmiş

(kasabayı falan biliyor musunuz?)

yav oranın şimdi kasabasını bilmiyorum bulgaristandan gelmişler buri
doKsan üç arbinde biz de kitaPlarda okudūmuza onnardan duydūmuza
doKsan üç senesinde bin sekiz_üz doKsan üç mü ne oluyu (30) o zaman
geliP yerleşiyolar buraya öyle oluyu demeK oluyu işte doKsan üç harbi
dediKleri bin sekiz_üz doKsan üç oluyu erâlde

(size göç sırasında yaşadıklarını anlatıyorlar mıydı?)

bize annatılan bırda bu köy ilk kurulurka dedem annattını söylüyorum
ormanlık_mij birası (35) millet kesiyö açıyo ev işte kendine köyü burayı

yerleştiryolar ondan dā önce demir yolunu gördünüz orayı yerleşmek istiyolar (40) şu doanca köyü diye köy var demişler ki ordaki orası o zaman rum köyü dimijler bİrda siz yerleşiyosunuz (45) ama kışın sizi burda su basar o yüzden demij böyle yukarı çıkın ben dedemden duydumu annatıyorum sâde kendim yaşamıJ deilim (50) ben dedemden duydumu annatıyorum benim dedem de doşsan yaşında öldü

(bu köye neden Tilkipınar demişler?)

şindi kızım ben de duydumu söyleyem bİrası ormanmij bİraları o zaman kesiyolar ya yerleşirke (55) ben avcıyım geldim pİrdan geçiyorum diyolar ki yav bİrdan bi tilki geşti (60) nereye giTTi falan o zaman birisi diyu ki pınarda diyo şu köyün dere vardır demir yollarının önünden ařřāya o zamannar tabi dā deışiK ormanlı K (65) pınarda diyo bİrası bİrasının ismi tilkipınar kalıyoo

(herkes öyle biliyor zaten Yeşilpınar diyen yok)

yeşilPınar zâten yeşilpınar bin doşuzüz özalın zamanda oldu işte seksen yedi senelerinde falan yāni yeşilpınar ismini aldı

(köyün geçim kaynakları neler?)

geçim kaynaKları bİrda çifçilik (70)

(neler ekiliyor?)

bİrda ekilen buyday ayçiçek mısır pirinç çeltik şu ovalarımız çeltiK bu başka bi şe yok işte evinin önüne ekersen bōle bāçe yaParsın kendine bu kadar geçimimiz bu (75)

(arazisi verimli midir?)

arāzilerimiz iyidir meselā bu bayır taraFı kepir kalır güzel arāzi verir yāni buydayını olsun ayçiçēni olsun güzel yāni (80) ovalarımızda çeltiK ařřā yukarı nerden baKsan biçmeye başlıyolar sekizüz doşuzüz kilo bi tona yakın dōlüm başına alırlar yāni buyday da bu sene tabi er sene olmuyo ama bu sene ařřā yukarı aldılar üçüz kilo (85) ama geçen seneki verime göre geçen sene yedi sekizüz kilo aldılar eP dōlümüne yāni birbirini tutmuyo yaış ba kımindan yāmurlar da bastırınca buydaylar zatten çou çürüdü öyle oldu yāni ani geçimimiz köyün bundan (90)

3.2. Dağlı Ağzı Metinleri

-3-

Adı-Soyadı: Ayşe KAYA

Doğum Tarihi: 1931

Öğrenim Durumu: İlkokul Terk/ Okuma Yazma Biliyor

Derleme Yeri: Doğanca

(eskiden hangi yemekler yapıldı?)

eski yemekler evelden fasulye bulđur neyse işte kuşkuş yaparsın bi şeler yanına suan aş dērdiK bizim kaynatam suvan aş kaynatam borda ille suan aş yappar yaptırı bi dee kül çürē ateşe gömērdik (5) üle istērdi

(kül çöreği nasıl oluyor?)

yūruysun amrı ateşin yeri o zaman ateJ yakıyuz tabi şindi büle şeler yoK aygazlar yoK ya (10) atej bastırısın ateşin altı kızar undan sōra güzelce süpürttürü üstüne de bi onun büle çüreK yapısun üstüne de bi kāt kıyup gömüysun onu külün içine (15) üle istērdi rāmetli kaynatam kaynatam çok bilirdi kaynatam yunanis... şēde savaşa kalmij bilmem ne aPmiş yaralanmış (20) şē aPmiş u çok annatırdı ama o zaman seslemezdik bile annatırdı adamcāz ama işte vurulmuşlar (25) yedi sene savaşa durmuş çok zāmet çekmij yāni eP derdi ārpa tarlasın yanına geldik mi şē abarmışlar biçermişler (30) ellēnle kıparıp ta ufalayıp ta kıvuruyumuşlar yimek içi yāni āşlıktan unnarı annatırdı bāzı ama ben o zaman genc insan işim var gücüm var (35) oturup ta şē yapmam seslemezdik adamcāzı çok annattırdı rāmetli de üleliKle dede dērdi geşti hani iki üŞ kere yaralanmış savaşa (40) üle şē abardı başından geçenleri annattırdı işte bu kūde bizim yunan durmuj bōrda tā yunan kalk... gitmeden bizimkinler gelmiş yunan da bōrdan giderke bayā şelere kıretmişler şey bulgaristandan gelen mācurlara bayā (45) kimine kimine kiminin kızusunu almışlar kiminin hayvanını almışlar iziyeT yaPmişler geçerkesine üle işte suyan aşını dede kendi yapardı rāmetli (50) büle dūrar suanı unu bi güzel kıvurıyı yāda undan sōra onun içine ne kıtacıse acı biber kıtardı çokcası acı bibērlerdi (55) varsa salça kıtardı yoksa domatiz mi

bulacák ney yoksa hicbi şey yoksa yāsını kavurur tereyā o zaman her yerde tereyāyı (60) ayvanlar çoK ya üle sıvı yāyı çok çok şē yaPmazdıK kullanmazdıK bile hep tereyā kavuru unu bi güzel undan sōra kül çörēni de çıkarırız (65) altı üstü nası kızarı o külün içinde o çüreK sarar rāmetli onu sarar şeapar unu çoK istērdi bana da yapdııydı (70) gelin ekmek atın fırına ama yab_bana şey hamur karıver de yab_bi pōça çürē pōça dērdik biz unnara ve yapardı yāni (75) adam orda aşıK çekmiJ neler görmüş üle yemē yemek işini bayā beceriyidi kaynatam bubacīm rāmetli üle şeyle ūraşmazdı üle vaqıtlāmız geşti işte (80)

Uvalka Çorbası Tarifi

uvalka çorbası sabāleyin yāni dūrama yapıyız onu uvalka işte unu şeabiıysın üle üte berice ıslatTııysın unu üle karıştıra karıştıra karıştıra onu ePten ufalklattııysın parça parça dil (85) kaynayan suya salıusun hamuru yāsını kavurııysın u da üle yenirdi yāni evel yemekleri kasha çorbası tarana bulgur işte kaçamak bi de kasha kasha dērdik u da gene ama sūt kuyardıK gene de tabi (90) südü sevmeyen yā kavuruyudu ama her yer tereyā kıŞçāzım yuurtları mayalarız bakırlara sabā olduyan yayıKla düve düve düve düve yā çıkarırız (94)

Adı-Soyadı: Ahmet ERSOY

Doğum Tarihi: 1947

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: Doğanca

(köyde ne ile uğraşıyorsunuz?)

köyde çifçilik yapıyorum

(neler yetiştiriyorsunuz?)

büday ayçiçeği e tabi kendimize kadar fasüledir soandır ufa K tefeK bunnar sayılmaz yâni satmâ deil de ama büday büday ve ayçiçeği aarlıkıyıs (5)

(çeltik falan ekiliyor mu?)

çeltik Te ekdim şimdi ama şu anda yok artık çöktük işleri bıraktık İtiyarladık (10) altmış yedi yıllânda çeltik ekdik

(buralarda oluyor mu çeltik?)

dil burda ova var altta ergene ovası var şurularda da oluyu (15) bu uvalar eP yapar yâni ben te o köyün üstüne ekdim te urda köy yeri vardı oraya ekdim yirmi dekar yer yâni oluyu (20)

(hala uğraşiyor musunuz?)

ben ūraşma... âlâ işte birdayım te baKkâlde ben de diyeliz astasıyım diyalize gidiyim u yâni çocüm yapî çifçilî (25) tarlarım benim ama u çalışıyu una bıraktıK u çalışıyu unna berâberiz (30) bi ölüm var kırklareli camda müdür mâvini bi de örda bunun da iki kız bi kızla bi çocū var bunun da bi kız bi çocuk bunun kız da yâli toumlarda çalışıyo (35) çocū de öğretmen gelinne çocuK gene öğretmen onun da üŞ tâne kızısı var biri fayans üzerine müendiz biri ikisi öğretmen (40)

(maşallah hepsi okumuş)

ePsi bizde okumayan insan yok bizde okuma yarışı var baK yetmiş altıda yetmiş altıda buraya bi öğretmen geldi sezer ouz dije şimdi kırklarelide o (45) burda kepirde boluda eP bizim köy âkimdi kepirtepede âkim bolunun kepirinde de bizim köyle kırk kişi mi otuS kişi ama tabi attâ yüz on tâne falandı bizim köyde öğretmenler ama şimdi aşşâ düşmüştürler (50) müendis

oluyolar başka şey oluyolar kimisi makina müendisi oluyu kimisi bilmem ne oluyu değişik yerlere oluyular (55)

(göçmenlik var mı, sizinkiler nereden göçmüş?)

ha bulğaristandan çuğurcuğtan eskiden edirneymij gene bizim vilāyet ama çuğurcuğ şē ortaköy kaçā çuğurcuğ ta köy köy aşşā yukarı sınıra om beş kilometre bizim köyümüz çapukuleye sōra buraya gelūler (60) ilkin buraya gelūler burdan burdan sōra yunan gelū geldiKten sōra geri gidūler teKrar bu sefer alizbobaya alizboba köy ağardere alizboba var ya (65) ağardere bizim köyün yarısı yarısı alizbobada bu sefer alizbobaya ori çuruylar çiftlē orda çiftlik varmış orda undan sōra tekrar gene yunan gene gidū (70) geri gedince gene gelūler biraya bu ğavu r köy hazır köy işte bin dokuzūz om beşte bizim köy dokuzūz om beşte buraya gelū bu balğandan gelū işte ordan buraya gelū (75) bu minnetler bizim üstümüzde köy gene seksen üç mācırı bin sekizūz seksen üçte gelū bunnar onnar bizden evel gelmiş bizden evel gelmişlē zāten bu kuştepe falan yok (80) bunnar sōradan kuruldu bi pēlivanköy var burada ğavur bu da ğavur köy burası da ğavur köy meselā burdaki çidenliye giTTiyseniz u da ğaçal köü (85) yāni teK yerli u u köy tek bura türk köyü u

(göç sırasında yaşadıklarını anlatırlar mıydı?)

annaTTi şey var göçlēn tabi zorluğlānı annadūler böyle

(hatırladığınız varsa anlatır mısınız?)

var var benim dedem meselā mekke medinede şēde yemende savaşmış_eP (90) bığarsın_annotmā ama ben çok unuttum belli heP annadır unnar yāni heP annadır da işte mekkede böyle yaPtı ğavur bize (95) araplar dū bizi dū ne zaman ingilizlere dū bi sarı_lira verim undan sōra öldürmez oldular (100) diyo araplar bizi ingilizlerden çok öldürdü dū tabi yāni bunun_için yāni var eski annaTTiğları var yāni göç şuraya geldini buraya geldiklēni kimisi meselā benim dedemne ikisi silālarını vermemiş (105) ğavur basar die evi terk etmişler ordan dū araba gelū dū misir yüklü dū (110) böyle tutundum arabaya dū zabıt dērmişler o zaman jandarma bu taraftan geçdü dū ben arabada saplān içinde göremedi beni (115) dū giTTim diyo ondan sōra teKrar

gene bulğaristana kaçmış o zābit burdan gittikten sōra tekrar gelū buraya
(120)

(kōyün bir efsanesi var mı peki ?)

yok yok elli üçten bin dokuzüz elli üçte bir fırtına esū bōle bi deli rüzğar iç
olmaz burdaki şu bina tutuştu mu burdan kaldırdi zaman sapı ee tepeye neri
isterse oraya yapıştırıyū (125) dā burası yanmadan orası yanıyū öle bi acaiP
yāni duyduyunu söylū ben yaşadımı söylūm ben gözümle gördüm (130)
birebir yaşadıyımı anlatıyūm yāni (131)

Adı-Soyadı: Sadriye ERSOY

Doğum Tarihi: 1954

Öğrenim Durumu: İkokul Mezunu

Derleme Yeri: Doğanca

kaçamā kızanım şimdi ateşe kıyacan tencereye o zaman bakķırla yapılırdı ateşte oluncana kıara bakır dērdik biz bakıra suyu kıuyuyusun (5) ondan sōra azar azar bi elinne kıarıştıırıyısın bi elinne de birasçıķ kıol yorucu hamuru adamaķıllı pişiriyısın unu sala sala sala ondan sōra saldın mı kıarıştıra kıarıştıra büyük kıaşıķla oklāyla adamaķıllı pişiriyısın unu (10) undan sōra pişti mi amur pişti kıocaman bu kıadaran sis tePsi dersiniz biS tava dērdik bide tavası deye unun içine bööyle güzelciK yayıysın amūru (15) altına yā undan sōra yayıysın üstüne de yā kıızırtııysın kıoron üstünde isteyen pekmez dōkērdi ben ütede kıayınvaldelēm unnar pekmezli yapārdı annem de alttan pişti mi (20) pişti üstüne yā kıavuruP tereyā kıavuruP kıırmızı biber de kıuyuyusun içine üstünü de aşılaysın alıP kıaşıķları yiysın āfiyet_olsun (25) tatlı isteyen tatlı yapārdı şey isteyen tuzlu yapārdı undan sōra da bi de yanına da ayran kıuyup ōrta yerine de ayran tasını kıuyup yime de yime de dayan öyleydi kıızanım eski eski yemekler çook (30)

(yaşınızı söyleyebilir misiniz?)

yaşım elli dōrT doumluyum kıısanım altmij bej yaşındayım

(öğrenim durumunuz?)

ilkoķul mēzunu unca avkıatlān arasında ākimnēn arasında ben ilkoķul mezunu kıaldım kıızanım

(önemli olan mutlu olmanız değil mi ?)

muTluyum mutluyum kıısanım (35) mutluyum çocuklāmı okuttuyum için kııskardeşlēmı okuttuyum için mutluyum ben de beni de okutacıydı babam ben gitmedim annemķa yalnız kıalacaK diye çoK bilgili bi ōrenciydim (40) ama hani bilgisizlikten deil ama bizim o zaman zamānımızda sādece boluda bi yatılı okul vardı işte başķa yok tabi tabi boluda benim kııskardeşim de boluda okudu (45) sādece kıızlara boluda vārdı yoktu yakınlarda ama

kıskārdeşim giTTi kıskārdeşim giTTi ben gitmedim (50) bilgisizlikten dil gitmeycem deyip te

(göçmenlik var değil mi, nereden gelmiş sizin aileniz?)

nenemizin babānemizle dedemizin nufus kātlanā baqārdıq unnar ortaküy doumnuydu babamız bura douml u (55) bābamız annemiz burda dōmuş unnar bura doumlu ha ortaköylü yāni şeylēmiz dedemiz hem dedemiz hem babānemiz ortaköy doumluydu

(göç sırasında yaşadıklarını anlatırlar mıydı?)

yaa annatırdılar (60) dā çok benim u ordaki beyimin nenesi annatırdı ateş içinden geçtik kızım şāPtıK deye yollarda ama böyle oralarda çok bilgimiz yok kızanım kızlar da isteyler (65) ama annatsalar da dinlememişik burasını boşaltmamışlar onun için dört beş yıl durmuşlar işte arizbabada u da te burada emen şu kırklarelinin şeylēnde ordaki köyde (70) undan sōra gene yerleşmişler bori işte kaç āne yerleşiseler ama buraya gelen ilk mācurlar bizim dedeler yāni

(kaç yıllarında gelmişler biliyor musunuz?)

bilmeyrim be yavrucum bilmeyrim (75) eski bilmeyrim yaa binnar otuz bir doumnu bizim amcamız arizbabada olmuş benim kendi amcam arizbaba doumlu ama geldi en bi yıl sōra mı iki yıl sōra mı yirmi sekiz doumlu (80) ama kaç yılında gene de yirmi altı yirmi yedi u yıllarda hadi olsun yirmi altı yıllānda olmuşlar u yolda dōmuş orda doumda annesini kaybetmiş (85) orda doumlu esaz işte deyrim ya beyimin şey ordan amcası ordan dōma bizim ordan doup ta gelen kalmadı bizde (88)

3.3. Karışık Unsurlar Barındıran Metinler

-15-

Adı-Soyadı: Selime YALÇIN

Doğum Tarihi: 1953

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: Yeşilova

(eskilerden konuşacağız)

şindi süleyim sana eskiden ne abardıq eskiden oraK biçerdik çapa kazardık
ārman dövērdik (5)

(peki tüm bu saydıklarınızı hala yapıyor musunuz?)

nerden yapıçan bitti epsi bitti batozlā vardı o zaman şindi biçerdüverler var
tabi (10)

(eski düğün adetlerinden konuşalım biraz da)

düün bilmem vallā düün ādeti mādeti ilK günü benim āyilemde meselā
keşkeK dūlürdü perşembe günü keşkek

(keşkek ne oluyor?)

ne oluyı keşkeK Teliķanlılar toplanyı ilkin keşkeK düiler düünnerde (15)
keşkeK pişirilerdi ya

(bilmiyorum ki keşkeğin ne olduğunu)

būdaydan perşembe günü cuma günü davullar gelirdi dā perşembe günü
davullar gelirdi eskiden dörd gün dörd gece düün tabi (20) öndan sōra öle bi
gece kız evindēdin bi gece çocuk evinde cuma günü gene iştee eylence TōrT
gündü vallā evlendin mi öndan sōra başlardı tarlaya giTmek (25) gelin
kalktı mı eskiden cuma sabai bulaşıkları yıkattırılādı kızannarı güzel olsun

(biraz uydurmuşlar sanırım)

vallā öle derlēdi yıka yıka dedilē bize öle kaynanam kalktıK dedi aa yıka
yıka (30) dedilē bulaşıkları da kızannā güzel olsunmuş kıoca kıarı masalı tabi
öleydi vallā kıızım işte çift çekene çile çok (35)

(siz kaç yaşında buraya geldiniz ?)

ben mi on altı yaşında geldim on altı yaşında geldim yetmişte

(hiç köyden çıktınız mı yani başka yerde yaşadınız mı?)

yaşadım (40)

(nerede?)

silivride

(kaç sene?)

dört sene kaldıK_orda

(çok değilmiş)

biz o Kadar yaşadık orda da bāçe baKtıK bi zengin evinde ben hizmetçiliK
yaPtım (45)

(çalışmak ayıp değil, ne mutlu size)

öle kısanım iç iç iç nābıcan ayat vallā ePsi gelmiyi ki aKlımıza çektiKlēmİS
şimdi gençler raaT be biS üç elti üçümüz de bir arada durduK birer oda
içinde (50) öle on yedi sene birer odada durduK

(buraya özgü bir yemek var mı?)

ne bileyim Purda özel bi yemēmiz bizim eskiden vardı bi keşkeK düünnerde
yapardık özel olarak

(siz keşkek yapmayı biliyor musunuz?)

bilmem ben (55) yapıyodu o zaman eski İtiyarlar aşçılar meselā düüne
giderlēdi tatlıyla bizim köyde kim giderse tepsisine koyarlādı kepeçyle
keşkeK getirilerdi eve (60)

(gidenler tatlı ile gidiyordu..?)

onnā da keşkeK koyuyolādı bize öleydi aa benim aKlıma gelmez ePsi öleydi
kısanım

(bir de yemek tarifi alsak sizden)

ne tārifi vereyim ona (65) mantı mı vereyim ee mantı yapıyız işte burda sini
mantısı aynı köümüzdeki mantılarla

(nasıl yapılıyor özelliği ne?)

tutuyun amuru kesiyin küçük küçük (70) sıkıyın yazıyosun kuyuyon tePsiye
pişiriyin undan sōra ördekle çou meselā ördēn suyunu da döküyon üstüne
(75)

(peki içine?)

içine ördēn etini koyuysun öle şabanımı getirdi siSi benim çoçam ay allā
öle kızanım işte eskiden öle oraK biçerdik demet çekerdik (80) tepe
yapardıK başaK kırıydıK tabi inek arabalarınnan nerde motor

(iş yaparken söylediğiniz maniler, türküler oluyor muydu?)

ne bileyim māni bilmeyim māni ben (85) te te te bu māni biliyi hadi mare
atice inge ama kızannā istiyi işte bi de nası mare vardı

māni māniyi açar (90)

māni bilmeyen kaçar

gel bir māni söylēlim

angimiz üste çıkar

şimdi duruKa aklına gelmiyi iņsanın eskiden eP böle dolama oynardıK (95)

eP māni sülērdik eP oynardıK

(dolama ne oluyor?)

ālka olurduK kızlar eskiden bi idirellez zamāni olsun böle toplanıP
bayramlarda birinde toPlanırdıK alka olurduK (100) oynardıK böle em māni
sülērdik çoçuklara māni atıyıS düünnerde elektirik ça Karladı tarlada gördülē
mi biSi çoçuklar meselā ça kar aynayı (105) tanırdıK onnarı

(sonra görüşür müydünüz?)

abe karşıdan çakiyi ee o duvar kadar öteden ben nişannandım ondan sōra
düünüm oldu dāmādi eve bile so kmadılā (110) vallā baK istedi gelsin adam
soKmadı bobamlar eskiden öleydi (115) nērde var kızım māniler de iç
aqlımıza gelmiyi vallā o dā genj be kızım

(başka vereceğiniz yemek tarifi var mı?)

amonyaklı pastayı ver mari (120) ben beceremiyim onun tārifini amonyoklu
pastayı tirenisa mı yō kaçamaK dil be ūma çorba tirenisa (125)

(ne çorba?)

ūma yumurtayı kırıldıK akını akıdırdıK onun içine ufala ufala böle onnarı
küçüK küçüK salardıK suyun içine ondan sōra süt koyarsaK (130)
kavurmazdıK ununu kara tirenisa yaparsaK kavuruduK yenden kavuruK un
salardıK içine yerdik çorba gibi (135) sarıyı da içine koyardıK yerdik kara

tirenisa yaparsak sütsüS un çorbası şindi yapmıyıs (140) pomaK be kaynana
tirenisa dērdi amur çorbası biz onnarın dilini konuşamıyız meselâ

(Pomak köyü mü burası?)

kaşışık (145)

Adı-Soyadı: Fevziye YALÇIN

Doğum Tarihi: 1961

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: Yeşilova

(isminiz?)

ohoo ismim fevziye yalçın evet fevziye neġ annatçam ben de bilmiyom ki

(kaç yaşındasınız?)

ben mi altmıj bir doumluyum

(öğrenim durumunuz?)

ilköretim beşinci sınıf (5)

(hazır siz yufka yapıyorken yufka yapımından bahsedebiliriz)

yuFKa yapımında te baKsana hepimiz toplanıP yufKa yapıyız_işte baK o dā güzel annatçak aslında vallā annatır adi bee annat (10) yürü geç sen oraya kıZım ben annatamacam bu işi

(anlatırsınız ne olacak?)

yoK yoK elti biS o büük (15) o olmuş elli sene birayı geleli o ePsini biliyi gid gid baK o ePsini biliyi (20) gelenekleri de biliyi ePsini biliyi sen oraya oraya geç baK baK geliyi (25) o güzel annatçak yürü o biliyi sen giT beni çiz (30) sil ordan

MANİLER

annem elbise almış

siyā dalları varmış

keşke sevmez olaydım

yārimin yāri varmış (35)

askerlerin bayraı

yel estiKçe savrulur

asker yāri andıKçe

ciyerlerim kıvrulur

parmaımda yüsüm
iki türlü taşı var
gideceim olanın
iki kıŞkardeşi var (39)

Adı-Soyadı: Ertuğrul MUTLU

Doğum Tarihi: 1963

Öğrenim Durumu: Lise Mezunu

Derleme Yeri: Yeşilova

(köyde ne ile uğraşıyorsunuz?)

çifçiyim köy muttarıyım

(hayvancılıkla uğraşiyor musunuz?)

tovuğçuluğ yapım

(yumurta da satıyorsunuz yani?)

evet yumurtaları satıy... tabè tabè

(neler ekiliyor burda?)

ekin ekīs (5) gündendi ekīs pancar ekīs

(muhacirlik var mı?)

yoğ buralıyım göçme möçme yoğ sâde buralıyım (10) ben dödum biralıyım

buralıyım dōma büüme buralı

(peki dedelerden falan?)

dedelerden gelmişler bulğaristandan

(hangi kasabasından?)

yoğ bilmim (15)

(eski adetlerden bahsetsek biraz da)

süledim işte unu bayanlara sorcağ âdetleri

(buranın ismi nereden geliyor peki?)

eskiden burunsuzmuJ

(burunsuz?)

burunsuz evet

(neden burunsuz demişler?)

bilmüm be yee (20) eski adamlar eski kuruluşlarda öyle demişler burunsuz

demişler şini yeşilovaya çevirmişler

(eskiden burada Rumlar falan varmış herhalde di mi?)

göçmenner varmıj göçmenner ePsi yer dişmişler (25) giTmişler o tilkipınar
var orda onun da adı tilkiPınarmış şini oldu yeşilpınar tabe

(Yeşilpınar' a da gideceğiz buradan sonra)

āmet_ābi pelivankündeydi (30) ama bugün gene bulamassınıS tilkipınarda
da bulamasınız orda bizim mütarımız vardı o ölmüş şim_biz de oraya giğcez
çünkü tabe (35)

(Allah rahmet eylesin, başınız sağolsun)

āmin

(biraz da panayırdan bahsetsek)

vallā ben şindi panayıra hic giTmedim nası bāsedeyim

(gitmediniz mi?)

giTmedim e siS burda babeskilisiniS (40) bizim yanımızda dā iyi gidiysiniS
panayıra kalabalık inşan bollū türkiyenin er yerinden gelen aynı bi ufa K bi
pazar pazarın bük āli (45)

(uzun yıllardır yapıyormuş)

tabi yaa pazarın en bük āli orası er çeşiT er şey var er çeşiT satış var

(sizin köyden ürün satanlar var mı?)

te baK anım giTTi tabi gezmē gidiz alışverişe (50) şimdi giTTiK baK
panayırdan alışveriş yaPmadık burdan şim_giTTik aldık çocua (55) okuyan
bi çocūmuz var ona defter kilap aldık iki yüz yirmi beş lira tuttu yaa

(işte, hayat pahalılığı)

tabi bee tabi bee ayat pālilī be kardeşim er tarafta bunun ötesi berisi yok
ayat pālilī (60)

(kaç çocuğunuz var?)

üç bi kızım var iki tāne çocūm var bi tānesi ünüverste okudu ācil tıp
teknikeri ediṛnede (65) bi kızım istambulda evli bi tāne_de om bir on iki
yaşında çocūm var tabi bee masraF büyük baş ka ne sorusan sor kısım (70)
ben buradayız işte bizim geçimimiz sādece çiğçilik başka bi şey yok zamānı
geldi te şindi ekin zamānı (75) çeltik ekenner çeltiKlerini biçiyler gündendi
olannar gündendilerini biçiyi bu sene allā ic bereket vermedi

(neden?)

bilmüm bee allaa allaa şētmek lāzım (80) bu sene yāmur yādı çoK yāmur yādı yāmurdan ekinner olmadı ovaları sular bastı iç

(belki çeltik daha fazla olur bu sene)

bilmüm ki (85) çeltikler te şindi yeni biçiyler ama çoK güzel bu sene çeltikler ava sıcak oldūna

(ben buralarda çeltik ekildiğini bilmiyordum)

olur mu bizde bi kişi var bin dölüm ekiyi biin (90) bin dölüm çeltik ekiyi tabi başka kölerde bilmüm ama bizim burda çeltik ekiyler yāni

(telefon görüşmesi)

efendim buyur kardeşim (95) yaa sōra geldim zaman alırım on iki lira tamam fark et... ic sorun dil iç sorun dil buket anım (100) tamam tamam iç sorun olmaz unutursaK helāl olsun hādi tamam tamam kardeşim sā ol (105) teşekkür ederim haydi iyi günner

(kaç yıldır muhtarlık yapıyorsunuz?)

on yıl

(bayağı olmuş)

bayā oldu bayā (109)

3.4. Pomak Ağız Metinleri

-12-

Adı-Soyadı: Halil İbrahim ÇELİK

Doğum Tarihi: 1944

Öğrenim Durumu: İlkokul Terk

Derleme Yeri: Kuştepe

şimdi sor bakayım ne suracan

(isminiz?)

aa ismimi vermem yasağ isim yazamassın

(neden?)

unu sor o zaman (5) ismini versin benim ismim verilmez tabii unun ismini al
ben ismimi vermem vallâ dil (10) makemee verirsen bak karışmam sōra

(olur mu hiç öyle şey neden sizi mahkemeye vereyim, yaşınız?)

yaşım kırk dört duumlu ne oluyōr (15) ben sana söyleyim yetmiş beş yazdın
mı aa hesaplâ hesapla bakalım onu nası hesaplācan (20)

(öğrenim durumunuz?)

ōrenim durumum ilkuğul terk

(köyden başka bir yerde yaşadınız mı?)

alpullu şeker fabrikada çalıştım otuz bîr sene

(ama burada kalıyordunuz değil mi?)

burda kalıy... evim burda çucuklarım burda (25) beş tâne çucūm vār bir
tene erkeK çucūm vār o da bana yeter dört kıS biri alamanyada dördü de
burda (30) beş çucūm var başka bir şey yok sekiS tâne turun var erkeK de
var dişi de var (35) erkeğ başladım evlendirmē altı tâne erkeK var geçende
yaPTım düün ona ee ne mutlu kıızı da verdik (40) kıza yaPTıK geçen gün
nişan

(o zaman hazır yeri gelmişken düğün adetlerinden bahsedelim biraz)

düün âdetleri iJde pomaK dūnü şey urkestira çalıyū onnār da oynuyū
başka ne yapacak (45)

(değişiklik bir şeyler yok diyorsunuz yani?)

değişik yok tabi başka yok nişanı yaPtıK işte geçen tabi aynı aynı değişiklik yok (50)

(gençliğinizde ne ile uğraşıyordunuz?)

ne yaPmadım ki ipsaladan yayan geldim yörgänla iPsalayı biliyo musun urdan yayan geldim bütün gece ezanda çı ktım (55) sabā namazına burayı geldim yayan yurganı da getirdim bi täne yurgan vardı keremitāne vardı sen bilmesin (60)

(ne vardı anlayamadım?)

keremitāne be kısım tūla ocā fabrika diil de eski elli sene evel atmış sene evel

(çiftçilik yaptınız mı hiç?)

çifçilig terk_ettim (65) yoğ bi şey yok memmurum şimdi memurum çifçilī bīfaktım yāni āmanet_ettim allā artık (70)

(peki hayvancılık?)

vardı terk_ettim vardı on om beş hayvan sattım kendime göre kaveye eve evden kāveye (75) maaş alıyoS bi buçuğ milyon bu kadar basit memmur adamım

(köyünüzün ismi nereden geliyor?)

makidonyadan gelmiş eskiler beş_ane kurulmuş bu köy (80) iki_üz sene yoktur beki yüz elli sene iki_üz sene var dedelerimiz kurmuş beş_ane ordan büüme yaPmış kim burda annattı sana (85)

(Hatice Karakaş)

ha burdaki atice benden bi yaş büyük zāte _asta kadını ne ūraşıyorsun ben olsam seni bi düvecem urda (90) yemek tertip ettiler mi çay kave

(evet sağ olsunlar çok güzel ağırladılar)

bizde öle bizde öle aynen burda böyle bis pomağıs (95) misāfiri oş karşılarız pomağ demeg yardımcı demek ama gacallar ırsıs buyrunus ba K ne diyor amuca (100) şşş amucan oş geldin diyö bana bakma bana bakma eP amıcan geldi (105) annatıyo_eP geçmişlerden kıS suruyör

cāmide dödüler unnarı ..? var bizim iki tePsi tuz yedirmişler (110) eb dömüşler amucam vardı benim konuşamıyör āzından salıyalar akıyör gāvurlar ordan burayı getirmiJler (115) cāmide dömüşler o dünki boğ bilen

biliyo o da bilmiyö nerden biliyösun (120) ğavurlar köpşüden getirmiJ
cämide dömüşler üŞ tePsi tuz yedirmişler büyük tePsi kolay mı āzından salıya
aқыyördu rāmetlinin (125) yaw kız dil dee kimde tüfeK var kimde bilmem
ne var mūtārın dedesi işte bi dee memet badatlı

(işbirliğı yapmışlar yani yunanla?)

tabi ğavur yunanlılara (130) üç kişi bunnar askere almamışlar onunıçi
kimde tabanca var kimde tüfeK var ulan pezevenK ispiyonculuğ yaPmışlar
üteKi kız nere giTTi (135)

(annem mi?)

annen miyd_o ben zanettim kız bee

(nereden gelmişler sizinkiler?)

dedelerimiS gelmiş beş_ane gelmiş beş āneden kurulmuJ burası (140)
makidonyadan mare bizden duymak istersen bu kıada basit işte beş_ane
olarag gelmişig büüme yaPmış falan filān (145)

**(köyünüzün bir efsanesi var mı peki ya da göç sırasında yaşadıklarını
anlatırlar mıydı?)**

kıafada mı kalır yaş yetmiJ beş

(daha gençsiniz ya maşallah)

ne genci yetmiJ beş yaşında unutuyörüm şini biraS söra kıoca kıarı diyör ver
ver su (150) diyör unutuyur ben unutuyurum unutkıanlık oluyo yāni kıarıyla
eP kıavğā yapıyöS sofrada (155) unuttum su vereyim unuttum kıaşıķ vereyim
neden işte elliyi geŞtin mi başlar unut... (159)

Adı- Soyadı: Hatice KARAKAŞ

Doğum Tarihi: 1943

Öğrenim Durumu: Öğrenim Görmemiş/ Okuma- Yazma bilmiyor

Derleme Yeri: Kuştepe

(nereden göçmüş sizinkiler?)

kırklāreli üsküpü. işte o taraflıydı

(Üsküp'ün neresinden?)

üsküpü ne bileyim kırklāreli köyleri küçüg getirmiş beni annem buraya kırğ
günlüg dā buraya gelmişim (5) babam askerlik yapmış burda karşıda
bayırda askerlik yapmış anamı beye nmiş anam da anasının bi tānesiymiş
gelmişler (10) askerlini bitirmiş gelmiş istemiş unu üvey annesine em
ābisini getirmiş annānem de sevmiş o babamı (15) ben kızımı verecem bu
pomā demiş pomaK ya babamın İaFı pomaK ya balkancı diyılar ona ya
pomaK o tarafı pomaK ya (20) babam da burda eP pomaKça konuşuymuş
unnar pomāka sbou pomāka pomāka eP pomaKçı demişler ona yāni pomaK
balkancı balkandan gelme ya da ben o taraflıyım ama burda aŗtı kı dōma şey
(25) büüdük burda evlendiK burda kaldıĝ burda şindi istambula ĝıĝcem ben
dá geĝen sene yedi ay kaldım orda (30) ayām kırıldı geĝen seneler parmāmi
kestiler şekerden bu parmāmi bunu kestiler geĝen sene baş parmāmi ee
galdım bīraya bir ay ço kıiyiydim Çanlandım (35) artıkı başladım yörümē
yediay kaldım torunumda yemek yapıyım kendime böyle poşetlere
koyuyum çamaşırımı getiriyim (40) banyuya atıyurum makinaya sāde
seremiyim bi da süpüremiyim kardaşımın kıızı geliyü süpüriyü (45) bana
şediyü İleştım düün yaPTıK ramazan bayramın ikinci günü sünneT dūnümüS
vardı torunumun dedim (50) siz gidin ben kalcam ben kendi işimi kendim
görüyüm artıkı dedim istemem istambulda (55) istambulda māKum yāni
iĝerde ep iĝerde e benim buşası aĝı klık āydi bi günü sabāli kalktım uykudan
dedim (60) tuvalete gideyim oturdum te oreye kalktım ordan emeklerek
geldim bureye tutuldum çekyattan (65) tam ayaklandım çıkayım kapıdan
hayde kült senin o ayakların yanına düştüm sırtüstü ayde kalĝe kemīmi

kırdım te ramazandan beri bak oturağıs su verırseler (70) içiyım ekmeK
verırseler yiyōrum kalkıP da kendim alamıyım yürüteşlele tuvalete kadar
getiriyılar beni (75) azır tuvalet aldılar bana sandalye gibi işte öyle pazar
günü gidcektik şindi salıya bıra Kımışlar salı günü gideceiz istambula o da
torun bakıyı gelin iki tane torun (80) şindi kıSkaşdaşı orda

(eskiden düğünler nasıl oluyordu?)

eskiden kızım düünleş üç gün üç geceydi pazartesı başlıyı pazartesı
gidiyuşsun ben kendim telciliK yaPtım beki om beş sene (85) pulculuK
yaPtım pulladım gelinlerı telledim dikiş da diKtim gelinleşin çizlerini ben
dikiyurdum ferācelerini (90) āni elbiselerini bile dikiyurdum pazartesı günü
başlıyuş düün yaşım allını kıuyuyuşum pulluyuşum saçını tariyuşum (95)
yapıyuşum saçını toğalarle bir tel ta kıyım ona başına işenkli elbise
giydiriyos ona ilk akşamı pazartesı günü a kşamısı yani salı akşamına salı
günü gelinlını giyiyursun

(peki gelinlikler şimdiki gibi miydi?)

diKtiriyısın onu (100) çiçekli rabo şeyli büzgülü elbiseleri üyle dikiyuşdu K
ālkalı yağası burası da büzgülü ee pazar salı günü düün oluyor akşamısı kına
kıuyuyuşuS

(adetler nasıldı peki?)

e şindiki gibi öyle deildi (105) geliyi bi kārı karıştırıya kınayı e koyuyılar
kınayı geliyi dāmaT kucağlıyı gelini (110) getiriyı evine çünkü evde
yapıyalardı şindi burda yapıyılar düünneri ba K nişan düün eP burda benim
evin yanıbaşında (115) birda oluyı düünnerimiS nişan da olsun düün de
olsun aha salon gibi e bis şey yapıyurduk erkez evinde yapıyurdu (120)
bāçelerinde yapıyosun ee ani çarşamba akşamı kıuyuyursun şeini yāni
kınasını çalıyalar şeyle darbuğayle ağarca çingenelerinden çarıyısın iki
kadın davullar da çalıyı (125) öyle orğ yoktu o zaman ertesı akşamı gene o
günü salı günü çarşamba günü gene düün var bütün eP besliyısın inşan bür
çanağtan yeniliyurdu bir tabağtan yeniliyurdu (130) çanağlar bu kadar çorba
koyulıyı tabağlar bu kadar alümüyon tabağları alıyurduk saan büyük (135)
fasülye yiyuşlardı pilaf yiyuşlardı tatlı keşkeK gene aynı yāni undan sōra şē
yapıyarlardı ani tepsiler geliyo (135) ben gelinin düününde yetmiş seksen

tePsi yüz tePsi öyle geliyıldi bana ama şindi peK gitmiyılār evelden ço k
tatlı gidiyodu on iki tePsi ben kestim kendim ölümün sünetinde kesme tatlı
toplandıK komşular (140) aŞtıK yufka kestiK erkez aldı bİrer tePsi pişirsin e
bana da ār gelmedi yāni gelenner gene öyle ziyan gidiyı (145) e kim yēcek o
kadar şeyi gelinin yaPtıK te burda bāçede kardaşımın bāçesinde dūnūnı o da
ūle tePsileār dolu dātıyorsun komşulara ne abıcan onnarı yenilmiyo kile
(150) veriyōrsun perşembe perşembe günü cuma a kşamı yapıyıldi şindi
bugün perşembe mi şindi bu gāce bütün köylü geliye yemek yemē dūn
evine geliyılar (155) herkez geliyı yemek yiyuār (157)

Adı-Soyadı: Adalet GÜR

Doğum Tarihi: 1939

Öğrenim Durumu: Öğrenim Görmemiş/Okuma-Yazma bilmiyor

Derleme Yeri: Pehlivanköy

(herhangi bir yemeğin tarifi alsak sizden?)

Kesme Tatlı Tarifi

şindi tātlı için kesme tatlı bir tePsiye beş yumurta sādī sarısını bi daa bir yarım bārda k̄ yout yarım bārda k̄ ta sūt şey yağ sıvu ya amur da pek sert olmaycağ böyle kulağ memesi açacan biraS kuruycağ (5) cevizlerini azırlaycan sařacān oklāvayla sbou bı kadar tePsi bükse tePsi bükse yağ emen emen yedi üz elli gışam ama ufāk̄sa yarım kilu (10) di mi şindi yanı da koymāsın kızım o hamur oluyor yāni bi daa furunda ancak orda pişiriyōrlar onnarı bis evde evelden pişirirdik (15) furun vardı şimdik e ne furun var ne bir şey var yok be ..? pişirmiyōrum (20)

Un Tatlısı Tarifi

başka tātlı da var şey yāni un tatlısı una üç yumurta kırıyuruz veyaut ta dört istēnsen yā da yarım kilu emen emen sıvı ya gidiyor (25) yarım bārda k̄ ya sūt ya yuurt koycan bi kabartma tuzu bi vanilya unu da güzeltene karıştıracān yāni pek sert olmācağ gene o da kulağ memesi gibi bēyle unnarı yapacan böyle yuvaşlacı k̄ yuvaşlacı (30) kuyuyursun onnar pişiyor şindi davullarda pişiriyōrsun yok beke ateş evelden ateşte ateş yakıyuduk (35) yapıyuşuS sōra pişti mi şerbetini bir kilü şerbet şeker gidiyōř bir tePsiye yāni böyle kuyuca olsun o vaqıt düküyuşuS bir řisi biraS sūsun (40) birisi biraS sıcak tātlı biraS souk̄ olursa emen şerbeti düküyuşuz kapatmadan öyle duruyor yāni ne tātlılar kızım yapmışıK (45) ne şeyler yapmışıg ben ben tātlı birincisi geldim bırda tabii asılı diyor řo (50) dursun diyor torunnar baqsın diyor annāneleri neler yapmıj babānneler (55) kaymağam geldi gečen sene bi da şey ne rızā ābinin kıızı şey nizāminin kışçāz kaymağam girdi gibi aa tize sen az deilmişsin dedim ne oldu e bağ (60) dedi sen dedi tātlı

birincisi olmuşun dedim yani işleş vardı (65) ne işleş pancar çı karıyuruz utufamiyoşus çamaşırımızı yı kayalım yoktu çamaşır makinası yoktu elde (70) beş çocuk biz de iki yedi kişi kaynata sekiS kişi yemeK ekmek ta yapıyorduk furunda

(başka yemek tarifi verebilir misiniz?)

Kapama Tarifi

onu ederlez olunca yani ama şey tavuk etiyle o oluyor yani böyle bütün etler meselâ göüs kanat ama etle oldu mu kaynatacan eti güzelcene (75) pirinci ıslatıcan biraS şeker biraS tus su da böyle nuşmal olacağ yani böyle ne sıcak ne souğ aşladın mı fazla amurulur e şeker biras tus kuyuyuruz suyun içine (80) pirinç duruyur bir sāt kadar o vağıt yıkıyuruSunu tePsiye kuyuyuruS yamı ayarlıyoşuz etini kuyuyuruz (85) üstüne yeşil suvan kuyuyurduğ dere otu nāne

(başka baharat?)

e iştee karabiber bağ karabiber yedik mi kuyuyuruS tabağa e mi kabağ börekleri e mi su börekleri benim yaPTim yani bu dünyāda yokani yapma şey ama şindi giTTim übür dünyāya (90)

(güneş sabunlarından bahsediyorlar)

yeşil unutmušum e bi da řey çamaşır sodası o daa vaşsa para alcan yo ksa alamāsin (95) o vağıt yirmi beř kuruşa elli kuruşa aldık mı çamaşır yıkāceiz veyātta ..? yok ..? fayda giTmişik übür dünyāya

(eski düğünler nasıldı?)

düünneri e nasıl yapıyorus e telli pullar yana kılarda duvağlar bu kadar çadış taşıyamıyorsun (100) dönemiyorsun dur biber kestim taranayı yapacam ādi oj geldin be kızım sana (105) evde de yaparlarđı yemekleri şindi düün burda salonda yapıyolar tabi ep öyle üçer gece düün idi e mi ne için üç gece düün yapılyordu e mi yoruluyorsun uturma kıtan gelin (110) yok şindiki gibi salon yoğ bi şey öle işte çeki çekmişiK yaşıyoşuz gene yaşıyoşuz (115) avadan yaşıyoşuz

(eşinden bahsediyor)

teşzi yani teşzi köün içinde yani var da dörT beş kişi yani üseyinabi rizāabi bizimki selāttin yani vardı ama işte büyük teşziler esaz dört tāneydi

(120) dört kiŒiydi bayramlaŗ birer afta eve gelmezdi diksin yetiŒtirsin Œindi
azıŗ eŗ Œey beke ama yok fayda yok fayda

(nereden gcmŒ büyükleriniz?)

kimin (125)

(sizin dedeleriniz?)

bulŗaristandan ePsi gelmiŗ gemiŒ ama biz bilmiyoruz kızıŗ unnar eskiden
yāni tabi e giTTi mustafa giTTi (130) e babānemiS ŗaynanam rāmetli ōrdan
gelmiŒler anneleri babaları dedeleri da yāni göçmen hepimis ēpimiz yle
(133)

3.5. Yunanistan Göçmenleri Ağzı Metinleri

-7-

Adı-Soyadı: Mustafa KARACA

Doğum Tarihi: 1938

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: İmampazarı

(İmampazarı ?)

tārī bir köy burada medreseler imam yetişirmiJ pazar kurulurmuJ ama şindi iÇbi şey kalmadı kıştepeye Filan gittiniz mi ha (5) kıştepe deye bi şey yoK imampazarın merāsına kurulma ama kıştepe şin_çoK büüdü

(neden İmampazarı demişler bu köye?)

yaa imam yetişirmiş imamlar yetişirmiş (10) pazar kurulmuş macaristanı iÇ duydun mu macaristandan tekirdāda bi anıtı varmış

(evet, Rakoçi Müzesi)

atlen gelirler gelirler (15) avşadan beri çıkarlar sorarlar imampazarına nerden gidilir baK arita ellerinde gelirler (20) gelirler burda köy kāvesinde katırçiölu nerde katırçiölu burda şēden çıkar şeye doançanın içine de bir ayda gidiçekler (25) gene dönüçekler ama şimdi imampazar bitti yaa alpullu iÇ duydunuz mu alpullu neden alpullu peki alpulledan imampazara gelin gelir katırçiölundan (30) iy_ama gelini başka biri de istēmiş tam doançanın çıkışında önlerler alayı o zaman gelinner at üstünde gidēmiş orda gelini öldürüler (35) anası allı pullum giTTi allı pullum giTTi ondan sōn...

demişler alpullu olsun birasının ismi yaa

(köyde ne işle uğraşıyorsunuz?)

çifçiliklen

(ne yetiştiriyorsunuz?)

buyday ayçiçek (40) eskiden pancar ekērdik ama onū_da kaldırdılar fabrikayı saTTılar öyle ayvancılıK koyunculuK ama şindi boş işlere bakarım (45)

(kahveyi siz mi işletiyorsunuz?)

e kāve işte kendime kā

(arkadaşlarınız geliyor o kadar diyorsunuz?)

yoğ be yoğ te gören var mı kimse yok (50)

(eşiniz yaşıyor mu?)

yaşār yaşār te ikimis burda onunnan kııs istambulda evlendi edirneye galdiler
çocukları oğula gelirdi (55) kıızı ünüversteyi kazandı çocuk anadolu lissesini
kazandı şinçene biTTi okul giTTiler evler şindi orda boj duru yaa (60)

(göçmenlik var mı?)

var tabi

(nereden?)

benim annem bulğaristandan bobam selāniKten

(bizimkiler de Selanikten gelmişler)

ama bilmesiniz onnān dilini “lağarife tašto duşti”

(ne dediniz?)

sen dedim kimin kızısın (65)

(siz de göç edenlerin arasında mıydınız yoksa?)

biS bîrda dōma bobamnar bin doğuzüz doğuz senesinde aa dil bin
doğuzüz on doğuzda ordan çıkarlar a bağam a bağalım (70) kırklareline
şee gelirler öztoforas şindi oldu orası beyendik orayı çı karlar ordan gelirler
ğaynarçaya ğaynarğadan pelivanküüne pelivaküünden burayı (75)

(Selanik’in neresinden gelmişsiniz, anlatırlar mıydı?)

annatırlar vodina ğazā vilāyet selānik ğazā vodina

(peki göç sırasında yaşadıklarınızı anlatırlar mıydı?)

neler çekmişler neler gece kaçarlar yunannar köü basarmış (80) köyleri
basarmışlar gece emen iki tene yorgan atın üstüne a bağalım gelirler
edirneye edirmeden ay şee kırklareline annemner edirneye gelir (85) çok
neler çekmişler şey bilir misin ağarcayı

(henüz gitmedik)

orda ergene üstünde köprü var ağarcaya girişte bizim bobamlar de demler
pelivankünde oturlar o zaman iyçama (90) atatürkün çeteleri varmış bi
tānesi de bābamların köylüsü o çete kaçırılmışlar onu elinden onu arar nerde
bu var bu köylü (95) pelivankünde bulurlar tabi dedemleri bobam da o
zaman doğuz yaşında yağalalar peşin bobamı dayi resmini gösterişler (100)

bobam der nereye bilicem ben amıca bilmem ki der (105) bin altıüz āne der
köy ben nerde tanıycam do kuz yaşında çocuK soktu der tabancanın
namlısını āzıma (110) söle de söle bi de girdim avluya der üü annem bi
tarafTa bobam bi tarafTa komşu bi tarafTa (115) alırlar onnarı götürürler
ağarca köprüsüne orda karağolları varmış onnarın başaşşā sallārmışlar
dedemleri ergeneye atıcağlar (120) söle de söle sabbā kadar işkence yaa çok
çekmişler yaa ama bu kadar şeyt vermişK (125) kolay dil yāni (126)

Adı-Soyadı: Sevgiye Şayın

Doğum Tarihi: 1956

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu

Derleme Yeri: İmampazarı

(büyükleriniz nereden göçmüşler ?)

bobanne bulğarıstan lofçadan gelmiş o şimdi bu soyacı çı Kıtı yā tabi annemner yerli diyu da kızlar girdiler annemin bobānesi bulğarıstan lofçadan gelmiş (5) tabi bobamnar da cerenli yunanistan cerenniymiş bobam da bobamnar eP derdiler çirmenli çirmenli o gene cerenmiş soyācında

(babanız bu köylü değil mi ?)

bobam da işte bobaları gelmiş yunanistandan ani tabi eP gelme birası eP gelme (10) zāten selānik kılķışlı şeyler kaynatamnar da kılķışlı

(o da buradan bu köyden değil mi?)

tabi eP hep bu köyden sāten kaynatamnān sülālesi emen_emen bu köy aynı sülāle bi biz biķaç hāne varız dışardan tabi (15)

(anneniz yerine size soralım o zaman olur mu ?)

e sor kısım bilcēmiz bi şey varsa

(eski düğün adetlerinden bahsedelim ne dersiniz?)

e tabi canım meselā verirdi benim zamānımda boba_ārlī vardı meselā (20) bobam aarlık aldı bana bük nişan yaPTı e bütün er şeyi kaynatar alıyo meselā çeyizi ani yünneri pamūnu yorgan_ı mı diKtircen yorganın kılıfını o zaman öleydi (25) olan tarafına er şey alıyodu ani biz anca çīs

(baba ağırlığı nasıl oluyor?)

boba_ārlī derler ani kıza başlık parası o zaman boba_ārlī dērdiler (30) başlık parası tabi bizde birda öyle derler _ani başlık parası ama büyük nişan yaPTıķ rāmetli ablam vardı almanyada o dedi (35) dūnüne ya gelirim ya gelemem büyük nişan yapalım dedi büyük nişan yaPTıķ o görsün deye (40)

(adetler falan nasıldı peki eskiden?)

ādetler iç_ışte öyle ben burda o zaman dā şeydi hilK ben kōfēre gittim meselā kōfēre orda resim çekindim ani nişanını k_aldım kendime (45) öyle

diyim sana ğardolab_büfe o zaman yoktu ben gene aldım yenilik şeylik
aŞtıK t̄abi ondan sonra ğardolaP aldıTTım (50) ani büfe vardı o zaman masa
sandalye öyle aldıTTım kendime işte d̄ünümüz oldu burda alayımız oldu
kına oluyo iki gün iki gece (55) burda oluyó düünner o zaman alay geliyo
alıyó seni gidiyó meselâ öyle güSeldi o zaman gelenekler görenekler (60)

(sandığın üstüne oturma adeti var mıydı?)

tabi tabi çeyizi alırkene sandın üstüne oturuyo bi akrabâ para veriyo ondan
sona o kalkıyo alıyollar şeye gelin gelin arabasının_önüne emen çıkıyollar
zatten (65) o zaman aşkı böyle gelin çıkarıyosun inge qarılar çıkarıyo orta
yere bi kilim veyaut ta asır vardı o zaman o zaman böyle dildi ki er yerimiz
topraktan suvamalıydı evlerimiz (70) bi basamaK yaPTı mı ee kaynatam
geldi bi basam...ben ne sevindim d̄ünüm için bi basamaK olmuJ bizim (75)
tabi hani er şeye seviniyosun o zaman yoK ki bõle çıkarıyolar seni
oturuyosun sandalyeye kaynana yerde oturuyo (80) ondan sõra kaynana
kalkıyó senin yerine oturuyó ben oturuyom kaynananın yerine ondan sõra
kalkıyosun ondan sonra ben oturuyom (85)

(neden, anlamı ne peki?)

âdet gelin kaynana

(yerlerini bilsinler, iyi geçinsinler diye mi acaba?)

aynen haynen bi sıcaklık olsun bi sıcaklık olsun deye m̄anası o ândan sõra
gelin kaynana er kişi veriyo ordan (90) o zaman şey yoktu tencere tava
güüm tePsi ani beş avlu tabi bu annanneden bu aladan bu teyzeden başımın
üstünde ben örtülü hani öyle a ha bü sürü gene tenceren şeyin toPlanıyo
meselâ (95) aynen öyle benim bobam aydın görüşlüydü öyle düü nnerden
şeylerden hiç kalmazdı köyde hilK ben pantolon giydim meselâ aldı beni
(100) p̄elivanköye götürdü patlıcan moru iç unuTmam erkek terzisine bana
pantolon diKtirdi böyle cepli böyle pazara da giderdik bobeskiye
perşembeye pazara gid̄erdik (105) kimsede olmayán şeyi al deişik al bizim
maşyemizi düzgünümüzü kaşımızı kalemimizi bobam_alırdı tabi öyleydi
ȳani

(çok şanslıymışsınız)

aynen_öyle (110) hic bizi kısıtlamadı düün mü oluyo köylerde bizim
mālenin kızanını bobam toplar götürür bi düün olsun beni de er yere (115)
ben de çok oynardım oyneycan ama haa maqyeji şey giimi çok sevdi
oynadın mı da tamam ileri görüşlüydü (120) o zamankı zamanda ütü yok
kor ütü veyautta bu yatān arasına eP koyardık pantolonlarımızı ani yastıklān
arasına baK duruyo tā bozmadık yastıklarımızı düzelsin deye (125) āşkı mı
var āşkı ney gündendi sopalaından onun üstüne de ip geçiriP asardık
üretiyodun ani o zaman (130) üretiyodun yāni ister_istemez

(köyünüzün meşhur bir yemeği var mı?)

meşur yemei ne olsun amir_işi meselā burda bizim amir_işi çok katmer
kapama bi de kapamamız var (135)

(pirinçle etle yapılan değil mi kapama?)

hee he tavuklu etli kapama olmazlardan olmazı sūtlācımız da öyle meselā
ıdırellezde sūtlācımız illāki olur

(ıdırellez gelenekleriniz neler mesela?)

ıdırellez geleneKlerimiz ne labada sarması tabi (140) labadalar çok var baK
bahçede bilem var labadalar şii bahçede var gösteririm şeyse (145) labada
sarma sūtlācımız olur illāki ıdırellezde şini aKşamdan ne_abarsın ısırğan ateş
yaKarız atlarız ısırğan alırız (150) böyle birbirimize vururuz ani eyer şeyse
dreden geçeriz astalıKlar giTsinmij deye bōle geçeriz sabaylin otlar da
otlar çili oluyo ya böyle (155) çilliysen böyle yaparsın çiller gitsin evet
banyo yapıp salanğaç Kırardık (160) dudumuz vardı önünde orda tarālar
saçlarımızı uzasın deye uzarmış sözde ıdırellez günü ondan sōra gündüzü de
bütüün köylü kızlar kadın kız toplanır (165) salanğaç Kırup em sallanır em
māniler oynanılır eylenilir

(peki bildiğiniz mani var mı?)

olmaz olur mu (170) var da şini dur aklıma gelirse ay dur şindi baK iÇ de
aslında düünneri biz yapardık düünneri de biz yapardık (175) ayātımız çok
şeyli geŞti böyle rāmetli beyim de düünneri severdi oynamayı şeyi çok icbi
yerden Kalmazdık

in dereye dereye

inemediklerine
yārime çirkin derler
çekemediklerine

(buranın bir efsanesi var mı peki?)

yaa buranın efsānesi burası ğavur köyüymüş aslında şeyler kiliseler varmış
(180) kilise kıyusu bilem derdik. attā kilisenin önünde kıyu varmış o kāve
var ya kāvenin yanında ondan sōra heP ğavur evleri vardı burda biz
geldimizde kaŞ tāne tabi iş türk...yunan köü burası (185) imampazar burda
imamları yetiştiriyomuşlar oğul varmış imamları yetiştiriyomuşlar tabi
şimdi cāmimiz bilem kapalı imam yok. ama (190) imampazar āslında şimdi
heP yaşlılar kaldı genŞler de dışarı çıkınca iç kalmadı kimse be kızım erkeS
dışarda tırağya öyle batıyo işte ne ayvancılık ne kıyunculuk (195)

3.6. Yugoslavya Göçmenleri Ağzı Metinleri

-6-

Adı- Soyadı: Mustafa DURGUT

Doğum Tarihi: 1945

 ğrenim Durumu: ilkokul Mezunu

Derleme Yeri: Hıdırca

(köyde ne yetiştiriliyor?)

buyday ay i e yulaf arpa bunnar

(hayvancılık var mı?)

yoğ ayvan yoğ bende

(köyün yerlisi misiniz?)

dışardan g me bis tabi yögoslavyadan gelme (5) zamanna dedemner gelmişler

(kaç yıllarında?)

vall  orasını bilemem şimdi ee otuz beşlerde bizim y ni şeyden yögoslavyadan gelmiş dedem ner ama nine esaz buralı (10) yerlisi s na o yunan şeinde ded e er lde burda bi yunan  rmiş şetmiş ordan ka iler gene memlekete b bamnarla gel l  (15) yedi yaşında babam gel  buraya  osovalı piriştina k  nden bizim dede oralı şte yetiştird imiz arpa buyday yulaf ayçiçek mısır (20) silaşlık mısır ekiyi ayvanı olan bu başka bi şe yo bizim burda evel  eltik ekidik ama şimdi bu  uyular  uyular  apanınca su yoğ onun için (25)

(biraz da panayırdan bahsedelim)

panay r en tırağyanın en b  k panayır panayır çok  alabaydı bu sene

( r n çıkarıyorlar mı sizin köyden?)

yoğ panayırdan ürün olmuyo

(hayvan satılıyor değil mi?)

bu sene satılmadı tabi bu sene  sTalığ nedeniyle yasağlandı (30)

(ne hastalığı?)

şarbon asTal  kurbandan dönen ayvanlarda çıkmış er lde  yrabol tarafında pazarları  apattırıyorlar

(ama hastalık yurt dışından gelen hayvanlarda görülmüyor muydu?)

yurd dışından gelenler bulajmasın deye

(peki bildiğiniz efsane var mı?)

iÇ iÇ onlardan **(35)** bis zâte ben askere gidene kadar kırdı büüdüm kıSım
koyunların peşinde köe bi sât uzaktı orda kış yaz orda kalıydık bis

(oraya kalmak için bir yer yaptınız değil mi?)

kışla vardı orda orda kalıydık **(40)** benim vercēm bu kadar

(kışın neler yapıyorsunuz?)

kışın kahvede bütün gün aylak çifçinin ne altı ay yaz altı ay kıj iboo iboo gel
sen dā-yi annadırsın **(45)** bak bu ünüversteden mastır yaPıcağ kırklareli há
há o dā çok gezi bu başkanlık ta yaPTı bu **(50)**

4. BÖLÜM

DİZİN

Bu bölümde sözcük köklerinin, özel isimlerin, yer adlarının, yiyecek-içecek adlarının dizinleri dört başlıkta sınıflandırılarak verilmiştir. Özellikle Gramatikal dizinde madde başları Türkiye Türkçesi olduğundan sadece günlük dilde sıkça kullanılmayan sözcüklerin anlamlarına yer verilmiştir.

4.1.Gramatikal Dizin

a: *ünl.*

a.8/95, 7/85, 7/70, 7/70, 18/45,
10/120

aa: *ünl.*

a.+7/70, 14/60, 12/20, 12/5,
15/65, 15/30, 18/70, 10/175,
10/150, 10/30, 10/10, 1/185,
1/165, 1/160, 1/145, 1/135,
1/120, 1/70, 1/55

aay: *ünl.*

a.+1/15

abe: *ünl.* Teklifsiz konuşmada,
bilhassa Rumeli ağızlarında
seslenmek ve dikkati çekmek için
kullanılan hitap sözü, ey, hey.

a.+15/110

abdest

apdez

a.+9/30

açlık

aşlıK

a.+3/8

āşlık

ā.+tan.3/35

ağabey

ābi

ā.+17/30, 18/30

ā.+nin.14/60

ā.+sini.13/15

abla

a.+lārda.1/50

a.+m.10/60, 8/35

acayip

acaiP

a.+4/130

acı

a.+3/55, 3/55

acil

ācil

ā.+17/65

aç-

aç-

a.-acan.14/5

a.-ar.15/90

a.-ıp.18/5

a.-mışlā.1/105

a.-ıyo.19/40

a.+mā. < açma+ya. 1/200

aŞ-

a.-tıK.8/50, 13/145

açılma

a.-.18/65

açıklık

açıklıK

a.+13/60

ad

a.+1.17/30

a.+ın1.1/215, 1/210, 1/205

adam

a.+15/115, 3/80

a.+da.11/50

a.+ım.12/80

a.+lar.17/25

adamakıllı

adamaKıllı

a.+5/10, 5/10

adamcağız

adamcāz

a.+3/25

a.+1.3/40

âdet

âdet

ă.+8/90

ă.+i.15/15, 2/95

ă.+leri.12/45

ādet

ā.+ler.8/45

ā.+eri.17/20

afiyet

āfiyet

ā.+5/25

ağır-

āri-

ā.-y1.11/45, 11/40, 11/90

ā.-yo.11/90

ā.-ydi.11/35

ār

ā.+13/145

ağırlık

ārlik

ā.+ī.8/30, 8/30, 8/20

aarlık

a.+8/25

aarlık

a.+lıyıs.4/5

ağız

āz

ā.+ıma.7/11 0

ā.+ından.12/125, 12/115

aha: ün.

aha.13/120

aile

āyile

ā.+mde.15/15

ā.+sine.18/50

ak

ak

a.+ını.15/130

ak-

ak-

a.-mij.10/105

a.-ıyor.1/215

a.-mij.10/160

a.-miş.10/110

a.-ıyör.12/115

a.-ıyördu.12/125

akıt-

akıt-

a.-ırdık.15/130

akıl

akıl

a.+9/20

a.+ıma.8/175, 15/65, 9/50

a.+ımıza.15/120, 15/50

a.+ına.15/95

akraba

akrabā

a.+8/65

akşam

akşam

a.+11/20, 9/25, 2/85, 2/85

a.+dan.8/150

a+1.13/155, 13/130, 13/125,
13/100

a.+ına.13/100

a.+ısı.13/105, 13/100

aKşam

a.+2/80

al-a.-. 8/110, 8/110, 11/100, 10/55,
11/110, 12/10

a.-ayım.1/5

a.-dı.10/55, 8/25, 13/145, 19/70,
8/100

a.-ır.1/20

a.-ırmış.10/70

a.-ıy1.11/45

a.-ıylar.11/70, 11/70, 11/25

a.-ıysın.11/30

a.-mā.10/65

a.-madık.10/95

a.-madın.9/30

a.-may1.10/145

a.-mıyolar.19/15

a.-sınnar.10/70

a.-ma.11/100

a.-miş.18/55, 16/35

a.-mıyolar.19/15

a.-ırlar.19/85, 7/120

a.-dılar.19/85, 19/90, 13/80
a.-mişlar.3/50
a.-ıP.5/25
a.-dık. 17/55, 17/60, 14/100
a.-ırım.17/100
a.-ıyoS.12/80
a.-mamışlar.12/135
a.-amıyım.13/75
a.-ıyurduk.13/135
a.-can.14/95
a.-amāsın.14/95
a.-ıyo.8/25
a.-ıyodu.8/30
a.-dım.8/45, 8/50
a.-ıyó.8/60
a.-ırkene.8/65
a.-ıyollar.8/65
a.-ırdı.8/110
a.-ırız.8/150
a.-ıyomuşlar.18/15

āl-

ā.-dı.10/90

alan

a.+a.2/20

a.+dan.2/65, 2/35

alay: a. Yun. *alayi* Bir merâsimde, bir gösteride yer alan kalabalık, kortej.

a.+8/60

a.+1.7/35

a.+ımız.8/55

alçak

alçaK

a.+19/20

aldırt-

aldıT-

a.+Tım.8/55, 8/50

âlem

âlem

ā.+10/70

alın-

a.-ırmış.10/75

alışveriş

a.+17/55, 2/45

a.+e.17/50

a.+ini.2/45

allah

a.+9/55, 9/35, 9/30, 9/25, 9/25,
9/20

allā

a.+15/80, 2/90

allā

a.+12/70, 17/80

allaa

a.+a.17/80, 17/80

alh

a.+7/40, 7/40

allık

allīnı

a.+nı. < allık.+ını.13/95

alt

a.+1. 3/15, 3/70,

a.+ına.5/20, 1/50

a.+ını.10/165

a.+ta.4/15

a.+tan.5/20

altı

a.+6/45, 6/45, 7/110, 12/40,
15/40, 15/40, 5/85, 5/85, 3/15

a.+da.4/45, 4/45

altın

a.+10/115

altmış

altmış

a.+4/15

atmış

a.+12/65

altmij

a.+16/5, 5/35

alüminyum

alümüyon

a.+13/135

ama

ama.+6/25, 6/10, 8/190, 8/120,

8/35, 7/125, 7/90, 7/65, 7/45,

7/45, 7/35, 7/30, 7/10, 7/5,

14/130, 14/125, 14/120,

14/90, 14/75, 14/75, 14/10,

13/140, 13/25, 12/100, 17/95,

17/90, 17/35, 15/90, 5/85,

5/80, 5/75, 5/70, 5/65, 5/50,

5/45, 5/45, 4/95, 4/60, 4/50,

4/50, 4/30, 4/10, 4/5, 3/94,

3/90, 3/75, 3/35, 3/25, 3/25,

19/90, 19/85, 19/50, 18/70,
18/65, 18/55, 11/95, 10/175,
10/175, 10/145, 10/125,
10/110, 10/75, 10/45, 10/30,
10/20, 10/5, 9/55, 9/50, 9/50,
9/45, 9/45, 9/40, 9/35, 2/130,
2/100, 2/85, 2/30, 2/20,
1/195, 1/175, 1/175, 1/110,
1/110, 1/105, 1/90, 1/75,
1/75, 1/70, 1/50, 1/30, 1/5

aman: *ünl.*

a.+10/150, 10/50, 1/190, 1/55

amaan

a.+1/190, 1/125

amman

a.+10/40

amca

a.+m.5/80

a.+mız.5/80

a.+sı.5/88

amıca

a.+7/105

a.+n.12/105

amuca

a.+12/100

a.+m.12/115

a.+n.12/105

amin

āmin

ā.+17/40

amir

āmīr

ā.+in.11/80

an

a.+18/5, 18/5

a.+da.4/10

an-

a.+dıKçe.16/39

ancak

ancağ

a.+14/15, 10/30

anca

a.+8/30

andır-

a.-cağ.2/75

angarya: *a. Yun. angaria.* Ücret vermeden yaptırılan iş.

angāriye

a.+1/150

anıt

a.+1.7/15

anla-

a.-yamadık.2/105

anna-

a.-yan.2/125, 2/120

anlat-

a.-ıyım.4/131

annad-

a.-ayım.10/15

a.-ır.4/95

a.-ırsın.6/45

a.-ıyorum.1/195

a.-üler.4/90

annat-

a.-çağ.16/10

a.-çam.16/5

a.-ılan.19/35, 18/20, 18/20

a.-ır.16/10, 18/35

a.-ırdı.5/65, 3/25

a.-ırdılar.5/60

a.-ıyorum.19/55, 19/50

a.-ıyu.18/40

a.-mā.4/95

a.-mıyolar.18/35

a.-salar.5/70

a.-tırıydı.3/25

a.-tırıydı.3/35

a.-tını. < anlat-dığını.19/35

a.-amacam.16/15

a.-çağ.16/30

a.-ıyoñ.12/110

a.-ırlar.7/75

a.-tı.12/85

annaT-

a.-sam.1/65, 1/65

a.-Tıklar.4/105

a.-Tırıydı.3/45, 3/40

a.-Tī. < anlat-dığı.4/90

anlattır-

annadır-

a.-dılar.1/165, 1/135

a.-mışlar.1/135

anne

a.+leri.14/133

a.+lerinin.1/135
a.+m.7/115, 7/65, 13/5, 16/35,
5/20, 11/125
a.+min.8/5
a.+miz.5/60
a.+ka.5/40
a.+ler.1/165, 1/135
a.+mner.8/5, 7/85
a.+n.12/140
a.+sine.13/15
a.+sini.5/85
anná-
a.-m.11/120
ana
a.+m.13/10, 10/60, 10/40
a.+mı.13/10
a.+sı.7/40
a.+sının.13/10
anneanne
annāne
a.+leri.14/55
a.+m.13/15
annanne
a.+den.8/95
ara
a.+9/50
a.+da.15/50
a.+sına.8/125, 8/125
a.+sında.5/35, 5/35
ara-
a.-r.7/95
a.-rsan.11/5
a.-yolar.1/170
arā-
a.-can.11/20
araba
a.+4/110
a.+da.4/115
a.+ları.19/15
a.+larınna.18/30
a.+larınnan.15/85
a.+nızla.19/10
a.+sı.1/45
a.+sından.1/60, 1/45, 1/45
a.+sının.8/65
a.+sınna.1/85
a.+ya.4/115

a.+ylan.1/80
avraba
a.+dan.1/45
arazi
arāzi
a.+19/80, 2/20
a.+lerimiz.19/80
erāzi
e.+2/5
e.+si.2/10
arpa
a.+6/20, 6/5
ārpa
ā.+3/30
artık
artık
a.+12/70, 4/10, 11/15
a.+1.13/55, 13/40
artıK
a.+10/175
artıki
a.+13/25
as-
a.-an.10/120
a.-ardık.8/130
a.-ārdılar.10/120
asıl-
a.-ırdı.10/120
asılı
a.+14/50
asker
a.+16/39
a.+e.6/40, 12/135, 11/15, 2/130,
2/120
a.+i.2/125
a.+lerin.16/39
āsker
ā.+2/115
askeriye
a.+2/132
askerlik
a.+ni.13/15
askeşlik
a.+13/10, 13/10
askı
askı

a.+8/70, 2/100
āskı
ā.+8/130, 8/130
asıl
asıl
a.+ında.8/180, 8/175, 16/10
āsıl
ā.+ında.8/195
aş
a.+ı.3/5
aşçı
a.+lar.15/60
aşağı
aşşā
a.+4/60, 4/50, 19/85, 19/85,
1/45
a.+daydık.10/100
a.+ya.19/65
at
a.+7/35
a.+ın.7/85
a.+len.7/15
at-
a.-ayım.10/65
a.-ın.3/75
a.-ıyūrūm.13/45
a.-mışlar.1/160, 1/160, 1/140
a.-tı.1/60
a.-ıcaıklar.7/120
a.-ıyıs.15/105
atla-
a.-rız.8/150
ateş
a.+8/150, 14/35, 14/35, 5/65
a.+e.5/5, 3/5
a.+in.3/15, 3/10
a.+te.14/35, 5/5
atej
a.+3/15
ateJ
a.+3/10
atlı
a.+1/185
avcı
a.+yım.19/60
avukat

avkat
a.+lān.5/35
avlu: a. Yun. avli Bir binânın ortasında, yanında veya çevresinde bulunan üstü açık, etrâfi duvar, çit vb. ile çevrili yer, hayat.
avlu.8/95
a.+ya.7/115
ay: ünl.
a.+6/45, 6/45, 8/175, 7/85,
13/35, 13/30, 15/80, 10/177,
2/60, 13/40
a.+da.7/25
ayak
ayağ
a.+ların.13/70
ayağ
a.+11/90
a.+ları.11/90
ayām
a.+ām.< ayak+ım.13/35
ayaklan-
ayağlan-
a.-dım.13/70
ayarla-
ayaflı-
a.-yoşuz.14/85
ayçiçeği
ayçiçek
a.+6/20, 7/40, 19/75
ayçiçē
a.+6/5, 4/5, 4/5, 18/5
a.+ni.19/80
a.+nne.2/10
aydın
a.+8/100
aygaz
ayğaz
a.+lar.3/10
aylak: sf. (ET. ayla-
mak “dolaşmak”tan ayla-k) Boş gezen, işsiz güçsüz (kimse), âvâre.
aylak
a.+6/45

ayna

a.+y1.15/105

aynen

a.+8/110, 8/100, 8/90, 12/95,
9/65, 9/65, 2/130, 2/75, 2/45

aaynen

a.+2/130

aynı

a.+1/160

ayni

a.+8/15, 13/135, 12/50, 12/50,
17/45, 15/70, 2/65, 2/10

ayrıyeten

ayretten

a.+2/100

ayrıl-

a.-d1.10/105

az

a.+14/60, 2/20, 2/15, 1/220,
1/220

azar

a.+5/10, 5/10

azıcık

accık

a.+na.10/160

acıık

a.+10/170

bağ

bā

b.+9/10

bağır-

baar-

b.-d1.11/95

b.-1.2/75

bār-

b.-iyor.1/55

baba

b.+ları.14/133

b.+m.6/20, 13/25, 13/10, 5/40,
11/125, 11/120, 1/40

b.+m1.13/15

b.+mın.13/20

b.+mız.5/55, 10/30

bāba

b.+mların.7/95

b.+mnarla.6/15

b.+mız.5/60

boba

b.+8/30, 8/30, 8/20

b.+ları.8/10

b.+m.8/115, 8/110, 8/100, 8/25,
8/10, 8/10, 7/115, 7/105,
7/100, 7/65, 10/65, 10/60,
1/45

b.+m1.7/100

b.+mın.1/15

b.+mla.1/10

b.+mlar.7/90, 15/115

b.+mnar.8/10, 8/10, 7/70

buba

b.+cim.3/80

b.+m.10/40, 1/60, 1/55, 1/20

babaanne

babāne

b.+miS.14/133

b.+miz.5/60

b.+mizle.5/55

babānne

b.+ler.14/55

bobanne

bo.+8/5

bobānne

b.+si.8/5

baba ağırlığı: a. Damat veya ailesi tarafından kız tarafına verilen maddi bedel, başlık parası.

boba_ārli

b.+8/30, 8/30

baca

b.+dan.10/160

b.+lān.10/110

bacak

bacak

b.+lar.10/15

bağlı

bāli

b.+ydık.1/220, 1/205

bahçe

b.+de.8/145, 8/145

bāçe

b.+15/45, 19/75, 9/10

b.+de.13/150

b.+lerinde.13/125

b.+sinde.13/150

bahçivanlık

bāçevanlıK

b.+9/10

bahset-

bāsed-

b.-eyim.17/40

bak-

bağ-

b.-.6/50, 8/175, 8/145, 13/70,
16/20, 16/10, 15/115, 11/35,
bağ.12/15

b.-alım.10/15, 12/20, 7/70, 7/85

b.-aran.2/55

b.-ma.1/45, 12/105

b.-mā. < bak-maya.1/130

b.-mişlā.1/185, 1/185, 1/125

b.-mişlar.1/185

b.-sana.10/110

b.-tı.10/40

b.-amıyo.11/90

b.-ayım.11/110, 12/5

b.-arsan.11/110

b.-ārdık.5/55

b.-ıyı.13/80

b.-sın.14/55

b.-arım.7/45

b.-am.7/70

bağ-

b.-.8/125, 7/20, 14/90, 13/115,
12/100, 17/55, 17/50, 16/25,
16/25, 4/45

b.-alım.11/50

b.-san.19/85

b.-sana.1/30, 16/10

b.-tıK.9/10, 9/5, 9/5, 9/5

b.-tık.15/45

b.-mayı.11/15

bağ

b.+14/60

bakım

bağım

b.+ından.19/90

bakır

bağır

b.+5/5

b.+a.5/5

b.+lara.3/94

bağır

b.+la.5/5

bakkal

bağkal

b.+2/25

bağkal

b.+da.4/25

bana

b.+8/25, 13/145, 13/140, 13/80,
13/50, 12/105, 12/105, 12/30,
3/75, 3/70, 11/85, 11/20,
11/15, 10/150, 10/40

banyo

b.+8/160

banyu

b.+ya.13/45

bardak

bağdak

b.+14/30, 14/5, 14/5

bas-

b.-ar.4/110, 19/50

b.-armış.7/80

b.-armışlar.7/85

b.-tı.17/85

basamak

basamağ

b.+8/75

basamağ

b.+8/75

basit

b.+12/145, 12/80

basma: a. Üzerine baskı yoluyla renkli şekiller, resimler yapılmış pamuklu kumaş.

b.+10/115

bastır-

b.-ınca.19/90

b.-ısın.3/15

baş

b.+13/35

b.+ıma.11/85, 11/55

b.+ımın.8/95

b.+ına.13/100, 19/85

b.+ında.11/105

b.+ından.3/45

baş aşığı

baş-aşşā

b.+7/120

başak

başak

b.+15/85

başka

başka

b.+6/25, 7/35, 14/25, 12/50,
12/45, 12/35, 17/95, 17/75,
17/70, 5/45, 4/55, 19/75,
18/35, 11/5, 1/40, 1/15**başkanlık**

başkanlık

b.+6/50

başla-

b.-dı.18/60

b.-dım.13/40, 12/40

b.-miş.1/200, 1/130

b.-r.12/159

b.-rdı.15/25

b.-yuş.13/95

b.-yolar.19/85

b.-y1.13/85

başlangıç

başlangıç

b.+ta.11/45

başlık

başlık

b.+8/35, 8/35, 8/30

bat-

b.-ıyo.8/195

batak

batak

b.+1/55

bayağı

bayā

b.+17/109, 17/109, 3/80, 3/45,
3/45**bayan**

b.+lara.17/20

bayır

b.+19/80

b.+da.13/10

bayr

b.+ında.1/100

bayrak

bayra

b.+1.16/39

bayram

b.+2/65

b.+ın.13/50

b.+laş.14/125

b.+larda.15/100

bayramlaş-

b.-ır.2/70

bazı

bāzı

b.+3/35

be: ünl.b.+8/195, 7/50, 14/105, 14/20,
12/65, 17/60, 17/20, 15/145,
15/125, 15/120, 15/50, 5/75,
11/125, 10/175, 10/175,
10/155, 10/60, 9/65, 9/60,
9/35, 1/175, 1/70, 1/60, 1/55,
1/35

bee

b.+12/140, 17/80, 17/70, 17/60,
17/60, 16/10, 9/65**becer-**

b.-emiyim.15/125

b.-ebilcem.10/15

b.-iyidi.3/80

beğen-

beyen-

b.+miş.13/10

biyen-

b.+mey1.10/145

belki

beki

b.+13/85, 12/85, 10/150, 1/75

beke

b.-.14/125, 14/35

bekle-

b.-mişlē.1/185

b.-rsin.2/45

b.-yelim.1/175, 1/165

b.-yo.2/45, 2/45

beklē-

b.-mişlē.1/180

belirli

b.+2/95

belli

b.+4/695

ben

b.+6/40, 8/120, 8/100, 8/95,
8/85, 8/85, 8/75, 8/50, 8/45,
8/45, 7/110, 7/105, 14/50,
14/50, 13/140, 13/140, 13/90,
13/85, 13/55, 13/55, 13/30,
13/25, 13/20, 12/155, 12/140,
12/90, 12/20, 12/10, 17/75,
17/40, 17/15, 16/15, 16/5,
16/5, 15/125, 15/110, 15/85,
15/55, 15/45, 15/40, 5/50,
5/40, 5/40, 5/35, 5/20, 4/130,
4/130, 4/115, 4/95, 4/25,
4/25, 4/20, 3/35, 19/60,
19/55, 19/55, 19/50, 18/40,
18/5, 11/120, 11/105, 11/95,
11/95, 11/90, 11/80, 11/75,
11/25, 11/20, 11/10, 11/10,
11/5, 11/5, 11/5, 10/75,
10/70, 10/65, 10/45, 10/35,
9/55, 9/55, 9/55, 9/35, 9/30,
9/25, 9/25, 9/20, 9/20, 9/10,
2/20, 1/200, 1/195, 1/80,
1/50, 1/30, 1/5

b.+de.6/5

b.+den.12/90, 11/70, 10/25,
1/40

b.+i.8/115, 8/100, 13/75, 13/5,
16/30, 5/40, 4/115, 11/65,
11/20, 11/5, 10/177, 10/145,
10/65, 10/55, 1/60, 1/45

b.+im.6/45, 8/100, 8/20, 7/65,
14/90, 13/60, 12/115, 12/10,
15/80, 15/65, 15/15, 5/80,
5/65, 5/45, 4/105, 4/90, 4/30,
19/55, 19/30, 18/25, 11/120,
11/85, 11/70, 11/55, 11/40,
10/90, 10/45, 10/5, 9/50,
1/90, 1/75, 1/75, 1/15

b.+imki.18/40

b.+imle.1/40

b.+im.13/115, 11/35

beraber

barāber

b.+1/95

berāber

b.+18/30, 18/30, 10/90, 10/65,
10/65, 10/60

b.+iz.4/30

bereket

b.+17/80

beri

b.+7/20, 13/70

b.+ce.3/85

b.+si.17/60

b.+ye.1/110

besle-

b.-yısın.13/130

beş

b.+8/95, 14/120, 14/100, 14/75,
14/5, 13/85, 12/150, 12/150,
12/145, 12/140, 12/140,
12/85, 12/80, 12/75, 12/35,
12/30, 12/20, 17/60, 5/70,
4/60, 18/25, 11/35, 10/140,
9/50, 1/220, 1/95, 10/60,
10/45

b.+lerde.6/10

b.+te.4/75, 4/75

bej

b.+5/35, 18/65

beJ

b.+18/80

beşir bir yerde

beşi bi yerde

b.+10/120

b.+ydi.10/125

beşinci

b.+16/5, 1/75

bey

b.+im.8/180, 10/145, 10/140

b.+imin.5/88, 5/65

beygirli

b.+1/185

böyle

b.+8/180, 8/160, 8/155, 8/155,
8/105, 8/105, 8/70, 8/70,
14/80, 14/80, 14/75, 14/40,
14/60, 14/5, 13/40, 12/95,
5/65, 19/50, 2/115

böyle

b.+14/30

böle

b.+8/155, 8/80, 15/130, 15/105,
15/100, 15/95, 4/125, 4/90,
19/75, 9/10, 2/45

böle

b.+4/115, 9/45, 1/25

böyle

b.+5/15

büle

b.+1/165

büle

b.+4/95, 3/55, 3/15, 3/10,
10/120, 10/90, 10/65, 2/65,
1/5

bık-

bık-

b.+arsın.4/95

bura

b.+5/60, 5/55, 4/90

b.+sının.11/130

b.+da.19/15, 18/50, 11/80, 8/45,
5/60, 11/15, 7/5, 5/70, 4/85,
1/205, 6/25, 6/15, 8/190,
8/185, 8/135, 8/60, 8/55,
7/55, 7/25, 7/25, 14/110,
13/150, 13/115, 13/115,
13/30, 13/30, 13/30, 13/25,
13/25, 13/10, 12/95, 12/85,
12/30, 12/25, 12/25, 12/25,
17/95, 17/40, 15/70, 5/60,
4/50, 4/15, 19/50, 11/80,
10/45, 10/5, 10/5, 2/130,
2/110, 2/85, 2/35, 2/35, 2/5

b.+dayım.10/55

b.+dayız.17/75

b.+lı.6/10, 17/15

b.+nın.8/180, 2/35

b.+sı.8/185, 8/180, 13/105,
12/120, 4/130, 4/85, 11/50

b.+sını.5/70, 10/170

b.+ya.6/20, 13/5, 13/5, 5/75,
4/120, 4/105, 4/75, 4/75,
4/65, 4/60, 4/45, 18/50,
11/35, 10/100

b.+yı.7/75, 12/115, 12/60,
19/40, 1/125, 1/120

b.+daki.12/90, 4/125, 4/85

b.+dan.17/55, 4/125, 4/120,
4/65, 4/65

b.+lıyım.17/15, 17/10, 17/10

b.+ya.19/35

b.+dan.11/45

buġa

b.+sı.13/60

bure

b.+ye.13/65

huri

b.+19/30

buġa

b.+da.1/135, 14/50, 19/70,
19/35

b.+nın.19/10

b.+dan.19/60

buġa

b.+da.2/115, 8/35, 7/70, 13/120,
19/70, 2/65, 1/195, 19/45

b.+ları.19/55, 2/65

b.+larını.1/105

b.+lı.11/125, 11/120

b.+nın.10/160

b.+sı.8/10, 19/70, 19/35, 1/200,
1/105, 19/55

b.+sının.19/70, 1/210

b.+ya.13/35, 4/75

b.+yı.16/20, 1/140

b.+dayım.4/25

b.+sının.7/40

huri

b.+5/75

buġak-

buġak-

b.-alım.1/195, 1/190

b.-ır.1/10, 1/10

b.-ıyolar.1/200

b.-tık.4/10

b.-tım.11/10

b.-tın.9/20

buġaĖ-

b.-mığlar.10/135

b.-tığ.4/30

buġaĖ-

b.-tım.12/70

buġaĖ-

b.-mığlar.13/80

biber

b.+.*14/105, 5/25, 3/55*
bibēr
b.+lerdi.*3/55*
biç-
b.-erdik.*15/80*
b.-ērdik.*15/5*
b.-ērmişler.*3/30*
b.-iyi.*17/80*
b.-iyler.*17/90, 17/80*
b.-mek.*10/125*
b.-meye.*19/85*
b.-miş.*10/135*
biŞ-
b.-tiK.*10/20*
biçtir-
biştir-
b.-diler.*10/135, 10/135*
biçerdöver
biçerdöver
b.+.*15/10*
bin
b.+.*7/110, 7/70, 7/70, 17/95,*
17/90, 4/125, 4/80, 4/75,
19/70, 19/35, 19/30
biin
b.+.*17/90*
bil-
b.-em.*8/185*
b.-emem.*6/10, 12/130*
b.-cēmiz.*8/20*
b.-dīm.*2/115*
b.-eyim.*13/5, 15/85, 15/55*
b.-i.*1/70*
b.-icem.*7/105*
b.-imiyorum.*1/80*
b.-ir.*7/90, 1/75*
b.-irdi.*3/20*
b.-iyi.*15/90*
b.-iyi.*16/30, 16/25, 16/25,*
16/20, 16/20
b.-iyo.*12/120, 12/55*
b.-iyorum.*1/5*
b.-iyösün.*12/120*
b.-meden.*10/75*
b.-mem.*7/105, 15/55, 15/10,*
4/55, 3/20, 1/60
b.-mesin.*12/60*

b.-mesiniz.*7/65*
b.-meyen.*15/95*
b.-meyim.*15/85*
b.-meyrim.*5/80, 5/75, 5/75*
b.-mīm.*17/15, 10/80, 10/75,*
10/70, 10/65, 10/60, 10/35
b.-miy.*12/120, 10/10*
b.-miyom.*16/5*
b.-miyorum.*19/30, 19/5, 18/40,*
1/195, 1/80, 1/80, 1/75, 1/70,
1/5
b.-miyoruz.*14/130*
b.-miyum.*18/40, 18/35*
b.-müm.*17/95, 17/85, 17/80,*
17/20
bile
b.+.*13/95, 15/110, 3/65, 3/25,*
2/15
bilem
b.+m.*8/190, 8/14*
bilen
b.+n.*12/120*
bilgi
b.+miz.*5/65*
bilgili
b.+.*5/40*
bilgisizlik
b.+sizlikten.*5/55, 5/45*
bina
b.+.*4/125*
bir
b.+.*7/25, 7/5, 14/85, 14/40,*
14/40, 14/20, 14/5, 14/5,
13/130, 13/35, 12/35, 12/30,
17/70, 16/5, 15/95, 15/50,
5/80, 4/125, 19/5, 11/10,
1/180, 1/155, 1/155, 1/155,
1/135
bīr
b.+.*13/100*
bīr
b.+.*12/25*
bi
b.+.*6/40, 6/25, 6/15, 8/135,*
8/115, 8/90, 8/90, 8/75, 8/75,
8/75, 8/70, 8/65, 8/20, 8/15,
7/115, 7/115, 7/115, 7/115,

7/95, 7/15, 7/10, 14/115,
14/95, 14/60, 14/30, 14/30,
14/15, 14/5, 13/110, 13/60,
13/45, 13/10, 12/130, 12/90,
12/90, 12/80, 12/70, 12/60,
17/90, 17/75, 17/70, 17/70,
17/65, 17/65, 17/60, 17/45,
17/45, 15/100, 15/90, 15/55,
15/55, 15/45, 15/25, 15/25,
5/80, 5/45, 5/40, 5/30, 5/10,
5/10, 4/130, 4/125, 4/100,
4/85, 4/45, 4/35, 4/35, 4/35,
4/35, 4/35, 4/35, 3/90, 3/75,
3/65, 3/55, 3/15, 3/15, 3/5,
3/5, 19/85, 19/75, 19/60,
18/80, 18/70, 18/10, 18/45,
18/40, 18/35, 11/70, 11/65,
11/55, 11/55, 11/55, 11/50,
11/35, 11/35, 11/25, 10/150,
10/100, 10/85, 2/132, 2/130,
2/130, 2/125, 2/120, 2/115,
2/115, 2/110, 2/110, 2/105,
2/105, 2/95, 2/80, 2/80, 2/80,
2/75, 2/65, 1/190, 1/185,
1/170, 1/160, 1/145, 1/145,
1/140, 1/130, 1/55, 1/50,
1/40, 1/25

biraz

b.+19/5, 19/5, 10/135

biras

b.+14/80, 10/10

b.+çık.5/10

biras

b.+14/45, 14/5, 12/150, 10/35

bişas

b.+14/80, 14/80, 14/45, 14/40

birbiri

b.+mize.8/155

b.+ni.19/90

biribir

b.+lēni.1/15

biribiri

b.+ne.1/190

birebir

b.+4/131

birer

b.+er.14/125, 15/55, 15/50

birer

b.+13/145

bir

b.+12/30, 1/210, 7/35, 4/40

b.+si.19/65

b.+nde.15/100

bir

b.+si.14/45, 14/40

birinci

b.+si.14/65, 14/50

birinç

b.+18/45

birkaç

bikaç

b.+8/15, 9/15

birlik

birliK

b.+te.2/10

bit-

b.-er.1/65, 1/65

b.-ti.7/30, 15/10, 15/10

biT-

b.-Ti.7/60

bitir-

b.-miJ.13/15

bitirt-

bitittir-

b.-dim.11/10

biz

b.+8/185, 8/175, 8/175, 8/30,

8/15, 14/130, 14/75, 17/35,

15/145, 15/45, 5/5, 3/75,

19/30, 10/95, 10/90, 1/205,

1/165, 1/130, 1/100

b.+de.8/35, 12/95, 12/95, 17/90,

4/45, 4/45, 18/80, 18/70,

2/45, 2/20, 9/55, 5/88

b.+den.12/145, 4/80, 4/80,

18/65, 10/95, 11/70

b.+e.15/65, 15/30, 4/95, 19/35,

18/20, 10/105, 10/95, 10/90,

10/40, 2/100, 1/175

b.+i.8/115, 4/105, 4/100, 11/45

b.+im.6/25, 6/20, 6/10, 8/135,

8/115, 8/110, 8/75, 7/90,

12/110, 17/95, 17/75, 17/45,

17/35, 15/60, 15/55, 5/88,

5/80, 5/75, 5/45, 4/80, 4/75,
4/70, 4/60, 4/60, 4/50, 4/50,
4/50, 3/45, 3/5, 19/15, 18/75,
18/75, 18/70, 18/65, 18/60,
18/15, 11/45, 10/125, 9/60,
2/115, 2/75, 2/75, 2/65, 2/50,
2/50, 2/50, 2/35, 1/205,
1/110, 11/115, 11/25

b.+imki.14/120

b.+imkiler.18/25, 1/115

b.+imkinler.3/45

b.+imkisi.11/35

bis

b.+6/40, 6/40, 14/15, 13/120,
12/95, 10/85

biS

b.+7/70, 16/15, 15/50, 5/15,
1/220, 1/215, 1/215, 1/150,
1/125, 1/120, 1/30, 1/25, 1/10

b.+i.15/105, 1/10

b.+im.1/90

boş

b.+7/45, 9/55

boj

b.+7/60

bok

boğ

b.+12/120

bolluk

bollū

b.+ u < bolluk+u.17/45

boşalt-

b.+mamişlar.5/70

b.+tılar.10/130

boz-

b.+madık.8/125

bozgunluk: a. TT. Boz+gün
olanın durumu, düzensizlik,
perişanlık.

bozgunluk

b.+ta.1/195

bölge

b.+2/45

b.+de.2/30

b.+den.2/35

b.+sine.2/35

bu

b.+6/50, 6/50, 6/50, 6/45, 6/30,
6/30, 6/30, 6/25, 6/25, 8/95,
8/95, 8/95, 8/15, 8/15, 8/5,
7/125, 7/95, 7/95, 14/100,
14/90, 13/155, 13/135,
13/135, 13/35, 13/20, 12/145,
12/80, 12/80, 17/90, 17/85,
17/80, 16/15, 15/90, 5/15,
4/115, 4/85, 4/80, 4/80, 4/75,
4/75, 4/70, 4/65, 4/20, 3/45,
19/85, 19/85, 19/80, 19/75,
19/75, 19/75, 19/35, 19/15,
18/65, 18/55, 11/120, 11/50,
10/105, 10/45, 10/35, 9/50,
2/132, 2/85, 2/85, 2/55, 2/45,
2/45, 2/35, 2/10, 1/205,
1/190, 1/190, 1/175, 1/175,
1/165, 1/90

b.+na.10/30

b.+ndan.19/90

b.+nnā.10/135

b.+nnar.6/5, 4/85, 4/80, 4/5,
9/45, 2/90, 1/165, 12/135

b.+nnara.2/40

b.+nnarı.1/175, 1/165

b.+nu.13/35

b.+nun.17/60, 4/105, 4/35, 4/35,
4/35, 18/15, 11/130, 11/80,
1/215

bı

b.+14/10

bî

b.+10/160

b.+nar.5/80

bü

b.+8/95

buçuk

buçuk

b.+12/80, 11/25

buçuK

b.+11/35

buğday

būday

b.+4/5, 4/5, 4/5, 18/5, 2/10

b.+dan.15/20

buyday

b.+6/20, 6/5, 7/40, 19/85, 19/75

b.+ını.19/80
b.+lar.19/90
bugün
b.+13/155, 17/35, 2/85, 1/65,
1/20, 1/20, 1/10

bul-
b.-acák.3/60
b.-amadımız.18/5
b.-amasınız.17/35
b.-amassımıS.17/35
b.-amaz.11/130
b.-can.11/5
b.-du.10/150
b.-madın.9/35
b.-urlar.7/100

bulaş-
bulaş-
b.-masın.6/35

bulaşık
bulaşık
b.-ları.15/30
bulaşıK
b.-ları.15/35

burun
b.-suz.17/25, 17/20
b.-suzmuJ.17/20

buyur-
b.-.17/95
b.-unus.12/100

büfe
b.+8/55, 8/50

bütün
b.+6/45, 8/25, 14/75, 13/155,
13/130, 12/55

bütüün
b.+8/165

büyü-
büü-
b.-dü.7/10
b.-dük.13/30
b.-düm.6/40
b.-me.12/85, 17/15, 12/145

büyük
b.+5/10

büük

b.+6/30, 8/40, 8/40, 8/35,
14/120, 13/135, 12/125,
12/90, 17/70, 16/15

b.+se.14/10
büyüg

b.+ü.1/15

büyüK
b.+1/40

bük
b.+8/25

bük
b.+17/50, 17/45

büzgülü
b.+13/105, 13/105

cahil
cāil
c.+iz.2/100

cam
c.+da.4/35

cami
cāmi
c.+de.12/125, 12/120, 12/110

cāmi
c.+1/170, 1/170, 1/145, 1/140,
1/140
c.+miz.8/190
c.+nin.1/170, 1/145
c.+ye.2/65

can
c.+ım.8/20, 10/55, 10/50, 10/45,
2/55

cehennem
c.+i.9/15

cennet
c.+i.9/15
c.+i.9/55

cepli
c.+8/105

cevap
cevaP
c.+9/55, 9/35, 9/30, 9/25, 9/25,
9/20

ceviz
c.+lerini.14/10

ciğer
ciyer

c.+lerim.16/39
cuma
c.+.13/155, 15/30, 15/25, 15/20
cumartesi
c.+.2/90
çağır-
çaar-
ç.-dım.10/170
çār-
ç.-ıyısın.13/125
ç.-ıyoz.19/10
ç.-ılarmış.1/130
ç.-iler.18/55
çadır
çadış
ç.+.14/100
çak-
ç.-iyi.15/110
çaķ-
ç.-ar.15/105
ç.-arlādı.15/105
çal-
ç.-ıyalar.13/125
ç.-ıyuş.12/45
ç.-ıyı.13/125
çalı
ç.+.1/45, 1/45
ç.+lar.1/55, 1/55
çalış-
ç.-ır.1/130
ç.-ırdıķ.10/85
ç.-ıyo.4/35, 19/25
ç.-ıyu.4/30, 4/30
ç.-maķtan.1/35
ç.-tılar.2/5
ç.-tım.12/25
ç.-tırcak.18/5
ç.-ıyo.19/25
çalıj-
ç.-.11/15
çamaşır
ç.+.14/95, 14/70
ç.+ımı.13/40
ç.+ımızı.14/70
çamaşış
ç.+.14/100

çanak
çanak
ç.+lar.13/135
ç.+tan.13/130
canlan-
Çanlan-
Ç.-dım.13/35
çapa
ç.+.15/5, 10/20
çare
çāre
ç.+.9/35
çarşamba
ç.+.13/130, 13/125
çavuş
ç.+u.18/35
çay
ç.+.12/95
çocuk
çocuk
ç.+.7/60, 4/35, 2/85
ç.+lāmı.5/40
ç.+lar.1/25
ç.+lara.15/105
ç.+ları.7/55
ç.+larımızı.9/10
ç.+larından.1/15
çocuķ
ç.+.7/110, 4/40, 2/80
ç.+lar.1/35
çoçuķ
ç.+lar.15/105
çoçuķ
ç.+.15/25
çucuk
ç.+.14/75
ç.+larım.12/25
çócū
ç.+m. < çocuk.+um.17/70
çócū
ç.+ü<çocuk.+u.4/40, 4/35
çocū
ç.+u <çocuk.+u.2/45
ç.+m. < çocuk.+um.17/65, 4/25,
11/10
ç.+muz. < çocuk.+umuz.17/60
çocua

ç.+a. < çocuk.+a.17/55, 10/55
çucūm
ç.+m. < çocuk.+um.12/30,
12/30, 12/35
çek-
ç.-ebiliyolar.18/65
ç.-emediklerine.8/180
ç.-ene.15/35
ç.-erdik.15/80
ç.-mij.3/30
ç.-miJ.3/80, 2/105, 2/105
ç.-mişik.14/115
ç.-mişler.7/90
ç.-tiKlēmiS.15/50
çek-
ç.-mişler.7/125, 7/80
çeki
ç.+14/115
çekin-
ç.-dim.8/45
çektir-
çektir
ç.-.11/50
çekyat
ç.+tan.13/65
çeltik
ç.+6/25, 17/95, 17/95, 17/80,
4/15, 4/10, 19/75, 18/5, 2/20
ç.+ler.17/90, 17/90
çeltik
ç.+19/85, 19/75
ç.+lerini.17/80
çeşit
çeşit
ç.+17/50, 17/50
çete
ç.+7/95
ç.+leri.7/95
çevir-
ç.-mişler.17/25
çeyiz
ç.+i.8/65, 8/25
çüz
ç.+lerini.13/90
çis-
ç.-.8/30

çık-
çık-
ç.-ın.19/50
ç.-ınca.8/195
ç.-ıy1.10/25
ç.-ıyollar.8/65
ç.-miş.6/35, 1/85
ç.-mişim.10/60
ç.-mişlar.1/85, 1/80
ç.-tım.12/55
ç.-ıK.11/55
ç.-ayım.13/70
çık-
ç.-tı.8/5
çıkar-
çıkar-
ç.-.7/25, 15/95, 2/75
ç.-ıyız.11/115
ç.-lar.7/75, 7/70, 7/20, 2/75
ç.-dı.1/60, 10/100
ç.-dık.2/25, 2/25
ç.-ılāmiş.1/150
ç.-ırız.3/94, 3/65
ç.-ıyo.8/70
ç.-ıyolar.8/80
ç.-ıyosun.8/70
ç.-ıyufuz.14/70
çıkış
çıkış
ç.+ında.7/35
çırak
çırāmız
ç.+mız. < çırak.+ımız.10/5
çiçekli
ç.+13/105
çiftçi
çifçi
ç.+nin.6/45
ç.+yim.17/5
çiftçilik
çifçilik
ç.+17/75, 9/10, 12/70, 4/25,
19/70
ç.+len.7/40
çifçilig
ç.+12/65
çifçilik

ç.+4/5, 2/20, 2/5

çift

ç.+15/35, 1/20

ç.+e. 1/10, 1/5

çiftlik

çiftlik

ç.+4/70

çiftlê

ç.+ê. < çiftlik.+e.4/70

çil

ç.+ler.8/160

çile

ç.+15/35

çilli

ç.+ysen.8/160

çingene: özel a. Far. çingâne. Menşeleri kesin olarak bilinmeyip Hindistan'dan çıktıkları sanılan, çalgıcılık, falcılık, ayakkabı boyacılığı yapmak ve elek, ızgara, maşa, çiçek gibi şeyleri satmakla geçinen, bütün Avrupa'ya yayılmış, çoğu göçebe topluluk, kıptî, roman.

ç.+1/95

ç.+ler.1/130

ç.+leri.1/130, 1/95

ç.+lerinden.13/125

çirkin

ç.+8/180

çiyli

çili

ç.+8/155

çiz-

ç.-16/30

ç.-di.11/40

çoğu

çou

ç.+15/75, 19/90, 18/60

çoğunluk

çounluk

ç.+lan.2/132

çounluK

ç.+la.2/10

çok

ç.+3/25

çok

ç.+6/50, 6/30, 8/180, 8/180,

8/140, 8/135, 8/120, 8/120,

7/125, 7/90, 13/140, 13/35,

15/35, 5/65, 4/105, 4/95,

3/65, 3/65, 3/40, 18/80,

18/80, 18/65, 18/30, 1/130,

1/115

çoK

ç.+7/10, 17/90, 17/85, 5/65,

5/40, 3/70, 3/65, 3/30, 3/20,

19/15, 18/80, 11/125, 9/65,

9/60, 9/40, 9/10, 2/5, 1/205

çoKtu.10/30

çook

ç.+5/30

çoKca

ç.+cası.3/55

çök-

ç.-tük.4/10

çubuk

çubuk

ç.+ları.1/165, 1/140

çünkü

ç.+13/115, 17/35

çürü-

ç.-dü.19/90

da: bağ.

da.8/175, 8/155, 8/140, 8/120,

8/15, 8/10, 8/10, 8/10, 8/5,

7/100, 7/45, 14/133, 14/120,

14/95, 14/80, 14/60, 14/30,

14/30, 14/25, 14/25, 14/15,

14/5, 13/150, 13/145, 13/125,

13/120, 13/105, 13/90, 13/80,

13/75, 13/45, 13/25, 13/25,

13/10, 12/120, 12/60, 12/45,

12/40, 12/30, 1735, 17/30,

15/140, 15/75, 15/65, 15/45,

15/35, 5/70, 5/70, 5/65, 5/30,

5/30, 4/95, 4/85, 4/85, 4/40,

4/35, 4/35, 4/35, 4/15, 3/90,

3/90, 3/70, 3/45, 19/90,

19/85, 19/25, 19/15, 11/115

dá

d.+13/30

daa
d.+14/95, 14/15, 14/5

ta
t.+6/50, 8/70, 14/75, 14/25,
14/5, 5/88, 4/60, 3/40, 3/35,
3/35

dağıt-

dāt-
d.-ıyursun.13/150

daha

dā
d.+6/50, 6/45, 8/45, 13/5,
17/45, 16/10, 15/120, 15/20,
5/65, 4/130, 19/65, 19/40,
10/150, 10/100, 9/50, 9/40,
2/70

tā
t.+8/125, 3/45

dal

d.+ları.16/35

damat

dāmat
d.+2/95, 2/90

dāmāt
d.+a.2/100, 2/100, 2/95
d.+2/105

dāmaT
d.+13/110

dāmādı
d.+ı.15/110

dana

d.+9/10

darbuka

darbuğa
d.+yle.13/125

davul

d.+lar.15/20, 15/20
d.+larda.14/35
d.+lar.13/125

dayan-

d.-.5/30

dayı

d.+11/40, 11/35, 2/65

dayı
d.+7/100

de: bağ.

d.+8/195, 8/180, 8/175, 8/175,
8/165, 8/135, 8/130, 8/120,
8/115, 7/125, 7/115, 7/115,
7/95, 7/35, 7/25, 14/110,
14/75, 13/120, 13/15, 12/65,
12/35, 12/35, 12/30, 17/70,
17/35, 16/25, 16/5, 15/120,
15/90, 15/50, 5/85, 5/45,
5/40, 5/40, 5/30, 5/30, 5/30,
5/30, 5/25, 5/25, 5/20, 5/20,
5/10, 4/50, 4/35, 4/25, 4/5,
3/90, 3/90, 3/75, 3/65, 3/40,
3/15, 3/15, 19/55, 19/55,
19/30, 19/25, 19/5, 18/80,
18/80, 18/80, 18/75, 18/75,
18/70, 18/40, 18/40, 18/25,
18/15, 18/15, 11/125, 11/115,
11/70, 11/70, 11/65

dee

d.+12/130, 12/130, 3/5

te

t.+5/55, 11/65

Te

T.+4/10

de-

d.-di.11/60, 10/135, 11/100,
11/105, 11/115, 15/30, 14/65,
14/65, 8/35, 8/40

d.-dim.11/65, 11/60, 11/40,
11/15, 11/15, 10/55, 1/170,
11/70, 11/80, 11/80, 11/85,
11/105, 14/65, 7/65, 14/60,
13/55, 11/115, 11/75, 11/75,
11/70

d.-dīme.1/45

d.-me.10/155, 11/125

d.-miş.1/215, 1/210, 1/210,
13/20

d.-mişlē.1/200, 1/195, 1/165,
1/140

d.-mişler.1/190, 1/175, 1/130,
18/15, 13/25, 7/40

d.-r.7/105, 7/110, 7/110, 7/115

d.-rmişlē.1/110

d.-rmişler.1/100, 19/45, 17/25

d.-yeyim.10/177

d.-yim.10/155, 10/130

d.-yip.9/30
d.-yemem.10/75
d.-diKleri.19/35
d.-mij.19/50
d.-rsiniz.5/15
d.-yip.5/55
d.-rdi.3/30
d.-yrim.5/88
d.-rlēdi.15/30
d.-dilē.15/30, 15/35
d.-dım.13/50, 13/60
d.-meg.12/100
d.-mek.12/100
d.-rdiler.8/10
d.-rler.8/30, 8/180, 8/35
d.-rdik.8/185
d.-meK.19/35
dē-
d.-cēm.1/205
d.-cēmi.9/45
d.-rdi.15/145, 3/40
d.-rdik.5/15, 5/5, 3/75, 3/90
d.-rdiK.3/5
d.-rdiler.8/30, 18/25
d.-rmişler.4/115
d.-yim.9/45
di-
d.-yor.1/55, 12/100, 14/50,
14/55, 14/55
d.-yolar.2/110, 19/60
d.-ycek.11/110
d.-ler.10/150, 10/150
d.-iyo.18/70, 19/70, 4/105,
12/105, 19/65
d.-mijler.19/45
d.-yu.19/65, 8/5
d.-yör.12/150, 12/155
d.-yılar.13/20
d.-yim.8/50
dīm
d.-m. < de.-yorum.10/40
diim
d.-m. < de.-yorum.10/105,
10/105, 10/145, 10/150
dio
d.-o. < de.-yor.4/120
dede

d.+6/20, 6/15, 3/50, 3/40, 1/75,
1/70
d.+lē.1/90, 1/70
d.+ler.5/75
d.+lerden.17/15
d.+leri.14/133, 1/135, 1/105,
1/80
d.+lerim.1/100
d.+lerimiS.12/140, 1/90
d.+lerimiSle.1/95
d.+lerimiz.12/85, 9/60
d.+lerimizin.1/195, 1/80
d.+lerine.1/135
d.+m.6/10, 4/90, 19/55, 19/35,
19/30, 10/65, 1/75, 1/75
d.+mden.19/55, 19/50
d.+mdi.18/25
d.+miz.5/60, 5/60
d.+mizin.5/55
d.+mle.10/65
d.+mler.7/90
d.+mleri.7/120, 7/100
d.+mne.4 105
d.+mner.6/5
d.+si.12/130, 1/75

defter

d.+17/60

değil

deil

d.+5/45, 4/5, 9/20, 2/95, 2/10
d.+di.13/105
d.+mişsin.14/60
d.+im.19/50

diil

d.+12/65

dil

d.+7/126, 7/70, 12/130, 12/10,
17/100, 17/100, 15/125, 5/55,
4/15, 3/85, 11/115, 10/85,
10/30, 10/30, 9/65, 2/20, 1/85
d.+di.8/70
d.+sin.11/15

di

d.+14/15, 18/30, 18/20, 10/75

değiş-

deiş-

d.-dirdiler.18/10

d.-mē. < değiş.-meye.18/60
d.-miyo.2/80
d̄iş-
d.-mişler.17/25
değişik
deişik
d.+8/110, 4/55
deişik
d.+12/50, 19/65
değişiklik
deişiklik
d.+12/50
dekar
dekar
d.+4/20, 2/20
deli
d.+4/125
delikanlı
Telikanlı
T.+lar.15/15
demet
d.+15/80, 10/20, 1/60
demir
d.+19/65, 19/40
denil-
den-
d.-d̄i.2/75
denk
deng
d.+18/65
denil-
denil-
d.-ir.2/85
dere
d.+14/90, 19/65, 1/125
d.+den.8/155, 1/215
d.+ye.8/180, 8/180
ders
d.+9/55, 9/35, 9/30, 9/25, 9/25,
9/20
diye
d.+5/40, 19/45, 19/20, 19/20
deye

d.+6/35, 8/165, 8/155, 8/125,
8/90, 8/40, 7/10, 5/65, 5/15,
18/65, 10/135
die
d.+4/110, 4/45
dıran: yans. söz. Ateşlenen
silahtan çıkan ses.
dīran
d.+1/180, 1/180
dış
d.+ından.6/35, 8/15, 1/75
dışarı
d.+8/195, 18/75
d.+da.8/195, 2/5
d.+dan.6/5
d.+daki.18/70
diğer
dier
d.+2/50
dik-
d.-iyurduK.13/105
d.-iyurdum.13/90
d.-iyurdum.13/95
d.-sin.14/125
diK-
d.-miş.11/85
d.-tiler.11/55
d.-tim.13/90
dikiş
d.+13/90
diktir-
diKtir-
d.-cen.8/25
d.-di.8/105
d.-iyısın.13/100
dile-
d.-y1.2/125
dilek
dileK
d.+2/125
dinle-
d.-memişik.5/70
dişi
d.+12/35

divan: *a. Ar./Far. divān*
Üstünde süslü örtüleri ve
yastıkları bulunan sedir, kol
koyacak yeri olmayan bir nevi
kanepe.

d.+10/165

diyaliz

d.+e.4/25

diyeliz

d.+4/25

doğ-

dō-

d.-dum.17/15

d.-muş.5/85, 5/60

do -

d.-up.5/88

doğma

dōma

d.+7/70, 13/25, 5/88, 17/15

doğum

doum

d.+da.5/85

doğumlu

doumlu

d.+5/88, 5/80, 5/60, 5/55

d.+ydu.5/60

d.+yum.16/5, /35

doumnu

d.+5/80

d.+ydu.5/55

duumlu

d.+12/15, 5/80

doğuş

douş

d.+tan.11/5

doksan

doşsan

d.+ 9/65, 2/65, 19/55, 19/35,
19/35, 19/30

doşsan

d.+19/30, 19/30

d.+1.2/5, 2/5

doşsam

d.+18/25

doktor

doştor

d.+18/55, 11/35

d.+u.18/45

doştor

d.+11/45

d.+a.11/95, 11/95, 11/95

d.+dan.11/95

d.+u.18/55

dokuz

doşuz

d.+7/110, 7/100, 7/70, 7/70,
18/60, 1/135, 4/125, 4/75,
19/85, 19/70, 10/25

d.+da.7/70

dolama: *a. grupla oynanan bir
tür oyun.*

d.+15/95

dola-

d.-y.1/140, 1/140

dolu

d.+13/150

domates

domatiz

d.+3/60

doğru

dōru

d.+9/25

doyur-

d.-uyo.2/125

dök-

d.-ērdi.5/20

d.-üyon.15/75

dük-

d.-üyuş.14/45

d.-üyuşuS.14/40

dönüm

dölüm

d.+17/95, 17/90, 19/85

d.+üne.19/90

dön-

d.-emiyörsun.14/105

d.-en.6/35

d.-ücekler.7/30

dört

d.+14/125, 14/120, 12/30,
12/15, 15/45, 5/70

dörd

d.+15/20, 15/20

d.+ü.12/30

dörT

d.+14/120, 5/35, 2/80, 2/80

dört

d.+14/25

TörT

T.+15/25

döv-

d.-ērdik.15/5

düv-

d.-e.3/94, 3/94, 3/94, 3/94

d.-ecem.12/90

d.-eriz.10/130

d.-mek.10/20

dō-

d.-düler.12/110

d.-müſler.12/125, 12/120,
12/115

dū-

d.-4/120, 4/115, 4/115, 4/110,
4/110, 4/110, 4/105, 4/100,
4/100, 4/100

düi

d.-iler.15/15

dövül-

dül-

d.-ürdü.15/15

dut

dudumuz

d.+umuz.8/165

düğün

dün

d.+ü.12/45

d.+üm.8/75

d.+ümüS.13/50

d.+ümüz.8/55

d.+üne.8/40

d.+ünü.13/150

düün

d.+8/115, 8/115, 14/110,
14/110, 13/155, 13/130,
13/120, 13/115, 13/105,
13/95, 15/50, 12/45, 12/40,
15/20, 15/15, 15/15, 10/100,
2/85, 14/110

d.+leṛ.13/85

d.+ner.8/60

d.+nerde.15/105, 15/55, 15/15

d.+nerden.8/100

d.+neri.8/180, 8/175, 8/175,
14/100, 13/115, 1/15

d.+nerimiS.13/120

d.+nerimiz.2/75

d.+ünde.13/140

d.+e.15/60

d.+üm.15/110

dur-

d.-.14/105, 2/60, 8/175, 8/175

d.-duḡ.15/55, 10/80, 10/50

d.-duḤ.15/50

d.-dum.10/85, 10/50

d.-dun.9/55

d.-muj.3/45

d.-muſ.3/30

d.-muſlar.5/70

d.-muyo.19/25, 19/20

d.-sun.14/55

d.-u.7/60, 10/80

d.-uḡa.15/95

d.-uyı.10/165, 10/165

d.-uyo.8/125, 11/30

d.-uyodu.19/15

d.-uyor.14/45

d.-uyudum.11/105

d.-uyum.11/65

d.-uyur.14/85

d.-urum.11/10

doğra-

dūra-

d.-ma.3/85

d.-ar.3/55

duraksa-

durakſa-

d.-ycaḡ.2/115

d.-yı.2/120

durgun

durgun

d.+2/30, 2/30

durum

d.+um.12/25

duſti

d.+7/65

duvak

duvağ

d.+laş.14/100

duvar

d.+15/110

duy-

d.-mağ.12/145

d.-dümü.19/55, 19/55, 19/50

d.-dümüza.19/30, 18/15

d.-dun.7/15, 11/ 20

d.-dunuz.7/30

d.-duyunu.4/130

d.-ma.18/40

d.-madın.9/30, 9/15

dükkan

düKkan

d.+18/80

d.+ım.2/25

d.+ında.11/5

dümen: a. *İt. timón* mec. Kişinin yönetim ve idâresini elinde bulundurduğu, yaşadığı yer.

d.+ım.10/45

dün

d.+10/135

d.+ki.12/120

dünya

dünyâ

d.+da.14/90

d.+ya.14/90

dünyâ

d.+18/45, 18/45

d.+da.9/55

d.+ya.18/30, 18/25, 14/100

düş-

d.-medik.1/60

d.-müş.18/35, 18/35

d.-müştürler.4/50

d.-tüm.13/70

d.-ürdü.1/45

d.-üyo.18/55

d.-üyu.18/45

d.-üyü.18/40

düşün-

d.-müşler.1/120

düzel-

d.-sin.8/125

düzgün: a. *TT. düz+gIn* Eskiden

hanımların ciltlerinin güzel ve gergin görünmesi için yüzlerine sürdükleri sıvı hâlindeki madde.

d.+ümüzü.8/110

e: ünl.

e.8/25, 8/20, 8/20, 7/50, 14/133, 14/130, 14/110, 14/110, 14/100, 14/100, 14/95, 14/90, 14/90, 14/90, 14/80, 14/60, 14/20, 13/150, 13/145, 13/120, 13/110, 13/105, 13/60, 17/40, 4/5, 18/25, 10/155, 10/135, 10/135, 10/70, 10/30, 2/130, 2/120, 2/75, 1/150, 1/60, 1/5

ee

e.+6/10, 8/75, 13/125, 13/105, 13/35, 12/40, 15/110, 15/70, 4/125, 1/165

et-

e.-mişler.4/110

e.-tiler.12/95

e.-erim.17/109

e.-eyim.11/105

e.-iyo.18/50

e.-elim.10/15

eT-

e.-medin.9/25

edin-

e.-ceKtim.11/95

efendi

e.+m.17/95

efsane

efsâne

e.+2/110

e.+si.8/180

eğer

eyer

e.+8/155

eğlen-

eylen-

e.-İlir.8/170

eğlence

eylence

e.+15/25

ek-

e.-ersen.19/75
e.-îS.17/5, 17/10, 17/10
e.-tik.4/15
e.-tim.4/20, 4/20, 4/10
e.-enner.17/80
e.-iyi.17/90, 17/95
e.-iyler.17/95
e.-êrdik.7/45
e.-idik.6/25
e.-iyi.6/25
e.+ner.17/85

ekil-

e.-en.19/75

ekin

e.+17/75

ekmek

e.+14/75, 3/75

ekmeK

e.+13/75

ekseri: *zf.* (Ar. *ekseriyyâ*'nın kısaltılmış şekli *ekseri*.) Çok defa, çok zaman, çoğunlukla, ekseriya.

e.+2/95, 2/132

el

e.+ime.11/55
e.+inden.7/95
e.+inne.5/10, 5/10
e.+lênle.3/35
e.+lerinde.7/20
e.+leydi.10/125
e.+de.14/70

elbise

e.+13/100, 16/35
e.+leri.13/105
e.+lerini.13/95

elektirik

e.+15/105

elli

e.+14/100, 14/10, 12/85, 12/65,
16/20, 5/35, 4/125, 4/125
e.+si.2/55
e.-yi.12/159

elti

e.+16/15, 15/50

emanet

ámanet

á.+12/70

emekle-

emeklêrek

e.-rek. < emekle.-yerek.13/65

emekli

e.+2/25, 2/5, 2/5

e.+lîn.11/115

e.+yim.18/5

en

e.+6/30, 6/30, 17/50, 18/80,
18/80, 18/80, 2/90, 2/40,
2/40, 2/40, 1/130, 1/15

erkek

e.+8/105

erkeg

e.+12/40

erkeK

e.+12/35, 12/30

êrkeK

e.+12/40

êrkek

ê.+1/155

ertesi

e.+13/130

es-

e.-tiKçe.16/39

esû

es.-û. < es.-iyor.4/125

esas

esaS

e.+18/25

esaz

e.+6/10, 14/120, 5/88, 18/40,
11/130

esazen

e.+18/60

esir

e.+18/55, 18/40, 18/35, 18/35

eski

e.+12/65, 17/25, 17/25, 15/60,
5/80, 5/30, 5/30, 4/105, 3/5,
18/30, 18/10, 2/55, 2/30

e.+ler.12/80

e.+si.2/75

e.+den.14/130, 13/85, 17/20,
15/115, 15/100, 15/95, 15/80,
15/55, 15/30, 15/20, 15/5,
15/5, 4/60, 19/15, 11/125,
2/85, 2/80, 2/70, 7/45
e.+dendi.2/15
e.+denmiş.1/115
eSki
e.+9/65, 9/60
eş-
e.-mē. < eş.-meye.1/130
et
e.+ini.14/75, 15/80
e.+iyle.14/75
e.+le.14/75
e.+ler.14/75
e.+i.14/75
etraf
e.+2/50
ev
e.+19/40, 1/130
e.+i.4/110
e.+e.12/75, 15/110, 15/60,
14/125
e.+de.14/110, 14/15, 13/115,
9/50, 2/75
e.+den.12/75
e.+ler.7/60
e.+leri.8/185, 10/105
e.+lerimiz.8/70
e.+im.12/25
e.+imi.10/155
e.+in.13/115
e.+inde.13/120, 15/45, 15/25,
2/85, 2/80, 2/80, 2/80
e.+ine.13/115, 13/155
e.+inin.19/75
e.+indēdin.15/25
evvel
evel
e.+6/25, 12/65, 12/65, 4/80,
4/80, 3/90, 10/130
e.+den.14/35, 14/15, 13/140,
3/5, 10/120
evēl
e.+den.10/120
evet

e.+8/160, 17/20, 17/5, 16/5,
19/25
evlen-
e.-di.7/55, 18/75
e.-diK.13/30
e.-dim.10/25
e.-din.15/25
evlendir-
e.-dim.11/15
e.-dirmē. < evlendir.-
meye.12/40
evli
e.+17/70
eylül
e.+dü.18/60
ezan
ezān
e.+9/30
e.+da.12/55
eziyet
iziyeT
i.+3/50
fabrika
fabrika
f.+12/65
f.+da.12/25
f.+yı.7/45
fakat
faḳat
f.+18/75, 18/65
faḳaT
f.+19/5
fakir
f.+2/132
f.+lerin.1/190
falan
f.+12/145, 4/80, 19/70, 19/65,
18/25
f.+dı.4/50
fani
fāni
f.+9/55
fark
f.+17/100
farz
f.+1.9/15

fayans

f.+4/40

foyda

f.+14/125, 14/125, 14/100

foyde

f.+10/110, 10/110, 10/110,
10/25

fazla

f.+14/80, 2/40, 2/40, 1/5

fena**fenā**

f.+dır.1/180

ferace: *a. Ar. fereci > fereciyye*

Eskiden kadınların dışarı çıkarken giydikleri, gerdan altında kavuştuktan sonra omuzlara doğru açılıp sırttan yere kadar dökülerek inen, pelerine benzer, geniş yakalı üst giyeceği.

ferāce

f.+lerini.13/90

fırın

f.+a.3/75

furun

f.+14/20, 14/20
f.+da.14/75, 14/15

fırtına

f.+4/125

filān

f.+12/145

Filān

F.+7/5

film**filim**

f.+11/50

fiyat

f.+lar.2/55

fotoğrafçı**fotografçı**

f.+2/110, 2/105

fotoraFçı

f.+2/105

gardrop**gardolab**

ğ.+8/50

gardolaP

ğ.+8/50

gavur: *a. Far. gebr Müslüman olmayan kimse.*

ğavur

ğ.+8/185, 8/180, 12/130, 4/110,
4/95, 4/85, 4/85, 4/85, 4/75,
1/85

ğ.+dan.1/85, 1/70

ğ.+lar.12/125, 12/115

gazi**ğāzi**

ğ.+lerin.1/50

gece

g.+8/55, 7/85, 7/80, 14/110,
14/110, 12/55, 15/25, 15/25,
2/90, 2/80, 2/80, 2/80, 2/80,
1/175

g.+si.2/85

g.+ydi.13/85

gāce

g.+13/155

geç

g.+16/15, 11/50

geç-

g.-e.1/55, 1/55

g.-eli.1/220, 1/220, 1/220

g.-emezmişler.1/110

g.-en.11/35, 11/95, 19/90,
12/45, 12/50, 13/30, 13/35,
14/60

g.-miş.11/30, 14/130

g.-er.11/60

g.-icē.11/65, 11/80

g.-ī.11/90

g.-iyorum.19/60

g.-enleri.3/45

g.-erkesine.3/50

g.-mişlerden.12/110

g.-eriz.8/155

geş-

g.-ti.3/80, 3/40

g.-dü.4/115

g.-tik.5/65

geŞ-

g.-ti.8/180, 19/60

g.-tik.1/215

geçim

g.+.*19/70, 2/5*
g.+imiz.*17/75, 19/90, 19/75*

geçir-

g.-iP.*8/130*

geçici

geçici

g.+.*18/5*

gel-

g.-.*10/55, 6/45, 15/95*

g.-ī.*6/20*

g.-cekti.*11/45*

g.-di.*4/45, 11/35, 10/130,*
10/55, 9/35, 17/75, 12/105,
14/60, 8/75

g.-dik.*3/30, 10/50, 10/50*

g.-diklēni.*1/75, 1/70, 4/105*

g.-diKleri.*18/10*

g.-diklerini.*1/195*

g.-diKten.*4/65*

g.-diler.*10/65*

g.-dim.*19/60, 15/40, 17/100,*
12/55, 12/60, 13/65, 14/50

g.-dīni.*1/80, 4/105*

g.-diniz.*19/10, 19/5*

g.-eli.*10/60, 10/45, 16/20*

g.-en.*3/45, 18/25, 5/75, 5/88,*
17/45

g.-ennēn.*18/25*

g.-īler.*10/40*

g.-in.*3/75*

g.-iP.*19/35*

g.-ir.*2/65, 7/30, 7/85*

g.-irdiler.*10/80*

g.-işkene.*18/25*

g.-iyi.*18/50, 18/30, 11/45,*
16/25

g.-iyo.*19/10, 2/120, 13/135,*
8/60

g.-iyolar.*2/50*

g.-iyoru.*1/95, 1/185*

g.-miş.*3/45, 19/30, 18/20,*
2/105, 1/205, 1/145, 1/135,
1/70, 4/80, 5/85, 12/80,
12/140, 13/15, 8/5, 8/10, 6/10

g.-mişik.*10/60*

g.-mişim.*10/35, 13/5*

g.-miřlē.*1/185, 1/90, 1/80, 4/80*

g.-mişler.*19/30, 18/30, 18/30,*
1/120, 1/100, 1/70, 17/15,
13/10, 14/133, 6/10

g.-miyo.*9/50*

g.-ū.*4/75, 4/75, 4/75, 4/65,*
4/80, 4/110, 4/120

g.-ūler.*4/75, 4/65, 4/60*

g.-ūrkene.*18/30, 18/25*

g.-dien.*5/80*

g.-miyi.*15/50, 15/120, 15/95*

g.-mez.*15/65*

g.-sin.*15/115*

g.-din.*12/105, 14/105*

g.-mişig.*12/145*

g.-iyı.*13/45, 13/110, 13/157*

g.-iyıldarı.*13/140*

g.-medi.*13/145*

g.-enner.*13/145, 6/35*

g.-iye.*13/155*

g.-iyılar.*13/155*

g.-mezdi.*14/125*

g.-mij.*14/130*

g.-irler.*7/15, 7/20, 7/25, 7/85*

g.-irdi.*7/55*

g.-irim.*8/40*

g.-emem.*8/40*

g.-irse.*8/175*

g.-dīmizde.*8/185*

g.-ūlē.*6/15*

g.-irdi.*15/20*

gál-

g.-diler.*7/55*

g.-dim.*13/35*

g.-dīmi.*10/65*

g.-miş.*11/125*

g.-di.*11/40*

gelenek

g.+ler.*8/60*

g.+leri.*16/25*

geleneK

g.+lerimiz.*8/140*

gelin

g.+.*8/90, 8/90, 8/70, 8/65, 8/65,*
7/30, 14/110, 13/80, 15/30

g.+i.*7/35, 7/35, 13/110, 10/170*

g.+in.*13/150, 13/140*

g.+leri.*13/90*

g.+lerin.*13/90*

g.+ne.4/40
g.+ner.7/35
gelinlik
g.+ini.13/100
gelme
g.+11/125, 10/35, 10/35, 1/75,
13/25, 8/10, 6/5
genç
g.+19/5, 18/10
genc
g.+3/35
g.+i.12/150
genj
g.+15/120
genş
g.+ler.15/50
genŞ
g.+18/10
g.+ler.8/195, 2/95
gençlik
gânşlîmde
g.+imde<gençlik.+imde.10/177
gene
g.+6/15, 8/95, 8/50, 8/10, 7/60,
7/30, 14/115, 14/30, 13/145,
13/135, 13/130, 13/130,
17/35, 15/25, 5/85, 5/75,
4/120, 4/80, 4/75, 4/70, 4/70,
4/60, 4/40, 3/90, 3/90, 18/55,
18/55, 11/95, 10/130, 1/210,
1/190, 1/180, 1/170, 1/170,
1/170, 1/165, 1/160, 1/160,
1/160, 1/155, 1/155, 1/150
geri
g.+4/75, 4/65
g.+den.10/135
g.+ye.1/95
getir-
g.-di.10/90, 15/80
g.-ilerdi.15/60
g.-ip.10/120
g.-sinner.18/65
g.-dim.12/60
g.-miJler.12/115
g.-miJ.12/125
g.-miş.13/15
g.-iyim.13/40

g.-iyılar.13/75
g.-iyı.13/115
getir-
g.-miJ.13/5
gez-
g.-mē. < gez.-meye.17/50
gezi
g.+6/50
gram
ğīram
ğ.+14/10
gibi
g.+14/115, 14/60, 14/30,
13/120, 13/105, 13/80,
15/135, 11/55, 10/90, 2/132,
2/110, 2/110, 2/75, 2/10, 1/5
git-
g.-meden.3/45
g.-medim.5/50, 5/40
g.-meycem.5/55
g.-miş.10/175, 10/175
g.-miyılār.13/140
g.-sin.8/160
g.-tim.8/45
g.-tiniz.7/5
g.-en.18/70, 18/65
g.-ēmiş.1/125
g.-enner.18/70
g.-er.2/125
g.-ērdik.10/90, 10/90, 10/85,
1/10
g.-eriz.10/30, 10/30
g.-erke.3/45, 19/15
g.-erlēdi.15/60
g.-erse.15/60
g.-eyi.10/10
g.-iyı.2/115, 13/145
g.-icēdim.1/15
g.-īler.10/40
g.-iyim.4/25, 11/75
g.-iyiz.11/45
g.-iyolar.1/200
g.-iyoru.1/40
g.-iyoruz.19/10
g.-ū.4/70
g.-ūler.4/65
g.-eceim.16/39

g.-iysiniS.17/45
g.-iz.17/50
g.-in.13/55
g.-eyim.13/65
g.-eceiz.13/80
g.-iyuṣun.13/85
g.-iyodu.13/140
g.-iyor.14/25
g.-iyōf.14/40
g.-ilir.7/20
g.-içekler.7/25
g.-ērmış.7/35
g.-iyó.8/60
g.-erdik.8/105
g.-ērdik.8/105
g.-ene.6/40
gid-
g.-.16/20
g.-cen, 40
gid-
g.-cek.1/40
g.-cektik.13/80
g.-cem.13/30
g.-cez.17/35, 1/100
giT-
g.-.2/115, 2/115, 11/25, 16/30
g.-medin.9/25
g.-miş.1/150
g.-sinler.10/70
g.-Ti.10/125, 5/50, 5/50, 19/65,
17/50, 12/135, 14/130, 7/40
g.-Tik.10/100, 17/55
g.-Tiler.10/140, 7/60
g.-Tim.1/5, 1/5, 4/120, 14/90
g.-Timizde.11/45
g.-miJtim.11/105
g.-Tiyseniz.4/85
g.-Tikten.4/120
g.-mek.15/25
g.-mişler.17/30
g.-medim.17/40
g.-sinmij.8/155
g.-mişik.14/100
giy-
g.-dim.8/100
g.-iyursun.13/100
giydir-
g.-diriyos.13/100

giyim

giim

g.+i.8/120

gir-

g.-di.9/25,

g.-dī.14/60

g.-diler.8/5

g.-dim.7/115

g.-din.9/20

giriş

g.+2/35

g.+te.7/90, 18/80

göç

g.+4/105, 17/10

g.+lēn.4/90

göçmen

g.+14/133, 9/60, 2/65

g.+ner.17/25, 17/25

göğüs

göüs

g.+14/75

göm-

g.-ērdik.3/5

g.-üysun.3/15

gönder-

g.-iyi.18/50, 18/50

gör-

g.-dülē.15/105

g.-düm.4/130, 9/55, 9/55

g.-dünüz.19/40

g.-emedi.4/115

g.-müş.3/80

g.-müşler.18/15

g.-müyo.1/210

g.-seydin.10/177

g.-sün.8/40

g.-üyüm.13/55

g.-en.7/50

göre

g.+12/75, 19/90, 18/15, 11/115,

1/30, 1/30, 1/5

görenek

g.+ler.8/60

görül-

g.-dū.2/35

görüş-

g.+lüydü.8/120, 8/100
göster-
g.-dim, 9/20
g.-irim.8/145
g.-iğler.7/100
götür-
g.-dü.8/105
g.-üP.18/50
g.-ür.8/115
g.-ürler.7/120
g.-üyü.18/70
göz
g.+ümle.4/130
gözleme
g.+18/75
gözlemeci
g.+ler.18/75, 18/75
güç
güç
g.+üm.3/35
gügüm: a. Yun. koukoumi Tek kulplu, uzun boyunlu, ağzı dar, içine su ve sulu şeyler konan bakır kap.
güüm
g.+8/95
gün
g.+6/45, 8/55, 13/85, 12/45, 15/20, 18/65, 11/65, 2/100, 2/90, 2/90, 2/80, 2/75
g.+dü.15/25
g.+ner.17/109
g.+neri.18/60
g.+ü.8/165, 13/155, 13/130, 13/130, 13/130, 13/105, 13/100, 13/100, 13/95, 13/80, 13/80, 13/60, 13/50, 15/25, 15/20, 15/20, 15/20, 15/15, 15/15, 10/60, 10/50, 2/125, 2/95, 2/90, 2/75, 2/70
günah
günā
g.+9/35
gündelik: a. Gün hesabıyla verilen veya bir günlük iş

karşılığı ödenen para, günlük, yevmiye.
gündelie
g.+ie. < gündelik.+e.10/85, 10/30
gündöndü
g.+10/130
gündendi
g.+8/130, 17/80, 17/10
g.+lerini.17/80
gündüz
g.+ü.8/165
günlük
günlüg
g.+13/5
güzel
g.+17/90, 16/30, 16/10, 15/35, 15/30, 3/65, 3/55, 19/80, 19/80, 10/150
g.+ce.3/15
g.+di.19/15
g.+cene.14/75, 14/30
g.+ciK.5/15
güSel
g.+di.8/60
ha: ünl.
h.+8/95, 7/5, 12/90, 5/60, 4/60
há
h.+6/50, 6/50
haa
h.+8/120, 9/65, 9/15, 9/15
haber
aber
a.+im.10/75, 10/75
hadi
h.+15/90, 5/85, 10/15
hādi
h.+17/105
hayde
h.+13/70
haydi
h.+17/109
adi
a.+16/10, 1/195, 1/190, 1/150
ādi
ā.+14/105, 10/130
āydi

ā+.13/60

ayde

a+.13/70

āyde

ā+.1/20

hafta

afta

a+.14/125

hakim

ākim

ā+.4/50

ā.+di.4/50

ā.+nēn.3/35

hala

ala

a.+dan.8/95

hâlâ

ālâ

ā+.4/25

halay

alay

a+.8/60

a.+i.7/35

a.+ımız.8/55, 2/85

halka

alqa

a+.15/100

ālqa

ā+.15/100

halkalı

ālqalı

ā+.13/105

hamur

h+.14/15, 3/75

h.+u.5/10, 3/90

amîr

a+.8/135, 8/135

amr

a.+i.3/10

amur

a+.14/80, 14/5, 5/15

a.+u.15/70

amûr

a.+u.5/15

hane

hâne

h+.8/15, 1/95

ane

a+.12/145, 12/140, 12/85,
12/80

āne

ā+.7/110, 5/75, 1/155, 1/150,
1/135, 1/135

ā.+de.1/155

ā.+den.12/140

hangi

angi

a+.1/70, 1/70

a.+miz.15/95

hanım

anım

a+.17/100, 17/50

hani

h+.8/95, 8/80, 5/45, 3/40

ani

a+.8/155, 8/130, 8/125, 8/95,
8/55, 8/45, 8/30, 8/30, 8/25,
8/10, 13/135, 13/125, 19/90,
18/40, 10/160, 10/120, 10/85,
10/65, 10/65, 10/10, 2/110,
1/195, 1/85, 1/50, 1/5, 1/5,
8/35, 14/90

āni

ā+.13/95

harca-

arca-

a.-dık.10/125

harita

arita

a+.7/20

harman: a. Far. *ħarmen* –

ħirmen Dövülmek için
hazırlanmış ekin yığını.

arman

a+.10/20

ārman

ā+.15/5

harp

arb

a.+inde.19/30

harb

h.+i.19/35

hasır: *a. Ar. haşir* Saz ve kurumuş bitki saplarından örülmüş taban örtüsü.

asır

a.+8/70

hasta

asta

a.+11/90, 10/155, 12/90

a.+sıyım.4/25

a.+yım.10/175

hastalık

astalıḲ

a.+lar.8/155

āsTalıḲ

ā.+6/30

asTalī

a.+ī. < hastalık.+1.6/35

haşla

aşla-

a.-dın.14/80

a.-ysin.5/25

hatta

attā

a.+4/50, 8/185

hava

ava

a.+17/90

a.+dan.14/120

a.+sı.2/75

havai

avāi

a.+9/30

hayat

ayat

a.+17/60, 17/60, 15/50

ayāt

a.+ımız.8/180

hayır

hāyır

h.+2/60

hayvan

h.+12/75, 11/15

h.+ını.3/50

ayvan

a.+11/95, 1/40

a.+1.6/25

a.+la.1/25

a.+lar.3/65

a.+larda.6/35

a.+ları.11/15

a.+larım.11/40

a.+larımı.11/85

a.+narı.11/85

āyvan

ā.+6/5

hayvancılık

ayvancılık

a.+8/195

ayvancılıḲ

a.+7/45, 18/5, 9/5

a.+la.11/5

āyvancılıḲ

ā.+2/25

ā.+lan.2/10

hazır

h.+4/75

azır

a.+13/80

aziḫ

a.+14/125

hazırla-

azırla-

a.-ycan.14/10

he: *ünl.*

h.+8/140

hee

h.+8/140, 11/35

helal

helāl

h.+17/105

hem

h.+5/60, 5/60

em

e.+8/170, 8/170, 13/15, 15/105,
18/80, 18/50

hemen

emen

e.+8/65, 7/85, 14/45, 5/70,
2/75, 2/75, 2/65, 2/65, 8/15,
14/25, 14/10, 8/15, 14/25,
14/10

hep

h.+8/15, 3/65, 10/110

h.+imis.14/133
h.+imiz.16/10
heP
h.+8/195, 8/185, 4/95, 4/95
ep
e.+14/110, 13/60, 9/50
eP.15/95
e.+8/125, 8/15, 8/10, 8/10,
8/10, 13/130, 13/115, 13/25,
13/25, 12/155, 12/105,
15/100, 15/100, 4/90, 4/50,
4/20, 3/30, 19/90, 18/60,
18/60, 10/125, 10/60, 2/132,
2/115, 1/220, 1/200, 1/10,
12/110
e.+ten.3/85
ēp
ē.+imiz.14/133
eb
e.+12/115, 10/150, 10/60
hepsi
epsi
e.+15/10, 2/65
ePsi
e.+14/130, 17/25, 15/65, 15/50,
4/45, 18/30, 10/65
e.+ni.16/25, 16/20, 16/20, 2/25
her
h.+3/94, 3/60
er
e.+8/115, 8/90, 8/80, 8/70,
8/30, 8/25, 17/60, 17/50,
17/50, 17/50, 17/45, 19/85,
18/65, 18/65, 11/65, 11/45,
11/20, 2/75, 1/10
eṛ
e.+14/125
heralde
erāldē
e.+6/15, 6/35, 19/35
herkes
herkez
h.+13/157
erkes
e.+1/200
erkeS
e.+8/195, 2/75, 2/65

erkez
e.+13/145, 13/120, 2/125, 2/95,
2/75, 1/130
hesap
esap
e.+tır.1/30
hesapla-
h.-.12/20
hesaPla-
h.-.12/20
hesaplā-
h.-can.12/20
hı: ünI.
hıı
h.+10/140, 10/140
hdirellez
ıdirellez
ı.+8/165, 8/140
ı.+de.8/150, 8/140
ıdiellez
ı.+2/75
ıdirellez
ı.+15/100
ıdırellez
ı.+2/70
hırsız
ıṛsıS
ı.+12/100
hiç
h.+8/100, 11/100, 10/160
hic
h.+8/115, 17/40, 11/65
ic
ı.+17/100, 17/80, 10/95, 10/65
iÇ
ı.+6/35, 6/35, 8/175, 7/30, 7/15
ij
ı.+11/80
iŞ
ı.+8/185
hiçbir
icbir
ı.+2/35
hicbi
h.+3/60
icbi
ı.+8/180, 2/80

iÇbi

i.+7/5

hizmetçilik

hizmetçiliK

h.+15/45

ıslat-

ı.-ıcan.14/80

ıslaT-

ı.-Tırrıyısın.3/85

iç

i.+8/195, 8/105, 8/45, 17/105,
17/100, 17/85, 15/120, 15/50,
15/50, 15/50, 4/125, 18/35,
18/10, 11/85, 11/25, 10/155,
10/95

i.+inde.14/120, 15/50, 3/70,
18/25, 1/55, 4/115

i.+iñde.1/55

i.+inden.5/65

i.+ine.7/25, 14/80, 15/140,
15/135, 15/130, 15/80, 5/25,
5/15, 3/55, 3/15, 1/55, 15/130

i.+i.3/35, 18/5, 12/135

iç-

i.-er.2/90

i.-iymiş.18/15

i.-iyım.13/75

içecek

içecek

i.-icek.2/40

içeri

i.+de.13/60

için

i.+6/25, 8/75, 14/110, 5/70,
5/40, 5/40, 4/105, 18/5, 2/35,
2/35, 14/5

iftar

i.+9/25

iki

i.+8/55, 8/55, 7/85, 14/75,
13/140, 13/125, 13/80,
12/110, 17/100, 17/70, 17/65,
17/60, 16/39, 16/39, 5/80,
4/35, 3/40, 18/65, 18/35,
18/35, 10/60, 10/35, 9/30,
9/20, 1/185, 1/175, 1/35, 1/5,
12/85, 12/85, 18/80

i.+mis.7/55

i.+si.4/105, 4/40, 1/190

i.+sine.11/10

ikinci

i.+13/50

ikinci

i.+18/45

ileri

i.+8/120, 1/130

ilk

i.+13/100, 5/75, 19/35

i.+in.4/65, 15/15

ilK

i.+15/15

hilK

h.+8/100, 8/45

iyileş-

ileş-

ī.-tim.13/50

ilkbahar

ilkbār

i.+da.18/15

ilkokul

ilkoğul

i.+5/35, 5/35

ilkuğul

i.+12/25

ilköğretim

ilköretim

i.+16/5

illaki

illāki

i.+8/150, 8/140

imam

i.+8/190, 7/10, 7/5

i.+lar.7/10

i.+ları.8/190, 8/190

imza

imzā

i.+10/70, 10/65

in-

i.+8/197

i.-mişlē.1/100

i.-emediklerine.8/197

inek

i.+15/85

ineg
i.+9/5
inēn
i.+n. < inek.+in.11/105 inek

insan

i.+4/45, 3/35
i.+nar.2/40
inşan
i.+13/130, 17/45, 18/5
i.+im.10/5
i.+in.15/95
i.+nā.1/205
i.+larımız.1/180

isan

i.+na.1/95

ip

i.+8/130, 1/50
i.+ten.1/50

irade

irāde

i.+de.9/20

renkli

irēnkli

i.+13/100

isim

i.+12/5
i.+i.7/40, 19/70, 18/15, 18/10,
11/130, 11/130
i.+im.12/10, 16/5
i.+imi.12/10, 12/5
i.+ini.12/10, 12/10, 19/70

ispiyonculuk

ispiyonculuğ

i.+12/135

iste-

i.-di.15/115
i.-mem.13/55
i.-mezmişlē.1/105
i.-mezmişler.1/105
i.-rse.4/125
i.-rseniz.9/15
i.-yen.5/30, 5/30, 5/20
i.-yler.5/65
i.-rsen.12/145
i.-r. 8/135
i.-mez.8/135

istē-

i.-nsen.14/25
i.-rdi.3/20, 3/10
i.-rdiler.10/80
i.-rmiş.7/35
i.-rdi.3/70

isti-

i.-yi.15/90
i.-yolar.19/40

istet-

i.-miş.13/15

istikamet

istikāmet

i.+te.2/30

iş

i.+18/80, 11/5
i.+i.11/10, 10/30, 1/30, 16/15,
18/75, 8/135, 8/135
i.+im.3/35
i.+imi.13/55
i.+ler.10/175, 10/175
i.+leḫ.14/70, 14/65
i.+lerde.9/30
i.+lere.7/45
i.+leri.4/10
i.+ten.2/125, 2/120
i.+ini.3/80

işkence

i.+7/125

işte

i.+8/195, 8/55, 8/45, 8/10,
7/50, 14/120, 14/115, 13/80,
13/5, 12/159, 12/145, 12/130,
12/50, 17/75, 17/20, 16/10,
15/90, 15/80, 15/70, 15/35,
5/88, 5/75, 5/70, 5/45, 4/95,
4/75, 4/75, 4/25, 3/90, 3/85,
3/80, 3/50, 3/45, 3/25, 3/5,
19/75, 19/70, 19/40, 19/35,
19/10, 19/5, 18/60, 18/40,
11/20, 10/170, 10/160, 10/95,
10/45, 2/132, 2/132, 2/130,
2/125, 2/100, 2/20, 1/60,
2/125

işte

ī.+6/20

iştee

i.+14/90, 15/25

iJde

i.+.*12/45*

ih̄tiyar

ih̄tiyar

ih̄.+lar.*15/60*

ih̄tiyarla-

ih̄tiyarla-

ih̄.-dık.*4/10*

ittir-

ih̄.-l̄emiJ.*1/95*

iyi

ih̄.+.*17/109, 17/45*

ih̄.+dir.*19/80*

ih̄.+ydim.*13/35*

iy

ih̄.+.*7/90, 7/35*

ii

ih̄.+.*11/115*

~yi

~yi.+.*6/45*

iz

ih̄.+inizden.*1/100*

izin

ih̄.+.*1/85, 1/20, 1/20, 1/20, 1/20, 1/20*

jandarma

ih̄.+.*4/115*

kabak

ih̄.kabağ

ih̄.+.*14/90*

kabartma

ih̄.kabartma

ih̄.+.*14/30*

kaç

ih̄.kaç

ih̄.+.*5/85, 5/75, 2/130, 2/65, 1/220, 1/150, 1/30, 1/25*

ih̄.kaş

ih̄.+.*8/185*

kaç-

ih̄.kaç-

ih̄.-ar.*15/95*

ih̄.-arlar.*7/80*

ih̄.-iler.*6/15*

ih̄.-miş.*4/120*

kaçak

ih̄.kaçak

ih̄.+.*1/85*

ih̄.kaçamak: *a. hlk.* Mısır unu ile yapılan yağlı bir yemek.

ih̄.kaçamā

ih̄.+1. < kaçamak.+1.*5/5*

kaçıncı

ih̄.kaçıncı

ih̄.+.*1/75, 1/70*

kaçır-

ih̄.kaçır-

ih̄.-mişlar.*7/95*

kadar

ih̄.kadar

ih̄.+.*6/45, 6/40, 7/125, 7/125, 14/100, 14/85, 14/10, 13/150, 13/135, 13/135, 13/75, 12/80, 15/110, 4/5, 19/75, 11/120, 9/50, 2/115, 2/40, 2/10*

ih̄.+an.*5/15*

ih̄.Kadar

ih̄.+.*15/45*

ih̄.kaçan

ih̄.-.*10/170, 1/15, 1/5*

ih̄.kağa

ih̄.+.*12/145*

ih̄.kā

ih̄.+.*7/50*

kadın

ih̄.kadın

ih̄.+.*13/125, 2/130*

ih̄.+1.*12/90*

kafa

ih̄.kafa

ih̄.+.*11/90*

ih̄.+da.*12/150*

kahve

ih̄.kağve

ih̄.+de.*6/45*

ih̄.kāve

ih̄.+.*2/85, 7/50, 8/185*

ih̄.+ye.*12/75*

ih̄.+si.*2/85*

ih̄.+sinde.*7/25*

ih̄.+nin.*8/185*

ih̄.kağve

ih̄.+.*12/95*

ķ.+ye.12/75

Ķāve

Ķ.+yi.18/5

kağıt

ķāt

ķ.+3/15

ķ.+lāna.5/55

kak-

ķak-

ķ.-mıřlā.1/165, 1/155

kal-

ķ.-madı.8/195

ķ.-acaĶ.5/40

ķ.-an.2/35

ķ.-cam.13/55

ķ.-dı.8/195

ķ.-dığ.13/30

ķ.-dıķ.10/100

ķ.-dıĶ.15/45

ķ.-dım.13/40, 13/30, 5/35, 1/55,
1/55

ķ.-ır.12/150, 19/80, 2/100

ķ.-ıydıķ.6/40, 6/40

ķ.-ıyo.2/132, 2/125, 2/95

ķ.-ıyoo.19/70

ķ.-madı.7/5, 5/88, 2/100, 18/5

ķ.-mazdı.8/100

ķ.-mazdıķ.8/180

ķ.-mij.3/20

ķ.-mış.1/215, 1/100

ķ.-mıřlā.1/205

ķ.-sinnā.1/195

kalabalık

ķalabalık

ķ.+17/45, 2/40

ķalaba

ķ.+ydı.6/30

kalça

ķalça

ķ.+13/75

kaldır-

ķaldır-

ķ.-11/55, 11/55

ķ.-dım.10/165

ķ.-ıp.11/70

ķ.-dılar.19/20, 7/45

ķ.-mıyo.19/20

ķ.-dī.4/125

kale

ķale

ķ.+1/100

kalem

ķalem

ķ.+imizı.8/110

kalk-

ķalk-

ķ.-3/45

ķ.-amıyı.10/15

ķ.-mışlar.1/160, 1/145

ķ.-tı.2/90

ķ.-Tı.2/15

ķ.-tım.10/160

ķ.-tı.15/30

ķ.-tıĶ.15/30

ķ.-tım.13/60

ķ.-ıP.13/75

ķ.-ıyo.8/65

ķ.-ıyó.8/85

ķ.-ıyosun.8/85

kanat

ķanat

ķ.+14/75

kapa-

ķapıyoz

ķ.-yoz.18/5

ķapalı

ķ.+8/190

ķapan-

ķ.-ınca.6/25

ķapat-

ķapat-

ķ.-madan.14/45

ķapattır-

ķ.-tırıyalar.6/35

ķapı

ķapı

ķ.+dan.13/70

ķapla-

ķapla-

ķ.-maması.10/160

ķar-

ķar-

ķ.-ıver.3/75

kara

qara

q.+.5/5

karabiber

qarabiber

q.+.14/90, 14/90

karakol

qaraqol

q.+.ları.7/120

kardeş

qardeş

q.+.im.11/45, 17/60, 17/95,
17/105

qardaş

q.+.im.1/35

q.+.imin.13/150, 13/45

qādeş

q.+.im.11/5

kahret-

qāret-

q.-mişler.3/45

karı

qarı

q.+.12/150, 15/35

q.+.lar.8/70

q.+.yla.12/155

Qarı

Q.+.11/95

qārī

q.+.13/110

qarī

q.+.sı.10/5

karış-

qarış-

q.-mam.12/15

karışık

qarışık

q.+.15/145

kariştir-

qarıştır-

q.-a.3/85, 3/85, 3/85

q.-acān.14/30

q.-ıya.13/110

q.-ıyısın.5/10

qārıştır

q.-a.5/10, 5/10

karşı

qarşı

q.+.dan.15/110

qarşı

q.+.da.13/10

karşıla-

qarşıla-

q.+.larımız.12/100

kasaba

qasaba

q.+.sını.19/30

kasap

qasap

q.+.lara.11/25

qasaP

q.+.11/5

kaside

qasīde

q.+.9/15

q.+.m.9/50

kaş

qaş

q.+.ımız.8/110

kaşık

qaşık

q.+.12/159

q.+.la.5/10

q.+.ları.5/25

kat-

qat-

q.-acīse.3/55

q.-ārdı.3/60, 3/55

katlamalı

qatlamalı

q.+.2/55, 2/55

kavga

qavga

q.+.12/155

kavur-

qavur-

q.-ıyı.3/55

q.-ıyısın.3/90

q.-mazdıq.15/135

q.-u.3/65

q.-uduQ.15/135

q.-uP.5/25, 5/25

ķ.-ur.3/60
ķ.-uyudu.3/94
ķ.-uyumuşlar.3/35
kavrul-
ķavurul-
ķ.-ur.16/39
kavruk
ķavuruķ
ķ+.15/135
kaybet-
ķaybet-
ķ.-mij.5/85
kayınvalide
ķayınvalde
ķ.+lēm.5/20
kaymakam
ķaymaķam
ķ+.14/60, 14/60
kayna-
ķayna-
ķ.-yan.3/90
kaynak
ķaynaķ
ķ.+ları.19/70, 2/5
kaynana
ķaynana
ķ+.8/90, 8/90, 8/85, 8/80,
15/145
ķ.+m.14/133, 15/30, 10/85
ķ.+nın.8/85
kaynat-
ķaynat-
ķ.-acan.14/75
kaynata
ķaynata
ķ+.14/75
ķ.+lar.8/25
ķ.+m.8/75, 3/80, 3/20, 3/20,
3/20, 3/5, 3/5, 10/100, 10/90
ķ.+mnān.8/15
ķ.+mnar.8/15
kaz-
ķaz-
ķ.-ardıķ.15/5
ķ.-dıķ.10/20

kaza: a. Ar. *ķazā* 'Eskiden memleketin idārî taksîmâtında bir kadının hükmü ve idâresi altında bulunan, daha sonra bir kaymakam tarafından yönetilen yer, kaymakamlık, ilçe.

ķazā
ķ.+7/80, 7/80, 4/60

kazan-
ķazan-
ķ.-dı.7/60, 7/60

kazık
ķazık
ķ.+ları.1/165, 1/155

kemik
kemîmi
ķ.+mi. < kemik.+imi.13/70

kendi
ķ+.13/55, 5/80, 3/50, 10/165,
10/65
ķ.+leri.1/105
ķ.+lerine.1/130
ķ.+m.13/140, 13/85, 13/75,
13/55, 19/50
ķ.+me.8/55, 8/45, 7/50, 13/40,
12/75, 1/30, 1/30, 1/5
ķ.+mize.4/5
ķ.+ne.19/75, 19/40, 10/155,
1/200

kepçe
ķ.+yle.15/60

kepir: a. *hlk.* Çorak, çamurlu, verimsiz toprak. (Sözcük, metinde anlam kaymasına uğrayarak verimli toprak anlamında kullanılmıştır.)

ķ+.19/80
ķ.+inde.4/50

kere
ķ+.3/40, 1/190, 1/175

kiremithane
keremitāne
ķ+.12/65, 12/60

kerpiç: a. *ET.* *kerpiç* Tuğla gibi kalıplara dökülerek güneşte

kurutulmuş samanlı balçık, çiğ tuğla.

kerpiş

k.+10/15

kes-

k.-elim.1/45

k.-eriz.10/130

k.-iyin.15/70

k.-iyo.19/40

k.-iyolar.19/55

k.-medi.10/95

k.-mişler.1/140, 1/140

k.-tiK.13/145

k.-tiler.13/35, 13/35

k.-tim.14/105, 13/140

keS-

k.-tiK.10/15

keşim

k.-im.2/95

kesme

k.+13/140

keStir-

k.-emeycem.2/65

keşke

k.+16/35

kıl-

kıl-

ķ.-dım.9/20

ķ.-mā.1/170, 1/170

ķ.-madın.9/35, 9/30

kılıf

ķılıf

ķ.+ını.8/25

kına

ķına

ķ.+8/55, 13/105, 2/85

ķ.+sını.13/125

ķ.+yı.13/110

kır

ķır

ķ.+da.6/40

kır-

ķır-

ķ.+dım.13/70

ķ.+ıdıķ.15/130

ķ.+ıydıķ.15/85

ķ.+ıyuruz.14/25

ķırık

ķ.+11/50

ķırıl-

ķırıl-

ķırıldı.13/35

ķırk

ķırķ

ķırķ.4/50

ķırķ

ķırķ.12/15

ķırġ

ķ.+13/5

ķırma

ķırma

ķ.+yım.11/120

ķırmızı

ķırmızı

ķ.+5/25

ķısa

ķısa

ķ.+2/20, 2/10, 2/5, 2/5

ķısıtla-

ķısıtla-

ķ.-madı.8/115

ķış

ķış

ķ.+6/40

ķ.+ın.6/45, 19/50

ķij

ķ.+6/45, 10/50

ķışla: a. ET. ķışlaġ 1. Kışın

barınılan yer, ķışlık yer. 2.

Yayladan inen göçebelerin ķışı

geçirmek üzere hayvanları ile

birlikte kondukları yer. 3. Kışın

otundan ve suyundan

faıdalanılmak üzere bir veya

birkaç kasaba halkına ķışlakiye

karşılıġında tahsis edilen yahut

tapulu şahıs malı olan arazi.

ķışla

ķ.+6/40

ķıvır-

ķıvır-

ķ.-dım.10/160

ķız

ķız

ķ.+8/165, 12/140, 12/135,
12/130, 15/25, 4/35, 4/35,
4/35, 18/75, 2/80, 2/80

ķ.+1.14/60, 7/60, 13/45, 12/40,
4/40, 10/90, 10/10

ķ.+a.8/30, 12/45

ķ.+ım.8/195,14/15,14/130,
14/105, 14/45, 13/85, 17/70,
17/65, 16/15, 15/120, 15/120,
15/35, 5/65, 19/55, 11/70,
11/35, 11/20, 11/5, 11/120,
10/155, 10/60, 9/5, 1/205

ķ.+ımda.10/45

ķ.+ımı.13/20

ķ.+ısm.7/65

ķ.+la.4/35

ķ.+lar.8/165, 8/5, 15/100, 5/65

ķ.+lara.5/50

ķıs

ķ.+7/55, 11/70

ķ.+ım.8/20, 12/65, 17/70

ķıS

ķ.+12/110, 12/30

ķ.+ım.6/40, 1/55

ķız

ķ.+ım.11/25

ķızan

ķızan

ķ.+ım.15/80, 5/65, 5/35, 5/30,
5/5, 10/15, 1/60, 1/35

ķ.+ımı.1/15

ķ.+ım.8/115

ķ.+nā.15/90, 15/35

ķ.+nar.1/35

ķ.+narı.15/30

ķısan

ķ.+ım.15/65, 15/50, 5/35, 5/35

ķıSan

ķ.+ım.9/35

ķızart-

ķızar-

ķ.-ı.3/70

ķızart

ķ.-tiysm.5/20

ķızcağız

ķışçāz

ķ.+çāz.11/55

ķıŞçāz

ķ.+çāzım.3/94

ķışçāz

ķ.+çāz.14/60

ķızkardeş

ķıskardeş

ķ.+lēmi.5/40

ķ.+ım.5/50, 5/50, 5/45

ķıŞkardeş

ķ.+i.16/39

ķıŞkardeş

ķ.+ķārdaşı.13/85

ķi: bağ.

ķ.+8/80, 8/70, 7/105, 12/55,
17/85, 16/5, 15/50, 19/65,
19/60, 19/45, 18/40, 18/10

ķile

ķ.+13/150

ķibir

ķ.+9/35

ķilap

ķ.+17/60

ķilim

ķ.+8/70

ķilise

ķ.+8/185

ķ.+ler.8/180

ķ.+nin.8/185

ķilo

ķ.+19/90, 19/85, 19/85

ķilu

ķ.+14/25, 14/10

ķilü

ķ.+14/40

ķilometre

ķ.+4/60

ķim

ķ.+13/150, 12/85, 15/60, 2/120,
1/75, 1/70

ķ.+de.12/135, 12/135, 12/130,
12/130

ķ.+in.7/65, 14/125

ķ.+ine.3/50, 3/50

ķ.+inin.3/50, 3/50

ķ.+inle.1/40

ķ.+isi.4/105, 4/55, 4/55

kimse

k.+8/195, 7/50

k.+de.8/110

kireçleme

kireşleme

k.+11/50

kişi

k.+8/90, 14/120, 14/75, 14/75,
12/135, 17/90, 4/50, 4/50,
2/130, 1/155

k.+ydi.14/125

kitap

kitaP

k.+larda.19/30

ko: ‘bırak, koy’ dan ko.

ko

ķ.+14/50

koca

ķoca

ķ.+15/35

ķoça

ķ.+m.15/80

koca sf.

ķoca

ķ.+12/150

ğoca

ğ.+11/95

kocaman

ķocaman

ķ.+5/15

kol

ķol

ķ.+5/10

ķ.+um.11/40, 11/35

kolay

ķolay

ķ.+7/126, 12/125, 2/130

komşu

ķomşu

ķ.+7/115

ķ.+lar.13/140

ķ.+lara.13/150

kon-

ķon-

ķ.-alım.1/125, 1/125

ķ.-dur.11/55

ķ.-duruyu.11/70

ķ.-uyolar.1/95

konuş-

ķonuş-

ķ.-amıyız.15/145

ķ.-ıyımış.13/25

kunuş-

k.-amıyör.12/115

kopar-

ķopar-

ķ.-ıp.3/35

kor

ķor

ķ.+8/125

ķ.+un.5/20

kork-

ķork-

ķ.-ma.1/55

koy-

ķoy-

ķ.-alım.1/215, 1/210, 1/210

ķ.-ardıķ.8/125

ķ.-ardıķ.15/140

ķ.-arlâdı.15/60

ķ.-arsaķ.15/130

ķ.-mamışlâ.1/205

ķ.-mâsın.14/15

ķ.-muşlâ.1/170

ķ.-ulıyı.13/135

ķ.-uyılar.13/110

ķ.-uyolâdı.15/65

ķ.-uysun.15/80

ķ.-uyum.13/40

ķ.-uyılar.13/110

ķ.-can.14/30

ķuy-

ķ.-acan.5/5

ķ.-ardıķ.3/90

ķ.-up.5/30, 3/15

ķ.-uyusun.5/25, 5/5

ķ.-uyon.15/75

ķ.-uyurum.13/95

ķ.-uyuruS.13/105

ķ.-uyursun.13/125,14/35

ķ.-uyuruz.14/80

ķ.-uyuruS.14/85,14/90

ķ.-uyuruz.14/85

ķ.-uyurđuķ.14/90

koyuca

ķuyuca

ķ.+14/40

koyun

ķoyun

ķ.+9/5

ķ.+narın.6/40

koyunculuk

ķoyunculuk

ķ.+8/195

ķoyunculuķ

ķ.+7/45

köprü

ķ.+7/90, 2/75, 1/90, 1/90

ķ.+nün.1/100, 1/90

ķ.+süne.7/120

ķöpřü

ķ.+den.12/125

köy

ķöy

ķ.+8/15, 7/110, 7/25, 7/5,
12/80, 17/5, 4/90, 4/85, 4/85,
4/80, 4/75, 4/75, 4/75, 4/65,
4/60, 4/60, 4/50, 4/20, 19/45,
19/35

ķ.+de.8/100, 15/60, 5/70, 4/5,
2/50, 2/50, 2/50, 4/50

ķ.+den.8/15, 18/70, 18/65

ķ.+le.4/50

ķ.+ler.18/70

ķ.+lerde.8/115

ķ.+lerden.2/50

ķ.+leri.7/85, 13/5

ķ.+ü.4/90, 19/45, 19/45, 19/40

ķ.+ümüz.4/60

ķ.+ün.4/70, 19/90, 19/65, 2/5,
4/20

ķ.+üymüş.8/180

ķöv

ķ.+den.18/75

ķō

ķ.+lerde.17/95, 2/50

ķ.+lerden.2/65

ķū

ķ.+ce.1/180

ķ.+de.3/45

ķ.+den.1/70

ķö

ķ.+ü.4/85, 8/185, 7/80

ķ.+e.6/40

ķ.+ümüzdeki.15/70

ķ.+ün.2/55, 14/120

ķ.+ünden.6/20

ķü

ķ.+ü.1/221

ķ.+ün.10/30, 1/120

köylü

ķöylü

ķ.+lü.8/165, 7/95, 13/155

ķ.+lüsü.7/95

ķölü

ķ.+lü.18/75

ķülü

ķ.+lü.10/35

kuaför

ķöfer

ķ.+e.8/45, 8/45

kucakla-

ķucaķlıyı

ķ.+lıyı.13/110

kulak

ķulaķ

ķ.+14/30, 14/5

kullan-

ķullan-

ķ.-mazedıķ.3/65

kulübe

ķulüba

ķ.+1/170

kur-

ķur-

ķ.-ardıķ.8/160

ķ.-muJ.12/85

ķ.-up.8/170

ķ.-uyler.4/70

kurban

ķurban

ķ.+dan.6/35

kurtar-

ķurtar-

ķ.-mış.18/55, 18/50

kuru-

ķuru-

ķ.-ycaķ.14/5

kurul-

ķurul-

ķ.-duķları.18/15

ķ.-ma.7/10

ķ.-muj.12/80

ķ.-muJ.12/140

ķ.-ur.2/95

ķ.-urķa.19/35

ķ.-urmuş.7/15

ķ.-uldu.4/85

ķ.-ulurmuJ.7/5

kuruluş

ķuruluş

ķ.+larda.17/25

kuruş

ķuruş

ķ.+a.14/100, 14/100

kuyu

ķuyu

ķ.+8/185

ķ.+lar.6/25, 6/25

ķ.+su.8/185

kuzu

ķuzu

ķ.+9/5

ķ.+sunu.3/50

küçük

ķüçük

k.+15/130, 15/70, 15/70

ķüçükK

k.+15/130

ķüçüg

k.+13/5

kül

k.+ün.3/70, 3/15

küldür: *yans. söz.* Canlı veya cansız bir varlığın yere düşerken çıkardığı ses.

ķüldür

k.+1/50

kült: *yans. söz.* Canlı veya cansız bir varlığın yere düşerken çıkardığı ses.

k.+13/70

labada: *a. Yun. lápatha* İki çenekliler sınıfının kara buğdaygiller familyasından, sulak yerlerde, su kenarlarında kendiliğinden yetişen, yaz aylarında yeşilimtrak ufak çiçekler açan, yaprakları sebze gibi kullanılan, çok yıllık otsu bitki, efelek.

l.+8/140, 8/150

l.+lar.8/145, 8/145

laçka: *sf. İt. lascia* Gevşemiş, verimsiz duruma gelmiş, düzeni bozulmuş.

laçka

l.+1/55

laf

láF

l.+1.13/20

laçarife

l.+7/65

lazım

láızım

l.+17/80, 11/15

lira:

l.+17/100, 17/60, 4/100, 18/80,
11/35, 11/35, 2/105, 2/105

l.+ya.11/25

lise

lisse

l.+sini.7/60

maaş

m.+12/80

madet: “âdet mâdet” ten madet.

mâdet

m.+i.15/15

mahalle

mâle

m.+nin.8/115

mahkeme

makemee

m.+e. < mahkeme.+ye.12/15

mahkum

mākum

m.+13/60

makine

maKine

m.+ye.11/30

makina

m.+4/55

m.+da.11/65

m.+sı.14/70

m.+ya.13/45, 11/65

makyaj

maKyej

m.+i.8/120

m.+imizi.8/110

mal

m.+inna.1/85

mana

māna

m.+sı.8/90

mani

m.+15/85

māni

m.+15/105, 15/105, 15/100,
15/95, 15/95, 15/90, 15/90,
15/85

m.+ler.8/170, 15/120

m.+leri.9/45

m.+yi.15/90

m.+leri.9/40

mare: *ünl. hlk.* Rumeli
ağızlarında bilhassa kadınlara
seslenmek için kullanılan hitap
sözü.

m.+12/145, 15/9, 15/90

mari

m.+15/120

masa

m.+8/55

m.+lar.2/95

masal

m.+1.15/35

masraf

masraF

m.+17/70

master: *a. İng. master*
Akademik bir rütbe, Yüksek
Lisans.

m.+6/50

maya-

m.-larız.3/94

mecbur

meçbur

m.+18/5

medrese

m.+ler.7/5

meme

m.+si.14/30, 14/5

memleket

m.+e.6/15

m.+ten.10/35

memur

memur

m.+um.12/70

memmur

m.+12/80

m.+um.12/70

mēmür

m.+un.11/80

mera

merā

m.+sına.7/10

mesela

meselā

m.+15/145, 15/105

meselā

m.+8/140, 8/135, 8/100, 8/95,
8/60, 8/45, 8/25, 8/20, 8/20,
14/75, 15/75, 15/60, 15/15,
4/105, 4/90, 4/85, 19/80,
2/130, 2/115, 2/110, 2/110,
2/100, 2/95, 2/85, 2/80, 2/80,
2/75, 2/70, 2/65, 2/65, 2/60,
2/20**meşhur**

meşur

m.+8/135, 2/70, 2/40

m.+du.2/70

m.+dur.2/75, 2/70

mezbaha

mezbā

m.+da.11/5

m.+ya.11/25

mezun

m.+u.5/35

mēzun

m.+u.5/35

mi: edat.

m.+8/130, 8/120, 8/75, 7/50,
14/100, 14/80, 12/150,
12/125, 12/20, 15/125, 15/80,
15/70, 15/30, 5/80, 5/80,
5/10, 18/45, 18/45, 11/55,
11/50, 11/5, 10/85, 9/65,
9/60, 9/15, 1/60

m.+dır.18/45

m.+sın.10/10

m.+yadı.10/25

mısır

m.+6/25, 6/20, 19/75

misir

m.+4/110

mi: edat.

m.+7/5, 14/110, 14/110, 14/90,
14/90, 14/90, 14/40, 14/15,
13/150, 12/159, 12/95, 16/5,
15/105, 15/40, 15/25, 5/20,
5/15, 4/50, 3/60, 3/30, 18/30,
18/20, 11/50, 10/145, 10/75,
10/15, 9/65, 9/60, 9/15, 1/135

m.+sin.10/10, 9/20, 7/90

miyd

m.+yd.12/140

millet

m.+19/40, 2/35

milleT

m.+2/85

milyon: sf. Fr. million Bin kere bin 1.000.000 (31 Ocak 2004 öncesi bin Türk Lirası yerine kullanılan tutar.)

m.+12/80

misafir

misāfir

m.+i.12/100

mor

m.+u.8/105

motor

m.+15/85, 1/25

möçme: "göçme möçme" den möçme.

m.+17/10

mu: edat.

m.+8/170, 7/30, 7/15, 14/75,
17/90, 4/125, 11/20

mu.+sun.12/55, 1/210

muavin

māvin

m.+i.4/35

muhacir

mācır

m.+2/60

m.+i.4/80, 2/65, 2/60

mācur

m.+lar.5/75

m.+lara.3/45

m.+u.9/60

muhtar

m.+12/130

m.+ımız.17/35

muttar

m.+ıyım.17/5

mutlu

m.+12/40

m.+yum.5/40, 5/40, 5/35

m.+yum.5/35

mü: edat.

m.+8/115, 19/30

müdür

m.+4/35

mühendis

müendis

m.+4/55

m.+i.4/55

müendiz

m.+4/40

mühim

mūm

m.+ü.2/40

müşteri

m.+si.18/80

müthiş

müttüş

m.+18/65

nap-

nap-

n.-mışlar.1/140

nāp-

n.-t1.1/60
nāP-
n.-alım.1/175, 1/120, 1/120
nāb-
n.-alım.1/150, 1/130
n.-ıcan.15/50
namaz
namaz
n.+ına.12/60
namas
n.+9/35, 9/30
namlu
namlı
n.+sın1.7/110
nane
nāne
n.+14/90
nasıl
nasıl
n.+14/100
nası
n.+12/20, 17/40, 3/70, 11/130,
11/60, 10/70, 2/45, 1/85, 1/50
ne
n.+6/45, 8/195, 8/195, 8/140,
8/135, 8/75, 14/110, 14/80,
14/80, 14/70, 14/60, 14/50,
14/45, 14/20, 14/20, 13/5,
12/150, 12/130, 12/100,
12/90, 12/55, 12/45, 12/40,
12/15, 12/5, 17/70, 15/85,
15/65, 15/55, 15/15, 4/100,
4/55, 3/55, 19/30, 11/110,
11/80, 11/80, 11/60, 11/15,
11/5, 10/177, 10/175, 10/175,
10/160, 10/155, 10/110,
10/110, 10/110, 10/90, 10/85,
10/75, 10/75, 10/40, 10/40,
10/25, 9/55, 9/50, 9/45, 9/35,
9/30, 9/25, 9/25, 9/20, 2/120,
1/210, 1/210, 1/200, 1/175,
1/145, 1/145, 1/75, 1/65,
1/65, 1/65, 15/5, 13/150,
8/150, 3/20
n.+ler.7/90, 7/80, 7/80, 14/55,
3/80
n.+ye.11/75

n.+yin.11/40
n.+yle.19/5
n.+ymiş.19/20
nei
n.+i.10/15, 16/5
neden
n.+7/30, 12/159, 9/55
n.+iyle.6/30
n:+se.2/35, 2/35
nene
n.+mizin.5/55
n.+si.5/65
ner
nere
n.+12/135
n:+ye.7/105, 19/65, 1/125, 1/35,
1/15
n.+yâ.1/105
n.+de.7/110, 7/95, 7/25, 15/85,
11/20
n.+den. 1/75, 19/85, 7/20,
15/10, 1/80, 1/60
n.+n.11/45
nère
n.+den.1/70
nēr
n.+de.15/120
neri
n.+ < nere.+ ye.4/125
net
n.+2/65
ney
n.+8/130, 3/60, 1/65
neyse
n.+3/5, 1/10
niçin
n.+9/30, 9/25
niçün
n.+9/15
nine
n.+6/10, 2/132, 2/130, 2/125,
2/125, 2/120, 2/115, 2/110
nişan
nişan
n.+8/40, 8/40, 8/35, 8/25,
13/120, 13/115, 12/45

n.+i.12/50
nişan
n.+ni.10/80
nişanlan-
nişannan-
n.-dım.15/110

nişanlık

nişannık
n.+8/45

nüfus

nüfus
nüfus.19/5, 18/10
nüfusumuz.19/5

nufus

n.+5/55

normal

nuṛmal
n.+14/80

o

o.6/50, 6/15, 8/180, 8/125, 8/95,
8/90, 8/80, 8/70, 8/70, 8/70,
8/65, 8/60, 8/60, 8/55, 8/50,
8/45, 8/40, 8/35, 8/30, 8/25,
8/10, 8/5, 7/100, 7/95, 7/90,
7/35, 14/100, 14/95, 14/85,
14/75, 14/40, 14/30, 14/15,
13/150, 13/150, 13/130,
13/130, 13/80, 13/20, 13/15,
13/5, 12/140, 12/120, 12/120,
12/30, 12/5, 17/35, 17/30,
16/30, 16/30, 16/20, 16/20,
16/20, 16/15, 16/10, 15/120,
15/110, 15/60, 15/45, 15/10,
5/45, 5/5, 4/120, 4/115, 4/45,
4/20, 3/70, 3/70, 3/60, 3/35,
3/25, 3/10, 19/65, 19/65,
19/50, 19/45, 19/35, 19/25,
18/75, 18/50, 18/35, 18/35,
11/130, 11/115, 11/115,
11/115, 11/95, 11/85, 11/70,
11/70, 11/60, 11/30, 11/15,
11/10, 10/170, 10/125, 10/95,
10/90, 10/85, 10/30, 9/65,
9/55, 2/130, 2/110, 2/110,
2/100, 2/100, 2/95, 2/50,
2/40, 2/35, 2/20, 2/10, 1/195,

1/145, 1/95, 1/50, 1/50, 1/30,
1/25, 1/15, 19/55

o.+nu.7/95, 7/95, 14/75, 13/100,
3/85, 3/85, 3/70, 3/15, 19/20,
18/55, 18/50, 11/70, 11/30,
11/10, 12/20, 10/120, 10/75,
10/10, 2/65, 1/145

o.+nü. 7/45, 19/25

o.+na.13/100, 13/25, 13/20,
12/40, 17/60, 18/50, 11/20,
11/10, 10/95, 10/70, 10/50,
10/30, 9/45

o.+ndan.15/130, 15/110, 15/25,
5/10, 5/10, 4/120, 19/40,
11/85, 10/50, 10/35, 10/15,
1/215, 1/215, 1/195, 1/180,
1/180, 1/175, 1/120, 1/55,
8/185, 8/165, 8/85, 8/85,
8/85, 8/65, 8/50, 7/40, 18/55,
1/140

o.+nun.6/25, 8/130, 12/135,
17/30, 15/125, 4/40, 3/55,
3/15, 11/20, 10/90, 10/5

o.+nna.10/90

o.+nnar.4/80, 18/40, 11/125,
14/35, 10/25, 2/30, 1/130,
1/115, 1/100, 1/70, 1/35

o.+nnaṛ.12/45

o.+nnā.1/180, 1/115, 1/105,
1/100, 1/85, 15/65

o.+nnarı.15/130, 15/110, 18/50,
11/90, 10/110

o.+nnara.10/85, 1/175, 1/85

o.+nnāda.1/180

o.+nnardan. 6/35, 19/30

o.+nnarım. 7/120, 15/145

o.+nnān.7/65

o.+nnāla.1/95

o.+nnarı.7/120, 14/15, 13/150,
1/105

o.+nunnan.7/55

u

u.+5/85, 5/85, 5/70, 5/65, 4/90,
4/90, 4/90, 4/30, 4/30, 4/25,
3/90, 3/90, 3/25

u.+nu.14/30, 13/15, 12/5, 17/20,
3/70

u.+na.4/30, 14/25

u.+ndan.15/75, 5/75, 5/30, 5/20,
5/15, 4/100, 4/70, 1/60, 1/60,
3/55, 13/135, 3/65, 3/15
u.+nun.12/10, 15/130, 5/70,
5/15
u.+nna.4/30
u.+nca.5/35
u.+nnar.5/60, 5/55, 5/20, 4/95,
14/130, 13/25
u.+nnarı.3/35, 12/110, 14/30
u.+nnara.3/75
u.+nnān.11/10

å

å.+dan.8/90, 10/80, 10/160

ö

ö.+dan.15/25

ocak

ocā

o.+1. < ocak.+1.12/65

oda

o.+15/50

o.+da.15/55

odun

o.+1/45, 1/45

o.+narı.1/60

oh: ünl.

o.+10/15, 10/15, 10/15

ohoo: ünl.

o.+16/5

oklava

oklāva

o.+yla.14/10

oklā

o.+yla.5/10

oku-

oku-

o.-du.17/65, 5/45

o.-dūmuza.19/30

o.-mā.10/80

o.-mayan.4/45

o.-yan.17/60

o.-yım.1/5

o.-ndu.9/30

o.-tacıydi.5/40

o.-ttuK.9/10

o.-ttuyum.5/40, 5/40

o.-yum.9/50

okuma

okuma

o.-ma.4/45

oku-

okul

okul

o.+8/190, 7/60, 5/45

o.+a.7/55, 10/10

o.+ların.18/65

ol-

o.-.17/105, 9/20, 9/40

o.-an.2/30, 6/25

o.-andan.2/100

o.-cā.1/200, 1/175

ol.-caK.1/110

o.-du.2/80, 1/220, 1/220, 1/175,

10/140, 15/110, 17/30, 17/109,

14/75, 7/75, 8/55, 19/70

o.-dū.2/35, 1/145

o.-

maz.1/165, 9/45, 11/85, 4/125,

17/105, 8/170

o.-muş.2/130, 11/130, 16/20

o.-muyo.2/35, 2/30, 19/85

o.-sa.1/155, 10/90

o.-sun.1/220, 1/200,

1/175, 9/30, 18/15, 19/80, 14/40

, 7/40, 8/90, 8/115, 8/135,

5/25,

5/85, 15/30, 15/100, 17/105, 19/

80

o.-ur.2/100, 2/90, 2/75,

2/65, 8/140,

8/150, 8/170, 11/20

o.-uyo.2/55, 18/65, 8/55, 8/115,

8/155, 12/155

o.-uyodu.2/80

o.-caK.10/45, 10/60

o.-

uyu.11/60, 19/30, 19/35, 4/15, 4/

/20, 4/55

o.-arak.18/5

o.-araK.18/10

o.-muştur.18/25

o.-du.19/90

o.-duyan.3/94

o.-uyolar.4/55

o.-uyolar.4/55

o.-uyular.4/55
o.-dular.4/100
o.-uncana.5/5
o.-muj.5/80,8/75
o.-muşlar.5/85
o.-uyı.15/15,13/120
o.-sunmuş.15/35
o.-arak.15/55
o.-urduğ.15/100
o.-aydım.16/35
o.-annar.17/80
o.-madı.17/85
o.-düna.17/90
o.-uyör.12/15,14/75
o.-sam.12/90
o.-arağ.12/145
o.-uyur.13/105
o.-maycağ.14/5
o.-uyur.14/15
o.-mācağ.14/30
o.-ursa.14/45
o.-muşun.14/65
o.-unca.14/75
o.-acağ.14/80
o.-uyó.8/60
o.-mayán.8/110
o.-mazlardan.8/140
o.-mazi.8/140
o.-muyo.6/30
öl-
ò.-du. 14/60
ò.-annarı.10/65
ò.-sun.13/120, 13/120
ulur-
u.-.14/80
oğlan
ō.+an.8/30
ō.+anın.16/39
oğul
ōl
ō.+um.4/35
ō.+umun.13/140
on
om
o.+ . 1/155, 1/155, 1/155, 1/135,
10/60, 10/45, 13/85, 12/75,
17/70, 4/75, 4/75, 4/60
on

o.+ .7/70, 13/140, 12/75, 17/109,
17/100, 17/70, 15/55, 15/40,
15/40, 4/50, 18/60, 9/50,
1/220, 1/220, 1/155, 10/25,
10/25

ora

o.+yı.7/75, 19/40, 10/50, 2/75
o.+sı, 3, 7/75, 17/50, 4/130,
19/45, 2/125, 1/115, 1/110
o.+ya.17/35, 16/25, 16/25,
16/15, 4/125, 4/20, 11/45,
10/170, 10/100, 10/90, 1/170,
1/95
o.+da.2/130, 2/125, 2/115,
2/110, 6/40, 6/40, 8/165,
8/45, 7/120, 7/90, 7/60, 7/35,
14/15, 13/85, 13/30, 17/35,
17/30, 15/45, 15/45, 4/75,
4/70, 18/55, 10/165, 10/150,
10/100, 10/50, 2/95, 2/35,
1/90,5/88, 5/85, 3/80, 19/25,
11/30, 11/20
o.+dan.6/15, 8/90, 7/75, 7/70,
13/65, 12/115, 12/85, 16/35,
5/88, 5/88, 5/88, 4/110, 4/75,
18/30, 18/25, 10/70, 2/132,
1/80, 18/30, 18/15
o.+lı.6/20
o.+nın.19/30, 2/120
o.+sını.6/10, 1/80, 1/55
o.+larda.5/65
o.+daki.5/65,19/45

ōra

ō.+da.6/40, 4/35, 10/85,
1/90,18/40
ō.+daki.5/75
ō.+dan.14/133, 18/25

ore

o.+eye.13/65

ori

o.+i.4/70

ura

u.+da.4/20

urā

u.+da.12/90
u.+dan.12/55

orak

orağ

o.+10/20
oraK
o.+15/80, 15/5, 10/125

ordu

o.+ya.2/130

org: *a. Fr. orgue* Basınçlı hava ile ses çıkarması sağlanan ve genellikle kiliselerde kullanılan klavyeli çalgı.

orK

o.+13/130

orkestra

urkestıra

u.+12/45

ormanlık

ormanlık

o.+lık.19/65

o.+mıŞ.1/105

o.+mij. 19/35, 19/55

orta

o.+8/70, 1/120

örta

ö.+5/30

örta

ò.+1/110

oruç

oruŞ

o.+9/25

ot

o.+lar.8/155, 8/155

o.+u.14/90

otur-

otu-

o.-düm.10/170

otur-

o.-aKıs.13/70

o.-dum.13/65

o.-lar.7/90

o.-up.3/40

o.-ur.2/95

o.-uyó.8/85

o.-uyo.8/80, 8/65

o.-uyom.8/85, 8/85

o.-uyosun.8/80

utuş-

u.-amiyoşus.14/70

u.-maKtan.14/110

otuz

otuz

o.+6/10, 12/25, 5/80, 9/60, 9/60

otuS

o.+4/50, 18/25

ova

o.+4/15

o.+ları.17/85

o.+larımız.19/75

o.+larımızda.19/85

uva

u.+lar.4/20

oyul-

o.-muŞ.1/50

oyna-

o.-dın.8/120

o.-mayı.8/180

o.-nılır.8/170

o.-rdıK.15/95

oynā-

o.-rdık.15/105

o.-rdıK.15/100

o.-rdım.8/120

oyne-

o.-ycan.8/120

oynu-

o.-yuş.12/45

öbür

übür

ü.+14/100, 14/90

öğrenci

örenci

ö.+ydim.5/40

öğrenim

örenim

ö.+12/25

öğretmen

öretmen

ö.+4/45, 4/40, 4/40, 4/40

ö.+ner.4/50

öküz

ö.+18/30

öl-

ö.-dü.19/55, 18/25, 10/145

ö.-eli.18/25

ö.-müş.17/35, 18/60, 10/85,
10/40

öl-

ö.-eli.10/140

öldür-

ö.-düdü.4/105

ö.-mez.4/100

ö.-üler.7/35

ön

ö.+2/120

ö.+üne.8/65, 19/75

ö.+ünde.8/185, 8/15

ö.+ünden.19/65

önce

ö.+19/40

önle-

ö.-rlr.7/35

ördek

ördek

ö.+le.15/75

ördēn

ö.+n. < ördek.+in.15/80, 15/75

örtü

ö.+lü.8/95

öte

ö.+1/200

ö.+den.15/110

ö.+si.17/60

üte

ü.+3/85

ü.+de.5/20

ü.+Ki.12/135

öyle

üyle

ü.+13/105

ö.+8/195, 8/140, 8/110, 8/100,
8/100, 8/95, 8/60, 8/55, 8/50,
8/45, 8/35, 7/45, 14/133,
14/110, 14/45, 13/145,
13/140, 13/130, 13/105,
13/80, 17/25, 19/90, 19/35,
19/10, 10/85, 10/10, 15/30,
4/130, 18/35, 11/55

ö.+ydi.8/110, 8/25, 5/30

üle

ü.+3/90, 3/85, 3/85, 3/80, 3/80,
3/80, 3/65, 3/50, 3/45, 3/20,

3/10, 10/155, 10/140, 10/130,
10/115, 10/105, 10/95, 10/95

ü.+ydi.10/130, 10/120, 10/30

üle

ü.+13/150

öle

ö.+14/110, 12/95, 12/95, 15/80,
15/80, 15/80, 15/55, 15/50,
15/30, 15/25, 19/10, 18/35,
18/20, 11/25, 9/5, 1/205,
1/170, 1/135, 1/110, 1/65,
1/30

ö.+ydi.15/115, 15/65, 15/65,
15/35

öylelik

ölelik

ö.+le.18/60

üylelik

ü.+le.3/40

ölelik

ö.+le.18/20

özel

ö.+15/55, 15/55

pahalı

pālı

p.+18/80

pahalılık

pālī

p.+ī. < pahalılık.+1.17/60, 17/60

paket

p.+11/30, 11/30

pakeT

p.+e.11/30

pamuk

pamūnu

p.+nu. < pamuk.+unu.8/25

panayır: a.Yun. panegýrion 1.

Belli zamanlarda belirli yerlerdeki
meydanlarda kurulan büyük
pazar. 2. Festival, fuar, bayram.

p.+6/30, 18/65, 18/60, 2/35

p.+1.6/30, 2/45, 2/45, 2/35

p.+a.17/45, 17/40, 2/35

p.+da.6/30, 18/80

p.+dan.17/55, 2/45

p.+ın.18/60, 18/60

panayır

p.+6/30
pancar
p.+7/45, 17/10, 2/15
pantolon
p.+8/105, 8/100
p.+larımızı.8/125
para
p.+8/65, 14/95, 11/65, 10/115,
10/95, 2/100, 2/95
p.+yı.11/70
p.+sı.8/35, 8/35, 8/30
p.+sından.2/105
parça
p.+3/85, 3/85
parmak
parmak
p.+mı.13/35, 13/35, 13/35
parmaımda
p+ımda. < parmak.+ımda.16/39
patlıcan
patlıcan
p.+8/105
patoz: a. Fr. batteuse < batöz
Harman dövme makinesi.
batoz
b.+lā.15/10
patron
paTron
p.+una.11/75
pazar: a. Haftanın son günü.
p.+13/105, 13/80
pazar
p.+7/15, 7/5, 17/45
p.+a.8/105, 8/105, 11/105,
10/140
p.+ı.2/40
p.+ın.17/50, 17/45
p.+ları.6/35
pazartesi
p.+10/60, 10/45
pazaṛtesi
p.+13/100, 13/95, 13/85, 13/85
pek
p.+14/30, 14/5
peK
p.+13/140

peki
p.+7/30
pekmez
p.+5/20
p.+li.5/20
peron: a. Fr. perron Tren,
tramvay, metro istasyonlarında
yol boyunca uzanan, inilip binilen
özel bölüm.
p.+19/20
perşembe
p.+13/155, 13/155, 13/155,
15/20, 15/20, 15/15
p.+ye.8/105
peş
p.+inde.6/40
peşin
p.+7/100
peygamber
peygamber
p.+i.9/55
pezevenk
pezevenK
p.+12/135
pınar
p.+da.19/70, 19/65
pirinc
p.+i.14/80
pirinç
p.+19/75, 18/5
pirinÇ
p.+2/15
pirinj
p.+14/85
piş-
p.-iyor.14/35
p.-ti.14/40, 5/25, 5/20, 5/15,
5/15
pişir-
p.-iyörlar.14/15
p.-irdik.14/15
p.-ilerdi.15/20
p.-iyın.15/75
p.-iyısın.5/10
p.-iyisin.5/10
p.-iyörsun.14/35

p.-miyörüm.14/20
p.-sin.13/145
pişkin
p.+1/30
piyasa
p.+2/30
poşet
p.+lere.13/40
pul
p.+llaḫ.14/100
pulculuk
pulculuḫ
p.+13/90
pulla-
p.+ladım.13/90
p.+lluyūrum.13/95
pullu
p.+lum.7/40, 7/40
rahat
raaT
r.+15/50
rāt
r.+10/20
rahmet
r.+imi.9/20
rahmetli
rāmetli
r.+nin.12/125
rāmetli
r.+8/180, 8/35, 14/133, 3/80,
3/70, 3/50, 3/40, 3/20
razi
rāzı
r.+11/115
rekat
rekāt
r.+9/30
rektefe: a. Fr. *rectifie*. Motor
yenileme.
reKTefe
r.+ye.11/45
resim
r.+8/45
r.+ini.7/100

roba: a. (İt. *roba* < Lat). 1. Uzun
etekli giysi. 2. Değerli ve süslü
giysi 3. Bir giyeceğin omuzla
göğüs arasında kalan kısmına
eklenen parça.

rabo
r.+13/105

rüzgar
rüzgar
r.+r.4/125

saat
sāt
s.-6/40, 14/85, 11/65

saha
sā
s.+17/105, 9/40
s.+sı.2/20
s.+yı.10/10

sahan
saan
s.+13/135

sabah
sabaı
s.+1. < sabah.+1.15/30
sabā
s.+12/60, 3/94, 11/45, 10/160
s.+leyin. 1/160, 3/85
s.+li.13/60
s.+lin.1/145

sabay
s.+lin.8/155
sabbā
s.+a. < sabah.+a.7/125

saç
s.+ını.13/100, 13/95
s.+larımızı.8/165

sade: ‘‘sadece’’.

sāde
s.+13/45, 19/50

sāde
s.+17/10

sādi
s.+14/5

sadece
sādece
s.+17/75, 5/50, 5/45, 10/15

sakla-

saKlı-

s.-yı.2/35

sal-

s.-a.5/10, 5/10, 5/10, 5/10

s.-ardıK.15/135, 15/130

s.-dın.5/10

s.-ıyusun.3/90

salça

s.+3/60

salıncak

salanğaç

s.+8/170, 8/160

saldırı

s.+ya.2/40

salıs.+13/130, 13/105, 13/100,
13/80

s.+ya.13/80

salla-

s.-nır.8/170

sallā-

s.-rmışlar.Bak7/120ın

salon

s.+14/115, 13/120

s.+da.14/110

salya

salıya

s.+12/125

s.+lar.12/115

sandık

sandın

s.+ın. < sandık.+ın.8/65

sanas.+8/50, 14/105, 12/85, 12/20,
15/5, 9/55, 9/55, 9/20, 1/65**sandalye**

sandalye

s.+8/55, 13/80

s.+ye.8/80

sanki

s.+2/35

sap

s.+1/170, 1/140

s.+1.4/125, 1/160

s.+lān. 4/115

sapa

s.+19/5

sar-

s.-ar.3/70, 3/70

sar-

s.-acān.14/10

sarı

s.+sını.14/5

s.+yı.15/140

sarı

s.+4/100

sat-

s.-annar.18/75

s.-ıy.17/5

s.-mā.4/5, 18/70

s.-tım.12/75

saT-

s.-.11/85

s.-maycaktım.11/90

s.-Tılar.7/45

satıl-

satıl-

s.-ılmadı.6/30

sattır-

saTTır-

s.-Tırdı.11/85

satış

s.+17/50

s.+lar.2/30

savaş

s.+ta.3/40, 3/30, 3/20

s.+ında.18/45, 18/45, 2/115

s.+ları.18/45

s.+larında.18/45

savaş-

savaş-

s.+mış.4/90

savrul-

s.-ur.16/39

say-

s.-ılmaz.4/5

s.-ılırdı.2/85

sahi

sāyi

s.+18/75

sefer

s.+4/70, 4/65, 18/35
s.+e.1/190
seFer
s.+18/55, 18/40, 18/35
sekiz
sekiz
s.+5/80, 4/80, 19/90, 19/85,
19/35, 19/30, 2/105
sekiS
s.+14/75, 12/35
seksen
s.+13/140, 4/80, 4/80, 19/70
selam
selam
s.+11/75
sen
s.+6/45, 7/65, 14/65, 14/60,
12/60, 16/30, 16/25, 16/15,
11/70, 1/177, 10/10, 9/30,
9/20, 1/200, 1/10
s.+i.8/60, 8/80, 12/90, 11/85,
1/180
s.+de.10/150
s.+in.8/85, 13/70, 13/70, 11/55
sene
s.+6/30, 6/30, 6/30, 14/60,
13/85, 13/35, 13/30, 12/85,
12/85, 12/85, 12/65, 12/65,
12/25, 17/90, 17/85, 17/80,
16/20, 15/55, 15/45, 3/30,
19/90, 19/85, 19/85, 19/85,
19/85, 18/25, 11/95, 11/95,
11/35, 10/140, 2/55, 1/220,
1/220, 1/220, 1/220, 1/5
s.+nin.1/25
s.+si.1/25
s.+sinde.7/70, 19/30
s.+dir.18/65
s.+ki.19/90
s.+ler.13/35
s.+lerinde.19/70
senelik
s.+im.1/30
ser-
s.-emiyim.13/45
serbest
serbes

s.+9/20
sert
s.+14/30, 14/5
ses
seS
s.+10/150
sesle- f. hlk. Kulak vermek,
dinlemek.
s.-mezdik.3/40
s.-mezdiK.3/25
sev-
s.-erdi.8/180
s.-ērdi.8/120
s.-meyen.3/94
s.-mez.16/35
s.-miş.13/15
sevin-
s.-dim.8/75
s.-iyosun.8/80
sıcak
sıcak
s.+14/80, 14/45, 17/90
sıcaK
s.+9/30
sıcaklık
sıcaklık
s.+8/90, 8/90
sihhiye: a. (Ar. *sihhi* "sağlıkla ilgili"den *sihhiyye*) Sağlıkla ilgili işler, sağlık işleri.
siye
s.+18/35
sık-
s.-ıyın.15/75
sıkıl-
sıkıl-
s.-dı.10/50, 10/45
s.-ıy1.10/55
sınıf
s.+16/5
sınır
s.+a.4/60, 2/35
sıra
s.+9/50
sırf
s.+1/115

sırtüstü

s.+13/70

sıva-

suva-

s.-yamayım.10/105

suvamalı

s.+ydı.8/70

SIVI

s.+14/25, 3/65

SIVU

s.+14/5

sigorta

siğorta

s.+dan.11/70

sil-

s.-16/35

silah

silā

s.+larını.4/105

silajlık:

a. (İng.

'silage' kelimesine Türkçe 'lık' yapım eki eklenmesiyle)

silajlık

s.+6/25

sin-

s.-mişlê.1/180

sini:

a. (Far. *sini* < Ar. *şini* < *Şin* "Çin") [Kelime Türkçe'den Balkan dillerine de geçmiştir] Bakır, pirinç vb. mādenden büyük yuvarlak tepsi.

s.+15/70

sis

s.+5/15

siz

siz

s.+13/55, 19/45, 19/5

s.+i.19/50

s.+in.1/100

siS

s.+17/40

s.+i.15/80

siyah

siyā

s.+16/35

soda

s.+s1.14/95

sofra

s.+da.12/155

soğan

soan

s.+dır.4/5

suan

s.+3/5

s.+3/55

suvan

s.+14/90

soğu-

sū-

s.-un.14/40

sok-

soğ-

s.-madı.15/115

s.-madılā.15/110

s.-tu.7/110

soğ-

s.-uyu.11/65

son

s.+2/90, 1/221

sonra

s+.8/85, 8/50, 11/130, 10/170, 10/165, 10/100, 10/55, 10/50, 1/200

sona

s.+8/65, 1/175, 1/120

sōna

s.+6/15, 10/90, 1/195, 1/180, 1/140, 1/90, 1/55

sōra

s.+8/185, 8/165, 8/90, 8/85, 8/85, 14/40, 13/135, 12/150, 12/15, 17/100, 15/130, 15/110, 15/75, 15/25, 15/25, 5/80, 5/80, 5/75, 5/30, 5/20, 5/15, 5/10, 5/10, 4/120, 4/120, 4/100, 4/70, 4/65, 4/65, 4/60, 3/65, 3/55, 3/15, 18/55, 11/70, 10/160, 10/100, 10/80, 10/40, 1/205, 1/60

s.+dan.4/85

s.+s1.1/180

sōn

s.+7/40
sopa
s.+laşından.8/130
sor-
s.-.8/20, 17/70, 12/5
s.-cağ.17/20
s.-can.11/25
s.-usan.17/70
s.-arlar.7/20
sur-
s.-acan.12/5
s.-uyör.12/110
sorun
s.+17/105, 17/100, 17/100
soğuk
souğ
s.+14/80, 14/45, 9/30
soyağacı
soyacı
s.+8/5
s.+nda.8/10
söğüt
süüd
s.+e.1/40
söyle
söyle-
s.-yem.19/55
s.-yim.12/20
s.-yorum.19/35
söylē-
s.-lim.15/95
söylü
s.-.4/130
s.-m.4/130
söle-
s.-.7/125, 7/125, 7/115, 7/115
süle
s.-. 9/15, 11/75
s.-yim.15/5
s.-dim.17/20
s.-yoz.11/20
sülē-
s.-rdik.15/105, 15/100
s.-yim.9/15
söz
s.+de.8/165

su
s.+6/25, 14/90, 14/80, 13/70,
12/159, 12/150, 19/50, 18/15,
18/15, 1/125, 1/5
s.+yu.5/5
s.+ya.3/90
s.+yun.14/80, 15/130
s.+yunu.15/75
s.+lar.17/85
sülale
sülāle
s.+8/15
s.+si.8/15
sünnet
sünet
s.+inde.13/140
sünnet
s.+i.9/15
sünneT
s.+13/50
süpür-
s.-düm.10/170
s.-emim.10/155
s.-emiyım.13/45
s.-emiyim.10/170
s.-iyı.13/45
süpürt-
s.-türü.3/15
s.-tüm.10/170
sür-
sürme
s.-ē. < sür.meye.1/20
sürü
s.+8/95
süt
s.+14/30, 14/5, 15/130
süT
s.+3/90
süd
s.+ü.3/94, 11/30, 11/25
sütsüz
süşsüS
s.+15/140
şahıs
şaısların
ř.+ların.19/15

şarbon: a. Fr. charbon
Hayvanlarda ve özellikle
koyunlarda görülen, insanlara da
geçen, kara bir çıban şeklindeki
tehlikeli salgın hastalık, kara
kabarcık, yanıkara.

şarbon

ş.+6/35, 2/35

şey

şey

ş.+8/95, 8/30, 8/20, 7/10, 7/5,
14/125, 14/115, 14/95, 14/90,
14/75, 14/60, 14/60, 14/25,
14/20, 14/5, 13/120, 13/25,
12/70, 12/45, 12/35, 17/75,
17/50, 5/30, 4/90, 4/55, 3/75,
3/60, 3/45, 18/65, 18/65,
18/35, 11/55, 11/55, 11/5,
10/70, 10/5, 2/130, 2/125,
2/120, 2/115, 2/110, 2/110,
2/105, 2/80, 1/145, 1/130,
1/25

ş.+i.8/180, 8/110, 8/25, 2/125,
13/150

ş.+e.8/80, 8/65, 7/25

ş.+de.1/50

ş.+den.6/10, 10/75, 2/55, 1/70,
1/70

ş.+in.8/95

ş.+ine.18/65

ş.+deydim.10/45

ş.-im.11/120

ş.+imize.11/45

ş.+le.13/125, 3/80, 11/25

ş.+ler.8/180, 8/15, 14/50, 18/50,
2/30

ş.-leri.18/60

ş.+den.8/100

ş.+lände.5/70

ş.+lēmiz.5/60

ş.+li.8/180

ş.+se.8/155, 8/145

ş.+di.8/45

şe

ş.+3/25, 3/45, 3/30, 3/85, 3/70

şē

ş.+6/25, 13/135, 4/60, 3/65,
3/40, 19/75, 10/25, 9/50

ş.+de.3/20, 4/90,

ş.+den.7/25

ş.+ler.3/10, 3/5, 18/70, 9/10

ş.+lerde.2/132

ş.+lere.3/45

şe

ş.+i.5/88, 18/65, 18/35, 8/120,
7/90, 2/120

ş.+e.7/75, 7/85

ş.+ini.13/125

ş.+inde.6/15

şeyli

ş.+13/105

şeylik

şeyliK

ş.+8/50

şey yap-

şāP-

ş.-tıK.5/65

şey et-

şet-

ş.-miş.6/15

şēt-

ş.-medi.10/95

ş.-mek.17/80

ş.-tik.10/125

ş.-tise.1/50

şed-

ş.-iyı.13/50

şēd-

ş.-eyim.10/160

şehit

şeit

ş.+7/125

şeker

ş.+14/80, 14/80, 14/40, 12/25

ş.+den.13/35

şekil

ş.+de.2/130, 2/110, 2/110, 2/45

şerbet

ş.+14/40

ş.+i.14/45

ş.+ini.14/40

şıldır: yans. söz. Akarsuların
çıkardığı sesin taklit edilmesi
ile ortaya çıkan sözcük.

ş.+1/125, 1/125
şimdi
şimdi
ş.+6/25, 6/10, 8/195, 8/190,
7/30, 12/70, 12/5, 17/55,
15/95, 15/50, 5/5, 18/65,
11/45, 10/25, 2/115, 2/115,
2/115, 2/85, 2/80, 2/65,
1/215, 1/150, 1/130, 1/120,
1/110
şimdik
ş.+k.14/20
şindi
ş.+8/175, 8/5, 7/75, 7/60, 7/45,
7/5, 14/125, 14/110, 14/90,
14/35, 14/15, 14/5, 13/155,
13/155, 13/140, 13/115,
13/85, 13/80, 13/30, 17/90,
17/75, 17/40, 15/140, 15/10,
15/5, 4/50, 4/45, 4/10, 3/10,
19/55, 19/30, 19/20, 18/15,
11/10, 10/130, 10/85, 10/75,
10/55, 10/40, 10/20, 9/50,
9/45, 9/45, 9/40, 2/110, 2/85,
2/80, 2/80, 2/55, 2/35, 2/30,
1/215, 1/190
ş.+ki. 13/105, 14/115
şini
ş.+8/145, 8/175, 8/150, 12/150,
17/30, 19/25, 2/130, 2/115,
2/95, 2/90, 2/65
şim
ş.+17/55, 17/35
şiṁ
ş.+19/15
şiṅ
ş.+7/10, 7/60
şimdilik
ş.+lik.11/120
şindilik
ş.+lik.18/5
şöyle
ş.+2/95
şşş : ünl.
ş.+12/105
şu

ş.+5/70, 4/125, 4/10, 19/75,
19/65, 19/45, 18/5, 18/5,
11/35
şura
ş.+ya.4/105
ş.+yı.11/50
şuru
ş.+larda.4/15
tabak
tabak
t.+tan.13/130
t.+lar.13/135
t.+ları.13/135
tabanca
t.+12/135
t.+nm.7/110
tabi
tabi
t.+6/30, 6/5, 8/185, 8/140,
8/110, 8/80, 8/65, 8/65, 8/95,
8/35, 8/20, 8/15, 8/15, 8/10,
8/10, 8/5, 7/100, 7/65,
14/130, 14/110, 12/130,
12/50, 12/50, 17/95, 17/70,
17/60, 17/60, 17/50, 17/50,
15/85, 15/35, 15/20, 15/10,
5/45, 5/45, 4/105, 4/90, 4/50,
4/5, 3/90, 3/10, 19/65, 19/25,
19/25, 18/30, 18/25, 18/20,
18/10, 18/10, 10/175, 10/130,
10/125, 10/35, 9/10, 2/130,
2/115, 2/100, 2/90, 2/70,
2/60, 2/55, 2/55, 1/220,
1/105, 1/75, 1/75, 1/35, 1/20
tabî
tabî.8/190
tâbi
tâbi.8/50
tabii
tabii.14/50, 12/10
tabe
tabe.17/30
tabè
tabè.17/35, 17/5, 17/5
tat
tatını.11/115
tak-

tağ-

t.-an.10/115
t.-ar.10/115, 10/115, 10/115
t.-ārdılar.10/115, 10/115
t.-ıyım.13/100

takıl-

takıl-
t.-irdi.10/120

taksi

taksi
t+.19/10

tarla

tarla
t.+ya.15/25
t.+da.15/105
t.+dan.10/75
t.+rım.4/30
t.+sın. < tarla.+sının.3/30

tāla

t+.1/200

tārla

t+.10/70
t.+lārla.10/125
t.+yla.10/125

tam

t+.7/35, 13/70

tamam

t+.8/120, 17/105, 17/105,
17/105, 17/105, 17/100

tane

tāne
t+.8/185, 12/60, 12/40, 12/35,
12/30, 17/65, 4/50, 4/40,
9/50, 1/185, 1/155, 1/150
t.+si.7/95, 17/65
t.+siymiş.13/10
t.+ydi.14/120

tānē

t+.17/70

tāne

t+.13/80

tene

t+.7/85, 12/30

tanı-

t.-mıy.10/10
t.-rdık.15/110
t.-yçam.7/110

tura-

t.-yuşum.13/95

tarā-

t.-lar.8/165

taraf

t.+ı.13/20
t.+ına.8/30
t.+ında.6/35
t.+a.1/180
t.+ta.17/60
t.+tan.4/115
t.+lıyım.13/25

taraf

t.+ı.19/80
t.+ta.7/115, 7/115, 7/115

tarafli

tarāfli
t.+lıydı.13/5

tarhana

tarana
t.+yı.14/105

tarım

t+.18/5

tarıh

tārī
t+.7/5, 1/25
t.+n.1/75
tārī
t.+leri.18/60

tarif

tārif
t.+i.15/65
t.+ini.15/125

tas

t.+ımı.5/30

taş

t.+ı.16/39

taşı-

t.-.2/90, 2/90
t.-dık.10/20
t.-yamıyörsun.14/100

taşın-

taşın-
t.-mışlar.1/120

taştı

t+.7/65

tath

t.+.13/140, 13/140, 13/135,
5/30, 5/30, 9/25, 9/25

t.+yla.15/60

tätli

t.+.14/65, 14/50, 14/45, 14/25,
14/5

t.+lar.14/45

tava

t.+.8/95, 5/15

t.+sı.5/15

tavuk

tavuk.14/75

te: ünl.

t.+.7/55,7/50, 13/70, 13/65,
17/90, 17/75, 17/50, 16/10,
15/90, 15/90, 15/90, 5/70,
4/25, 4/20, 4/20, 10/105,
10/25, 10/15, 10/165, 10/135,
10/130

tö~

t.+.10/85

tefek: ‘‘ufak tefek’’ ten tefek.**tefeK**

t.+.4/5

tek

t.+.4/90

teK

t.+.4/90

tekerlek**tekēlek**

t.+.1/50

t.+ler.1/55

tekniker

t.+i.17/65

tekrar

t.+.4/120, 4/70

teKrar

t.+.4/120, 4/65

tel

t.+.13/100

telciliK

t.+.13/85

telefon

t.+.11/105

t.+na.10/55

telle-

t.-dim.13/90

telli

t.+.14/100

temin et-**tēmin et-**

t.-iyo.2/45

tencere

t.+.8/95

t.+ye.5/5

t.+n.8/95

tepe

t.+.15/85

t.+ye.4/125

tepsi

t.+ler.13/135

t.+sine.15/60

tePsi

t.+.8/95, 14/10, 14/10, 13/145,
13/140, 13/140, 13/140,

12/125, 12/125, 12/110, 5/15

t.+ye. 14/40, 14/85, 14/5, 15/75

t.+leş.13/150

tereyağ**tereyā**

t.+5/25, 3/94, 3/65, 3/60

t.+yı. < tereyağ.+1.3/60

terk et-

t.-.12/25, 4/110

terK et-

t.-ersin.9/15

terK~et-

t.-tim.12/65

teşK~et-

t.-tim.12/75

tertip et-**tertip et-**

t.-tiler.12/95

terzi

t.+sine.8/105

teşzi

t.+.14/120, 14/120

t.+iler.14/120

teslim et-

t.-.iyo.18/50

teşekkür

t.+17/109
teyze
t.+den.8/95
tize
t.+14/60
tıp
t.+17/65
tıraş
t+.2/90
t.+1.2/90
t.+ta.2/95
t.+ının.2/95
tilki
t.+19/60, 18/15
t.+yi.18/15
toka
toğa
t.+lafla.13/100
ton
t.+a.19/85
topla-
t.-r.8/115
toPla-
t.-mişlā.1/165
t.-nıyo.8/95
toplın-
t.-dıK.13/140
t.-nıP.16/10, 15/100
t.-nır.8/165
t.-nıyı.15/15
toPlan-
t.-nan.2/95
t.-nırdık.15/100
t.-nmiş.2/105
t.-nmişlā.1/155
toplaş-
toPlaş-
t.-şalım.1/150
toprak
toprak
t.+tan.8/70
toprak
t.+2/10
torun
t.+13/80, 13/80
t.+nar.14/55

t.+umda.13/40
t.+umun.13/50
turun
t.+12/35
trakya
tırakya
t.+nın.6/30
tren
tiren
t.+19/25, 19/25
t.+miz.19/15
tavukçuluk
tovuKçuluK
t.+17/5
tuğla
tūla
t.+12/65
tut-
t.-madın.9/25
t.-muyo.19/90
t.-tu.17/60
t.-uyun.15/70
tutun-
t.-dum.4/115
tuttur-
tuTTur-
t.-uyosun.11/30
tutul-
t.-dum.13/65
tutun-
t.-uyorum.1/50
tutuş-
t.-tu.4/125
tuvalet
t.+13/80
t.+e.13/75, 13/65
tuz
t.+12/125, 12/110
t.+u.14/30
tuzlu
t.+5/30
tus
t.+14/80, 14/80
tüfek
tüfeK
t.+12/135, 12/130

türlü

t.+.*16/39*

uç-

u.-uP.*9/35*

ufak

ufak

u.+.*2/130, 1/25*

ufaK

u.+.*17/45, 4/5, 18/80*

ufāk

u.+sa.*14/10*

ufāK

u.+tī.*1/35*

u.+tılar.*1/35*

ufala-

u.-.*15/130, 15/130*

u.-yıp.*3/35*

ufalt-

ufalklattır-

u.-ıyısın.*3/85*

ulan

u.+.*12/135*

ulu

u.+.*9/55*

un

u.+.*15/135*

u.+u. *3/85, 14/85, 5/10, 5/10,*
3/85, 3/85, 3/65, 3/55

u.+unu.*15/135*

unut-

u.-.*15/159*

u.-muşum.*14/95*

u.-tum.*12/159, 12/159, 4/95,*
9/50, 9/45, 9/45, 9/40, 9/40,
9/35

u.-ursaK.*17/105*

u.-uyorum.*12/150*

u.-uyur.*12/155*

u.-uyurum.*12/155*

unuT-

u.-mam.*8/105*

unutkanlık

unutkanlık

u.+.*12/155*

uğraş-

ūraş-

ü.-ıyolā.*2/10*

ü.-ıyoruz.*1/25*

ü.-ıyörsün.*12/90*

ü.-im.*11/5*

ü.-madım.*11/25*

ü.-mazdı.*3/80*

ü.-mıyom.*18/5*

usan-

u.-madın.*9/30*

uyanık

uyanıK

u.+mış.*2/110*

uygun

uygun

u.+.*2/20*

uyku

uyku

u.+dan.*13/60*

uza-

u.-rmış.*8/165*

u.-sın.*8/165*

uzak

uzak

u.+tī.*6/40*

üç

üç

ü+.*14/25, 17/65, 15/50, 4/80,*
19/35, 19/85, 19/35, 19/30,
19/30, 9/65, 2/65

ü+te.*4/125, 4/80*

ü+ten.*4/125*

ü+ümüz.*15/50*

üc

ü.+*14/110, 13/85, 13/85, 2/90,*
2/90

üç

ü+.*18/65*

üÇ

ü+.*12/135, 19/30, 9/60*

ü.+te.*9/60*

üş

ü.+.*12/125, 4/40, 3/40*

üçer

ü.+er.*14/110*

üçüncü

ü.+.*1/75*

üçünci

ü.+ye.1/190

ümmet

ü.+i.9/20

üniversite

ünüverste

ü.+17/65

ü.+den.6/50

ü.+yi.7/60, 11/10

üret-

ü.-iyodun.8/135, 8/130

ürün

ü.+6/30

üst

ü.+ü.3/70

ü.+e.15/95

ü.+ünü.5/25

ü.+üne.8/130, 8/65, 7/85, 14/90,
15/75, 5/25, 5/20, 4/20, 3/15,
3/15, 1/160, 1/140

ü.+ünde.8/95, 7/35, 5/20

ü.+ünde.7/90

ü.+ümüzde.4/80

ütü

ü.+8/125, 8/125

üü: ünl.

ü.+7/115

üvey

ü.+13/15

üzeri

ü.+ne.4/40

vakit

vaqıt

v.+14/100, 14/85, 14/40

v.+lāmız.3/80

valla

vallā

v.+6/10, 17/40, 16/10, 15/120,
15/115, 15/50, 15/35, 15/30,
15/25, 15/15, 18/60, 18/40,
18/30, 18/5, 2/65, 1/195,
1/135, 1/80

vallā

v.+12/10

vanilya

v.+14/30

var

v.+8/185, 8/175, 8/145, 8/145,
8/145, 8/135, 8/130, 7/95,
7/90, 7/65, 7/50, 14/25,
14/20, 14/20, 13/130, 12/135,
12/135, 12/130, 12/130,
12/110, 12/85, 12/40, 12/35,
12/35, 12/35, 12/35, 17/90,
17/70, 17/65, 17/65, 17/60,
17/50, 17/50, 17/30, 16/39,
16/39, 15/120, 15/10, 4/105,
4/105, 4/90, 4/90, 4/90, 4/85,
4/65, 4/45, 4/40, 4/35, 4/35,
4/15, 4/15, 3/35, 3/35, 19/45,
19/15, 18/80, 18/75, 18/75,
18/75, 18/70, 18/70, 18/70,
11/55, 11/50, 11/50, 11/40,
11/10, 11/5, 10/150, 10/75,
10/75, 10/50, 10/10, 10/5,
10/5, 10/5, 10/5, 9/55, 9/50,
9/45, 9/40, 9/40, 9/40, 9/35,
2/125, 2/125, 2/115, 2/110,
2/110, 2/85, 2/60, 2/50, 2/40,
2/25, 2/20, 2/20, 1/180,
1/145, 1/35

v.+dır.19/65

v.+dı.6/40, 8/35, 8/185, 8/165,
8/70, 8/55, 8/20, 14/120,
14/20, 13/50, 12/115, 12/75,
12/60, 12/60, 17/35, 15/90,
15/55, 15/10, 5/45, 4/20,
11/40, 10/160, 10/90, 10/60

v.+mış.8/190, 8/185, 7/120,
7/95, 7/15, 16/35, 16/35,
4/70, 18/45, 8/180

v.+mij.17/25

v.+sa.8/20, 3/60, 1/200, 1/175

v.+ını.2/35

v.+ız.8/15

vā

v.+1/155, 1/110

v.+dır.1/220

v.+dı.5/50

v.+mış.1/90, 1/90

vaī

v.+14/120, 12/30, 12/30

v.+dı.14/65, 12/75

v.+sa.14/95

vazgeç-

vazgeş-
v.-tiim.11/115

vazgeş-
v.-tim.11/80

ve

v.+4/5, 3/75

velhasıl

velāsıl

v.+11/95, 11/85

ver-

ver-

v.-.15/120, 12/150, 12/150

v.-dik.12/40

v.-diler.11/55

v.-dim.9/20

v.-eyim.15/70, 15/65, 10/70,
9/55, 9/35, 9/30, 9/25, 9/25,
9/20

v.-icek.11/120

v.-iyo.8/65

v.-icem.11/20

v.-idik.10/80

v.-ilmez.12/10

v.-ir.19/80

v.-irsen.12/15

v.-medi.17/80

v.-mem.12/10, 12/5

v.-memiş.4/105

v.-sin.12/10

v.-eyim.12/159

v.-ecem.13/20

v.-iyörsun.13/155

v.-mişiK.7/125

v.-irdi.8/20

v.-iyo.8/90

v.-cēm.6/45

ver̄-

v.-ırseler.13/75, 13/70

v.-ilmedi.2/35

vē-

v.-miş.1/85

v.-dise.1/85

verim

v.+4/100

v.+e.19/90

verimli

verimli

v+li.2/10

vesait: a. (Ar. *vāsīta*'nın çoğul şekli *vesā'it*) Vasıtalar, araçlar.

vesāit

v.+imiz.19/10, 19/5

veyahut

veyaut

v.+8/70, 14/25

v.+ta.8/125

veyāt

v.+ta.14/100

vilayet: a. Ar. *vilāyet* Bir vâli yönetimindeki en önemli idâri bölüm, il.

vilāyet

v.+7/80, 4/60

vur-

v.-u.1/180

v.-uruz.8/155

ūr-

ū.-muş.6/15

vurul-

v.-muşlar.3/25

ya: bağl.

y.+ 8/40, 8/40, 13/20, 13/20,
13/20, 13/20, 8/155, 14/30,
14/30, 11/20, 11/5, 11/5,
1/220, 1/220,

ya: ünl.

ya

y.+8/185, 13/25, 15/20, 5/88,
4/65, 3/65, 3/10, 19/55,
18/35, 18/10, 11/70, 11/20,
10/155, 10/5, 1/110

yaa

y.+8/180, 7/125, 7/125, 7/60,
7/40, 730, 7/10, 17/100,
17/60, 17/50, 5/80, 5/60,
18/60, 18/40, 18/40, 18/15,
11/95, 10/110, 10/30, 10/25,
9/45, 9/5, 2/65

yee

y.+17/20, 11/125

yav

y.+19/60, 19/30, 9/40, 2/115,
2/110, 2/55, 2/40

yaw

y.+12/130
yağ-
y.+14/10, 14/5
yā
y.+8/5, 14/25, 5/25, 5/20, 5/20,
3/94, 3/94
y.+y1. < yağ+1.3/65
y.+da.3/55
y.+sını. < yağ.+ını.3/90, 3/60

ya
y.+ını.14/85, 14/15

ya
y.+14/25

yağ-
yā-
y.-dı.17/85, 17/85

yağış
yaış
y.+19/90

yağlı
y.+4/35

yağmur
yāmur
y.+17/85, 17/85
y.+dan.17/85
y.+lar.19/90

yak-
yağ-
y.-arız.8/150
y.-ıyuduk.14/35
y.-ıyuz.3/10

yaka
yağa
y.+sı.13/105

yakala-
yağala-
y.-lar.7/100

yakın
yağın
y.+19/85, 2/35
y.+larda.5/50
yağkın
y.+2/65

yan
y.+1.2/75
y.+ımızda.11/45

y.+ımızda.17/45
y.+ına.13/70, 5/30, 3/30
y.+ında.8/185
y.+ına.3/5, 1/100, 1/90

yan-
y.-madan.4/130
yan-
y.-ıyu.4/130

yanak
yanak
y.+laırda.14/100

yanıbaşı
y.+nda.13/115

yani
y.+13/100, 1/85
yāni

y.+8/135, 8/110, 7/126, 14/130,
14/120, 14/120, 14/120,
13/145, 13/135, 13/125,
13/60, 13/25, 12/155, 17/95,
5/75, 5/60, 4/131, 4/130,
4/105, 4/105, 4/105, 4/95,
4/90, 4/25, 4/20, 4/20, 4/5,
3/90, 3/85, 3/75, 3/35, 3/30,
19/90, 19/90, 19/85, 19/80,
19/80, 19/70, 19/20, 19/15,
18/60, 18/30, 18/20, 10/165,
10/95, 10/75, 9/50, 9/45,
9/40, 9/40, 9/15, 2/132,
2/130, 2/125, 2/125, 2/125,
2/115, 2/110, 2/105, 2/100,
2/95, 2/80, 2/80, 2/75, 2/65,
2/65, 2/55, 2/45, 2/45, 2/40,
2/35, 2/35, 2/35, 2/35, 2/35,
2/30, 2/20, 2/20, 2/20, 2/15,
2/10, 2/10, 1/215, 1/195,
1/190, 1/85, 1/70, 1/30, 1/5

yāne
y.+11/120

yāni
y.+6/10, 14/133, 14/120, 14/90,
14/80, 14/75, 14/75, 14/65,
14/45, 14/40, 14/30, 14/25,
14/15, 12/70

yānik
y.+9/45

yankı

yanķı

y.+1/200

yalmız

yannız

y.+5/40

yap-

y.-ıyũrũS.14/40

y.-ĩm.17/5

y.-alım.1/140, 1/130

y.-amaycãmıza.11/115

y.-ar.4/20, 2/130, 2/75

y.-ardı.3/75

y.-ãrdı.5/30, 5/30, 5/20, 3/50

y.-ardıķ.15/55, 8/175

y.-ardıķ.15/85

y.-ãrdım.10/175

y.-arlar.2/70

y.-arsaķ.15/140, 15/135

y.-arsan.11/110, 11/100

y.-arsın.3/5, 8/160

y.-ıcã.11/5

y.-ıcaķ.2/120

y.-ıçan.15/10

y.-ıp.18/75

y.-ıy1.2/45

y.-ıyız.15/70, 3/85

y.-ıyo.18/75

y.-ıyodu.15/60

y.-ıyom.2/25, 2/25, 2/20

y.-ıyorum.1/30

y.-ıyum.4/5

y.-ĩ.4/25

y.-ĩsun.3/15

y.-iyız.16/10

y.-mam.3/40, 11/5

y.-masan.11/100

y.-mıy1S.15/140

y.-ar.3/5

y.-tı.10/105, 10/95, 2/35

y.-tıķ.10/100

y.-acaķ.12/45

y.-ıyım.13/40

y.-ıyũrum.13/100

y.-ıyalardı.13/115

y.-ıyılar.13/115

y.-ıyurduķ.13/120

y.-ıyurdu.13/120

y.-ıyosun.13/125

y.-ıyarlardı.13/135

y.-ıyılıardı.13/155

y.-mışıķ.14/45

y.-mışığ.14/50

y.-mij.14/55

y.-ıyõrduķ.14/75

y.-mã.14/90

y.-ıyõrus.14/100

y.-ıyõS.12/155

y.-acam.14/105

y.-ıyolar.14/110

y.-alım.8/40

y.-ıp.8/160

y.-arsın.19/75

y.-ıcaķ.6/50

y.-madıķ.17/55

y.-madım.12/55

y.-maķ.2/130

y.-mazdıķ.3/65

y.-mış.13/10, 13/10, 12/145,
1/55, 12/85

y.-mışlã.1/170, 1/170

y.-mışlar.12/135, 3/50, 1/140

y.-tı.4/95, 2/125

y.-T1.6/50, 8/75, 8/25

y.-tıķ.13/150, 10/95, 9/10, 9/5,
2/30

y.-tıķ.12/50

y.-Tıķ.8/35, 13/50

y.-Tıķ.8/40, 12/45

y.-tım.13/90, 13/85, 15/45, 9/10

y.-Tım.12/40

y.-Tım.14/90

y.-tımızı.11/20

y.-arlarđı.14/110

ab-

a.-alım.9/50

a.-ardı.3/45

a.-armışlar.3/30

a.-ayım.10/155

a.-ıcaķmış.11/15

n.-ãrdıķ.15/5

n.-ıcan.13/150

a.-arsın.8/150

a.-ãrdıķ.15/5

a.-ıcan.13/150

a.-alım.9/50

a.-ardı.3/45

a.-armışlar.3/30
a.-ayım.10/155
a.-ıcakmış.11/15
a.-ıyısın.3/85
ap-
a.-ar.3/70
aP-
a.-mı.3/20, 3/25
yapabil-
y.-abilir.2/130
y.-acan.14/30
y.-an.18/80
yapıl-
y.-ıldı.2/35
y.-ılırdı.5/5
y.-ılıyördu.14/110
yapım
y.+ında.16/10
yapıştır-
y.-ıyu.4/125
yaptır-
y.-ı.3/5
yapdır-
y.-ıydı.3/70
yar
yār
y.+i.16/39, 16/35
y.+imin.16/35
yār
y.+ime.8/180
yaralan-
y.-mı.3/40, 3/20
yardım
y.+ı.1/30
yārdım
y.+cı.2/130
yardımcı
yārdımcı
y.+ı.12/100
yarı
y.+sı.4/70, 4/70
yarım
y.+ı.14/30, 14/25, 14/10, 14/5,
14/5, 11/65
yārım
y.+ı.13/95

yarın

yārın

y.+ı.2/85, 1/65, 1/20, 1/20, 1/10

yariş

y.+ı.4/45

yas-: f. hlk. (ET. *yas-*
mak “dağıtıp yaymak,
çözmek”) Düz ve düzgün hâle
getirmek, yaymak, yassıltmak.

y.-ıyolā.1/175

yasak

yasak

y.+ı.12/5

yasaklan-

yasaKlan-

y.-dı.6/30

yastık

yastık

y.+lān.8/125

y.+larımızı.8/125

yaş

y.+ı.12/150, 12/90, 10/175

y.+ım.12/15, 5/35

y.+ında.6/20, 7/110, 7/100,
12/150, 17/70, 15/40, 15/40,
19/55, 18/25, 10/60, 10/35,
10/25, 10/25, 10/25

y.+ındayım.5/35

yaşa-

y.-dım.15/40

y.-mıJ.19/50

y.-dık.15/45

y.-yoşuz.14/120, 14/115, 14/115

y.-dıyımı.4/131

y.-dīmı.4/130

yaşā-

y.-r.7/55, 7/55

yaşlan-

y.-mca.10/175

yaşlı

y.+lı.2/130

y.+lar.8/195, 19/20

yatak

yatān

y.+ān. < yatak.+ın.8/125

yatılı

y.+5/45
yavrucuk
y.+um.5/75
yay-
y.-dılar.10/140
y.-iysın.5/20, 5/15
yayan
y.+12/60, 12/55, 12/55
yayıq
y.+la.3/94
yaz-: f. hlk. (ET. yaz-
mak “çözmek”) Yaymak,
döşemek, sermek.
y.-ıyosun.15/75
yaz-
y.-dı.11/40
y.-amassın.12/5
y.-dın.12/20
yaS-
y.-.1/10
yaz
y.+6/45, 6/40, 10/85, 2/125
yazlık
yazlık
y.+ta.10/150, 10/50
y.+taydım.10/45
yazlı
y.+1 < yazlık.+1.10/50
ye-
y.-rdik.15/140, 15/135
y.-dik.14/90
yē-
y.-cek.13/150
yi-
y.-me.5/30, 5/30
y.-yörüm.13/75
y.-ysın.5/25
y.-yuñ.13/157
y.-yuñlañdı.13/135, 13/135
yedir-
y.-dirmişler.12/125, 12/110
yedi
y.+6/20, 13/40, 13/30, 15/55,
5/85, 4/15, 3/30, 19/90,
19/70, 14/10, 2/105, 10/25
yedí

y.+14/75
yel
y.+16/39
yemek
yemek
y.+13/157, 13/155, 13/40,
12/95, 3/80
y.+ler.3/5, 5/30

y.+leri.14/110, 3/90
yemeK
y.+14/75
yimek
y.+3/35
yeme
y.+i.8/135
yemē
y.+13/155, 3/80
y.+miz.15/55
yeniden
yenden
y.+15/135, 18/55
yenge
y.+n.11/90
inge
i.+8/70, 15/90
yeni
y.+17/90, 18/15
yenilik
y.+8/50
yenil-
y.-iyurdu.13/130, 13/130
y.-miyo.13/150
yen-
y.-irdi.3/90
yer
y.+17/25, 4/20, 3/94, 2/85,
1/170, 1/170
y.+i.4/20, 3/10, 1/130
y.+e.8/115, 8/70
y.+de.8/80, 3/60, 2/115, 2/35,
1/145
y.+den.8/180, 10/170
y.+ine.8/85, 8/85, 5/30, 1/170,
1/120
y.+inde.1/50
y.+inden.17/45

y.+imiz.8/70
y+leri.18/80
y.+lere.4/55
y.+lerde.2/132

yē

y.+de.1/110

yerleş-

y.-irke.19/55
y.-iyolar.19/35
y.-iyosunuz.19/45
y.-mek.19/40
y.-mişler.5/75
y.-tiryolar.19/40
y.-tīseler.5/75

yerli

y.+8/5, 4/90
y.+si.6/15

yeşil

y.+14/95, 14/90, 10/135
y.+lē.2/75

yet-

y.-er.9/40, 12/30
y.-mē.1/40

yetiş-

y.-işırmıJ.7/5
y.-işırmış.7/10, 7/10

yeterli

y.+9/50

yetiştir-

y.-d̄imiz.6/20
y.-dik.10/110
y.-iyomuşlar.8/190, 8/190
y.-sin.14/125
y.-miş.18/80

yetmiş

yetmiş

y.+13/140, 12/20, 4/45,

yetmiJ

y.+12/150, 12/150

yetişkin

yetişken

y.+10/90

yevmiye

yōmiye

y.+11/70

yiyecek

yēycek

y.+2/40

yiyecek

y.+mizi.10/95

yeycek

y.+2/120

yık

yık-

y.-ıp.1/175, 1/175

y.-miş.1/145

y.-mişlar.1/160

yık-

y.-tık.1/190, 1/190

yıka-

yıka

y.-15/30, 15/30, 15/30, 15/30

y.-yuruS.14/85, *Bakın*

y.-dım.10/165

y.-yamadım.10/165

y.-yalım.14/70

yıkā-

y.-ceiz.14/100

yıkattır-

y.-ılādı.15/30

yıl

y.+17/109, 5/80, 5/80, 5/70

y.+ında.5/85, 2/65

y.+lānda.5/85, 4/15

y.+lara.2/55

y.+larda.5/85

y.+larına.9/35

yıllık

yıllık

y.+2/45

yirmi

y.+17/60, 5/85, 5/85, 5/85,
5/80, 4/20, 10/25, 1/220

yirmi

y.+i.14/100

yok

yok

y.+6/25, 6/5, 8/190, 8/125,
7/50, 14/125, 14/125, 14/115,
14/90, 14/35, 14/20, 12/70,
12/50, 12/50, 12/50, 12/35,
17/75, 17/60, 17/15, 17/10,
16/15, 16/15, 5/65, 5/45,

4/125, 4/125, 4/80, 4/45,
4/10, 19/75, 19/15, 19/10,
19/5, 19/5, 18/75, 18/75,
18/75, 18/70, 18/65, 18/65,
18/10, 18/10, 18/5, 11/55,
10/175, 10/110, 10/25, 9/50,
2/115, 2/110, 2/110, 2/110,
2/110, 2/50, 2/50, 2/15,
1/180, 1/135, 1/135, 1/40,
1/30, 1/25, 1/25, 1/15, 1/5,
6/25, 14/100
y.+tu.8/95, 8/50, 14/70, 14/70,
13/130, 5/50, 10/30, 10/30
y.+tur.12/85
you
y.+u.2/35
yoğ
y.+6/30, 6/5, 8/80, 7/10,
14/115, 17/10, 3/10, 3/10,
18/75, 18/10, 11/80, 11/65,
2/50, 2/45, 2/30, 2/15, 1/135
yoğ
y.+7/50, 7/50, 12/70
yoo
y.+10/60
yō
y.+15/125, 18/35, 9/60
yoğur-
yūr-
y.-ysun.3/10
yoksa
yoksa
y.+14/95, 3/60, 3/60, 3/60,
18/60
yoğsa
y.+11/90
yol
y.+9/20
y.+da.5/85, 18/25
y.+larda.5/65
y.+larıma.9/25
y.+larının.19/65
y.+unu.19/40
yolla-
y.-dım.11/15, 11/15
yorgan
yorgan

y.+7/85, 8/25
y.+ın.8/25
yörgän
y.+la.12/55
yurgan
y.+12/60
y.+1.12/60
yorucu
y.+5/10
yoğurt
yourt
y.+14/5
yuurt
y.+14/30
y.+ları.3/94
yorul-
yörül-
y.-uyörün.14/110
yufka
yufka
y.+13/145
yufka
y.+16/10
yufka
y.+16/10
yukarı
yuğarı
y.+4/60, 19/85, 19/50
yuğarı
y.+19/85
yulaf
y.+6/20, 6/5
yumurta
y.+14/25, 14/5
y.+yı.15/130
y.+ları.17/5
yurt
yurd
y.+6/35
yuvarlacık
yuvarlacık
y.+14/30, 14/30
yüklü
y.+4/110
yükselt-
y.-mediler.19/25

yün

y.+neri.8/25

yürüteç

yürüteş

y.+lerle.13/75

yürü-

y.-.16/30, 16/15, 1/45, 1/40,
1/40

y.-y1.2/115

yörü-

y.-mē.13/40

yüzük

yüsüm

y.+m.16/39

yüz

y.+13/145, 12/85, 17/60, 4/50,
2/20

y.+de.2/55, 2/5, 2/5

üz

ü.+7/70, 7/70, 4/125, 4/75,
19/85, 19/70, 12/85, 12/85,
18/80, 7/110, 14/10, 2/105,
4/80, 19/90, 19/85, 19/35,
19/30, 2/105

üz

ç.+ 19/85

yüz

y.+ümü.10/165

yüzden

y.+19/50, 19/25

zabit: a. (Ar. *zabī* “korumak;
yakalamak, tutmak”tan *zābi*)
Eskiden orduda rütbesi teğmenden
binbaşıya kadar olan subay.

zābit

z.+4/120

zabit

z.+4/115

zaman

z.+8/130, 8/95, 8/80, 8/70,
8/70, 8/70, 8/60, 8/60, 8/55,
8/50, 8/45, 8/30, 8/25, 7/100,
7/90, 7/35, 13/130, 12/5,
17/100, 15/60, 15/10, 5/45,
5/5, 4/125, 4/115, 4/100,
3/60, 3/35, 3/25, 3/10, 19/65,

19/45, 19/35, 18/15, 18/10,
11/115, 11/115, 1/205, 1/25

z.+da.8/125, 19/70

z.+k1.8/125

z.+na.6/10, 18/10, 2/115, 2/5

z.+nar.19/65

zamān

z.+1.17/75, 17/75, 15/100

zamān

z.+ımda.8/20

z.+ımızda.5/45

zman

z.+10/125, 10/30

zman

o.+19/55

zahmet

zāmet

z.+3/30

zannet-

zanet-

z.-tim.12/140

zarar

zarār

z.+1.11/20

zaten

zāten

z.+4/80, 19/70, 1/35

zāte

z.+12/90

zāten

z.+8/15, 10/85, 10/80

zāte

z.+6/40

zatten

z.+8/65, 19/90

sāten

s.+8/15

zengin

z.+in.15/45

ziyan

z.+13/145

zor

z.+2/55

zorluk

zorluq

z.+lānı.4/90

zulmet: a. Ar. *zulmet* Karanlık.

zulūmet
z.+e.9/20

4.2.Özel Adlar Dizini

Ahmet

āmet

ā.+17/30

Alpullu Şeker Fabrikası

alpullu şeker fabrika

a.+da.12/25

Arap

a.+lar.4/100, 4/105

Atatürk

a.+ün.7/95

Ayla

aylā

a.+la.1/20

Balkan Savaşları

balkan savaşları

b.+18/45

b.+nda.18/45

Birinci Dünya Savaşı

birinci dünyā savaşı

b.+nda.18/45

Bolca Nine: Rivayetlere göre 1400'lü yılların başında dünyaya gelen esas ismi Fatma olan Rumeli'nin fethiyle Babaeski'nin Mutlu Köyü'ne yerleştirilen adı ile özdeşleşen efsanenin kahramanı kadın kişi.

b.+2/132, 2/125, 2/125, 2/120, 2/115, 2/110

Buket

b.+17/100

Bulgar

bulğar

b.+2/55, 9/65

Burhanettin

birānettin

b.+18/30

Çanakkale Savaşı

çanakçale savaşı

ç.+nda.2/115

Doksanüç Harbi

doğsan üç arbi

d.+nde.19/30

Fevziye

f.+16/5

Fevziye Yalçın

f.+16/5

Gacal: Yerli, göçmen olmayan kimse.

ğacal

ğ.+1/115

ğ.+lar.12/100

ğaçal

ğ.+4/85

Hatice

atice

a.+12/90, 15/90

Hıdırellez

ıdırellez

i.+8/140, 8/165

i.+de. 8/140, 8/150

idirellez

i.+15/100

idişrellez

i.+2/70

idiellez

i.+2/75

ederlez

e.+14/75

Hüseyin

üseyin

ü.+14/120

İbrahim

iboo

i.+6/45, 6/45

İkinci Dünya Savaşı

ikinci dünyā savaşı

i.+nda.18/45

İngiliz

i.+lerden.4/105

i.+lere.4/100, 18/40, 18/35

Kırklareli Cam Fabrikası

kırklareli cam

ķ.+da.4/35

Mehmet

memeT

m.+18/25

Mehmet Bağdatlı

memet badatlı

m.+12/130

Muhammet

m.+9/20

m.+9/30

Mustafa

m.+14/130

Nihat

nihaT

n.+2/65

Nizami

nizāmi

n.+nin.14/60

Özal: "Halil Turgut Özal" Türk bürokrat, siyasetçi, mühendis, devlet adamı. Türkiye Cumhuriyeti'nin 8. Cumhurbaşkanı.

ö.+ın.19/70

Pomak: Rumeli'de çoğunlukla Rodoplar bölgesinde yaşayan Bulgarca konuşan bir Türk ve Müslüman topluluğu.

pomā

p.+1. < pomak+1.13/20

pomağ

p.+12/100

pomağ

p.+13/25, 13/20, 13/20, 1/115

p.+ıS.12/95

p.+lā.1/180, 1/175

p.+ları.1/145

pomağ

p.+13/20, 13/20, 12/45

pomāk

p.+a.13/25, 13/25, 13/25

pomağça

p.+13/25

pomağçı

p.+13/25

Ramazan Bayramı

ramazan bayramı

ṛ.+n.13/50

Rasim

rāsım

r.+11/65, 11/30, 9/60

Rıza

rızā

r.+14/60

rizā

r.+14/120

Rum

r.+19/45

Sadberk: (Fars. *şad* "yüz" *berg* "yaprak") kelimelerinden) Hemen sadece Makedonya göçmenlerinde görülen 1990'lara doğru unutulmuş özel isim.

sabber

s.+1/80

Selahattin

selāttin

s.+14/120

Sezer Oğuz

sezer ouz

s.+4/45

Şaban

şāban

ş.+15/80

Türk

t.+4/90, 8/185

türK

t.+1/135

Türkiye

t.+nin.17/45

Yağlı Tohumlar

yālı toumlar

y.+da.4/35

Yunan

y.+6/15, 6/15, 8/185, 4/70, 4/65, 3/45, 3/45

y.+da.9/65

y.+lara.12/130

y.+nar.7/80

4.3.Yiyecek-İçecek Adları Dizini

amonyaklı pasta

amonyaklı pasta

a.+y1.15/120

amonyoklu pasta

a.+y1.15/125

bulgur

bulgur

b.+3/5

fasulye

fasulye

f.+3/5

fasülye

f.+13/135

fasüle

f.+dir.4/5

hamur çorbası: *a.* Ovalanarak ufalanmış hamur parçalarının suda kaynatılmasının ardından içine süt konularak veya kavrulmuş un eklenerek yapılan bir tür çorba.

amur çorbası

a.+15/145

hamur işi

amir işi

a.+8/135, 8/135

kabak böreği

kağab börek+leri.14/90

kaçamak: *a.* Mısır unu ile yapılan yağlı bir yemek.

kaçamak

q.+15/125, 3/90

kaçamā

q.+1. < kaçamak+1.5/5

kapama: *a.* Tavuk eti veya kuzu etiyle yapılan içine taze soğan ve karabiber, dereotu, nane gibi baharatlar konulan bir tür pirinç yemeği.

kapama

k.+8/135, 8/140

q.+mız.8/135

kara tirenisa: *a.* Ovalanarak ufalanmış hamur parçalarının suda kaynatılmasının ardından içine

kavrulmuş un eklenen bir tür çorba.

qara tirenisa

q.+15/140, 15/135

kaşa: “ kaşe” *a.* Süt ve unun kısık ateşte sürekli karıştırılarak bulamaç haline getirilmesi ile yapılan piştikten sonra üzerine yağda kavrulmuş kırmızı biber dökülen bir tür yemek.

qāşa

q.+3/90, 3/90

kaşa çorbası: “ kaşe” *a.* Süt ve unun kısık ateşte sürekli karıştırılarak bulamaç haline getirilmesi ile yapılan piştikten sonra üzerine yağda kavrulmuş kırmızı biber dökülen bir tür yemek.

qāşa çorbası

q.+3/90

katmer: *a.* un, su ve tuzdan elde edilen hamurun eşit parçalara bölünerek oklava yardımı ile açıldıktan sonra tavada her iki yüzünün de kızartılması ile yapılan üzerine tereyağ sürülen bir tür hamur işi.

qatmer

q.+8/135

kesme tatlı: *a.* Una yumurta sarısı, yoğurt, süt ve sıvı yağ eklenerek elde edilen hamurun açıldıktan sonra üzerine ceviz serpilerek tekrar oklavaya sarılıp yavaşça çıkarılmasının ardından kesilmesiyle yapılan ve fırında pişirilen bir tür şerbetli tatlı.

k.+14/5, 13/140

keşkek: *a.* Far. keşkek İyice dövülmüş buğdayın etle birlikte uzun süre kaynatılmasıyla yapılan bir tür yemek.

k.+15/15

keşkeK

k.+13/135, 15/65, 15/60,
15/55, 15/20, 15/15, 15/15, 15/15

kuskus

kuskuz

k.+3/5

kül çöreği: *a.* Önceden yakılmış ateşin közleri alınarak hala sıcak olan ateş yerine, küllerin içine kağıt yardımı ile konularak pişirilen bir tür hamur işi.

kül çörē

k.+ni.3/65

kül çürē

k.+3/5

labada sarması: *a.* Haşlanan labada yapraklarına daha önceden hazırlanan pirinç, kıyma ve türlü baharatlardan oluşan harcın konularak sarılmasının ardından kaynatılarak pişirilen bir tür yemek.

labada sarma

l.+8/150

l.+sı.8/140

mantı

m.+15/70, 15/70

m.+larla.15/70

ovma çorba: *a.* Ovalanarak ufalanmış hamur parçalarının suda kaynatılmasının ardından içine süt konularak veya kavrulmuş un eklenerek yapılan bir tür çorba.

ūma çorba

ū.+15/125

peynir helvası

peynir elvası

p.+2/70, 2/75

pilav

pilaf

p.+13/135

poğaç çöreği: *a.* Önceden yakılmış ateşin közleri alınarak hala sıcak olan ateş yerine, küllerin içine kağıt yardımı ile konularak pişirilen bir tür hamur işi.

pōça çürē

p.+3/75, 3/75

sini mantısı: *a.* İçine ördek eti konularak yapılan ve bir tepsi yardımıyla fırınlanan, piştikten sonra üzerine ördek etinin suyu dökülerek yenilen bir tür mantı.

s.+15/70

soğan aşısı: *a.* Ana malzemesi soğan olan, önceden doğranmış soğanların tereyağda kavrulmasının ardından içine domates ve acı biber katılmasıyla yapılan bir tür yemek.

suan aşısı

s.+3/5, 3/5

suğan aşısı

s.+ni.3/50

suvan aşısı

s.+3/5

su böreği

su böreği

s.+leri.14/90

sütlaç

sütlāc

s.+ımız.8/140, 8/140, 8/150

tarhana

tarana

t.+3/90

t.+yı.14/105

tirenisa: *a.* Ovalanarak ufalanmış hamur parçalarının suda kaynatılmasının ardından içine süt konularak veya kavrulmuş un eklenerek yapılan bir tür çorba.

t.+15/145, 15/125, 15/125

un çorbası: *a.* Ovalanarak ufalanmış hamur parçalarının suda kaynatılmasının ardından içine süt konularak veya kavrulmuş un eklenerek yapılan bir tür çorba.

u.+15/140

un çörbası

u.+2/120

un tatlısı: *a.* un, süt, yağ, yumurta, yoğurt, kabartma tozu ve vanilya eklenerek elde edilen

hamurun yuvarlak parçalar haline getirilerek fırına atılmasıyla yapılan bir tür şerbetli tatlı.

un tatlısı

u.+.14/25

uvalka: a. Karıştırılarak ufalanmış un parçalarının suda kaynatılması ile yapılan çorba.

uvalka çorbası

u.+.3/85

4.4.Yer Adları Dizini

Akarca: öz. a. Kırklareli ilinin Pehlivanköy ilçesine bağlı bir köy.

aķarca

a.+ 1/110, 1/215, 7/120, 13/125

a.+da.1/205

a.+nın.1/205

a.+yı.7/90

aķarca

a.+ya.7/90

Akardere: öz. a. Edirne ilinin Süloğlu ilçesine bağlı bir köy.

aķardere

a.+ 4/65, 4/70

Almanya: öz. a. Orta Avrupada bulunan bir ülke.

a.+da.8/35

alamanya

a.+da.12/30

Alpullu: öz. a. Kırklareli ilinin Babaeski ilçesine bağlı kasaba.

a.+ 7/40, 7/30, 7/30, 7/30

a.+dan.7/30

Arizbaba: öz. a. Kırklareli ilinin merkez köylerinden biri.

a.+ 5/80

a.+da.5/80, 5/70

alizboba

a.+ 4/65, 4/65

a.+da.4/70

a.+ya.4/70, 4/65

a.+dan.7/20

Babaeski: öz. a. Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminde bulunan Kırklareli'ye bağlı bir ilçe.

b.+den.19/10

babēski

b.+den.10/10

babeskili

b.+siniS.17/40

bobeski

b.+ye.8/105

bobēski

b.+den.2/105

b.+nin.2/110

Beğendik: öz. a. Kırklareli'nin Demirköy ilçesinin İğneada Nahiyesine bağlı bir köy.

beyendik

b.+ 7/75

Bolu: öz. a. Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde yer alan il.

b.+da. 4/50, 5/45, 5/45, 5/45, 5/50

b.+nun.4/50

Bulgaristan: öz. a. Balkanlar'da yer alan, Batısında Sırbistan ve Kuzey Makedonya, doğusunda Karadeniz, kuzeyinde Romanya, güneyinde Yunanistan güneydoğusunda Türkiye bulunan lke.

bulgaristan

b.+ 9/60, 9/60

b.+a.4/120

b.+dan.7/65, 14/130, 17/15, 4/60, 3/45, 19/30, 19/30

bulğarıstan

bulğarıstan

b.+ 2/60

b.+ 8/5, 8/5

bulğaria

b.+dan.10/40

Burgaz: "Lüleburgaz" öz. a. Kırklareli iline bağlı bir ilçe. Kırklareli ilinin en gelişmiş ilçesi.

burgaz

b.+a.11/15

Burunsuz: öz. a. Pehlivanköy ilçesine bağlı Yeşilova Köyü'nün eski ismi.

b.+ 17/20, 17/25

b.+muJ.17/20

Ceren: "çirmen" öz. a. Bulg. Çernomen Yunanistan'ın Doğu Makedonya mevkiinde, Bulgaristan sınırına yakın bir bölgede bulunan, bugünkü adı "Ormenio" olan köy.

c.+miş.8/10

cerenli

c.+8/10

cerenni

c.+ymiş.8/10

Çanak kale: öz. a. Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara bölümünde bulunan il.

çanak kale

ç.+2/115

Çiğdemli: öz. a. Kırklareli ilinin Babaeski ilçesine bağlı bir köy.

çidenli

ç.+ye.4/85

Çirmen: öz. a. Bulg. Çernomen Yunanistan'ın Doğu Makedonya mevkiinde, Bulgaristan sınırına yakın bir bölgede bulunan, bugünkü adı "Ormenio" olan köy.

çirmenli

ç.+8/10, 8/10

Çukurcuk: öz. a. Bulgaristan'ın Hasköy iline bağlı Ortaköy ilçesinin bir köyü.

çukurcuK

ç.+4/60, 4/60

ç.+tan.4/60

Çukurköy: öz. a. Edirne ilinin Havsa ilçesine bağlı bir köy.

çukurküy

ç.+11/125

çukurkü

ç.+nü.11/130

Doğanca: öz. a. Kırklareli ilinin Pehlivanköy ilçesine bağlı bir köy.

doanca

d.+19/45

d.+nın.7/35

doança

d.+nın.7/25

Edirne: öz. a. Marmara Bölgesi'nin Ergene bölümünde bulunan il.

e.+11/130, 19/25, 19/25

e.+den.7/85, 11/125

e.+ye.7/55, 7/85, 7/85

e.+ymij.4/60

edirne

e.+de.17/65

Ergene: "Ergene Nehri" öz. a. Türkiye'nin Balkan kesiminde bir nehir. Meriç Nehri'nin kollarından biri.

e.+1/110, 4/15, 7/90

e.+den.1/110

e.+ye.7/120

Harmanlı: öz. a. Bulgaristan'da bulunan bir şehir.

h.+dan.18/20

armanlı

a.+18/20

a.+dan.18/20

ārmanlı

ā.+dan.18/25

Havsa: öz. a. Edirne iline bağlı bir ilçe.

avsa

a.+dan.7/20

Hayrabolu: öz. a. Tekirdağ iline bağlı bir ilçe.

āyrabol

ā.+6/35

İmampazarı: öz. a. Kırklareli ilinin Pehlivanköy ilçesine bağlı bir köy.

imampazar

i.+8/195, 8/190, 7/30

i.+a.7/30

i.+ın.7/10

i.+ına.7/20

İpsala: öz. a. Edirne iline bağlı bir ilçe.

i.+dan.12/55

iPsala

i.+y1.12/55

İstanbul: öz. a. Marmara Bölgesi'nin Çatalca-Kocaeli bölümünde bulunan ülkenin en kalabalık; tarihi, ekonomik, sosyo-kültürel açıdan önde gelen şehridir.

i.+dan.18/45

istambul

i.+19/25, 19/25

i.+a. 13/30, 13/80

i.+da.7/55, 10/50, 13/60, 17/70,
18/50

Kapıkule: öz. a. Edirne'de bulunan Türkiye-Bulgaristan arasındaki gümrük kapısı.

kapıkule

ķ.+ye.4/60

Katırcıoğlu: öz. a. Pehlivanlık ilçesi İmampazarı Kıkü yakınılarında bulunan bir yer.

katırcıölu

ķ.+ndan.7/30

katırcıölu

ķ.+7/25

Kaynarca: öz. a. Kırklareli ilinin Pınarhisar ilçesine bağlı bir belde.

ķaynarca

ķ.+ya.7/75

ķaynarja

ķ.+dan.7/75

Kayseri: "Kayaseri" öz. a. Pehlivanlık ilçesinin Kumkıkü köyüne verilen eski isim.

ķayseri

ķ.+ymij.11/130

Kepirtepe: öz. a. Eğitim-öğretime 1938 yılında "Kıkü Öğretmen Okulu ve Eğitmen Kursu" adı ile başlayan, daha sonraları kıkü enstitüleri bünyesine alınan ve günümüzde varlığını "Kepirtepe Anadolu Lisesi" olarak devam ettiren, Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesinin 3 km güneyinde İstanbul yolu üzerine kurulmuş olan 83 Yıllık eğitim-öğretim kurumu.

ķ.+de.4/50

ķepir

ķ.+de.4/50

ķ.+inde.4/50

Kılıķ: öz. a. Yun. Kilkis Osmanlı Döneminde Selanik

vilayetinin merkez sancağına bağlı bir kaza olan Avrathisar'ın merkez ismi iken günümüzde Yunanistan'ın Makedonya bölgesinde bulunan bir şehir.

ķılıķıřlı

ķ.+8/15, 8/15

Kırklareli: öz. a. Marmara Bölgesi'nin Yıldız Dağları bölümünde yer alan il.

ķırklareli

ķ.+6/50, 4/35, 2/35, 2/10

ķ.+de.4/45

ķ.+ne.7/85, 7/75, 1/215

ķ.+nin.5/70

ķırķlāfeli

ķ.+13/5, 13/5

Kosova: öz. a. Balkanlarda yer alan denize kıyısı olmayan bir ölke.

ķosovalı

ķ.+6/20

Kumkıkü: : öz. a. Kırklareli ilinin Pehlivanlık ilçesine bağlı bir kıkü.

ķumkıkü

ķ.+11/130

Kuştepe: öz. a. Kırklareli ilinin Pehlivanlık ilçesine bağlı bir kıkü.

ķuřtepe

ķ.+7/10, 7/10, 4/80

ķ.+ye.7/5

Lofça: öz. a. Bulgaristan'ın kuzeyinde bulunan bir şehir.

l.+dan.8/5, 8/5

Lüleburgaz: öz. a. Kırklareli iline bağlı bir ölçe. Kırklareli ilinin en gelişmiş ölçesi.

lüleburgaz

l.+a.11/45

Macaristan: öz. a.

m.+dan.7/15

m.+1.7/15

Makedonya: öz. a. "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" 1991

yılında Yugoslavya'dan ayrılarak bağımsız olan bir Balkan ülkesi.
makidonya

m.+dan.12/80, 12/145

Medine: öz. a. Suudi Arabistan'ın Hicaz bölgesinde Mekke'nin kuzeyinde yer alan şehir.

m.+de.4/90

Mekke: öz. a. Arap Yarımadası'nın batısında Eski Hicaz bölgesinde yer alan Suudi Arabistan şehri.

m.+4/90

m.+de.4/95

Minnetler: öz. a. Kırklareli ilinin Babaeski ilçesine bağlı bir köy.

m.+4/80

Mutlu: öz. a. Kırklareli ilinin Babaeski ilçesine bağlı bir köy.

mutlu

m.+2/110, 2/110

Ortaköy: öz. a. Bulgaristan'ın Hasköy İline bağlı bir ilçe.

o.+5/60, 4/60

o.+lü.5/60

ortaköy

o.+5/55

Öztoforas: "Ayastafonoz < Ayastefanos" öz. a. Yun. Hagios Stephanos Kırklareli'nin Demirköy ilçesinin İğneada Nahiyesine bağlı bir Beğendik Köyü'nün eski ismi.

ö.+7/75

Pehlivanköy: öz. a. Diğer adıyla "Pavli", Kırklareli iline bağlı, Kuzeyde Havsa, güneyde Hayrabolu, batıda Uzunköprü ve doğuda da Babaeski ilçeleri ile çevrili bir ilçe.

pehlivanköy

p.+ünden.7/75

pēlivanköy

p.+4/85

p.+e.8/105

pehlivankü

p.+1/145

pehlivanküy

p.+ünde.7/100, 7/90

p.+ündeydi.17/30

p.+üne.7/75

p.+1/115

Priştine: öz. a. Arn. Prishtinë / Prishtina. Kosova'nın başkenti.

piriştina

p.+6/20

Romanya: öz. a. Romanya, Orta Avrupa'nın güney doğusunda, Balkan Yarımadası'nın kuzeyinde bulunan bir ülke.

romanyalı

r.+11/120, 11/120

Ruşuk: öz. a. Bulgaristan'da Tuna Nehri kıyısında bulunan bir şehir.

ruşuk

r.+tan.2/60, 2/60

Selanik: öz. a. Yunanistan'ın ikinci büyük kenti ve Yunanistan Makedonyası'nın yönetim merkezi olan şehir.

selānik

s.+7/80, 8/15

s.+ten.2/55

selāniK

s.+ten.7/65

Silivri: öz. a. Marmara Bölgesi'nde bulunan İstanbul iline bağlı bir ilçe.

s.+de.15/45

Tekirdağ: öz. a. Marmara Bölgesi'nin Ergene bölümünde bulunan bir il.

tekirdā

t.+da.7/15

Tilkipınar: öz. a. Pehlivanköy ilçesine bağlı Yeşilpınar Köyü'nün eski ismi.

t.+17/30, 18/10, 18/15, 19/70

t.+da.17/35

tilkiPınar

t.+mış.17/30

Trakya: “Doğu Trakya” öz. a. Batısında Meriç Nehri ve Yunanistan’ a bağlı Batı Trakya, kuzeyinde Bulgaristan’da kalan Kuzey Trakya ve Karadeniz ve güneyde ise sırasıyla İstanbul Boğazı, Marmara Denizi, Çanakkale Boğazı ve Saros Körfezi ile çevrili olan bölge.

trağya

t.+ya.8/195

trağya

t.+nın.2/40

Uzunköprü: öz. a. Edirne’nin Ergene Nehri kıyısında bulunan bir ilçesi.

u.+2/30

u.+ye. 1/205, 1/220

u.+den.1/205

u.+nün.1/221

Üsküp: “Skopye” öz. a. Kuzey Makedonya’nın başkenti.

üsküpü

ü.+13/5, 13/5

Vodina: öz. a. Bulg. / Mak. Voden / Vodin Yunanistan’ın Makedonya bölgesinde bulunan bugünkü adı “Edessa” olan tarihi bir şehir.

v.+7/80, 7/80

Yemen: öz. a. “Yemen Cumhuriyeti”, Orta Doğu’da, Umman Denizi, Aden Körfezi ve

Kızıldeniz kıyısında, Umman’ın batısında Suudi Arabistan’ın güneyinde yer alan bir ülke.

y.+de.4/90

Yeşilova: öz. a. Kırklareli ilinin Pehlivan köy ilçesine bağlı bir köy.

y.+ya.17/25

yeşilovalı

y.+11/125

Yeşilpınar: öz. a. Kırklareli ilinin Pehlivan köy ilçesine bağlı bir köy.

y.+17/30, 19/70, 19/70, 18/10

yeşilPınar

y.+19/70

Yugoslavya: öz. a. Balkanların batısında bulunan 1918-2003 yılları arasında çeşitli idari yapılarda varlığını sürdüren bir Balkan devleti.

yöğoslavya

y.+dan.6/5

yöğoslavya

y.+dan.6/10

Yunanistan: öz. a. “Hellen Cumhuriyeti” Balkanlarda bir ülke.

y.+8/10

y.+dan.8/10

SONUÇ

Ses Bilgisi

1. Pehlivanlık ilçesi ve köyleri ağızlarında ölçünlü Türkçedeki sekiz ünlünün yanında farklı ünlülere de rastlanılmaktadır. Bunlar:
 - a) Anadolu ağızlarında sıklıkla rastladığımız /e/ ile /i/ arası bir ses olan /ê/ sesine, bölge ağızlarında az sayıda örnekte tesadüf edilir: nêrden, êrkek.
 - b) Bölge ağızlarının genelinde, özellikle “baba” kelimesinin ilk hecesindeki /a/ ünlüsünün yuvarlaklaşma eğilimine girerek /a/ ile /o/ arası bir ses oluşturduğu görülür: bâbamız, bâbamnarla, bâbamların. Aynı zamanda /o/ ünlüsünün de düzleşme eğilimine girerek aynı ünlüyü oluşturduğu söylenebilir: ândan.
 - c) /e/ ile /ö/ arası sese /ê/ bölge ağızlarında az sayıda örnekte rastlanır: kôfêre, bêyle.
 - d) Pehlivanlık ilçesi ve köyleri ağızlarının genel bir oluşumu da düzleşme eğilimindeki /u/ ünlüsünün oluşturduğu /î/ ünlüsüdür. Bu ses /u/ ile /ı/ arası bir sestir ve genellikle “bu” işaret zamirinden türeyen sözcüklerde görülür : birası, bîraları, bîrdayım, bîraya, bînnar, amîr, bîrânettın, pîrdan.
 - e) Özellikle Pomak ağızlarında /ı/ ile /i/ arası bir ses olan /î/ sesi görülür: verimli, bîf, verîrseler, elbiselerini, bîrer, cevizlerini.
 - f) Yine ölçünlü Türkçeden farklı olarak Pomak ağızlarının genel bir temayülü olarak bahsedebileceğimiz geniş ünlülerin daralması hadisesi neticesinde /o/ ile /u/ arası bir ses olan /ô/ ve /ö/ ile /ü/ arası bir ses olan /ô/ sesi görülür: ôluyor, yörgânla, ûraşıyorsun, diyô, soruyôr, kôca, yiyôrum, pişiriyôrlar, gidiyôr, ôldu, yapıyôrduk, yôruluyôrsun, ôndan, ôna, ôleli, dôrdü, kôprüden.
 - g) Pehlivanlık ilçesi ve köyleri ağızlarında, Arapça, Farsça gibi dillerden ödünçlenen ve içerisinde uzun ünlü ihtiva eden sözcüklerdeki ünlü uzunluklarının kısaltılarak söylenmesi yoğun

olarak Pomak ağızında görülmekle beraber genel bir özelliktir diyebiliriz: fenâdır, âdeti, yâni, zâten, yârime, câmide, sâde, tâne.

h) Pehlivanköy ağızlarında ölçünlü Türkçedeki sekiz ünlünün yanında çeşitli ses hadiseleri sonucu oluşan uzun ünlülere de rastlanır. Özellikle “ğ, h, r, y” ünsüzlerinin başta, ortada veya sonda düşmesi bölge ağızlarında uzun ünlü oluşmasına sebebiyet verir: bûday, bâlıyız, tereyâ, âyde, âyvan, sabâlin, râmetli, vallâ.

i) Bölge ağızlarından yaptığımız derlemede Türkçe kökenli kimi sözcüklerdeki aslî uzunlukların söyleyişte korunduğunu tespit ettik:

BGA: âldı, yârın

DA: âşlıktan, kârıştırıra kârıştırıra

YGA: âşkı

j) Yapılan derlemelerde, kaynaklarda uzunluklarını tespit edemediğimiz, sebebi belli olmayan uzunluklarda görülür: ârpa, kâşa, ısırğan, târta, yaşâr, kârı.

2. Pehlivanköy ilçesi ve köyleri ağızlarında kalınlık-incelik uyumu ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:

a) Ölçünlü Türkçede kalınlık-incelik uyumunu bozan şimdiki zaman ekinin (-yor), bölge ağızlarında değişik formlara girerek uyuma girdiği örnekler görülür: beceriyidi, gezi, gideyi, kesiyin, içiymiş.

b) Ölçünlü Türkçede kalınlık- incelik uyumuna giren “+IA” edatının, Pomak ağızında ve Yunanistan Göçmenleri ağızlarında uyuma girmediği örneklere rastlanır:

PA: tokalañle, darbukayle

YGA: atlen

c) Dağlı ve Pomak ağızlarında gelecek zaman ekinin kalınlık-incelik uyumuna girmediği görülür: kâtaçise, oğutacydi, yıkâceiz.

d) Dağlı ve Pomak ağızlarında 2. tekil kişi ekinin uyuma girmediği örneklere rastlanır: yiysın, diKtiryısın, besliyısın.

e) Pomak ağızlarında dahi anlamına gelen “dA” bağlacının kendisinden önceki kelimeyle uyuma girmediği görülür: ben da, dikiş da, bi da, ekmek ta.

- f) Pomak ağızlarında çokluk ekinden sonra gelen belirtme hal ekinin ve tamlanan ekinin uyuma girmediği örneklere rastlanır: gelinleri, elbiselerini, cevizlerini.
- g) Pehlivanköy ilçesi ve köyleri ağızlarında “aynı” sözcüğünün kalınlık-incelik uyumuna uymayarak “ayni” şeklinde söylendiği görülür.
- h) Yine Pomak ve Dağlı ağızlarında işaret zamirlerinin kalınlık-incelik uyumuna uymadığı görülür:
DA: ori, bori
PA: oreye, bureye

3. Pehlivanköy ilçesi ve köyleri ağızlarında düzlük-yuvarlaklık uyumu ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:

- a) Bölge ağızlarında, şimdiki zaman ekinin (-yor) değişik biçimler olarak düzlük-yuvarlaklık uyumuna girdiği örnekle rastlanır: yapıyı, beceriyidi, ekiyi, gideyi, biyenmeyi, diyılar, istiyi.
- b) Bölge ağızlarında sıklıkla karşılaştığımız a > â, o ve a > u, i değişimi dudak uyumunu bozmaktadır: bobēskiden, bobam, bâbamnarla, bubacīm, bubam.
- c) Yine bölge ağızlarında sıkça karşılaştığımız ı > i, u değişimi dudak uyumunu bozmaktadır: suvayamayım pınardan, amuca, sıvu, suvamalıydı.
- d) Yine bölge ağızlarının tamamına yakınında ve genellikle işaret zamirlerinde rastladığımız u > i, ı değişimi dikkat çeker: bırada, bıranın, bırayı, bıraya, bırda.

4. Pehlivanköy ilçesi ve köyleri ağızlarında ünlüler ile ilgili ses olayları üzerine ulaşılan sonuçlar:

- a) Özellikle Pomak ağızlarında geniş ünlüler olan /o/, /ö/ nün daralarak /u/ ve /ü/ ye dönüştüğü görülür.
- b) Yine Bölge ağızlarında özellikle ilk hecede /e/ sesinin daralarak yerini /i/ sesine bıraktığı görülür: inge, biyenmeyi mi, yimek, iziyet, dildi, diil, tize.

- c) Derlediğimiz metinlerdeki bölgelerin tamamına yakınında ilk hecede bulunan /o/, /ö/ seslerinin daralarak yerini /u/, /ü/ ünlüsüne bıraktığı görülür: undan, bubam, yūruysun, unnarı, suan, yuurtları, duumlu, ūma, çucuklarım, turun, suvan, büle, kūce, düvmek, üte, süleyim, üteKi, übür, pelivanküüne.
- d) Bölge ağızlarının tamamına yakınında “diye” sözcüğündeki /i/ ünlüsünün genişlemeye uğrayarak “deye” şeklinde söylendiği görülür.
- e) Anadolu ağızlarında sıklıkla görülen kelime başında ünlü türemesi hadisesi Pehlivan köy ağızlarında yalnızca bir örnekte görülür :
işenkli.
- f) Türkçe kelimelerde kelime ortası ünlü türemesi hadisesi, çok az sayıda sözcükte tesadüf eder: amıca, amuca, biribirlēni.
5. Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarında ünsüzler ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:
- a) Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarında ölçünlü Türkçedeki sessiz harflerin yanında ara sesler olarak belirttiğimiz seslere rastlanır.
- b) Bölge ağızlarında /c/ ile /j/ arası bir ses olarak tanımladığımız /ç/ sesinin kullanımına rastlanır: atırçıölu, sorçan, yapıçan, meçbur.
- c) Yöre ağızlarında /c/ ile /ç/ arası bir ses olarak belirttiğimiz /Ç/ sesi genellikle sözcük sonunda görülür: pirinÇ, iÇ, üÇ.
- d) Pehlivan köy ağızlarında özellikle “git-” eyleminin çekimlerinde düşme eğiliminde olan /đ/ sesine rastlanır: giğcez, giğcek, giçcem.
- e) Rumeli ağızlarının genel bir oluşumu kabul edilen /ş/ ile /j/ arası bir ses olan /J/ sesinin örneklerine sıklıkla rastlanır: çekmiJ, ateJ, urulumuJ, yaJ, yetmiJ, beJ.
- f) /k/, /k/ ile /g/ arası ses olarak tanımladığımız /K/, /K/ sesinin örnekleri bölge ağızlarında oldukça fazladır : tūrK, dileK, çüreK, güzelciK, vermişıK, terK, erkeK, estiKçe, demeK, ilK, ormanlımış, çocası, yo, oyunculu, batı, poma, yapmışı, adar, ufa.

- g) Yöre ağızlarında özellikle “insan” sözcüğündeki /n/ ünsüzün ya düştüğü ya da düşme eğiliminde olduğu görülür: inşanım.
- h) Özellikle Pomak ağızlarında titrekliliği uzatılan, baskın /r/ olarak tanımladığımız /r̄/ sesi görülür : çalıyūr, onnar̄, gelinler̄in, dikiyūrđum, ğıram, yuvarlacık, işleṛ, teṛzi.
- i) Bölge ağızlarında titrekliliği uzatılan /r̄/ sesinin yanı sıra düşme eğilimli diye tabir edeceğimiz /r̄/ sesine de rastlanır : idirellez, gösteriṛler, gelürkene...
- j) Anadolu ve Rumeli ağızlarında sıklıkla görülen /ç/ ile /ş/ arası bir ses olan /Ş/ sesi bölge ağzının tamamında görülür: geŞtik, genŞler, üŞ, aŞtıK, iŞ, kerpiŞ...
- k) Anadolu ağızlarında görülen /w/ çift dudak v'sine yalnızca tek bir örnekte Pomak Ağzı metinlerinde rastlanır: yaw.
- l) Rumeli ağızlarının genel temayülü olarak kabul edilen sözcük başında /h/ türemesi Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarında da görülür: hilK, haynen.
- m) Anadolu ağızlarında sıklıkla görülen göçüşme/metatez olayına bölge ağızlarında sadece bir örnekte rastlanır: salanğaç.
- n) Rumeli ağızlarının genel bir özelliği olan kelime başında /h/ düşmesi hadisesi bölge ağızlarının tamamında görülür: esaptır, angi, amrı, ālā, astasıyım, āyrabol, iÇ, emen, avlu, ıdırellez, eP, atice, ūseyin, oj, ārman, ayat, ava, erālde...
- o) Bölge ağızlarında özellikle “yüz” ve “yenge” sözcüklerinin başındaki /y/ ünsüzlerinin düştüğü görülür: dokuz_üz, yedi_üz, iki_üz. “yenge” sözcüğü başındaki /y/ ünsüzü düştükten sonra”inge” formuna dönüşür.
- p) Bulgaristan Göçmeni ağızlarında ve Pomak ağzında “belki” sözcüğündeki /l/ ünsüzünün düştüğü görülür: beki, beke.
- q) Bölge ağızlarının genelinde “nasıl” sözcüğündeki /l/ ünsüzünün düştüğü görülür: nası.
- r) Pehlivan köy ağızlarının tamamına yakınında “şimdi” sözcüğündeki /d/ ünsüzünün düşerek sözcüğün “şini” şeklini aldığı görülür.

- s) Bölge ağızlarında çokluk eki olan “+lAr” ve 3. çoğul kişi eki olan “-lAr” eklerinin sonundaki /r/ ünsüzünün düşerek uzun ünlü oluşturduğu örneklere rastlanır: dedelē, bunnā, onnā, batozlā, alsinnā, gelmiřlē, derlēdi, gōrdülē...

şekil Bilgisi

1. Pehlivankōy ilçesi ve kōyleri ağızlarında isim işletme ekleri ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:

- a) Çokluk eklerine bakıldığında ölçünlü Türkçedeki +lar/+ler formları dışında farklı formlar dikkat çekmektedir:

BGA: pomaqlā, dedelē, onnā, ızannā,

PA: tepsileē, pullar

Bölge ağızlarının genelinde görülen +nAr formu: ōretmenner, bobamnar, bābamnarla.

- b) “bura, ora, şura” zamirlerine getirilen yönelme hal ekinin “+(y)ı” şeklinde olduğu görülür: orayı, burayı, şurayı.

- c) Bölge ağızlarında vasıta hal ekinin ölçünlü Türkçeden farklı formlarına (+na, +ne, +nna) rastlanır: telefonna, arabalarınınna, elinne.

- d) Yine vasıta hal ekinin ölçünlü Türkçedeki formlarının (+lA) yanı sıra genişletilmiş formu olan “+lan, +len, +nan” şekilleri bulunur: arabaylan, atlen, işçiliklen, arabalarınınnan.

- e) Özellikle Pomak ağızında eşitlik hal eki “+ce/+ca” nın genişletilmiş formu olan “-cene” formu görülür: güzelcene.

2. Pehlivankōy ilçesi ve kōyleri ağızlarında zamirler ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:

- a) Üçüncü tekil kişi zamiri “o” nun değişik formları görölmektedir:

BGA: onnar / onnā

DA: unnar

KU: onnā

PA: onnar / unnar

YGA: onardan

- b) “bu” zamirinin değişik formları görülür:
BGA: bunnar / bunnā
DA: bunnar / binnar
PA- YGGA: bunnar
- c) Dağlı ağzında “bu” işaret zamirinin genişletilmiş şekli dikkat çeker:
bori_ışte, borda, bōrda, bordan.
- d) Yine Dağlı ağzında işaret zamirlerinin hem kalınlık-incelik uyumuna hem de dudak uyumuna uymadığı görülür: bori_ışte, ori, bordan, borda.
- e) İşaret zamirlerinin Pomak ağzında kalınlık-incelik uyumunu bozduğu görülür: oreye, bureye.
3. Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarında zarflar ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:
a) Bölge ağızlarında “nasıl” anlamına gelen “nereye, nerde, nerden” şeklindeki soru zarflarına rastlanır: nereye bilicem, nerde tanıycam, nerde vericem, nerden yapıcam.
4. Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarında edat ve bağlaçlar ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:
a) Pomak metinlerinde ölçünlü Türkçedeki “ki” bağlacının genişletilmiş şekline rastlanır: yenilmiyo kile.
b) Yunanistan Göçmenleri ağzında, standart Türkçedeki “bile” edatının değişik bir formu olan “bilem” şekline rastlanır.
5. Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarında fiil çekimi ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:
a) Bölge ağızlarında I. çoğul kişi ekinin farklı formlarına rastlanır: yapmışığ, gelmişik, gelmişig, dinlememişiK, çekmişiK.
b) Pehlivan köy ilçesi ve köyleri ağızlarında şimdiki zaman eki “-yor” un farklı çekimlerine rastlanır:
BGA:
-yuru: geliyoru
-y1 / -yi: saKlıy1, diley1, geliyi, çıkıy1
-ya: saldırıya

-yu: bilmiyum, oꞑuyum

-ī: ūrařım, āriler

DA:

-yu: yapıyum, yakıyuz

-y1 / -yi / -y: gidiyim, avurıy1, deyrım

-ī: yapīsın, yapı

-ū: dū, esū

KU:

-yu: tutuyun

-y1 / -yi / -y: kesiyin, toplanıy1, gidiysiniS

-ī: yapīm

-ū: bilmūm

PA:

-yōr / yōr: suruyōr, yiyōrum

-yur / yur: unutuyurum, tarıyurūm

YGA:

-yol: alıyollar, ıkıyollar

YGGA:

-y1 / -ya: ekiy1, apattırıyalar

-ī: gezi, açiler

-ū: gelūler

- c) Yunanistan Gōçmenleri ađzında řimdiki zamanın çok kullanılmadıđı genellikle geniř zamanın kullanıldıđı gōrūlūr.
- d) Bōlge ađızlarında geniř zaman ekindeki /r/ ūnsūzūnūn dūřtūđū veya dūřme eđiliminde olduđu gōrūlūr: vuru, bastırısın, avuru, duru, gōsteriřler, gōtūrūřler.
- e) Dađlı ađzı ve Pomak ađzında gelecek zaman ekinin kalınlık incelik uyumuna uymadıđı örnekler gōrūlūr: yıķaceiz, atacīse.
- f) Bōlge ađızlarında istek kipinde hece dūřmesi genel bir temayūldūr: oꞑuyım, diyim, sūlēyim, dēyim, sōyleyem, sōylēlim.

- g) Yunanistan Göçmenleri ağzı ve Yeşilova Köyü ağzında ölçünlü Türkçede olmayan emir kipinin rivayetiyle çekimlenmiş fiillere rastlanır: giTsinmij, olsunmuş.
6. Pehlivanköy ilçesi ve köyleri ağızlarında fiilimsiler ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar:
- Özellikle Dağlı ağzında süreklileşme hadisesi sonucu(ğ>y) “-dık” sıfat fiil ekinin “-duyu/-dıyı/-tuyu”formlarında rastlanır: duyduyumu, yaşadıyımı, okuttuyum.
 - Bulgaristan Göçmenleri ağzında tek bir örnekte, ölçünlü Türkçedeki zarf-fiil eki “-a/-e” nin değişik formu kabul edebileceğimiz “-y” formuna rastlanır: dolay dolay.
 - Bölge ağızlarının tamamına yakınında “diye” zarf-fiili, genişletilmiş formuyla karşımıza çıkmaktadır: deye.
 - Bulgaristan Göçmenleri ağzı ve Yunanistan Göçmenleri ağzında “-iken” zarf-fiil ekinin genişletilmiş formu olan “-ikene” formu görülür: alırkene, gelişkene.
 - Yine derlediğimiz metinlerde “-iken” zarf-fiil ekinin sondaki /n/ ünsüzünü yitirerek “-ike” halini aldığı görülür: giderke, duruķa, yerleşirke, kuruluşırķa.
 - Dağlı Ağzı metinlerinde “-iken” zarf-fiil ekinin “-kesine” formuna rastlanır: geçerkesine.
 - Ölçünlü Türkçede “-(X)nca” biçimindeki zarf-fiil ekinin Dağlı ağzında genişlediğı ve “-(X)ncana” halini aldığı örneğe rastlanır: oluncana.
 - Standart Türkçede “-ArAk” biçiminde olan zarf-fiil ekinin Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde tek bir örnekte “-aran” formuna rastlanır: baķaran.
 - Dağlı Ağzı metinlerinde “-diēn/ -duyan” biçiminde zarf-fiil eklerine rastlanır: geldien, olduyan.

Metinler-Dizin

1. Türkiye Türkçesinde “verimsiz, çorak toprak” anlamlarına gelen “*kepir*” sözcüğünün bölge ağızlarından derlenen metinlerde anlam kaymasına uğrayarak “verimli toprak” anlamında kullanıldığı görülür.
2. Yine Türkiye Türkçesinde “evlenecek erkeğin kız tarafına ödediği para veya mal” anlamına gelen “*başlık parası*” kavramının bölge ağızlarında yerini “*baba ağırlığı*” kullanımına bıraktığı görülür.
3. Bölge ağızlarının genelinde devrik cümle yapısı dikkat çeker:
BGA: bi benden başka yok büyüK
DA: üle istērdi rāmetli kaynatam
KU: şindi süleyim sana eskiden ne abardık
PA: ādi oj geldin be kızım sana
YGA: sen dedim kimin kızısın
YGGA: ordan kaçāiler gene memlekete
4. Ölçünlü Türkçede isim-fiillerle kurulan cümleler Pomak Ağızı metinlerinde istek kipiyle çekimlendiği görülür:
KT: unuttum su vereyim unuttum kaşık vereyim < su vermeyi unuttum, kaşık vermeyi unuttum
PE: utuřamıyorūs çamaşırımızı yı kayalım < çamaşırımızı yıkamak için oturamıyoruz.
5. Derlenen metinlerden hareketle bölge ağızlarının genelinde “hamur çorbası, ovma çorba, un çorbası” olarak geçen çorbanın Pomak Ağızı metinlerinde “*tirenisa*” olarak adlandırıldığı görülür.
6. Yine derlenen metinlerde Kumköy Köyü’nün eski isminin “*Kayseri*” veya “*Kayaseri*”, Yeşilova Köyü’nün eski isminin “*Burunsuz*”, Yeşilpınar Köyü’nün eski isminin “*Tilkipınar*” olduğu görülür.
7. Pehlivan köyü ilçesi ve köyleri ağızlarından derlenen metinlerde İğneada’ya bağlı “Beğendik” nahiyesinin eski isminin halk ağızında “*Öztoforas*” olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ayverdi, İ. (2011). *Kubbealtı Lugatı-Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı-Milliyet.
- Banguoğlu, T. (1974). *Türkçenin Grameri*, İstanbul: Baha Matbaası.
- Bilgiç, B. S. ve Bilgiç, T. Ü. (YAZ 2012). “ Kosova Türkleri: ‘Sıradışı’ Bir Türk Diasporası”, *Bilig*, S.62, ss.41-62.
- Buran, A. (1996): *Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hal) Ekleri*, Ankara: TDK Yayınları, 1.Baskı
- Çavuşoğlu, H. (BAHAR 2007). “ “Yugoslavya-Makedonya” Topraklarından Türkiye’ye Göçler ve Nedenleri”, *Bilig*, S.41, ss.123-154.
- Demir, N. ve Yılmaz, E. (2014). *Türkçe Ses Bilgisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri, 3.Baskı.
- Eckmann, J. ve Mansuroğlu, M. (1959). “1959 yılı Trakya Dialektoloji Gezisi Raporu”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten*, ss. 113-118.
- Eker, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*, Ankara: Grafiker Yayınları, 2.Baskı.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım/ Yayım/ Tanıtım.
- Eren, A.C. (1964). “Pomak maddesi”, *İslam Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, C. 9, ss. 572- 576.
- Gülensoy, T. (1995). *Türkçe El Kitabı*, Kayseri: Bizim Gençlik Yayınları, 2.Baskı.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*: Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Hacıeminoğlu, N. (1992). *Türk Dilinde Edatlar*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1.Baskı.
- Hacıeminoğlu, N. (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 1.Baskı.
- Hünerli, B. (2006). *Kırklareli Babaeski Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi*, Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- İmer, K. (1998). “Batı Anadolu Ağızları Üzerine Gözlemler”, *Doğan Aksan Armağanı*, A.Ü. D.T.C.F Yayınları, No:366, ss. 83-92.
- Karaçam, N. (1995). *Efsaneden Gerçeğe Kırklareli*, Kırklareli: Belediye Yayını, 1. Baskı.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 3.Baskı.
- Nayır, Y. N. (1999). *Balkanlar ve Türklük*, İstanbul: Yenigün Haber Ajansı Basım ve Yayımcılık Anonim Şirketi, 1.Baskı.
- Nişanyan, S. (2019). *Nişanyan Sözlük Çağdaş Türkçenin Etimolojisi*. İstanbul: Liber Pulus Yayınları.
- Özönder, M. C. (1988). “Pomak Türkleri”, *Batı Trakya'nın Sesi*, İstanbul: S.4, ss. 16-19.
- Tekin, T. (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Ankara: Simurg Yayınları, 1.Baskı.
- Tuncel, M. (2002). “Kırklareli maddesi”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Ankara: C.25, ss. 479- 481.
- Yurtdaş, E. (2018). *Aşağı Pınar Açık Hava Müzesi: Zaman Tüneli, Geçmişten Günümüze Kırklareli'nin Öyküsü Sergi Binası*, Yüksek

Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
İstanbul.

